Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

1426

2298.

2066
5377

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ԳԷՈՐԳԱՅ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

Տ. Տ. ԵՍԱՅԵԱՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ

ԵՒ Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ

Տ. Տ. ՊՕՂՈՍԻ ՍՐԲԱԶԱՆ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

2066

ԿՆԻՔ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ
ՍԲՅ ԷՋՄԻԱԾՆԻ
1888

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

-1867-

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեցաւ, զի յետ
Մատթէոս աշակերտ Տեառն գրեաց զաւետարանս զայս։ Եւ
պատմէ մեզ ՚ի սկզբանն ըստ մարմնոյ ծնունդ Քրիստոսի ՚ի զա-
ւակէ Դաւթի. վասն որոյ և զազգահամարն ծնողէ մինչև
՚ի Աբրահամ ազգս չորեքտասան և երիս։ Ներէ ըստ կարգի
և զմկրտութիւնն Յովհաննու, և ՚ի լերինն ՚ի [illegible] զփոր-
ձութեանն, և նշանս և արուեստս մեծամեծս ՚ի Քրիստոսէ եղ-
եալ. և զընտրութիւն աշակերտացն, և վասն խորհրդոյ մատ-
նութեանն. և զչարչարանսն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, և
խաչեցաւ մարմնով, և մարմինն եդաւ ՚ի գերեզմանի, և
զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. նոյն և զերրորդ
աւուր յարութիւնն. և զպատուէր աշակերտացն՝ աշակեր-
տել զամենայն հեթանոսս և մկրտել զնոսա. պատուիրեաց
լինել ընդ նոսա զամենայն աւուրս մինչև ՚ի կատարած աշ-
խարհի։ Մատթէոս գրեաց զաւետարանս իւր յԵրուսաղէմ
քաղաքի ՚ի լեզու եբրայեցի. զկնի ութն ամ համբառնալոյ
Քրիստոսի, ՚ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Երուսաղէմի։
Մատթէոս Թարգմանի՝ Արգ կենաց։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

	Գլ.	Համր.
Վասն մոգուցն	Բ.	1
Վասն կոտորածի մանկանցն	Բ.	16
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու Մկրտչին	Գ.	1
Վասն վերադարձութեան Փրկչին	Գ.	23
Վասն երանութեանց	Ե.	2
Վասն բորոտին	Ը.	1
Վասն հարիւրապետին	Ը.	5
Վասն զոքանչին Պետրոսի	Ը.	14
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց	Ը.	16
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ զինի	Ը.	19
Վասն սաստելոյն ՚ի վերայ ջուրցն	Ը.	23
Վասն դիւահարացն	Ը.	28
Վասն անդամալուծին	Թ.	1
Վասն Մատթէի	Թ.	9
Վասն դստեր ժողովրդապետին	Թ.	18
Վասն տեռատեսին	Թ.	20
Վասն երկուց կուրացն	Թ.	27
Վասն խուլ և համր դիւահարին	Թ.	32
Վասն առաքելոցն իշխանութեան	Ժ.	1
Վասն առաքելոցն ՚ի Յովհաննէ	ԺԱ.	2
Վասն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր	ԺԲ.	10
Վասն կոյր և համր դիւահարին	ԺԲ.	22
Վասն՝ որ խնդրէին նշան	ԺԲ.	38
Վասն առակացն	ԺԳ.	1

Վասն Յովհաննու, և Հերովդէի	ԺԴ.	1
Վասն հինգ հացիցն	ԺԴ.	15
Վասն երթալոյն ՚ի վերայ ծովուն	ԺԴ.	22
Վասն անցնելոյն զպատուիրանաւն Աստուծոյ	ԺԵ.	1
Վասն կնոջն քանանացւոյ	ԺԵ.	21
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն	ԺԵ.	29
Վասն եօթն հացիցն	ԺԵ.	32
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ԺԶ.	6
Վասն՝ որ ՚ի Կեսարիա հարցմանն	ԺԶ.	13
Վասն այլակերպութեան Տեառն	ԺԷ.	1
Վասն լուսնահարին	ԺԷ.	14
Վասն խնդրելոյ զերկդրամեանն	ԺԷ.	23
Վասն հարցանելոյ՝ թէ ո է ՚ի մէնջ մեծ	ԺԸ.	1
Վասն առակի հարիւր ոչխարին	ԺԸ.	12
Վասն թողլոյ զբիւր տաղանդն	ԺԸ.	23
Վասն հարցանելոյն թէ արժա՛ն է արձակել առն զկին	ԺԹ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ԺԹ.	16
Վասն վարձկանութեան մշակացն	Ի.	1
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ	Ի.	20
Վասն երկուց կուրացն	Ի.	29
Վասն իշոյն և յաւանակին	ԻԱ.	1
Վասն կուրացն և կաղացն	ԻԱ.	14
Վասն չորանալոյ թզենւոյն	ԻԱ.	18
Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանայապետացն և ծերոց	ԻԱ.	23
Վասն երկուց որդւոցն առակաց	ԻԱ.	28
Վասն այգւոյն առակին	ԻԱ.	33
Վասն կոչելոյ ՚ի հարսանիսն	ԻԲ.	1

'ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնացին
զհետ նորա։
21 * Եւ մտանեն 'ի Կափառնաում. և իսկ և ԲԳ
իսկ 'ի շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն ու-
22 սուցանէր զնոսա։ * Եւ զարմանային ընդ վար-
դապետութիւն նորա, զի ուսուցանէր զնոսա
իբրև իշխանութեամբ՝ և ոչ որպէս դպիրքն։
23 * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն նոցա այր մի, յորում
այս պիղծ գոյր 'ի նմա. որ աղաղակեաց և ա-
24 սէ. * Թո՛ղ տուր, զի՞ կայ մեր և քո, Յիսուս
Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք
25 զքեզ ո՛վ ես, սուրբն Աստուծոյ։ * Սաստեաց
'ի նա Յիսուս և ասէ. կարկեաց՝ և ել 'ի դմա-
26 նէ։ * Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ, և աղա-
27 ղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել 'ի նմանէ։ * Եւ
զարմացան ամենեքին, մինչև հարցանել ընդ մի-
մեանս և ասել. զի՞նչ է այս նոր վարդապետու-
թիւնս, զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց
28 սաստէ, և հնազանդին նմա։ * Եւ ել լուր նո-
29 րա ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց։ * Եւ
վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, եկն 'ի
տուն Սիմովնի և Անդրեայ՝ Յակոբաւ և Յովհան-
30 նու հանդերձ։ * Եւ զոքանչ Սիմովնի դնէր
ջերմացեալ. և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն
31 նորա։ * Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ
զձեռանէ նորա. և եթող զնա տենդն, և պաշ-
32 տէր զնոսա։ * Եւ իբրև երեկոյ եղև 'ի մը-
տանել արեգականն՝ բերէին առ նա զամենայն
33 հիւանդս և զդիւահարս. * և էր ամենայն

Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զՏէրն . ԻԲ . 15
Վասն սադուկեցւոյն . . . . ԻԲ . 23
Վասն օրինականացն . . . . ԻԲ . 34
Վասն Տեառն հարցանելոյն զփարիսեցիսն . ԻԲ . 41
Վասն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն . ԻԳ . 13
Վասն կատարածի . . . . ԻԴ . 3
Վասն աւուրն և ժամուն . . . . . ԻԴ . 36
Վասն տասն կուսանացն . . . . . . ԻԵ . 1
Վասն քանքարաց տալոյ . . . . . . ԻԵ . 14
Վասն գալստեանն Տեառն . . . . . ԻԵ . 31
Վասն օծանելոյ զՏէրն իւղով . . . . ԻԶ . 6
Վասն պատրաստելոյ զպասեքն . . . . ԻԶ . 17
Վասն օրինաւոր խորհրդոյն . . . . . ԻԶ . 26
Վասն մատնութեան Տեառն . . . . . ԻԶ . 41
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի . . . . ԻԶ . 69
Վասն Յուդայի զղջմանն . . . . . . ԻԷ . 3
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն . . ԻԷ . 57
Վասն իւղաբեր կանանցն . . . . . . ԻԸ . 1

ՍԲ ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Chunder.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ԳԻՐՔ ծննդեան յիսուսի քրիստոսի որ-
2 դւոյ դաւթի որդւոյ աբրահամու: *Աբրա-
համ ծնաւ զիսահակ. իսահակ ծնաւ զյակոբ.
յակոբ ծնաւ զյուդա եւ զեղբարս նորա:
3 *Յուդա ծնաւ զփարէս եւ զզարա ՚ի թամա-
րայ. փարէս ծնաւ զեզրոմ. եզրոմ ծնաւ զա-
4 րամ: *Արամ ծնաւ զամինադաբ. ամինադաբ
ծնաւ զնաասոն, նաասոն ծնաւ զսաղմոն:
5 *Սաղմոն ծնաւ զբոոս ՚ի հռաքաբայ. բոոս
ծնաւ զոբէդ ՚ի հռութայ. ոբէդ ծնաւ զյե-
6 սսէ. յեսսէ ծնաւ զդաւիթ արքայ: *Դա-
7 ւիթ ծնաւ զսողոմոն ՚ի կնոջէն ուրիայ: Սո-
ղոմոն ծնաւ զռոբովամ. ռոբովամ ծնաւ
8 զաբիա. աբիա ծնաւ զասափ: *Ասափ ծնաւ
զյովսափատ. յովսափատ ծնաւ զյովրամ. յով-
9 րամ ծնաւ զոզիա: *Ոզիա ծնաւ զյովաթամ.
յովաթամ ծնաւ զաքազ. աքազ ծնաւ զեզե-
10 կիա: *Եզեկիա ծնաւ զմանասէ. մանասէ ծը-
11 նաւ զամոն. ամոն ծնաւ զյովսիա: *Յովսիա

ծնաւ զՅեքոնիա եւ զեղբարս նորա առ գե-
րութեամբն Բաբելացւոց : *Յետ գերու- 12
թեանն Բաբելացւոց ծնաւ Յեքոնիա զՍաղա-
թիէլ. Սաղաթիէլ ծնաւ զԶօրաբաբէլ : *Զօ- 13
րաբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ. Աբիուդ ծնաւ զԵ-
ղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ զԱզովր : *Ազովր ծը- 14
նաւ զՍադովկ. Սադովկ ծնաւ զԱքիմ. Աքիմ
ծնաւ զԵղիուդ : *Եղիուդ ծնաւ զԵղէազար. 15
Եղէազար ծնաւ զՄատթան, Մատթան ծնաւ
զՅակոբ : *Յակոբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն Մա- 16
րեմայ՝ որում խօսեցեալ զՄարիամ կոյս, յորմէ
ծնաւ Յիսուս, որ անուանեցաւ Քրիստոս :
*Արդ՝ ամենայն ազգքն յԱբրահամէ մինչեւ ի 17
Դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք. եւ ի Դաւթէ
մինչեւ ի գերութիւնն Բաբելացւոց՝ ազգք չո-
րեքտասանք. եւ ի գերութենէն Բաբելացւոց
մինչեւ ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտասանք :

*Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այս- 18
պէս : Խօսեցեալ զմայր նորա Մարիամ՝ Յովսեփու,
մինչչեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ
ի Հոգւոյն սրբոյ : *Եւ Յովսէփ այրն նորա, 19
քանզի արդար էր եւ ոչ կամէր առակել զնա,
խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա : *Եւ մինչ- 20
դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ
Տեառն ի տեսլեան երեւեցաւ նմա եւ ասէ.
Յովսէփ որդի Դաւթի մի երկնչիր առնուլ առ
քեզ զՄարիամ կին քո. քանզի որ ի նմայն ծը-
նեալ է, ի Հոգւոյն սրբոյ է : *Ծնցի որդի, 21
եւ կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. զի նա փըր-

կեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց :
22 *Այլ այս ամենայն եղեւ, զի լցցի որ ասացա-
ւըն 'ի տեառնէ 'ի ձեռն եսայեայ մարգարէի :
23 *Ահա կոյսն յղասցի և ծնցի որդի, և կոչեսցեն
զանուն նորա էմմանուէլ, որ թարգմանի ընդ-
24 մեզ աստուած : *Եւ զարթուցեալ յովսէփ
'ի քնոյ անտի, արար որպէս հրամայեաց նմա
հրեշտակն տեառն, և առ յինքն զկինն իւր :
25 *Եւ ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին իւր
զանդրանիկ. և կոչեաց զանուն նորա Յիսուս :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ 'ի ծնանելն յիսուսի 'ի բեթղեհէմ հրէ-
աստանի յաւուրս հերովդի արքայի, ահա մո-
2 գք յարեւելից եկին յերուսաղէմ, *և ասեն.
ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրէից. զի տեսաք
զաստղն նորա յարեւելս, և եկաք երկիր պա-
3 գանել նմա : *Եւ իբրեւ լուաւ արքայ հե-
րովդէս՝ խռովեցաւ, և ամենայն երուսաղէմ
4 ընդ նմա : *Եւ ժողովեալ զամենայն զքահա-
նայապետս և զդպիրս ժողովրդեանն, հարցա-
նէր 'ի նոցանէ՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի քրիստոսն :
5 *Եւ նոքա ասեն ցնա. 'ի բեթղեհէմ հրէաս-
տանի. զի այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին:
6 *Եւ դու բեթղեհէմ երկիր յուդայ, ոչինչ
կրտսեր ես յիշխանս յուդայ. 'ի քէն ելցէ ինձ
իշխան, որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ:
7 *Յայնժամ հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն,

և ստուգեաց ՚ի նոցանէ զժամանակ աստեղն
երեւելոյ ։ *Եւ արձակեաց զնոսա ՚ի Բեթղե- 8
հէմ, ասէ . գնացէք ստուգեցէք վասն մանկա-
նն , և յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ,
զի և ես եկեալ երկիրպագից նմա ։ *Եւ նոքա 9
իբրեւ լուան ՚ի թագաւորէն՝ գնացին . և ահա
աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց
նոցա , մինչեւ եկեալ եկաց ՚ի վերայ՝ ուր էր
մանուկն ։ *Իբրեւ տեսին զաստղն , խնդացին 10
յոյժ ուրախութիւն մեծ ։ *Եւ իբրեւ մտին 11
՚ի տունն , տեսին զմանուկն հանդերձ Մարե-
մաւ մարբն իւրով, և անկեալ երկիրպագանէ-
ին նմա . և բացեալ զգանձս իւրեանց՝ մա-
տուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և
զմուռս ։ *Եւ հրաման առեալ ՚ի տեսլեան չը- 12
դառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ այլ ճա-
նապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց ։ *Եւ 13
իբրեւ գնացին նոքա անտի , ահա հրեշտակ
տեառն երեւէր ՚ի տեսլեան Յովսեփու և ա-
սէր . արի առ զմանուկդ և զմայր իւր՝ և փա-
խիր յեգիպտոս, և անդ լինիջիր ցորժամ ասա-
ցից քեզ , քանզի ՚ի խնդիր է Հերովդէսի կորու-
սանել զմանուկդ ։ *Եւ նա յարուցեալ առ 14
զմանուկն և զմայր իւր գիշերի՝ և գնաց յեգիպ-
տոս , և անդ էր մինչեւ ցվախճան Հերովդի ։
*Զի լցցի ասացեալն ՚ի տեառնէ ՚ի ձեռն մար- 15
գարէին որ ասէ . յեգիպտոսէ կոչեցից զորդի
իմ ։ *Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ 16
խաբեցաւ ՚ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ .

եւ առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունս
որ էին ՚ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նո-
րա՝ յերկեմենից եւ ՚ի խոնարհ, ըստ ժամանա-
17 կին զոր ստուգեաց ՚ի մոգուցն։ *Յայնժամ կա-
տարեցաւ ասացեալն ՚ի ձեռն Երեմիայ մարգա-
18 րէի՝ որ ասէ։ *Ձայն գուժեաց ՚ի Հռամայ,
ողբումն եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ. Ռա-
քէլ լայր զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել՝
19 զի ոչ էին։ *Եւ ՚ի վախճանել Հերովդի, ահա
հրեշտակ տեառն ՚ի տեսլեան երեւէր Յովսեփայ
20 յԵգիպտոս, *եւ ասէր. արի առ զմանուկդ եւ
զմայր իւր, եւ գնա յերկիրն Իսրայէլի. զի մե-
21 ռան որ խնդրէին զանձն մանկանդ։ *Եւ նա
յարուցեալ առ զմանուկն եւ զմայր նորա, եւ
22 եկն յերկիրն Իսրայէլի։ *Եւ իբրեւ լուաւ ե-
թէ Արքեղայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փո-
խանակ Հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ
անդր. եւ հրաման առեալ ՚ի տեսլեան, գնաց ՚ի
23 կողմանս Գալիլեացւոց։ *Եւ եկեալ բնակե-
ցաւ ՚ի քաղաքին որ կոչէր Նազարէթ, զի լց-
ցի բան մարգարէիցն, թէ Նազովրեցի կոչեսցի։

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս մկրտ-
2 իչ քարոզել յանապատին Հրէաստանի, *եւ
ասել. ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայու-
3 թիւնն երկնից։ *Սա է վասն որոյ ասացաւ
՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի՝ որ ասէ. Ձայն

բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք
զճանապարհ տեառն, և ուղիղ արարէք զշա-
ւիղս նորա: *Եւ ինքն յովհաննէս ունէր հան- 4
դերձ 'ի ստեաց ուղտու, և գօտի մաշկեղէն
ընդ մէջ իւր. և կերակուր նորա էր մարախ և
մեղր վայրենի: *Յայնժամ ելանէին առ նա ա- 5
մենայն երուսաղէմացիք, և ամենայն հրէաս-
տան, և ամենայն կողմն յորդանանու: *Եւ մ- 6
կրտէին 'ի նմանէ 'ի յորդանան գետ, և խոստո-
վան լինէին զմեղս իւրեանց: *Եւ տեսեալ զ- 7
բազումս 'ի սադուկեցւոյն և 'ի փարիսեցւոց
եկեալս 'ի մկրտութիւն նորա, ասէ ցնոսա. ծը-
նունդք իժից, ո՞ ցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկու-
թենէն որ գալոցն է: *Արարէք այսուհետև 8
պտուղ արժանի ապաշխարութեան: *Եւ մի 9
համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ ունիմք մեք
հայր զաբրահամ. ասեմ ձեզ, զի կարող է ա-
տուած 'ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որ-
դիս աբրահամու: *Զի ահաւասիկ տապար առ 10
արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առնի-
ցէ պտուղ բարի, հատանի և 'ի հուր արկանի:
*Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութիւն, 11
բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս.
և ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նորա. նա
մկրտեսցէ զձեզ 'ի հոգին սուրբ և 'ի հուր: *Որոյ 12
հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում, և սրբեսցէ զկալ
իւր. և ժողովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս
իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով: *Յայն- 13
ժամ գայ յիսուս 'ի գալիլեէ 'ի յորդանան առ

14 յովհաննէս՝ մկրտել ՚ի նմանէ։ *Եւ յովհաննէս
արգելոյր զնա եւ ասէ. ինձ պիտոյ է ՚ի քէն
15 մկրտել, եւ դու առ իս գաս։ *Պատասխանի
ետ յիսուս եւ ասէ ցնա. թո՛յլ տուր այժմ, զի
այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդա-
16 րութիւն. եւ ապա թոյլ ետ նմա։ *Եւ իբրեւ
մկրտեցաւ յիսուս, ել վաղվաղակի ՚ի ջրոյ ան-
տի. եւ ահա բացան նմա երկինք. եւ ետես
զհոգին աստուծոյ զի իջանէր իբրեւ զաղաւ-
17 նի, եւ գայր ՚ի վերայ նորա։ *Եւ ահա ձայն
յերկնից որ ասէր, դա է որդի իմ սիրելի,
ընդ որ հաճեցայ։

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Յայնժամ վարեցաւ յիսուս յանապատ ՚ի
2 հոգւոյն՝ փորձել ՚ի սատանայէ։ *Եւ պահեալ
զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր՝ ապա
3 քաղցեաւ։ *Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ ցը-
նա. եթէ որդի ես աստուծոյ՝ ասա զի քարինքս
4 այդոքիկ հաց լինիցին։ *Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ. գրեալ է՝ թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ
մարդ, այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ ՚ի բերա-
5 նոյ աստուծոյ։ *Յայնժամ առեալ ածէ զնա
սատանայ ՚ի քաղաքն սուրբ, եւ կացուցանէ
6 զնա ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին. *Եւ ասէ
ցնա. եթէ որդի ես աստուծոյ՝ արկ զքեզ ան-
տի ՚ի վայր. զի գրեալ է, թէ հրեշտակաց իւ-
րոց պատուիրեալ է վասն քո, եւ ՚ի վերայ ձե-

ռաց բարձցեն զքեզ, զի մի երբէք հարցես ըզ-
քարի զոտն քո: *Ասէ ցնա յիսուս. 7
գրեալ է՝ թէ ոչ փորձեսցես զտէր աստուած
քո: *Դարձեալ առնու ածէ զնա սատանայ ՚ի 8
լեառն մի բարձր յոյժ, եւ ցուցանէ նմա զա-
մենայն թագաւորութիւնս աշխարհի եւ ըզ-
փառս նոցա. *եւ ասէ ցնա. զայս ամենայն քեզ 9
տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպագանիցես ինձ:
*Յայնժամ ասէ ցնա յիսուս. երթ յետս իմ 10
սատանայ. զի գրեալ է՝ տեառն աստուծոյ
քում երկիրպագցես, եւ զնա միայն պաշտեսցես:
*Ապա եթող զնա սատանայ. եւ ահա հրեշտա- 11
կք մատեան եւ պաշտէին զնա:

ԲԲ *Իբրեւ լուաւ յիսուս՝ եթէ յովհաննէս 12
մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց ՚ի գալիլեա. *եւ 13
թողեալ զնազարեթ, եկն բնակեցաւ ՚ի կա-
փառնաում ՚ի ծովեզերին, ՚ի սահմանս զաբու-
ղոնի եւ նեփթաղիմայ. *զի լցցի բանն որ ասա- 14
ցաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի: *Երկիր 15
զաբուղոնի եւ երկիր նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ
ծովու յայնկոյս յորդանանու, գալիլեա հեթա-
նոսաց: *Ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի՝ ե- 16
տես լոյս մեծ. եւ որոց նստէին յաշխարհին եւ ՚ի
ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա: *Յայնմ 17
հետէ սկսաւ քարոզել յիսուս եւ ասել. ապաշ-
խարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկ-
նից: *Մինչդեռ գնայր յիսուս ընդ եզր ծո- 18
վուն գալիլեացւոց, ետես երկուս եղբարս,
զսիմոն զկոչեցեալն պետրոս, եւ զանդրէաս

եղբայր նորա՝ արկեալ ուռկան ՚ի ծով. քանզի
19 ձկնորսք էին: *Եւ ասէ ցնոսա. եկայք զկնի
20 իմ՝ և արարից զձեզ որսորդս մարդկան: *Եւ
նոցա թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝ գնացին
21 զհետ նորա: *Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝
ետես այլ երկուս եղբարս, զՅակովբոս զԶեբե-
դեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա ՚ի նաւի՝
զԶեբեդեաւ հանդերձ հարբն իւրեանց, մինչ-
դեռ կազմէին զուռկանս իւրեանց. և կոչեաց
22 զնոսա: *Նոցա թողեալ վաղվաղակի զնաւն և
23 զհայր իւրեանց, գնացին զհետ նորա: *Եւ
շրջէր յիսուս ընդ ամենայն կողմն Գալիլեա-
ցւոց. ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա՝ և
քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և բը-
ժշկէր զամենայն հիւանդութիւն՝ և զամենայն
24 ախտ ՚ի ժողովրդեանն: *Եւ ել լուր նորա
ընդ ամենայն երկիրն Ասորւոց. և մատուցին
առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի
պէսպէս ցաւս և ՚ի տանջանս, և դիւահարս
և լուսնոտս և անդամալոյծս, և բժշկեաց ըզ-
25 նոսա: *Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք
բազումք ՚ի Գալիլեէ և ՚ի Դեկապոլեայ, և յե-
րուսաղեմէ և ՚ի Հրէաստանէ, և յայնկոյս յոր-
դանանու, և բժշկեաց զնոսա:

2066

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ՚ի լեառն.
և իբրև նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշա-

կերտքն նորա. * և բացեալ զբերան իւր ու- 2
սուցանէր զնոսա և ասէր: * Երանի աղքա- 3
տաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկ-
նից: * Երանի սգաւորաց, զի նոքա մխիթա- 4
րեսցին: * Երանի հեզոց, զի նոքա ժառան- 5
գեսցեն զերկիր: * Երանի որ քաղցեալ և ծա- 6
րաւի իցեն արդարութեան, զի նոքա յագե-
ցին: * Երանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմու- 7
թիւն գտցեն: * Երանի այնոցիկ որ սուրբ 8
են սրտիւք, զի նոքա զԱստուած տեսցեն:
* Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աս- 9
տուծոյ կոչեսցին: Երանի որ հալածեալ իցեն 10
վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայու-
թիւն երկնից: * Երանի է ձեզ յորժամ նա- 11
խատիցեն զձեզ և հալածեսցեն, և ասիցեն
զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ:
* Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր 12
բազում են յերկինս. զի այնպէս հալածեցին
զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին: * Դուք 13
էք աղ երկրի. ապա թէ աղն անհամի՝ իւ յա-
ղիցի. ոչ ինչ ազդիցէ այնուհետեւ, բայց
եթէ ընկենուլ արտաքս և կոխան լինել ՚ի
մարդկանէ: * Դուք էք լոյս աշխարհի. ոչ կա- 14
րէ քաղաք թաքչել որ ՚ի վերայ լերին կայցէ:
* Եւ ոչ լուցանեն ճրագ և դնեն ընդ գրուա- 15
նաւ, այլ ՚ի վերայ աշտանակի, և լոյս տայ
ամենեցուն որ ՚ի տանն իցեն: * Այնպէս լու- 16
սաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, որպէս
զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառաւո-

րեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է։
17 *Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս ԲԴ
կամ զմարգարէս. ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։
18 *Ամէն ասեմ ձեզ, մինչեւ անցցեն երկինք և
երկիր, յովտ մի որ նշանախեց մի է, ոչ անցցէ
յօրինացն և ի մարգարէից՝ մինչեւ ամենայն ե-
19 ղիցի։ *Որ ոք լուծցէ մի ինչ 'ի պատուիրանացս
յայսցանէ 'ի փոքունց, և ուսուսցէ այնպէս զմար-
դիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից.
իսկ որ արասցէ և ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի
20 յարքայութեան երկնից։ *Բայց ասեմ ձեզ.
զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր
աւելի քան զդպրացն և զփարիսեցւոց, ոչ մի-
21 տանիցէք յարքայութիւն երկնից։ *Լուարուք
զի ասացաւ առաջնոցն՝ թէ մի սպանաներ, զի
որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի։
22 *Այլ ես ասեմ ձեզ. եթէ ամենայն որ բար-
կանայ եղբօր իւրում տարապարտուց, պար-
տաւոր լիցի դատաստանի. և որ ասիցէ ցեղբայր
իւր յիմար, պարտաւոր լիցի ատենի. և որ ա-
սիցէ ցեղբայր իւր մորոս, պարտաւոր լիցի 'ի
23 գեհեն հրոյն։ *Եթէ մատուցանիցես զպատա-
րագ քո 'ի վերայ սեղանոյ, և անդ յիշիցես ե-
24 թէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ զքէն, *Թող
զպատարագն քո առաջի սեղանոյն, երթ նախ
հաշտեաց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ մա-
25 տուցցես զպատարագն քո։ *Եր իրաւախոհ
ընդ ոսոխի քում վաղվաղակի, մինչդեռ իցես ընդ
նմա 'ի ճանապարհի. գուցէ մատնիցէ զքեզ

ատեանն դատաւորի, և դատաւորն դահճի, և
արկանիցիս ՚ի բանտ։ *Ամէն ասեմ քեզ. ոչ ե- 26
լանիցես անտի, մինչև հատուցանիցես զյե-
տին նաքարակիտն։ *Լուարուք զի ասացաւ՝ 27
մի շնար. *բայց ես ասեմ ձեզ, թէ ամենայն 28
որ հայի ՚ի կին մարդ առ ՚ի ցանկանալոյ նմա,
անդէն շնացաւ ընդ նմա ՚ի սրտի իւրում։ *Ե 29
թէ ակն քո աջ գայթագղեցուցանէ զքեզ, խլեա
զնա և ընկեա ՚ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի
յանդամոց քոց կորիցէ, և մի ամենայն մարմի-
նդ քո անկանիցի ՚ի գեհեն։ *Եւ եթէ աջ ձե-
ռըն քո գայթագղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա 30
և ընկեա ՚ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդա-
մոց քոց կորիցէ, և մի ամենայն մարմինդ քո
արկանիցի ՚ի գեհեն։ *Ապաքէն ասացաւ, եթէ 31
որ արձակիցէ զկին իւր, տացէ նմա զարձակ-
մանն։ *Բայց ես ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն 32
որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկու-
թեան, նա առնէ նմա շնալ. և որ զարձակեալն
առնէ՝ շնայ։ *Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ 33
առաջնոցն. մի երդնուցուս սուտ, բայց հա-
տուսցես տեառն զերդմունս քո։ *Այլ ես ա- 34
սեմ ձեզ՝ ամենևին մի երդնուլ, մի յերկինս՝
զի աթոռ է Աստուծոյ. *և մի յերկիր՝ զի պա- 35
տուանդան է ոտից նորա, և մի յԵրուսաղէմ՝
զի քաղաք է մեծի արքայի. *և մի ՚ի գլուխ քո 36
երդնուցուս, զի ոչ կարես մազ մի սպիտակ առ-
նել կամ թուխ։ *Այլ եղիցի ձեր բան, այոն՝ 37
այո, և ոչն՝ ոչ. զի աւելին քան զայն ՚ի չարէն

38 է ։ * Լուարուք զի ասացաւ՝ ակն ընդ ական ,
39 եւ ատամն ընդ ատաման ։ * Այլ ես ասեմ ձեզ ,
մի կալ հակառակ չարին . այլ եթէ ոք ածիցէ
ապտակ յաջ ծնօտ քո , դարձո՛ նմա եւ զմիւ-
40 սն ։ * Եւ որ կամիցի ընդ քեզ դատել եւ առնուլ ըզ-
41 շապիկս քո , թող ՚ի նա եւ զբաճկոն քո ։ * Եւ
որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ մղոն մի , երթ
42 ընդ նմա եւ երկուս ։ * Որում խնդրէ ՚ի քէն՝
տուր . եւ որ կամի փոխ առնուլ ՚ի քէն՝ մի
43 դարձուցանիցես զերեսս ։ * Լուարուք ապաքէն
զի ասացաւ՝ սիրեսցես զընկեր քո , եւ ատես-
44 ցես զթշնամին քո ։ * Այլ ես ասեմ ձեզ . սի-
րեցէք զթշնամիս ձեր . օրհնեցէք զանիծիչս ձեր .
բարի արարէք ատելեաց ձերոց , եւ աղօթս ՚ի
45 վերայ այնոցիկ որ լլկեն զձեզ եւ հալածեն . * զի
եղիջիք որդիք Հօր ձերոյ որ յերկինսն է . զի
զարեգակն իւր ծագէ ՚ի վերայ չարաց եւ բա-
րեաց , եւ ածէ անձրեւ ՚ի վերայ արդարոց եւ
46 մեղաւորաց ։ * Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ
որ սիրենն զձեզ՝ զինչ վարձք իցեն , ո՛չ ապա-
47 քէն եւ մաքսաւորք զնոյն գործեն ։ * Եւ եթէ
տայցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զինչ
աւելի առնէք , ո՛չ ապաքէն մաքսաւորք եւ մե-
48 ղաւորք զնոյն գործեն ։ * Եղերուք դուք
կատարեալք , որպէս եւ Հայրն ձեր երկնաւոր
կատարեալ է ։

ԳԼՈՒԽ Զ.

բե Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի 1
առնել առաջի մարդկան, որպէս թէ 'ի ցոյց
ինչ նոցա. գուցէ եւ վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի
Հօրէն ձերմէ որ յերկինսն է : Այլ յորժամ 2
առնիցես ողորմութիւն, մի հարկաներ փող
առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն 'ի ժո-
ղովուրդս եւ 'ի հրապարակս, որպէս զի փառա-
ւորեսցին 'ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն
իսկ են վարձք նոցա : Այլ դու յորժամ ո- 3
ղորմութիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ քո
զինչ գործէ աջ քո. * որպէս զի եղիցի ողոր- 4
մութիւնն քո 'ի ծածուկ. եւ հայրն քո որ տե-
սանէ 'ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս:
* Եւ յորժամ յաղօթս կայցես, մի լինիցիս որ- 5
պէս կեղծաւորքն. զի սիրեն 'ի ժողովուրդս եւ
յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս, որ-
պէս զի երեւեսցին մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝
այն իսկ են վարձք նոցա : * Այլ դու յորժամ 6
կայցես յաղօթս, մուտ 'ի սենեակ քո, եւ փա-
կեա զդուրս քո, եւ կաց յաղօթս առ հայր քո
'ի ծածուկ. եւ հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծա-
ծուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս : * Եւ յոր- 7
ժամ կայցէք յաղօթս, մի շատախօսք լինիք իբ-
րեւ զհեթանոսն. զի համարին եթէ 'ի բա-
զում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին : * Արդ 8
մի նմանիցէք նոցա. զի գիտէ հայրն ձեր զինչ
պիտոյ է ձեզ մինչեւ ձեր խնդրեալ ինչ ի-

9 ցէ ՚ի նմանէ: * Այլ այդ պէս կացէք դուք
յաղօթս. Հայր մեր որ յերկինս. սուրբ եղի-
10 ցի անուն քո: * Եկեսցէ արքայութիւն քո.
եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի:
11 * Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր:
12 Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք
13 թողումք մերոց պարտապանաց: * Եւ մի տա-
նիր զմեզ ՚ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ
՚ի չարէ. զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն
14 և փառք յաւիտեանս. ամէն: * Զի եթէ թո-
ղուցուք մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ
15 և ձեզ Հայրն ձեր երկնաւոր: Ապա թէ ոչ
թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա, և ոչ
16 Հայրն ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր: * Եւ
յորժամ պահիցէք՝ մի լինիք իբրև զկեղծա-
ւորսն տրտմերեսք. որ այլագունեն զերեսս իւ-
րեանց, որպէս զի երևեսցին մարդկան թէ պա-
հեն. ամէն ասեմ՝ ձեզ, այն ինչ են վարձք
17 նոցա: Այլ դու յորժամ պահիցես, օծ զ-
18 գլուխ քո՝ և լուա զերեսս քո. * զի մի երև-
եսցիս մարդկան իբրև պահօղ. այլ Հօրն
քում ՚ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ ՚ի
19 ծածուկ, հատուսցէ քեզ: * Մի գանձէք
ձեզ գանձս յերկրի, ուր ցեց և ուտիճ ապա-
կանեն, և ուր գողք ականս հատանեն և գո-
20 ղանան: * Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկի-
նս, ուր ոչ ցեց և ոչ ուտիճ ապականեն, և
21 ոչ գողք ականս հատանեն և գողանան: Զի
ուր գանձք ձեր են, անդ և սիրտք ձեր եղիցին:

Բ.Զ. * Ճրագ մարմնոյ ակն է . եթէ ակն քո ա- 22
ռատ է , ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի ։
* Ապա թէ ակն քո չար է , ամենայն մարմինդ 23
խաւարին եղիցի . իսկ արդ եթէ լոյսդ որ ՚ի
քեզ է՝ խաւար է , խաւարն որչափ եւս ։ * Ոչ 24
ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել . կամ զը-
մին ատիցէ՝ եւ զմիւսն սիրիցէ , կամ զմին մե-
ծարիցէ՝ եւ զմիւսն արհամարհիցէ . ոչ կարէք
աստուծոյ ծառայել եւ մամոնայի ։ * Վասն այ- 25
դորիկ ասեմ ձեզ . մի հոգայք վասն ոգւոց ձե-
րոց՝ զինչ ուտիցէք , կամ զինչ ըմպիցէք , եւ մի
վասն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ագանիցիք , ո՞չ
ապաքէն ոգի առաւել է քան զկերակուր եւ
մարմին քան զհանդերձ ։ * Հայեցարուք ՚ի 26
թռչունս երկնից , զի ո՛չ վարեն եւ ո՛չ հնձեն եւ
ո՛չ ժողովեն ՚ի շտեմարանս , եւ հայրն ձեր երկ-
նաւոր կերակրէ զնոսա . ո՞չ ապաքէն դուք ա-
ռաւել էք քան զնոսա ։ * Իսկ արդ ո՞ ՚ի ձէնջ 27
առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ՚ի հա-
սակ իւր կանգուն մի ։ * Եւ վասն հանդեր- 28
ձի զի՞ հոգայք . հայեցարուք ՚ի շուշանն վայրե-
նի՝ որպէս աճէ . ո՛չ ջանայ , եւ ո՛չ նիւթէ ։ * Ա- 29
սեմ ձեզ , զի եւ ո՛չ Սողոմոն յամենայն ՚ի փառ-
սն իւրում զգեցաւ իբրեւ զմի ՚ի նոցանէ ։
* Իսկ եթէ զխոտն ՚ի վայրի որ այսօր է՝ եւ վա- 30
ղիւն ՚ի հնոց արկանի , Աստուած այնպէս զգե-
ցուցանէ , ո՞րչափ եւս առաւել զձեզ , թե-
րահաւատք ։ * Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք՝ 31
եւ ասիցէք , զինչ կերիցուք կամ զինչ արբ-

32 ցուք, կամ զինչ զգեցցուք։ * Զի զայդ ամե-
նայն հեթանոսք խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն
ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամե-
33 նայն։ Խնդրեցէք նախ զարքայութիւն Աս-
տուծոյ եւ զարդարութիւն նորա, եւ այդ ամե-
34 նայն յաւելցի ձեզ։ Մի այսուհետեւ հոգայ-
ցէք վասն վաղուի, զի վաղին վասն իւր հո-
գասցի. շատ է աւուրն չար իւր։

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Մի դատիք՝ զի մի դատիցիք։ * Զի որով Բե
2 դատաստանաւ դատիք՝ դատելոց էք. եւ որով
3 չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ։ Զի տեսանես
զշիւղ յական եղբօր քո, եւ ՚ի քում ական զ-
4 գերանդ ոչ տեսանես։ Կամ զիա՞րդ ասես
եղբօրդ քո, թոյլ հանից զշիւղդ յականէ
քումմէ, եւ ահաւասիկ ՚ի քում ականդ գե-
5 րան կայ։ Կեղծաւոր, հան նախ զգերանդ
յականէ քումմէ, եւ ապա հայեսցես հանել
6 զշիւղն յականէ եղբօր քո։ * Մի տայք զսր-
բութիւն շանց, եւ մի արկանէք զմարգարիտս
ձեր առաջի խոզաց, զի մի առ ոտն կոխիցեն
զնոսա, եւ դարձեալ երեսնուցանիցեն զձեզ։
7 Խնդրեցէք՝ եւ տացի ձեզ. հայցեցէք՝ եւ գտա-
8 ջիք, բախեցէք՝ եւ բացցի ձեզ։ Զի ամենայն
որ խնդրէ՝ առնու, եւ որ հայցէ՝ գտանէ, եւ
9 որ բախէ՝ բացցի նմա։ Ո՞ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝
զոր խնդրիցէ որդի իւր հաց, միթէ քար տայ-

ցէ նմա. * Եւ կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օձ 10
տացէ նմա։ Արդ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ 11
գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց,
որչափ եւս առաւել Հայրն ձեր որ յերկինսն է՝
տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա։ Զա- 12
մենայն զոր միանգամ կամիցիք թէ արասցեն
ձեզ մարդիկ, այնպէս եւ դուք արարէք նոցա.
զի այս իսկ են օրէնքն եւ մարգարէք։ Մտէք 13
ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ է դուռնն՝
եւ համարձակ ճանապարհն որ տանի ՚ի կորուստ.
եւ բազումք են որ մտանեն ընդ նա։ Քանզի 14
անձուկ է դուռնն՝ եւ նեղ ճանապարհն որ
տանի ՚ի կեանս. եւ սակաւք են որ գտանեն զը-
նա։ * Զգոյշ լերուք ՚ի սուտ մարգարէիցն՝ որ 15
գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, եւ ՚ի
ներքոյ են գայլք յափշտակողք. ՚ի պտղոյ նո- 16
ցա ծանիջիք զնոսա։ Միթէ քաղիցե՞ն ՚ի փշոց
խաղող, կամ ՚ի տատասկէ թուզ։ Նոյնպէս 17
ամենայն ծառ բարի պտուղ բարի առնէ, եւ
ծառ չար պտուղ չար առնէ։ Ոչ կարէ ծառ 18
բարի պտուղ չար առնել, եւ ոչ ծառ չար պը-
տուղ բարի առնել։ * Ամենայն ծառ որ ոչ 19
առնէ պտուղ բարի, հատանի եւ ՚ի հուր ար-
կանի։ * Ապա ՚ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա։ 20
* Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս Տէր Տէր, մտցէ յար- 21
քայութիւն երկնից, այլ որ առնէ զկամս Հօր
իմոյ որ յերկինսն է։ * Բազումք ասիցեն ցիս 22
յաւուրն յայնմիկ. Տէր Տէր, ո՞չ յանուն քո
մարգարէացաք, եւ յանուն քո դեւս հանաք,

և յանուն քո զօրութիւնս բազումս արարաք:
23 Եւ յայնժամ ասացից նոցա՝ եթէ ոչ երբէք
գիտէի զձեզ. ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան
24 որք գործէիք զանօրէնութիւն: Ամենայն որ
լսէ զբանս իմ զայսոսիկ և առնէ զսոսա, նմա-
նեսցէ առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն
25 իւր ի վերայ վիմի: Իջին անձրևք և խա-
ղացին գետք, շնչեցին հողմք՝ և բախեցին
զտունն, և ոչ կործանեցաւ, քանզի ի վերայ
26 վիմի հաստատեալ էր: Եւ ամենայն որ լսէ
զբանս իմ զայսոսիկ և ոչ առնէ զսոսա, նմա-
նեսցէ առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր
27 ի վերայ աւազոյ: Իջին անձրևք՝ յարեան
գետք, շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն և ան-
28 կաւ. և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ: Եւ
եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զամենայն
զբանս զայսոսիկ, զարմանային ժողովուրդքն
29 ընդ վարդապետութիւն նորա. զի իբրև
իշխանութեամբ ուսուցանէր, և ոչ որպէս
դպիրքն նոցա:

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Եւ իբրև էջ ի լեռնէ անտի, գնացին
2 զհետ նորա ժողովուրդք բազումք: Եւ ահա
մատուցեալ բորոտ մի երկիր պագանէր նմա
և ասէր. Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս
3 սրբել: Ձգեաց զձեռն իւր և հպեցաւ ի նա
Յիսուս և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվա-

զանկի որբեցաւ 'ի նմանէ բորոտութիւնն։ *Եւ ա- 4
սէ ցնա Յիսուս. զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասի-
ցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային,
և մատո զպատարագն զոր հրամայեաց Մովսէս՝
'ի վկայութիւն նոցա։ *Եւ մտեալ 'ի Կափառ- 5
նաում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի,
աղաչէր զնա, *և ասէր. Տէր, ծառայ իմ 6
անկեալ կայ 'ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տան-
ջեալ։ Ասէ ցնա Յիսուս. ես եկից և բժշկե- 7
ցից զնա։ *Պատասխանի ետ հարիւրապետն 8
և ասէ. Տէր, չեմ բաւական եթէ ընդ յար-
կաւ իմով մտանիցես. այլ ասա բանիւ, և բժշ-
կեսցի ծառայն իմ։ *Զի և ես այր մի եմ 9
ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինև զի-
նուորս, ասեմ սմա երթ՝ և երթայ, և այլում
թէ եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում թէ արա
զայդ՝ և առնէ։ *Իբրև լուաւ Յիսուս զար- 10
մացաւ, և ասէ ցայնոսիկ որ զհետն երթային.
Ամէն ասեմ ձեզ, և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հա-
ւատս գտի երբէք։ *Բայց ասեմ ձեզ, զի բա- 11
զումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն և
բազմեսցին ընդ Աբրահամու և ընդ Իսահակայ
և ընդ Յակոբայ յարքայութեան երկնից. *Եւ 12
որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի խաւարն ար-
տաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։
*Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ, և 13
որպէս հաւատացերդ եղիցի քեզ. և ողջացաւ
ծառայն նորա յայնմ ժամու։ *Եւ եկեալ 14
Յիսուս 'ի տուն Պետրոսի, ետես զի զզոքանչն

15 նորա անկեալ դնէր տապացեալ. * կալաւ ըզ-
ձեռանէ նորա՝ եւ եթող զնա ջերմն. յառն ե-
16 կաց եւ պաշտէր զնա: * Իբրեւ եղեւ երե-
կոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս,
եւ եհան զայսն բանիւ, եւ զամենայն հիւանդ-
17 սն բժշկեաց: * Զի լցի բանն որ ասացաւ
՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի. նա զհիւանդու-
թիւնս մեր վերացոյց, եւ զցաւս մեր եբարձ:
18 * Տեսեալ յիսուսի ժողովուրդս բազու- Գ.Կ
մս զիւրեւ, հրամայեաց երթալ յայնկոյս:
19 * Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ ցնա. վարդա-
պետ, եկից եւ ես զկնի քո յոր վայր եւ երթի-
20 ցես: * Ասէ ցնա յիսուս. աղուեսուց որջք գոն,
եւ թռչնոց երկնից բոյնք, այլ որդւոյ մարդոյ
21 ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր: * Եւ մի ոմն
յաշակերտաց նորա ասէ ցնա. տէր, տուր ինձ
հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ:
22 * Ասէ ցնա յիսուս. եկ զկնի իմ, եւ թոյլ տուր
23 մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց: * Եւ
իբրեւ եմուտ ՚ի նաւն, գնացին զկնի նորա
24 աշակերտքն նորա. * Եւ ահա շարժումն մեծ
եղեւ ՚ի ծովուն, մինչ նաւին ծածկել յալեաց
25 անտի. եւ ինքն ննջէր: * Եւ մատուցեալ ա-
շակերտքն յարուցին զնա եւ ասեն. տէր, փրկ-
26 եա զմեզ՝ զի կորնչիմք: * Եւ ասէ ցնոսա. ըն-
դէ՞ր վատասիրտք էք, սակաւահաւատք: Յայն-
ժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն եւ ծովուն
27 եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ: * Եւ մարդիկն
զարմացան եւ ասէին. ո՞րպիսի ոք իցէ սա, զի

եւ հողմք եւ ծով հնազանդեցին նմա ։ *Եւ եկեալ 28
նորա յայնկոյս յերկիրն Գերգեսացւոց, պատա-
հեցին նմա դիւահարք երկու՝ ելեալք 'ի գե-
րեզմանացն չարաչարք յոյժ . մինչեւ զի չէր
հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ ։
*Եւ ահա աղաղակեցին եւ ասեն, զի՞ կայ մեր 29
եւ քո, Յիսուս որդի աստուծոյ . եկիր առաջ
ժամու տանջել զմեզ ։ *Եւ էր հեռագոյն 'ի նո- 30
ցանէ երամակ մի խոզից արածական ։ *Եւ 31
դեւքն աղաչէին զնա եւ ասէին . եթէ հանես
զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ երթալ յե-
րամակ խոզիցն ։ *Եւ ասէ ցնոսա, երթայք ։ 32
Եւ նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից . եւ
դիմեաց ամենայն երամակն 'ի դարէ անտի 'ի
ծով, եւ մեռան 'ի ջուրսն ։ *Եւ խոզարածքն 33
փախեան, եւ երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին
զամենայն, եւ զիրս դիւահարացն ։ *Եւ ահա 34
ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ Յիսուսի . եր-
բեւ տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ 'ի սահ-
մանաց նոցա ։

ԳԼՈՒԽ Թ.

Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս, եւ եկն 'ի 1
քաղաքն իւր ։ *Եւ ահա մատուցին առ նա ան- 2
դամալոյծ մի որ դնէր 'ի մահիճս . եւ տեսեալ
Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն .
Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ։ *Եւ ահա ոմանք 3
'ի դպրացն ասեն ընդ միտս . հայհոյէ դա ։

4 * Եւ ծանուցեալ յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝
ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր խորհիք դուք չարիս ՚ի սիր-
5 տս ձեր: * Զի՞նչ դիւրին է. ասե՞լ թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի և շրջեաց:
6 Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի
որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ
ասէ ցանդամալոյծն, արի առ զմահիճս քո՛ և
7 երթ ՚ի տուն քո: * Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի
8 տուն իւր: * Իբրև տեսին ժողովուրդքն,
զարմացան. և փառաւոր առնէին զաստուած
զտուիչն այնպիսի իշխանութեան մարդկան:
9 * Եւ անցեալ ընդ այն յիսուսի, եսես այր ԳԲ
մի զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան՝ Մատթէ-
ոս անուն, և ասէ ցնա՝ եկ զկնի իմ: Եւ յա-
10 րուցեալ գնաց զկնի նորա: * Եւ եղեւ իբրև
բազմեալ էր նա ՚ի տանն, և ահա մաքսա-
ւորք և մեղաւորք եկեալ և բազմեալ էին
11 ընդ յիսուսի և ընդ աշակերտս նորա: * Իբրև
տեսին փարիսեցիքն, ասէին ցաշակերտս նորա.
ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ու-
12 տէ վարդապետն ձեր: * Իսկ յիսուս իբրև
լուաւ՝ ասէ ցնոսա. ոչ պիտոյ է բժիշկ կարո-
13 ղաց՝ այլ հիւանդաց: * Երթայք ուսարուք
զինչ է. զողորմութիւն կամիմ, և ոչ զոհս.
զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս:
14 * Յայնժամ մատեան առ նա աշակերտքն յով-
հաննու և ասեն. ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն
պահեմք յաճախ, և քո աշակերտքդ ոչ պա-
15 հեն: * Ասէ ցնոսա յիսուս. միթէ մարթ ինչ

իցէ մանկանց առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ
փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք
յորժամ բարձցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ապա
պահեսցեն։ *Ոչ ոք արկանէ կապերտ ան֊ 16
թափ ՚ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ե֊
րանէ զլրութիւն նորա ՚ի հանդերձէն. և եւս
չար պատառումն լինի։ *Եւ ոչ արկանեն գի֊ 17
նի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ տիկքն պա֊
տառին, և գինին հեղու, և տիկքն կորնչին.
այլ արկանեն գինի նոր ՚ի տիկս նորս, և եր֊
կոքին պահին։

Գ.Գ. *Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա, ա֊ 18
հա իշխան մի մատուցեալ երկիրպագանէր ն֊
մա և ասէր. դուստր իմ արդ եւս վախճանե֊
ցաւ. այլ եկեալ դիցես զձեռն քո ՚ի վերայ
նորա, և կեցցէ։ *Յարեաւ Յիսուս և գնաց 19
զկնի նորա աշակերտօքն հանդերձ։ *Եւ ահա 20
կին մի տեռատես երկոտասանամեայ՝ մատու֊
ցեալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի դրօշակ հանդեր֊
ձի նորա։ *Քանզի ասէր ՚ի միտս իւրում, թէ 21
միայն մերձենամ ՚ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ։
*Իսկ Յիսուս իբրեւ դարձաւ և ետես զնա, 22
ասէ. քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո
կեցուցին զքեզ։ Եւ փրկեցաւ կինն ՚ի ժամէն
յայնմանէ։ *Իբրեւ եկն Յիսուս ՚ի տուն իշ֊ 23
խանին, և ետես զփողահարսն և ամբոխս յոյժ,
ասէ ցնոսա, ՚ի բաց գնացէք. *զի ոչ եթէ 24
մեռեալ է աղջիկն՝ այլ ննջէ։ *Եւ ծաղր առ֊ 25
նէին զնա։ Եւ իբրեւ ել ամբոխն ՚ի բաց, ե֊

մեաւ կալաւ զձեռանէ նորա, եւ յարեաւ աղ-
26 ջիկն: *Եւ ել համբաւս այս ընդ ամենայն
երկիրն ընդ այն:
27 *Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, ԳԴ
զհետ եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին
28 եւ ասէին. ողորմեա մեզ, որդի Դաւթի: *Եւ
իբրեւ եկն 'ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն.
եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. հաւատա՞ք եթէ կա-
րող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա. այո,
29 տէր: *Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա եւ ա-
30 սէ. ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ: *Եւ
բացան աչք նոցա. եւ սաստեաց նոցա Յիսուս
31 եւ ասէ. զգոյշ կացէք՝ մի ոք գիտասցէ: *Եւ
նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն
32 երկիրն ընդ այն: *Եւ յելանելն նոցա արտա-
քոյ, ահա մատուցին առ նա այր մի համր դի-
33 ւահար. *եւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համ-
րն: Եւ զարմացան ժողովուրդքն եւ ասեն. թէ
եւ ոչ երբեք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յԻսրա-
34 յէլի: *Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ իշխա-
նաւն դիւաց հանէ դա զդեւս:
35 *Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս ԳԵ
եւ ընդ գեօղս. ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս
նոցա, եւ քարոզէր զաւետարանն արքայու-
թեան, եւ բժշկէր զամենայն ախտ եւ զամե-
36 նայն հիւանդութիւնս 'ի ժողովրդեանն: *Եւ
տեսեալ զժողովուրդն՝ գթացաւ 'ի նոսա,
զի էին աշխատեալք եւ ցրուեալք իբրեւ զոչ-
37 խարս որոց ոչ իցէ հովիւ: *Յայնժամ ասէ

ցաշակերտսն իւր. հունձք բազում են եւ մշա-
կք սակաւ։ *Արդ աղաչեցէք զտէր հնձոց՝ 38
զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

*Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին 1
աշակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն այ-
սոց պղծոց հանել զնոսա, եւ բժշկել զամենայն
ցաւս եւ զամենայն հիւանդութիւնս։ *Եւ 2
առաքելոցն երկոտասանից էին անուանք այ-
սոքիկ. առաջին, Սիմոն՝ անուանեալն Պետ-
րոս, եւ Անդրէաս եղբայր նորա. *Յակոբոս 3
զԵբեդեայ, եւ Յովհաննէս եղբայր նորա. Փի-
լիպպոս, եւ Բարթողոմէոս. Թովմաս, եւ Մատթէ-
ոս մաքսաւոր. Յակոբոս Ալփեայ, եւ Լեբէոս՝
որ անուանեցաւն Թադէոս. *Սիմոն Կանա- 4
նացի, եւ Յուդա Իսկարիովտացի որ եւ մատ-
նեացն զնա։ *Զնոսա երկոտասանեսին առա- 5
քեաց Յիսուս, պատուիրեաց նոցա եւ ասէ. Ի
ճանապարհ հեթանոսաց մի երթայցէք, եւ ի
քաղաք Սամարացւոց մի մտանիցէք. *այլ եր- 6
թայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տան
Իսրայէլի։ *Եւ իբրեւ երթայցէք՝ քարոզեցէք 7
եւ ասացէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն երկ-
նից։ *Զհիւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբե- 8
ցէք, զդեւս հանէք. ձրի առէք՝ եւ ձրի տուք։
*Մի ստանայք ոսկի, եւ մի արծաթ, եւ մի պղն- 9
ձինձ ի գօտիս ձեր. *մի պարկ ի ճանապարհ 10

և մի երկուս հանդերձս. մի կօշիկս, մի ցուպ,
11 զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրում։ *Յոր
քաղաք մտանիցէք կամ ՚ի գեօղ, հարցանիցէք՝
թէ ո՞ է ՚ի նմա արժանի, և անդ լինիջիք՝ մին-
12 չև ելանիցէք անտի։ *Եւ իբրև մտանիցէք
՚ի տուն, ողջոյն տայջիք նմա և ասասջիք,
13 ողջոյն տանս այսմիկ։ *Եթէ իցէ տունն ար-
ժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վերայ նորա. ա-
պա թէ ո՛չ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ
14 դարձցի։ *Եւ որ ո՛չ ընկալցի զձեզ, և ո՛չ լուի-
ցէ բանից ձերոց, իբրև ելանիցէք ՚ի քա-
ղաքէն յայնմանէ, թօթափեսջիք զփոշին յո-
15 տից ձերոց։ *Ամէն ասեմ ձեզ, դիւրագոյն լի-
ցի երկրին սոդոմացւոց և գոմորացւոց յա-
ւուրն դատաստանին՝ քան քաղաքին այնմիկ։
16 *Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև Գ.Զ
զոչխարս ՚ի մէջ գայլոց. եղերուք այսուհետև
խորագէտք իբրև զօձս, և միամիտք իբրև
17 զաղաւնիս։ *Զգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ. զի
մատնեսցեն զձեզ յատեանս, և ՚ի ժողովուր-
18 դս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ. *և առաջի
դատաւորաց և թագաւորաց տանիցին ըզ-
ձեզ վասն իմ, ՚ի վկայութիւն նոցա և հեթա-
19 նոսաց։ *Այլ յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի
հոգայցէք թէ որպէս կամ զինչ խօսիցիք. զի
տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք.
20 *զի ո՛չ եթէ դուք իցէք որ խօսիցիքն, այլ
21 հոգին հօր ձերոյ խօսիցի ՚ի ձեզ։ *Մատ-
նեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ, և հայր զոր-

դի . և յառնիցեն որդիք 'ի վերայ հարց` և ըս-
պանանիցեն զնոսա . *Եւ եղիջիք ատեցեալք 22
յամենեցունց վասն անուան իմոյ . իսկ որ համ-
բերեսցէ իսպառ , նա կեցցէ ։ Եւ յորժամ 23
հալածիցեն զձեզ 'ի քաղաքիս յայսմիկ , փախի-
ջիք յայլ . և եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ ,
փախիջիք 'ի միւս ։ Ամէն ասեմ ձեզ , ոչ սպա-
ռեսջիք զքաղաքս Իսրայէլի` մինչև եկեսցէ
որդի մարդոյ ։ *Ոչ է աշակերտ առաւել քան 24
զվարդապետ , և ոչ ծառայ քան զտէր իւր .
*Շատ իցէ աշակերտին եթէ եղիցի իբրև ըզ- 25
վարդապետ իւր , և ծառային իբրև զտէր
իւր ։ Եթէ զտանուտէրն բէեղզեբուղ կոչե-
ցին , որչափ ևս առաւել զընտանիս նորա ։
*Մի այսուհետև երկնչիցիք 'ի նոցանէ . զի 26
ոչինչ է 'ի ծածուկ` որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտ-
նի` որ ոչ ծանիցի ։ *Զոր ասեմ ձեզ 'ի խաւա- 27
րի` ասացէք 'ի լոյս , և զոր լսէք յունկանէ` քա-
րոզեցէք 'ի վերայ տանեաց ։ *Եւ մի երկնչիք 28
յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին , և զոգի ոչ
կարեն սպանանել . այլ երկերուք դուք առա-
ւել յայնմանէ` որ կարող է զոգի և զմարմին
կորուսանել 'ի գեհենի ։ *Ոչ ապաքէն երկու 29
ճնճղուկք դանգի միոջ վաճառին , և մի 'ի նո-
ցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց Հօր ձերոյ ։
*Այլ ձեր և ամենայն հեր գլխոյ թու- 30
եալ է ։ *Արդ մի երկնչիցիք . զի լաւ էք 31
քան զբազում ճնճղուկս ։ *Ամենայն որ խոս- 32
տովանեսցի յիս առաջի մարդկան , խոստովա-

նեցից և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ որ յեր֊
33 կինսն է ։ * Այլ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ֊
կան, ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ
34 որ յերկինս է ։ * Մի՛ համարիք եթէ եկի ար֊
կանել խաղաղութիւն յերկիր․ ոչ եկի արկա֊
35 նել խաղաղութիւն, այլ սուր ։ * Քանզի եկի
քակել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ, և զդուստր ՚ի մօ֊
րէ իւրմէ, և զհարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ․ * և
36 թշնամիք առն՝ ընտանիք իւր ։ * Որ սիրէ ըզ֊
37 հայր կամ զմայր առաւել քան զիս, ոչ է ինձ
արժանի․ և որ սիրէ զուստր կամ զդուստր ա֊
38 ռաւել քան զիս, չէ ինձ արժանի ։ * Այլ որ
ոչ առնու զխաչ իւր և գայ զկնի իմ, չէ ինձ
39 արժանի ։ * Որ գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ
զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գըտ֊
40 ցէ զնա ։ * Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի,
և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ ։
41 * Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝
զվարձս մարգարէի առցէ, և որ ընդունի զար֊
դար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առ֊
42 ցէ ։ * Այլ որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանցս
յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝ յա֊
նուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուս֊
ցէ զվարձս իւր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ․

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս ըզ֊ Գէ
պատուէր երկոտասանից աշակերտացն իւրոց,

գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել ՚ի քաղաքս
նոցա ։ * Իսկ Յովհաննէս լուեալ ՚ի բան- 2
տին զգործսն Քրիստոսի, առաքեաց ՚ի ձեռն ա-
շակերտացն իւրոց, * և ասէ ցնա․ դո՞ւ ես որ 3
գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք ։ * Պա- 4
տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա․ գնացէք
պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր լուայք և տեսէք ։
* Կոյրք տեսանեն, կաղք գնան, բորոտք սր- 5
բին, և խուլք լսեն, և մեռեալք յառնեն, և
աղքատք աւետարանին․ * Եւ երանի է՝ որ ոչ 6
գայթագղեսցի յիս ։ * Եւ մինչ նոքա գնային, 7
սկսաւ Յիսուս ասել ցժողովուրդսն զՅովհան-
նէ․ զի՞նչ ելէք տեսանել յանապատին․ եղէ՞-
գն շարժուն ՚ի հողմոյ ։ * Այլ զի՞նչ ելէք տե- 8
սանել․ մա՞րդ ՚ի հանդերձս փափկութեան զար-
դարեալ․ ահաւասիկ որ զփափուկսն զգեցեալ
են՝ ՚ի տունս թագաւորաց են ։ * Այլ զի՞նչ 9
ելէք տեսանել․ մարգարէ՞․ այո՛ ասեմ ձեզ,
և առաւել ևս քան զմարգարէ ։ * Զի նա է 10
վասն որոյ գրեալ է․ ահա ես առաքեցից զհ-
րեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց, որ պատ-
րաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո ։ * Ա- 11
մէն ասեմ ձեզ․ չէ յարուցեալ ՚ի ծնունդս կա-
նանց մեծ քան զՅովհաննէս մկրտիչ․ բայց
փոքրիկն յարքայութեան երկնից մեծ է քան
զնա ։ * Բայց յաւուրցն Յովհաննու մկրտչի մին- 12
չև ցայժմ՝ արքայութիւն երկնից բռնադա-
տի, և բռունք յափշտակեն զնա ։ * Քանզի ա- 13
մենայն օրէնք և մարգարէք մինչև ցՅովհան

14 մարգարէացան։ *Եւ եթէ կամիք ընդու-
15 նել, նա է Եղիա որ գալոցն է։ *Որ ունի ա-
16 կանջս լսելոյ՝ լուիցէ։ *Ո՞ւմ նմանեցուցից զազ-
գս զայս. նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցին ՚ի
հրապարակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց.
17 *եւ ասիցեն. փող հարաք ձեզ՝ եւ ոչ կաքա-
18 ւեցէք, ողբացաք ձեզ՝ եւ ոչ կոծեցարուք։ *Ե-
կն Յովհաննէս, ոչ ուտէր եւ ոչ ըմպէր, եւ ա-
19 սեն, դեւ գոյ ՚ի նմա։ *Եկն որդի մարդոյ,
ուտէ եւ ըմպէ, եւ ասեն, ահա այր կերող եւ
արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց եւ մեղաւո-
րաց. եւ արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց
20 իւրոց։ *Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաք-
սն՝ յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա,
21 եւ ոչ ապաշխարեցին։ *Վա՜յ քեզ Քորազին,
վա՜յ քեզ Բեթսայիդա. զի եթէ ՚ի Տիւրոս եւ
՚ի Սիդովն եղեալ էին զօրութիւնքն որ ՚ի ձեզ
եղեն, վաղու եւս արդեօք խորգով եւ մոխրով
22 ապաշխարեալ էր։ *Բայց ասեմ ձեզ, դիւրա-
գոյն լիցի երկրին Տիւրոսի եւ Սիդովնի յաւուրն
23 դատաստանի քան ձեզ։ *Եւ դու Կափառնա-
ում, մի մինչեւ յերկինս բարձրանայցես, այլ
մինչեւ ՚ի դժոխս իջցես. զի եթէ ՚ի Սոդոմ
եղեալ էին զօրութիւնքն որ եղեն ՚ի քեզ, ա-
24 պաքէն կային եւս մինչեւ ցայսօր։ *Բայց ա-
սեմ ձեզ, եթէ երկրին Սոդոմացւոց դիւրա-
գոյն լիցի յաւուրն դատաստանի քան քեզ։
25 *Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յի- ԴԿ
սուս եւ ասէ. գոհանամ զքէն, Հայր, Տէր

Երկնի եւ երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց
եւ 'ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց. * այո, 26
Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո: * Ա- 27
մենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ: * Եւ 28
ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ Հայր, եւ ոչ զ-
Հայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, եւ ում որդին
կամիցի յայտնել: * Եկայք առ իս ամենայն 29
վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգու-
ցից զձեզ. առէք զլուծ իմ 'ի ձեզ, եւ ուսա-
րուք յինէն՝ զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ. եւ
գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. * զի լուծ իմ 30
քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրոգի:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ԴԲ Յայնժամ գնայր Յիսուս ընդ արտորայսն 1
նոցա 'ի շաբաթու. եւ աշակերտքն նորա քաղ-
ցեան, եւ սկսան հասկ կորզել եւ ուտել: * Փա- 2
րիսեցիքն իբրեւ տեսին՝ ասեն ցնա. ահաւա-
սիկ աշակերտքն քո գործեն, զոր ոչ է արժան
գործել 'ի շաբաթու: * Եւ նա ասէ ցնոսա. 3
ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արար Դաւիթ,
յորժամ քաղցեաւն՝ եւ որ ընդ նմայն էին:
Ո՛րպէս եմուտ 'ի տունն Աստուծոյ՝ եւ եկեր 4
զհաց զառաջաւորութեանն, զոր ոչ էր օրէն
նմա ուտել, եւ ոչ որոց ընդ նմայն էին, բայց
միայն քահանայից: * Կամ թէ չիցէ՞ ընթեր- 5
ցեալ յօրէնս, զի 'ի շաբաթս քահանայքն 'ի
տաճարին պղծեն զշաբաթն, եւ անմեղք են:

6 * Բայց ասեմ ձեզ, զի մեծ քան զտաճարն է
7 աստ։ * Եւ եթէ գիտէիք զինչ է զողորմութիւն
կամիմ և ոչ զզոհ, ապա ոչ դատապարտէիք
8 դուք զանպարտսն։ * Զի տէր է շաբաթու որ-
9 դին մարդոյ։ * Եւ գնացեալ անտի յիսուս եկն
10 ի ժողովուրդն նոցա։ * Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ
ձեռն իւր գօսացեալ էր. հարցին զնա և ա-
սեն, եթէ պա՞րտ իցէ ի շաբաթու բժշկել,
11 զի չարախօսեսցեն զնմանէ։ * Եւ նա ասէ ց-
նոսա. ո՞վ է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի,
և անկանիցի այն ի խորխորատ ի շաբաթու,
12 միթէ ո՛չ ունիցի և յարուցանիցէ զնա։ * Իսկ
արդ ո՞րչափ ևս առաւել է մարդ քան զոչ-
խար. ապա ուրեմն պարտ է ի շաբաթու բա-
13 րիս գործել։ Յայնժամ ասէ ցայրն. ձգեա
զձեռն քո. և նա ձգեաց, և եղև ողջ իբրև
14 զմիւսն։ * Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս,
խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ որպէս կորու-
15 սցեն զնա։ * Եւ յիսուս իբրև գիտաց, մեկ-
նեցաւ անտի. և գնացին զհետ նորա ժողո-
վուրդք բազումք, և բժշկեաց զամենեսեան։
16 * Եւ սաստեաց նոցա՝ զի մի յայտնեսցեն զնմանէ
17 ումեք. * զի լցցի որ ասացաւն ի ձեռն եսայ-
18 եայ մարգարէի։ * Ահա մանուկ իմ զոր ընտ-
րեցի, և սիրելի իմ ընդ որ հաճեցաւ անձն
իմ. եդից զոգի իմ ի վերայ նորա, և իրաւու-
19 նս հեթանոսաց պատմեսցէ. * ոչ հակառա-
կեսցի, և ոչ աղաղակեսցէ, և ոչ ոք լուիցէ ի
20 հրապարակս զբարբառ նորա։ * Զեղէգն ջախ-

ջախեալ ոչ փշրեսցէ, և զպատրոյգն առկայ-
ծեալ ոչ շիջուսցէ, մինչև հանցէ ՚ի յաղթու-
թիւն զդատաստանն. * Եւ յանուն նորա հե- 21
թանոսք յուսասցին։
ԴԴ * Յայնժամ մատուցան առ նա դիւահար 22
մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա. որպէս զի
համրն և կոյրն խօսէր և տեսանէր։ * Զար- 23
մացան ամենայն ժողովուրդքն և ասէին. միթէ
սա իցէ Քրիստոս որդի Դաւթի։ * Բայց փա- 24
րիսեցիքն իբրև լուան՝ ասեն. ոչ իւիք հանէ
դա զդևս՝ եթէ ոչ Բէեղզեբուղաւ իշխանա-
ւն դիւաց։ * Իբրև գիտաց Յիսուս զխոր- 25
հուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. ամենայն թագա-
ւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր աւերի.
և ամենայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ
յանձն իւր՝ ոչ կացցէ. * Եւ եթէ սատանայ 26
զսատանայ հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ.
արդ զիարդ կացցէ թագաւորութիւնն նորա։
* Եւ եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս, 27
որդիքն ձեր իւ հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա
եղիցին ձեր դատաւորք։ * Ապա թէ հոգւով 28
Աստուծոյ հանեմ ես զդևս, ուրեմն հասեալ
է ՚ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ։
* Կամ զիարդ կարէ ոք մտանել ՚ի տուն հզօ- 29
րի՝ և զգործիս նորա յափշտակել, եթէ ոչ
նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա զտունն նորա
յափշտակիցէ։ * Որ ոչ ընդ իս է, հակառակ 30
իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ * Վա- 31
սն այդորիկ ասեմ ձեզ. ամենայն մեղք և

հայհոյութիւնք թողցին մարդկան, բայց ըղ-
32 հոգւոյն հայհոյութիւն մի թողցի: *Եւ որ ոք
ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց
որ զՀոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի նմա, մի
յայսմ՛ աշխարհի և մի՛ ՚ի հանդերձելումն:
33 *Կամ արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ նորա
բարի, կամ արարէք զծառն չար՝ և զպտուղ
նորա չար. քանզի ՚ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի:
34 *Ծնունդք իժից, զիա՞րդ կարիցէք բարիս խօսել՝
որ չարքդ էք. քանզի ՚ի յաւելուածոյ սրտի խօ-
35 սի բերան: *Այր բարի՝ ՚ի բարի գանձուց
սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝ ՚ի չար
36 գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս: *Բայց
ասեմ ձեզ, թէ ընդ ամենայն դատարկ բանի
զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յաւու-
37 րն դատաստանի: *Զի ՚ի բանից քոց արդա-
րանասցիս, և ՚ի բանից քոց պարտաւորեսցիս:
38 *Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա ո- ԴԴ
մանք ՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց և ասեն.
վարդապետ, կամիմք նշան ինչ տեսանել ՚ի
39 քէն: *Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
ազգ չար և շնացող՝ նշան խնդրէ, և նշան մի
տացի նմա, բայց նշանն յովնանու մարգա-
40 րէի: *Զի որպէս էր յովնան ՚ի փոր կիտին
զերիս տիւս և զերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի
և որդի մարդոյ ՚ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և
41 զերիս գիշերս: *Արք նինուէացիք յարիցեն
՚ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դա-
տապարտեսցեն զսա, զի զղջացան ՚ի քարոզու-

թեանն յովնանու. եւ արդ աւասիկ մեծ քան
զյովնան է աստ։ * Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 42
ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ եւ դա-
տապարտեսցէ զսա. զի եկն ի ծագաց երկրի
լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի. եւ ահա մեծ
քան զՍողոմոն է աստ։ * Այլ յորժամ այսն 43
պիղծ ելանիցէ ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին
տեղիս, խնդրէ հանգիստ՝ եւ ոչ գտանէ։ Յայն- 44
ժամ ասէ. դարձայց ի տուն իմ ուստի ելին.
եւ եկեալ գտանէ պարապորդ, մաքրեալ եւ
յարդարեալ։ * Յայնժամ երթայ եւ առնու 45
ընդ իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս քան զին-
քն, եւ մտեալ բնակէ անդ. եւ լինի յետինն
մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն։ * Նոյն-
պէս եղիցի եւ ազգիս այսմիկ չարի։ * Մինչ- 46
դեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր, ահա մայր
նորա եւ եղբարք նորա կային արտաքոյ՝ եւ խնդ-
րէին խօսել ընդ նմա։ * Եւ ասէ ոմն ցնա. ա- 47
հա մայր քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ՝ եւ
խնդրեն խօսել ընդ քեզ։ * Նա պատասխանի 48
ետ այնմիկ որ ասացն ցնա եւ ասէ. ո՞վ է իմ
մայր, կամ ո՞վ են իմ եղբարք։ * Եւ ձգեալ 49
զձեռն իւր յաշակերտսն՝ ասէ. ահա մայր իմ
եւ եղբարք իմ։ * Զի որ առնիցէ զկամս հօր 50
իմոյ որ յերկինսն է, նա է իմ եղբայր եւ քոյր
եւ մայր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԴԵ
Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ի տանէն՝ 1

2 նստաւ առ ծովեզերն : * Եւ ժողովեցան առ
նա ժողովուրդք բազումք, մինչեւ մտանել նը-
մա 'ի նաւն եւ նստել. եւ ամենայն ժողովուր-
3 դըն կայր առ ծովեզերբն : * Եւ խօսէր ընդ նո-
4 սա բազում առակօք եւ ասէր : * Ահա ել սեր-
մանահան սերմանել. եւ 'ի սերմանելն իւրում՝
էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ, եւ եկն թռ-
5 չուն երկնից եւ եկեր զնա : * Եւ այլն անկաւ
յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բազում, եւ
վաղվաղակի բուսաւ. առ 'ի չգոյէ հիւթոյ
6 երկրին՝ * 'ի ծագել արեւու տապացաւ, եւ զի
7 ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ : * Եւ այլն անկաւ
'ի մէջ փշոց, եւ ելին փուշքն եւ հեղձուցին
8 զնա : * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի, եւ տայր
պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, եւ էր որ վաթ-
9 սնաւոր, եւ էր որ երեսնաւոր : * Որ ունի ա-
10 կանջս լսելոյ՝ լուիցէ : * Եւ մատուցեալ աշա-
կերտքն ասեն ցնա. ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ
11 նոսա : * Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա.
քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս
արքայութեանն երկնից, եւ նոցա չէ տուեալ :
12 * Զի որ գուցէ՝ տայցի նմա եւ յաւելցի. եւ
որ ոչն գուցէ՝ եւ զոր ունիցին բարձցի 'ի նմանէ :
13 Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա. զի
տեսանեն՝ եւ ոչ տեսանեն, եւ լսեն՝ եւ ոչ լսեն,
14 եւ ոչ առնուն 'ի միտ : * Եւ կատարի առ նոսա
մարգարէութիւնն Եսայեայ՝ որ ասէ. լսելով
լուիջիք՝ եւ մի իմասջիք, եւ տեսանելով տեսջիք՝
15 եւ մի տեսջիք. * զի թանձրացաւ սիրտ ժողո-

ղովրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց ծա-
նունս լուան. և զաչս իւրեանց կափուցին, զի
մի երբեք տեսցեն աչօք, և ականջօք լուիցեն,
և սրտիւք իմասցին, և դարձցին՝ և բժշկեցից
զնոսա։ *Բայց ձեր երանի է աչացդ՝ զի տե- 16
սանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն։ *Ամէն 17
ասեմ ձեզ, զի բազում մարգարէք և արդարք
ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ
տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան։ *Եւ 18
արդ լուարուք դուք զառակ սերմանողականին։
*Յամենայնէ որ լսէ զբանն արքայութեան և 19
ոչ առնու 'ի միտ, գայ չարն և յափշտակէ զը-
սերմանեալն 'ի սիրտ նորա. այն է որ առ ճա-
նապարհաւն սերմանեցաւ։ *Եւ որ յապա- 20
ռաժին սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրև լսէ
զբանն, և վաղվաղակի խնդութեամբ ընդու-
նի զնա. *բայց քանզի ոչ ունի արմատս յին- 21
քեան, այլ առ ժամանակ մի է, 'ի լինել նե-
ղութեան և հալածանաց վասն բանին՝ վաղ-
վաղակի գայթագղի։ *Իսկ որ 'ի մէջ փշոյն 22
սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրև լսէ զբանն, և
հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղ-
ձուցանեն զբանն, և լինի անպտուղ։ *Իսկ 23
որ յերկիրն բարի սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբ-
րև լսէ զբանն և 'ի միտ առնու, և տայ պը-
տուղ. է որ հարիւր, և է որ վաթսուն, և
է որ երեսուն։

ԴԶ *Այլ առակ արկ առ նոսա և ասէ. Նմա- 24
նեցաւ արքայութիւն երկնից առն՝ որ սերմա-

25 նիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում. * Եւ 'ի
քուն լինել մարդկան՝ եկն թշնամի նորա, եւ
ցանեաց 'ի վերայ որոմն 'ի մէջ ցորենոյն՝ եւ գը-
26 նաց. * Եւ իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պը-
27 տուղ. ապա երեւեցաւ եւ որոմնն։ * Մատու-
ցեալ ծառայքն՝ տանուտեառն ասեն ցնա.
տէր. ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարա-
կին քում, արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն։ * Եւ
28 նա ասէ ցնոսա. այր թշնամի արար զայն։ Ա-
սեն ցնա ծառայքն. կամիս զի երթիցուք քա-
29 ղեսցուք զայն 'ի բաց։ * Եւ նա ասէ ցնոսա.
ոչ. գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, եւ զցո-
30 րենն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք։ * Թոյլ տուք
երկոցունց աճել 'ի միասին մինչեւ 'ի հունձս,
եւ 'ի ժամանակի հնձոց ասացից ցհնձողսն.
քաղեցէք նախ զորոմն, եւ կապեցէք զայն
խրձունս առ 'ի յայրել. եւ զցորեանն ժողովե-
31 ցէք 'ի շտեմարանս իմ։ * Այլ առակ արկ առ
նոսա եւ ասէ. նման է արքայութիւն երկնից
հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ սեր-
32 մանեաց յագարակի իւրում. * որ փոքր է քան
զամենայն սերմանիս, եւ յորժամ աճիցէ, մեծ
է քան զամենայն բանջարս, եւ լինի ծառ՝ մին-
չեւ գալ թռչնոց երկնից, եւ հանգչել յոստս
33 նորա։ * Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ա-
սէ. նման է արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր
առեալ կնոջ թաքոյց 'ի գրիւս երիս աղեր՝ մին-
34 չեւ ամենայն խմորեցաւ։ * Զայս ամենայն խօ-
սեցաւ Յիսուս առակօք ընդ ժողովուրդսն. եւ

առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա . * զի 35
լցցի ասացեալն 'ի մարգարէէ . բացից առա-
կօք զբերան իմ , բղխեցից զծածկեալսն 'ի ըս-
կըզբանէ աշխարհի ։
Գ· * Յայնժամ թողեալ զժողովուրդ- 56
սն՝ եկն 'ի տուն . մատեան առ նա աշակերտ-
քըն և ասեն . մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն
ագարակին ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ ցը- 57
նոսա . որ սերմանէ սերմն բարի՝ է որդի մար-
դոյ . * և ագարակն աշխարհս է . սերմն բարի 58
նոքա են , որ որդիքն արքայութեան են . խակ
որոմն որդիք չարին են . * և թշնամին որ վա- 59
րեաց զայն՝ սատանայ է , և հունձքն կատա-
րած աշխարհիս է , և հնձողքն հրեշտակք են ։
* Որպէս ժողովին որոմն և 'ի հուր այրի , այն- 40
պէս եղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս ։ * Առա- 41
քեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր , և ժո-
ղովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայ-
թագղութիւնս՝ և զայնոսիկ որք գործեն զա-
նօրէնութիւն . * և արկցեն զնոսա 'ի հնոց հը- 42
րոյ . անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։
* Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև 43
զարեգակն յարքայութեան երկնից . որ ու-
նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ * Դարձեալ՝ նը- 44
ման է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկե-
լոյ յագարակի , զոր գտեալ մարդոյ թագոյց .
և 'ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զա-
մենայն ինչ զոր ունի . և գնէ զագարակն զայն ։
* Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից ա- 45

առն վաճառականի որ խնդրիցէ մարգարիտս
46 գեղեցիկս ։ * Եւ գտեալ մի պատուական մար_
գարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ
47 ունէր, եւ գնեաց զայն մարգարիտ ։ * Դար_
ձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից ուռկա_
նի արկելոյ ՚ի ծով՝ եւ յամենայն ազգաց ժողո_
48 վելոյ . * զոր իբրեւ լցաւ, հանեալ ՚ի ցամաք
եւ նստեալ՝ ժողովեցին զբարի բարին յամանս,
49 եւ զխոտանն ՚ի բաց ընկեցին ։ * Նոյնպէս եղի_
ցի ՚ի կատարածի աշխարհիս . ելցեն հրեշտա_
50 կք եւ մեկնեսցեն զչարս ՚ի միջոյ արդարոց . * եւ
արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյն . անդ եղիցի լալ
51 եւ կրճել ատամանց ։ * Ասէ ցնոսա Յիսուս . Ի_
մացարո՞ւք զայս ամենայն ։ Ասեն ցնա . Այո,
52 տէր ։ * Եւ նա ասէ ցնոսա . Վասն այսորիկ ա_
մենայն դպիր աշակերտեալ արքայութեանն
երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հա_
նէ ՚ի գանձէ իւրմէ նոր եւ հին ։
53 * Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զա_ ԿԴ
54 ռակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի ։ * Եւ եկեալ
՚ի գաւառ իւր՝ ուսուցանէր զնոսա ՚ի ժողո_
վրդեանն նոցա, մինչեւ զարմանալ նոցա եւ
ասել . Ուստի՞ է սմա այս իմաստութիւն եւ
55 զօրութիւնք ։ * Ո՞չ սա է հիւսանն որդի . ո՞չ
մայր սորա կոչի Մարիամ, եւ եղբարք սորա Յա_
56 կոբոս եւ Յովսէս եւ Սիմովն եւ Յուդա . * եւ
քորք սորա ո՞չ ամենեքեան առ մեզ են . արդ
57 ուստի է սմա այս ամենայն ։ * Եւ գայթագ_
ղէին ՚ի նա ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Ոչ է

մարգարէ անարգ՝ թէ ոչ յիւրում գաւառի
և յիւրում տան ։ * Եւ ոչ արար անդ զօրու- 58
թիւնս բազումս վասն անհաւատութեան նոցա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԵԲ Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չոր- 1
րորդապետն զլուր Յիսուսի, * և ասէ ցծառայս 2
իւր. Նա է Յովհաննէս մկրտիչ, նա յարեաւ ՚ի
մեռելոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին
նովաւ ։ * Քանզի Հերովդէս կալեալ զՅովհան- 3
նէս, կապեաց զնա և եդ ՚ի բանտի վասն Հե-
րովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա ։ * Զի 4
ասէր զնա Յովհաննէս. չէ արժան քեզ ունել
զդա ։ * Եւ կամէր զնա սպանանել, բայց եր- 5
կնչէր ՚ի ժողովրդենէ անտի. քանզի իբրեւ ըզ-
մարգարէ ունէին զնա ։ * Եւ իբրեւ եղեն ծը- 6
նունդք Հերովդի, կաքաւեաց դուստրն Հերով-
դիայ ՚ի մէջ բազմականին. և հաճոյ թուե-
ցաւ Հերովդի. * ուստի և երդմամբ խոստա- 7
ցաւ տալ նմա զինչ և խնդրեսցէ ։ * Եւ նա 8
յառաջագոյն խրատեալ ՚ի մօրէ իւրմէ, տուր
ինձ, ասէ, այսր ՚ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յով-
հաննու մկրտչի ։ * Եւ տրտմեցաւ թագաւո- 9
րըն, բայց վասն երդմանցն և բազմականացն՝
հրամայեաց տալ նմա ։ * Եւ առաքեաց գլխա- 10
տեաց զՅովհաննէս ՚ի բանտի. * և բերաւ զը- 11
լուխն նորա սկտեղբ՝ և տուաւ աղջկանն, և
տարաւ առ մայր իւր ։ * Եւ մատուցեալ աշա- 12
կերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին,

և եկեալ պատմեցին Յիսուսի:
13 * Եւ իբրև լուաւ Յիսուս, գնաց անտի ԵԳ
նաւու յանապատ տեղի առանձինն: Իբրև
լուան ժողովուրդքն, գնացին զհետ նորա հե-
14 տի ի քաղաքաց անտի: * Եւ իբրև ել՝ ետես
ժողովուրդ բազում, գթացաւ ի նոսա, և
15 բժշկեաց զհիւանդս նոցա: * Իբրև ընդ երե-
կս եղև, մատեան առ նա աշակերտքն և ա-
սեն. տեղիս անապատ է՝ և օրս տարաժա-
մեալ, արձակեա զժողովուրդդ՝ զի երթիցեն
շուրջ ի շէնսն, գնեսցեն իւրեանց կերակուրս:
16 * Եւ ասէ Յիսուս. ոչինչ պիտոյ է դոցա եր-
17 թալ. դուք տուք դոցա ուտել: * Եւ նոքա
ասեն ցնա. ոչ ինչ ունիմք աստ, բայց հինգ
18 նկանակ և երկուս ձկունս: * Եւ ասէ ցնոսա.
19 բերէք այսր զայն: * Եւ հրամայեաց բազմե-
ցուցանել զժողովուրդսն ի վերայ խոտոյ. և
առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունն՝
հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց. և եբեկ և ետ
ցաշակերտսն զնկանակսն, և աշակերտքն ժո-
20 ղովրդեանն: * Կերան ամենեքեան և յագեցան,
և բարձին զնշխարս կոտորացն երկոտասան սա-
21 կառի լի: * Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրև
հինգ հազար, թող զկանայս և զմանկունս:
22 * Եւ առժամայն փութացոյց զաշակերտսն ԵԴ
մտանել ի նաւ և յառաջել յայնկոյս, մինչ
23 ինքն զժողովուրդսն արձակեսցէ: * Եւ իբրև
արձակեաց զժողովուրդսն, ել ի լեառն ա-
ռանձինն կալ յաղօթս: Եւ իբրև ընդ երե-

կըս եղեւ, անդ էր միայն։ * Եւ նաւն մեկ- 24
նեալ էր 'ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝
ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն։
* Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն առ 25
նոսա Յիսուս գնալով 'ի վերայ ծովուն։ * Իբրեւ 26
տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վերայ ծո-
վուն՝ խռովեցան, եւ ասեն՝ թէ առ աչօք ինչ
իցէ. եւ առ ահին աղաղակեցին։ * Եւ վաղ- 27
վաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս եւ ասէ.
քաջալերեցարուք, ես եմ, մի երկնչիք։ * Պա- 28
տասխանի ետ նմա Պետրոս եւ ասէ. Տէր, ե-
թէ դու ես, հրամայեա ինձ գալ առ քեզ 'ի
վերայ ջրոցս։ * Եւ նա ասէ, եկ։ Եւ իջեալ 29
'ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց 'ի վերայ ջրոյն, եւ
եկն առ Յիսուս։ * Եւ տեսեալ զհողմն սաս- 30
տիկ՝ երկեաւ. եւ իբրեւ սկսաւ ընկղմել՝ աղա-
ղակեաց եւ ասէ. Տէր, փրկեա զիս։ * Եւ վաղ- 31
վաղակի Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ
զնա եւ ասէ. թերահաւատ, ընդէր երկմտե-
ցեր։ * Եւ իբրեւ ելին 'ի նաւն՝ հանդարտեաց 32
հողմն։ * Եւ որ 'ի նաւին էին՝ մատեան եր- 33
կիր պագին նմա եւ ասեն. արդարեւ որդի
Աստուծոյ ես դու։ * Եւ անցեալ եկին 'ի ցա- 34
մաք 'ի Գեննեսարէթ։ * Եւ իբրեւ ծանեան 35
զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ
ամենայն գաւառն՝ եւ ածին առ նա զամենայն
հիւանդս։ * Եւ աղաչէին զնա, զի գոնէ մի- 36
այն 'ի քղանցս հանդերձի նորա մերձեսցին.
եւ որ միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

1 Յայնժամ մատուցան առ յիսուս որ յերու- ԵԵ
2 սաղեմէ փարիսեցիքն եւ դպիրք եւ ասեն. * Ըն-
դէ՞ր աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութեամբ
ծերոցն, զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց
3 ուտեն: * Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնո-
սա. Իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուի-
րանաւն աստուծոյ՝ վասն ձերոյ աւանդու-
4 թեանն: * Զի աստուած ասաց. պատուեա
5 զհայր քո եւ զմայր. * եւ որ բամբասէ զհայր
6 կամ զմայր՝ մահու վախճանեսցի: * Եւ դուք
ասէք. որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր,
թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս, եւ ոչ
պատուեսցէ զհայր իւր եւ զմայր իւր. եւ խո-
տեք զբանն աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդու-
7 թեանն: * Կեղծաւորք, բարւոք մարգարէա-
8 ցաւ ի վերայ ձեր եսայի եւ ասէ. * Ժողովուր-
դըս այս շրթամբք պատուէ զիս, եւ սիրտ իւ-
9 րեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն. * զուր
պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւն՝
10 զմարդկան պատուիրանս: * Եւ կոչեցեալ առ
ինքն զժողովուրդսն՝ ասէ ցնոսա. լուարուք եւ
11 ի միտ առէք: * Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝
պղծէ զմարդ. այլ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ՝
12 այն պղծէ զմարդ: * Յայնժամ մատուցեալ ա-
շակերտացն նորա՝ ասեն ցնա. գիտե՞ս զի փա-
րիսեցիքն իբրեւ լուան զբանն գայթագղեցին:
13 * Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. ամե-

նոյն տունկ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնա-
ւոր, խլեսցի ։ * Թո՛յլ տուք զնոսա․ կոյրք են՝ 14
կուրաց առաջնորդք․ կոյր կուրի յորժամ ա-
ռաջնորդէ՝ սխալէ, եւ երկոքին ՚ի խորխորատ
անկանին ։ * Պատասխանի ետ նմա Պետրոս եւ 15
ասէ․ մեկնեա մեզ զառակս զայս ։ * Ասէ Յի- 16
սուս․ տակաւին եւ դուք անմիտք էք․ * Եւ ոչ 17
իմանայք՝ եթէ ամենայն որ մտանէ ՚ի բերան,
յորովայն երթայ եւ արտաքս ելանէ․ * Իսկ որ 18
ելանէ ՚ի բերանոյ, ՚ի սրտէ անտի գայ, եւ այն
պղծէ զմարդ ։ * Զի ՚ի սրտէ ելանեն խոր- 19
հուրդք չարք, սպանութիւնք, շնութիւնք,
պոռնկութիւնք, գողութիւնք, սուտ վկա-
յութիւնք, հայհոյութիւնք ։ * Այս ամենայն 20
է որ պղծէ զմարդ, այլ անլուայ ձեռօք ու-
տել ո՛չ պղծէ զմարդ ։

ԿԶ

* Եւ ելեալ անտի Յիսուս գնաց ՚ի կողմանս 21
Տիւրոսի եւ Սիդոնի ։ * Եւ ահա կին մի 22
քանանացի ՚ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ,
աղաղակէր եւ ասէր․ ողորմեաց ինձ, տէր, որ-
դի Դաւթի․ դուստր իմ չարաչար դիւահարի ։
* Եւ նա ո՛չ ետ նմա պատասխանի ։ Եւ մա- 23
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա եւ
ասէին․ արձակեա զնա, զի աղաղակէ զհետ
մեր ։ * Նա պատասխանի ետ եւ ասէ․ ո՛չ ուրեք 24
առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս
տանն Իսրայէլի ։ * Եւ նա մատուցեալ երկիր 25
պագանէր նմա եւ ասէր․ տէր, օգնեա ինձ ։
* Պատասխանի ետ նմա եւ ասէ․ ո՛չ է բարւոք 26

առնուլ զհաց մանկանցն՝ և արկանել շանց :
27 * Եւ նա ասէ . այո , տէր , քանզի և շունք կե-
րակրին ՚ի փշրանաց անկելոց ՚ի սեղանոյ տեա-
28 ռըն իւրեանց : * Յայնժամ պատասխանի ետ
նմա Յիսուս և ասէ . ով կին դու , մեծ են
հաւատք քո . եղիցի քեզ որպէս և կամիս : Եւ
բժշկեցաւ դուստր նորա ՚ի նմին ժամու :
29 Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի , եկն ՚ի ԵԼ
ծովեզրն Գալիլեացւոց . և ելեալ ՚ի լեառն
30 նստէր անդ : Մատեան առ նա ժողովուրդք
բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս , կոյ-
րս , համերս , միականս , և այլս բազու-
մս . և ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա , և բժ-
31 շկեաց զնոսա : * Մինչև զարմանալ ժողո-
վրդոցն՝ որ տեսանէին , զի համերքն խօսէին ,
կաղք գնային , միականիքն բժշկէին , կոյրք
տեսանէին , և փառաւոր առնէին զաստուած
32 Իսրայէլի : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի
զաշակերտսն՝ ասէ . գթամ ՚ի ժողովուրդդ ,
զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և
ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և արձակել զդոսա
նօթիս չկամիմ , գուցէ նքթիցեն զճանապար-
33 հայն : * Ասեն ցնա աշակերտքն . ուստի արդ մեզ
յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչ
34 յագեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ : * Եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս . քանի՞ նկանակ ունիք : Եւ
35 նոքա ասեն , եօթն , և սակաւ ձկունս : * Եւ
հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել ՚ի վերայ
36 գետնոյ . * և առեալ զեօթն նկանակն և զձկ-

կունսն՝ գոհացաւ եւ եբեկ եւ ետ աշակերտացն,
եւ նոքա ժողովրդեանն ։ * Կերան ամենեքին եւ 37
յագեցան. եւ բարձին զնշխարսն կոտորոցն՝ եօ-
թն զամբիղ լի ։ * Եւ որք կերանն՝ էին իբրեւ 38
արք չորք հազարք, թող զկանայս եւ զմանկունս ։
* Արձակեալ զժողովուրդսն՝ ել ի նաւ,
եւ եկն ի սահմանս Մագդաղենայ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սադուկե- 1
ցիք փորձելով խնդրէին ի նմանէ նշան յերկ-
նից ցուցանել նոցա ։ * Նա պատասխանի ետ 2
եւ ասէ ցնոսա ։ * Ազգ չար եւ շնացող՝ նշան 3
խնդրէ, եւ նշան մի տացի նմա, բայց նշանն
Յովնանու մարգարէի ։ * Եւ եթող զնոսա եւ 4
գնաց ։ * Գնացին եւ աշակերտքն յայնկոյս, եւ 5
մոռացան առնուլ հաց ։ * Ասէ ցնոսա Յիսուս. 6
տեսէք եւ զգոյշ լերուք ի խմորոյ սադուկե-
ցւոյն եւ փարիսեցւոց ։ * Նոքա խորհէին ընդ 7
միմեանս եւ ասէին, թէ հաց ոչ բարձաք ։ * Գի- 8
տաց Յիսուս եւ ասէ. զի՞ խորհիք ի միտս ձեր,
թերահաւատք, եթէ հաց ոչ ունիք. * առա- 9
կաւին չիմանայք եւ ոչ յիշէք զհինգ նկանակն
ի հինգ հազարսն, եւ քանի սակառի բարձէք.
* եւ ոչ զեօթն նկանակն ի չորս հազարսն, եւ 10
քանի զամբիղս բարձէք ։ * Արդ զիա՞րդ ոչ ի- 11
մանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի ասացի ձեզ՝ զ-
գոյշ լինել ի խմորոյ սադուկեցւոյն եւ փարիս-
եցւոց ։ * Յայնժամ ի միտ առին, եթէ ոչ 12

ասաց զգուշանալ ՚ի խմորոյ, այլ յուսմանէ փա-
րիսեցւոցն եւ սադուկեցւոց:
13 *Եւ ելեալ յիսուս ՚ի կողմանս փիլիպպեայ ԶԿ
կեսարիայն, հարցանէր զաշակերտսն եւ ասէր.
զո՞ ոք ասեն զինէն մարդիկ՝ թէ իցէ որդի
14 մարդոյ: *Եւ նոքա ասեն. ոմն զյովհաննէս
մկրտիչ, եւ այլք զեղիա, եւ կէսք զերեմիա, կամ
15 զմի ոք ՚ի մարգարէից: *Ասէ ցնոսա. իսկ դուք
16 զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ: *Պատասխանի ետ
սիմոն պետրոս եւ ասէ ցնա. դու ես Քրիս-
17 տոսն՝ որդի աստուծոյ կենդանւոյ: *Պատաս-
խանի ետ յիսուս եւ ասէ ցնա. երանի քեզ սի-
մոն որդի յովնանու, զի մարմին եւ արիւն ոչ
յայտնեաց քեզ, այլ հայր իմ որ յերկինս է:
18 *Եւ ես քեզ ասեմ, զի դու ես վէմ, եւ ՚ի վե-
րայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, եւ դը-
րունք դժոխոց զնա մի յաղթահարեսցե՛ն:
19 *Եւ տաց քեզ զփականս արքայութեանն երկ-
նից. եւ զոր միանգամ կապեսցես յերկրի, եղիցի
կապեալ յերկինս. եւ զոր արձակեսցես յերկրի,
20 եղիցի արձակեալ յերկինս: *Յայնժամ սաս-
տեաց աշակերտացն, զի մի ումեք ասիցեն՝
21 թէ նա է Քրիստոսն: *Յայնմ հետէ սկսաւ
յիսուս ցուցանել աշակերտացն, թէ պարտ
է նմա երթալ յերուսաղէմ, եւ թէ բազում
չարչարանս չարչարել ՚ի քահանայապետից եւ ՚ի
դպրաց եւ ՚ի ծերոց ժողովրդեանն, եւ սպանանել,
22 եւ յերիր աւուր յառնել: *Եւ առեալ զնա
մեկուսի պետրոսի, սկսաւ կռուել ընդ նմա եւ

ասել. քա՛ւ լիցի քեզ Տէր. մի՛ եղիցի քեզ այդ:
*Իսկ նա դարձեալ ՚ի Պետրոս՝ ասէ. Երթ յե- 23
տս իմ սատանայ. գայթագղութիւն իմ ես.
զի ոչ խորհիս զաստուածոյսն, այլ զմարդկանն:
*Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր. Ե- 24
թէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն,
եւ առցէ զխաչ իւր, եւ եկեսցէ զկնի իմ: *Զի 25
որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել, կորուսցէ
զնա. եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ,
գտցէ զնա: *Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ եթէ զաշ- 26
խարհ ամենայն շահեսցի, եւ զանձն իւր տու-
ժեսցէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ
անձին իւրոյ: *Զի գալոց է որդի մարդոյ 27
փառօք հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւ-
րովք. եւ յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր
ըստ գործս իւր: *Ամէն ասեմ ձեզ, զի իցեն 28
ոմանք ՚ի սոցանէ որք աստ կան, որք ոչ ճա-
շակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսանիցեն զորդի
մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

Եւ յետ վեց աւուր առնու Յիսուս զՊետ- 1
րոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս զեղբայր նո-
րա. եւ հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առան-
ձինն: *եւ այլակերպեցաւ առաջի նոցա. եւ 2
լուսաւորեցան երեսք նորա իբրեւ զարեգակն.
եւ հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրեւ զլոյս:
*Եւ ահա երեւեցան նոցա Մովսէս եւ Եղիա՝ 3

4 որ խօսէին ընդ նմա : * Պատասխանի ետ պետ-
րոս եւ ասէ ցՅիսուս . տէր , բարւոք է մեզ
աստ լինել . եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տա-
ղաւարս . մի քեզ , եւ մի Մովսիսի , եւ մի Եղի-
5 այի : * Եւ մինչդեռ նա խօսէր , ահա ամպ լու-
սաւոր հովանի եղեւ ՚ի վերայ նոցա : Ձայն եղեւ
յամպոյն եւ ասէ . դա է որդի իմ սիրելի ընդ
6 որ հաճեցայ . դմա լուարուք : * Իբրեւ լուան
աշակերտքն , անկան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց՝
7 եւ երկեան յոյժ : * Եւ մատուցեալ Յիսուս
բուռն եհար զնոցանէ եւ ասէ . յառն կացէք եւ
8 մի երկնչիք : * Ամբարձին զաչս իւրեանց , եւ
9 ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն զՅիսուս : * Եւ
մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի , պատուի-
րեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ . մի ումեք ասիցէք
զտեսիլդ , մինչեւ որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յա-
10 րիցէ : * Հարցին զնա աշակերտքն եւ ասեն .
զի՞րդ դպիրքն ասեն , եթէ Եղիայի նախ գալոց
11 է գալ : * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնո-
սա . Եղիա գայ , եւ հաստատեսցէ զամենայն .
12 * այլ ասեմ ձեզ՝ զի Եղիա եկեալ իսկ է . եւ ոչ
ծանեան զնա , այլ արարին ընդ նա զոր ինչ
կամեցան . նոյնպէս եւ որդի մարդոյ չարչարե-
13 լոց է ՚ի նոցանէ : * Յայնժամ ՚ի միտ առին ա-
շակերտքն , թէ վասն Յովհաննու մկրտչի ասաց
ցնոսա :

14 * Եւ իբրեւ եկին ՚ի ժողովուրդն , մա- ԻԸ
տեաւ այր մի ՚ի ծունր իջանէր եւ ասէր . տէր ,
ողորմեաց որդւոյ իմում , զի լուսնոտի է եւ չա-

չարաչար հիւանդանայ. բազում անգամ անկա-
նի ի հուր, եւ երբեմն ի ջուր. *Եւ մատուցի 15
զնա աշակերտացն քոց. եւ ոչ կարացին բժշ-
կել: *Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. ո՜վ 16
ազգ անհաւատ եւ թիւր, մինչեւ ցե՞րբ իցեմ
ընդ ձեզ. մինչեւ ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ած զնա
աստ ինձ: Եւ սաստեաց ի նա Յիսուս, եւ ել ի 17
նմանէ դեւն, եւ բժշկեցաւ մանուկն ի ժամէն
յայնմանէ: *Յայնժամ մատեան աշակերտքն 18
առանձինն՝ եւ ասեն ցՅիսուս. մեք ընդէ՞ր ոչ կա-
րացաք հանել զնա: *Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն 19
թերահաւատութեան ձերոյ. ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ ունիցիք հաւատ քան զհատ մանանխոյ,
ասասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդր,
եւ փոխեսցի. եւ ոչ ինչ անհնարին լինիցի ձեզ:
*Բայց այս ազգ ոչ ելանէ, եթէ ոչ աղօթիւք 20
եւ պահօք:

ՁԳ *Եւ մինչդեռ շրջէին նոքա ի Գալիլեա, ա- 21
սէ ցնոսա Յիսուս. մատնելոց է Որդի մարդոյ
ի ձեռս մարդկան, *եւ սպանցեն զնա, եւ յե- 22
րիր աւուր յարիցէ: Եւ տրտմեցան յոյժ: *Իբ- 23
րեւ եկեալ նոցա ի Կափառնաում, մատեան
որք զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ Պետրոս,
եւ ասեն. վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրա-
մեանն: Եւ ասէ, այո: *Եւ իբրեւ եմուտ 24
ի տուն՝ յառաջեաց քան զնա Յիսուս եւ ասէ.
զի՞նչ թուի քեզ, Սիմովն. թագաւորք աշ-
խարհի յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհաս, յոր-
դւո՞ց իւրեանց՝ թէ յօտարաց: *Եւ իբրեւ 25

ասաց Թէ յօտարաց , ասէ ցնա Յիսուս , ապա
26 ուրեմն ազատ են որդիքն : * Բայց զի մի գայ-
թագղեցուսցուք զնոսա , երթ 'ի ծով և ըն-
կեա կարթ , և զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ
առ` և բաց զբերան նորա , և գտանիցես սա-
տեր . և զայն առեալ տացես նոցա ընդ իմ
և ընդ քո :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ:

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ
Յիսուս և ասեն . ո՞վ իցէ 'ի մէնջ մեծ յարքա-
2 յութեան երկնից : * Եւ կոչեաց առ ինքն Յի-
3 սուս մանուկ մի , կացոյց զնա 'ի մէջ նոցա , * և
ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ դարձջիք և
եղիջիք իբրև զմանկունս , ոչ մտանիցէք յարքա-
4 յութիւն երկնից : * Արդ որ խոնարհեցուսցա-
նէ զանձն իբրև զմանուկս զայս , նա է մեծ
5 յարքայութեան երկնից : * Եւ որ ոք ընկալ-
ցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ , զիս ըն-
6 դունի : * Եւ որ ոք գայթագղեցուսցէ զմի
'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւատացելոց ,
լաւ է նմա եթէ կախիցի երկան իշոյ ընդ պա-
րանոց նորա` և ընկղմեսցի 'ի խորս ծովու :
7 * Վա՜յ աշխարհի 'ի գայթագղութեանց . հարկ
է գալ գայթագղութեանց . բայց վա՜յ մար-
դոյն այնմիկ` յոյր ձեռն գայցէ գայթագղու-
8 թիւն : * Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայթագ-
ղեցուցանէ զքեզ , հատ զնա և ընկեա 'ի քէն .

լաւ է քեզ միաձեռանի կամ կաղ մտանել
՚ի կեանս, քան թէ երկուս ձեռս և երկուս
ոտս ունիցիս, և անկանել ՚ի հուրն յաւիտենա-
կան։ * Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցուցանէ 9
զքեզ, խլեա զնա և ընկեա ՚ի քէն. լաւ է
քեզ միականի մտանել ՚ի կեանս, քան երկուս
աչս ունել և անկանել ՚ի գեհեն հրոյն։
ՁԴ * Զգոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի 10
՚ի փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշ-
տակք նոցա յերկինս՝ հանապազ տեսանեն զե-
րեսս Հօր իմոյ որ յերկինս է. * զի եկն Որդի 11
մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն։ * Զի՞նչ 12
թուի ձեզ. եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչ-
խար, և մոլորիցի մի ՚ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու
զիննսուն և զինն ոչխարն ՚ի լերինս, և երթի-
ցէ խնդրիցէ զմոլորեալն. * և եթէ լինիցի 13
գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ՝ զի ուրախ լի-
նի ՚ի վերայ նորա, առաւել քան ՚ի վերայ ին-
նսուն և իննուցն, որ չեցեն մոլորեալ։ * Այս- 14
պէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս
է, եթէ կորիցէ մի ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ։
* Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդի- 15
մանեա զնա՝ յորժամ դու և նա միայն իցէք.
եթէ լուիցէ քեզ, շահեցար զեղբայրն քո։
* Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ. առ ընդ քեզ մի 16
ևս կամ երկուս. զի ՚ի բերանոյ երկուց և
երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան։
* Իսկ եթէ և նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր յեկե- 17
ղեցւոջ։ Ապա թէ և եկեղեցւոյն ոչ լուիցէ.

եղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոսն եւ զմաքսաւոր:
18 * Ամէն ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք յերկրի՝ ե-
ղիցի կապեալ յերկինս, եւ զոր արձակիցէք յեր-
19 կրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս: * Դարձեալ
ասեմ ձեզ. եթէ երկու ՚ի ձէնջ միաբանեսցին
յերկրի վասն ամենայն իրաց, զինչ եւ խնդրես-
ցեն՝ եղիցի նոցա ՚ի Հօրէ իմմէ որ յերկինսն է:
20 * Զի ուր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ
21 յանուն իմ, անդ եմ ես ՚ի մէջ նոցա: * Յայն-
ժամ մատուցեալ առ նա Պետրոս եւ ասէ. Տէր,
քանիցս անգամ թէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ,
22 եւ թողից նմա. մինչեւ յեւթն անգամ: * Ասէ
ցնա Յիսուս. ոչ ասեմ քեզ թէ մինչեւ յեւթն
անգամ, այլ մինչեւ յեւթանասնեկին եւթն:
23 * Վասն այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկ-
նից առն թագաւորի, որ կամեցաւ համար
24 առնել ՚ի մէջ ծառայից իւրոց: * Իբրեւ սկսաւ
առնել, մատուցին առ նա պարտապա-
25 ն մի բեւր քանքարոյ: * Իբրեւ ոչ ունէր
հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն
նորա եւ զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ
26 ինչ եւ ունէրն՝ եւ հատուցանել: * Անկեալ
ծառայն երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Երկայ-
27 նամիտ լեր առ իս՝ եւ զամ՟ հատուցից քեզ: * Գը-
թացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց
28 զնա, եւ զփոխն եթող նմա: * Եւ ելեալ ծա-
ռայն այն, եգիտ զմի ՚ի ծառայակցաց իւրոց՝
որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան, եւ կա-
լեալ զնա խեղդէր եւ ասէր. Հատո ինչ զոր

պարտիս։ *Արդ անկեալ ծառայակիցն առ ո- 29
տս նորա՝ աղաչէր զնա եւ ասէր. երկայնամիտ
լեր առ իս՝ եւ հատուցից քեզ։ *Եւ նա ո՛չ 30
կամէր. այլ չոգաւ արկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչեւ
հատուսցէ զպարտսն։ *Իբրեւ տեսին ծառա- 31
յակիցքն նորա որ ինչ եղեւն՝ տրտմեցան յոյժ.
եւ եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց զամենայն
որ ինչ եղեւն։ *Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն 32
իւր եւ ասէ. ծառայ չար, զամենայն զպարտսն
թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս. *իսկ արդ 33
ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին
քում, որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ։ *Եւ բար- 34
կացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա դահճաց,
մինչեւ հատուսցէ զամենայն զպարտսն։ *Նոյն- 35
պէս եւ Հայր իմ որ յերկինս է՝ արասցէ ձեզ,
եթէ ո՛չ թողուցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւ-
րում ՚ի սրտից ձերոց զյանցանս նորա։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Զ: Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զբա- 1
նս զայսոսիկ, փոխեցաւ ՚ի Գալիլեէ՝ եւ եկն ՚ի
սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու։
*Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա- 2
զումք, եւ բժշկեաց զնոսա անդ։ *Եւ մատու- 3
ցեալ առ նա փարիսեցիքն. փորձէին զնա եւ
ասէին. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել
զկին իւր ըստ ամենայն պատճառս; *Պատասխա- 4
նի ետ նոցա եւ ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝

թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ
5 արար զնոսա և ասէ . * Վասն այսորիկ թողցէ
այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ
6 իւրոյ , և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի * Ա-
պա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին : Արդ
զոր աստուած զուգեաց՝ մարդ մի մեկնեսցէ :
7 * Ասեն ցնա . իսկ մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց
8 մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել : * Ասէ
ցնոսա . մովսէս վասն խստասրտութեան ձե-
րոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր .
9 այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս : * Բայց ա-
սեմ ձեզ , զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին
իւր՝ և ոչ վասն պոռնկութեան , և առնիցէ
այլ՝ շնայ , և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ :
10 * Ասեն ցնա աշակերտքն իւր . եթէ այդպէս
ինչ վնաս իցէ ընդ այր և ընդ կին , լաւ է չա-
11 մուսնանալ : * Իսկ նա ասէ ցնոսա . ոչ ամենե-
քեան բաւական են այդմ բանի , այլ որոց
12 տուեալ է : * Զի են ներքինիք՝ որ յորովայնէ
մօր իւրեանց ծնան այնպէս . և են ներքինիք՝
որ 'ի մարդկանէ եղեն ներքինիք . և են ներքի-
նիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս
վասն արքայութեան երկնից . որ կարօղն է
13 առնել՝ առցէ : * Յայնժամ մատուցին առ
նա մանկտի , զի ձեռն դիցէ 'ի վերայ նոցա և
աղօթս արասցէ . և աշակերտքն նոցա սաստէ-
14 ին նոցա : * Ասէ յիսուս . թոյլ տուք մանկ-
կանցդ՝ և մի արգելուք զդոսա գալ առ իս .
15 զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից : * Եւ

եդեալ ձեռս ՚ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի ։
22 *Եւ ահա մատուցեալ միոյ առ նա՝ ասէ . 16
վարդապետ բարի , զի՞նչ բարի գործեցից՝ զի
ընդունիցիմ զկեանսն յաւիտենականս ։ *Եւ 17
նա ասէ ցնա . զի՞ հարցանես զինէ զբարւոյ .
մի է բարի . եթէ կամիս ՚ի կեանսն յաւիտե-
նականս մտանել , պահեա զպատուիրանսն ։
*Ասէ ցնա . զո՞րս ։ Ասէ ցնա Յիսուս . զմի սպա- 18
նաներիր , և մի շնար , և մի գողանար , և մի
սուտ վկայեր . *պատուեա զհայր քո և զմայր , 19
և սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո ։ Ա- 20
սէ ցնա պատանին . զայդ ամենայն պահեցի ՚ի
մանկութենէ իմմէ . այլ ի՞ւ իւիք պակաս ե-
ցեմ ։ *Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ կամիս կատա- 21
րեալ լինել , երթ վաճառեա զինչս քո և տուր
աղքատաց , և ունիցիս գանձս յերկինս , և
եկ զկնի իմ ։ *Իբրև լուաւ պատանին զբա- 22
նն , գնաց տրտմեալ . զի ունէր ստացուածս
բազումս ։ *Ասէ Յիսուս ցաշակերտսն . ամէն 23
ասեմ ձեզ . զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն
յարքայութիւն երկնից ։ *Դարձեալ ասեմ 24
ձեզ . դիւրին է մալխոյ մտանել ընդ ծակ աս-
ղան , քան մեծատան յարքայութիւն աստու-
ծոյ մտանել ։ *Իբրև լուան աշակերտքն՝ զար- 25
մացան յոյժ , և ասեն . իսկ ո՞ կարիցէ ապրել ։
*Հայեցաւ ՚ի նոսա Յիսուս և ասէ . առ ՚ի 26
մարդկանէ այդ անհնար է , այլ առ յաստուծոյ
ամենայն ինչ զօրաւոր ։ *Յայնժամ պատաս- 27
խանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . ահաւասիկ մեք

թողաք զամենայն և եկաք զհետ քո, արդ զի՞նչ
28 *լինիցի մեզ։ *Ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ա-*
սեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք զհետ իմ, 'ի միւ-
սանգամ գալստեանն՝ յորժամ նստցի Որդի
մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք և
դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտա-
29 *սան ազգդ Իսրայէլի։ *Եւ ամենայն որ ոք ե-*
թող զտունն, կամ զեղբարս կամ զքորս, կամ
զհայր կամ զմայր, կամ զկին կամ զորդիս, կամ
զագարակս վասն անուան իմոյ, հարիւրապա-
տիկ առցէ՝ և զկեանսն յաւիտենականս ժա-
30 *ռանգեսցէ։ *Բազումք եղիցին առաջինք յե-*
տինք, և յետինք՝ առաջինք։

ԳԼՈՒԽ Ի.

1 *Քանզի նման է արքայութիւն երկնից ա-*
ռն տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս 'ի
2 *վարձու ունել մշակս յայգի իւր։ *Եւ արկ*
վարձ մշակացն աւուրն դահեկան, և առա-
3 *քեաց զնոսա յայգի իւր։ *Եւ ելեալ զեր-*
րորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկք
4 *'ի հրապարակս, *ասէ և ցնոսա. երթայք և*
դուք յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տաց
5 *ձեզ։ *Չոգային և նոքա։ Եւ դարձեալ ելեալ*
զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս։
6 **Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ՝ եգիտ*
այլս զի կային դատարկ, ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր
7 *կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկք։ *Ասեն*

ցնա, զի ոչ ոք կալաւ զմեզ 'ի վարձու: Ասէ
ցնոսա. երթայք և դուք յայգին, և որ ինչ
արժան է՝ առնուցուք: * Եւ իբրեւ երեկոյ ե- 8
ղեւ, ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.
կոչեա զմշակսն և տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ
'ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն: * Իբրեւ ե- 9
կին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին մէն
մի դահեկան: * Եկեալ և առաջինքն՝ համարե- 10
ին թէ աւելի առնուցուն. և առին մէն մի
դահեկան և նոքա: * Իբրեւ առին՝ տրտնջէին 11
զտանուտերովն և ասէին, * թէ դոքա յետին- 12
քըդ մի ժամ գործեցին, և հաւասարակիցս մեզ
արարեր զդոսա, որ զծանրութիւն աւուրն բար-
ձաք և զտօթ: * Նա պատասխանի ետ միում 13
'ի նոցանէ և ասէ. ընկեր, չզրկեմ զքեզ. ո՞չ
դահեկանի միով սակ արկեր ընդ իս. * առ ըզ- 14
քոյդ և երթ. եթէ կամիմ յետնոցս տալ որ-
պէս և քեզ, * եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն 15
յիմս առնել զինչ և կամիմ. կամ թէ ակն
քո չա՞ր է, զի ես առատ եմ: * Այսպէս ե- 16
ղիցին յետինք առաջինք, և առաջինքն՝ յետինք.
զի բազումք են կոչեցեալք, և սակաւք են
ընտրեալք:

ԺԵ * Իբրեւ ելանէր յիսուս յերուսաղէմ, առ 17
զերկոտասանսն առանձինն, և 'ի ճանապար-
հին ասէ ցնոսա. * ահաւասիկ ելանեմք յերու- 18
սաղէմ, և որդի մարդոյ մատնեսցի քահանա-
յապետից և դպրաց, և դատապարտեսցեն
զնա 'ի մահ, * և մատնեսցեն զնա հեթանո- 19

ատց՝ այպանել և հարկանել և 'ի խաչ հանել,
20 և յերիր աւուր յարիցէ: * Յայնժամ մատեաւ
առ նա մայր որդւոցն զեբեդեայ որդւովքն իւ-
րովք հանդերձ, երկիր պագանէր՝ և խնդրէր
21 ինչ 'ի նմանէ: * Եւ նա ասէ ցնա, զի՞նչ կամիս:
Ասէ ցնա. ասա զի նստցին սոքա երկու որդի-
քս իմ՝ մի ընդ աջմէ քումմէ և մի ընդ ահե-
22 կէ յարքայութեան քում: * Պատասխանի ետ
յիսուս և ասէ. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կա-
րէ՞ք ըմպել զբաժակն զոր ես ըմպելոցն եմ,
կամ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոցն եմ մկ-
23 րտել: Ասեն ցնա, կարող եմք: * Ասէ ցնո-
սա յիսուս. զբաժակն իմ ըմպիցէք, և զմկր-
տութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիցիք. բայց
նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ՝
ոչ է իմ տալ, այլ որոց տուեալ է 'ի հօրէ իմ-
24 մէ: * Եւ լուեալ տասանցն, բարկացան 'ի վե-
25 րայ երկուցն եղբարց: * Յիսուս կոչեաց զնո-
սա առ ինքն և ասէ. գիտէք՝ զի իշխանք ազ-
գաց տիրեն նոցա, և մեծամեծքն իշխեն նոցա:
26 Ոչ այնպէս իցէ և 'ի ձերում միջի. այլ որ կա-
միցի 'ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօ-
27 նեայ. * և որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին լինել,
28 եղիցի ձեր ծառայ: * Որպէս որդի մարդոյ ոչ
եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել, և տալ
զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:

29 * Եւ յելանելն նոցա յերիքովէ՝ գնացին ԻԴ
30 զհետ նորա ժողովուրդք բազումք: * Եւ ահա
կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն. իբ-

րեւ լուան թէ յիսուս անցանէ, աղաղակե-
ցին և ասեն. ողորմեա մեզ, յիսուս որդի
դաւթի: *Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա զի լը- 31
ռեսցեն. և նոքա եւս առաւել աղաղակէին
և ասէին. տէր, ողորմեա մեզ, որդի դաւթի:
*Կացեալ ան յիսուս. կոչեաց զնոսա և ասէ. 32
զի՞նչ կամիք զի արարից ձեզ: Ասեն ցնա. 33
տէր, զի բացցին աչք մեր: *Եւ գթացեալ 34
յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա. և վաղվաղա-
կի տեսին, և գնացին զհետ նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ, և եկին ՚ի 1
բեթփագէ մերձ ՚ի լեառն ձիթենեաց, յայն-
ժամ յիսուս առաքեաց երկուս յաշակերտա-
ցըն իւրոց, *և ասէ ցնոսա. երթայք ՚ի գեօ- 2
ղըդ որ առաջի ձեր է, և անդէն գտանիցէք
էշ կապեալ և յաւանակ ընդ նմին, լուծէք
ածէք ինձ: *Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ա- 3
սասջիք՝ եթէ տեառն իւրեանց պիտոյ են. և
վաղվաղակի առաքէ զնոսա: Բայց այս ամե- 4
նայն եղեւ՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ա-
սէ. *ասացէք դստեր սիովնի. ահա թագա- 5
ւոր քո գայ քեզ՝ հեզ և հեծեալ յէշ և ՚ի յա-
ւանակի իշոյ: *Գնացին աշակերտքն, և արա- 6
րին որպէս հրամայեաց նոցա յիսուս. *և 7
ածին զէշն և զյաւանակն. և արկին զնոքօք
ձորձս, և նստաւ ՚ի վերայ նոցա: *Եւ բա- 8

զում ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս
իւրեանց ՚ի ճանապարհին, եւ այլք հատանէ-
ին ոստս ՚ի ծառոց եւ տարածանէին ՚ի ճանա-
9 պարհին։ *Եւ ժողովուրդքն որ առաջին եւ ըզ-
կնի երթային՝ աղաղակէին եւ ասէին. օրհ-
նութիւն որդւոյ դաւթի. օրհնեալ որ գայ
յանուն տեառն. օրհնութիւն ՚ի բարձունս։
10 *Եւ ՚ի մտանելն նորա յերուսաղէմ՝ դղրդե-
ցաւ քաղաքն ամենայն. եւ ասէ. ո՞վ իցէ սա։
11 Եւ ժողովուրդքն ասէին. սա է մարգարէն
12 յիսուս որ ՚ի նազարեթէ գալիլեացւոց։ *Եւ
եմուտ յիսուս ՚ի տաճարն, եւ եհան արտաքս
զամենեսեան որ վաճառէին եւ գնէին ՚ի տա-
ճարի անդ. եւ զսեղանս հատավաճառացն կոր-
ծանեաց եւ զաթոռս աղաւնեվաճառացն։
13 *Եւ ասէ ցնոսա. գրեալ է՝ տուն իմ տուն
աղօթից կոչեսցի. եւ դուք արարէք զդա այր
14 աւազակաց։ *Եւ մատեան առ նա կոյրք եւ
15 կաղք ՚ի տաճարին, եւ բժշկեաց զնոսա։ *Իբ-
րեւ տեսին քահանայապետքն եւ դպիրք զսքան-
չելիսն զոր արար, եւ զմանկունսն որ աղաղակէին
՚ի տաճարին եւ ասէին՝ օրհնութիւն որդւոյ
16 դաւթի, բարկացան, *եւ ասեն ցնա. լսե՞ս
զինչ ասեն դոքա։ Եւ ասէ ցնոսա յիսուս. այո.
չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ ՚ի բերանոյ տղայոց
եւ ստնդիեաց կատարեցեր զօրհնութիւն։
17 *Եւ թողեալ զնոսա՝ ել արտաքոյ քաղաքին
՚ի բեթանիա, եւ անդ ագաւ։
18 *Եւ այգուն իբրեւ դառնայր անդրէն ԿԲ

'ի քաղաքն, քաղցեաւ. * Եւ տեսեալ թզենի մի 19
'ի վերայ ճանապարհին՝ եկն 'ի նա, եւ ոչինչ ե-
գիտ 'ի նմա՝ բայց միայն տերեւ: Եւ ասէ ցը-
նա. Մի այսուհետեւ 'ի քէն պտուղ եղիցի
յաւիտեան: Եւ առժամայն չորացաւ թզե-
նին: * Եւ տեսեալ աշակերտքն զարմացան 20
եւ ասեն, Թէ զիա՞րդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ
թզենին: * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնո- 21
սա. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս
եւ ոչ երկմտիցէք, ոչ միայն թզենւոյդ առնի-
ցէք, այլ թէպէտ եւ լերինդ ասիցէք՝ բարձիր
եւ անկիր 'ի ծով, եղիցի: * Եւ զամենայն ինչ 22
զոր եւ խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առ-
նուցուք: * Եւ եկեալ նորա 'ի տաճարն, մա- 23
տեան առ նա մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահա-
նայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն եւ ասեն.
Որո՞վ իշխանութեամբ առնես զայդ, եւ ո՞վ ետ
քեզ զիշխանութիւնդ զայդ: * Պատասխանի 24
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես զձեզ
բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, եւ ես ձեզ ասա-
ցից որով իշխանութեամբ առնեմ զայս: * Մկր- 25
տութիւնն Յովհաննու ուստի՞ էր, յերկնի՞ց
թէ 'ի մարդկանէ: Եւ նոքա խորհէին ընդ մի-
մեանս եւ ասէին. * Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ 26
ցմեզ. Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա. Եւ ե-
թէ ասեմք 'ի մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովր-
դենէն. զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ զ-
մարգարէ ունէին: * Պատասխանի ետուն Յի- 27
սուսի եւ ասեն. Ոչ գիտեմք: Ասէ ցնոսա եւ նա.

և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առ-
28 նեմ զայս։ *Բայց զինչ թուի ձեզ. առն մի-
ոջ էին երկու որդիք. և մատուցեալ առ առա-
ջինն՝ ասէ. որդեակ, երթ այսօր գործեա յայ-
29 գւոջ։ *Նա պատասխանի ետ և ասէ. երթամ
30 տէր, և ո՛չ չոգաւ։ *Մատուցեալ և առ միւսն,
և ասէ նոյնպէս. Նա պատասխանի ետ և ասէ,
ո՛չ կամիմ՝ բայց յետոյ զղջացաւ և չոգաւ յայ-
31 գին։ *Ո՞ր ոք յերկոցունց արար զկամս հօրն։
Ասեն՝ յետինն։ Ասէ ցնոսա յիսուս. ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառա-
ջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից։
32 *Զի եկն յովհաննէս ճանապարհաւ արդարու-
թեան, և ո՛չ հաւատացէք նմա. և մաքսաւորք
և պոռնիկք հաւատացին նմա, և դուք տե-
սէք՝ և ո՛չ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա։
33 *Այլ առակ լուարուք. այր մի էր տանու- ԷԳ
տէր, որ տնկեաց այգի, և ցանկով պատեաց
զնա, և փորեաց ՚ի նմա հնձան, և շինեաց աշ-
տարակ, և ետ զնա մշակս, և գնաց ՚ի տար
34 աշխարհ։ *Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ,
առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առ-
35 նուլ զպտուղս նորա։ *Եւ կալեալ մշակացն
զծառայս նորա, զոմն տանջեցին, զոմն սպա-
36 նին, զոմն քարկոծեցին։ *Դարձեալ առաքեաց
այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն, և ա-
37 րարին նոյն նոյնպէս։ *Յետոյ առաքեաց առ
նոսա զորդի իւր, և ասէ. թերևս ամաչես-
38 ցեն յորդւոյ աստի իմմէ։ *Իսկ մշակքն իբրև

տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս. սա է ժա-
ռանգն. եկայք սպանցուք զսա, և կալցուք
զժառանգութիւն սորա։ *Եւ առեալ հանին 39
զնա արտաքոյ քան զայգին, և սպանին։ *Արդ 40
յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, զի՞նչ արասցէ
մշակացն այնոցիկ։ *Ասեն ցնա. զչարսն չա- 41
րաչար կորուսցէ, և զայգին տացէ այլոց մշա-
կաց, որք տացեն նմա զպտուղս ՚ի ժամու իւ-
րեանց։ *Ասէ ցնոսա Յիսուս. չիցէ՞ երբէք ըն- 42
թերցեալ ձեր ՚ի գիրս. զվէմն զոր անարգե-
ցին շինողք, նա եղև գլուխ անկեան. ՚ի
տեառնէ եղև այս, և է սքանչելի յաչս մեր։
*Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, զի բարձցի ՚ի ձէնջ 43
արքայութիւն Աստուծոյ, և տացի ազգի՝ որ
առնիցէ զպտուղս նորա։ *Եւ որ անկցի ՚ի 44
վերայ վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի, և յոր վերայ
անկցի՝ հոսեսցէ զնա։ *Իբրև լուան քահա- 45
նայապետքն և դպիրք և փարիսեցիք զառա-
կս նորա, գիտացին թէ վասն նոցա ասաց։
*Եւ խնդրէին զնա ունել, բայց երկեան ՚ի 46
ժողովրդոցն. քանզի իբրև զմարգարէ ունէ-
ին զնա։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

ԿԴ. Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս, և ասէ 1
ցնոսա առակօք։ *Նմանեցաւ արքայութիւն 2
երկնից առն թագաւորի, որ արար հարսանիս
որդւոյ իւրում։ *Եւ առաքեաց զծառայս իւր 3

կոչել զՀրաւիրեալսն ՚ի Հարսանիսն . և ոչ կամէ-
4 ցին գալ : * Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս
և ասէ . ասացէք Հրաւիրելոցն , աՀաւասիկ
զճաշ իմ պատրաստեցի . զուարակք իմ և պա-
րարակք զենեալ են , և ամենայն ինչ պատ-
5 րաստ է . եկայք ՚ի Հարսանիսս : Եւ նոքա յու-
լացեալ գնացին՝ մին յագարակ իւր , և մին ՚ի
6 վաճառ իւր . * և այլք կալեալ զծառայս նորա,
7 թշնամանեցին և սպանին : * Իսկ թագաւորն
իբրև լուաւ՝ բարկացաւ , և առաքեաց զզ-
օրս իւր և սատակեաց զսպանողսն զայնոսիկ ,
8 և զքաղաքն նոցա այրեաց : * Յայնժամ ասէ
ցծառայս իւր . Հարսանիքս պատրաստ են , և
9 Հրաւիրեալքն չէին արժանի : * Արդ երթայք
յանցս ճանապարՀաց , և զորս միանգամ գը-
10 տանիցէք՝ կոչեցէք ՚ի Հարսանիսս : Եւ ելեալ
ծառայքն ՚ի ճանապարՀս , ժողովեցին զամե-
նեսեան զոր և գտին՝ զչարս և զբարիս . և լը-
11 ցան Հարսանիքն բազմականօք : * Եւ մտեալ
թագաւորն Հայել զբազմականօքն , ետես անդ
այր մի որ ոչ էր զգեցեալ Հանդերձ Հարսա-
12 նեաց . * և ասէ ցնա . ընկեր , զիա՞րդ մտեր այ-
սր , զի ոչ ունէիր Հանդերձ Հարսանեաց : Եւ
13 նա պապանձեցաւ : * Յայնժամ ասէ թագա-
ւորն ցպաշտօնեայսն . կապեցէք զոտս դորա և
զձեռս , և Հանէք զդա ՚ի խաւարն արտաքին .
14 անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց : * Զի
բազումք են կոչեցեալք, և սակաւք ընտրեալք:
15 * Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն առին ԵԵ

խորհուրդ ընմանէ, թէ որպէս գտցեն նմա
որոգայթ բանիւք։ *Եւ առաքեն առ նա զա- 16
շակերտս իւրեանց Հերովդիանոսօքն հան-
դերձ եւ ասեն. Վարդապետ, գիտեմք զի ճշմա-
րիտ ես, եւ զճանապարհն Աստուծոյ ճշմար-
տութեամբ ուսուցանես, եւ ոչ է քեզ փոյթ
զումեքէ, եւ ոչ հայիս յերեսս մարդոյ. *Արդ 17
ասա մեզ, զինչ թուի քեզ. պարտ է հարկս
տալ կայսեր՝ թէ ոչ։ *Գիտաց Յիսուս զխո- 18
րամանկութիւնն նոցա եւ ասէ. Զի՞ փորձէք զիս,
կեղծաւորք. *Ցուցէք ինձ զդահեկան հար- 19
կին։ Եւ նոքա մատուցին նմա դահեկան մի։
*Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞յր է պատկերս այս կամ 20
գիր։ *Ասեն՝ կայսեր։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. 21
Երթայք տուք զկայսեր՝ կայսեր, եւ զԱստու-
ծոյ՝ Աստուծոյ։ *Իբրեւ լուան զարմացան, 22
եւ թողին զնա եւ գնացին։ *Յայնմ աւուր մա- 23
տեան առ նա Սադուկեցիքն որ ասէին՝ թէ
չիք յարութիւն, հարցին զնա, եւ ասեն. *Վար- 24
դապետ, Մովսէս ասաց. եթէ ոք մեռցի ան-
որդի. արասցէ զկին նորա եղբայր իւր, եւ յա-
րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ *Էին առ մեզ 25
եղբարք եօթն. առաջինն առեալ կին՝ եւ մեռաւ.
եւ զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկին իւր եղ-
բօր իւրում։ *Նոյնպէս եւ երկրորդն եւ երրորդ, 26
մինչեւ ցեօթներորդն. *Յետ ամենեցուն մե- 27
ռաւ եւ կինն։ *Արդ ի յարութեանն ո՞յր յեօ- 28
թանցն եղիցի նա կին, զի ամենեքին կալան
զնա կին։ *Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ 29

ասէ․ մոլորեալք, ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զզօ-
30 րութիւն Աստուծոյ․ * Զի ՚ի յարութեան ոչ
կանայս առնեն՝ և ոչ արանց լինին, այլ են իբ-
31 րև հրեշտակս յերկինս ։ * Իսկ վասն յարու-
թեան մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ զասացեալն
32 ձեզ յԱստուծոյ․ * Ես եմ Աստուած Աբրա-
համու, Աստուած Իսահակայ, և Աստուած
Յակոբայ․ և չէ Աստուած՝ Աստուած մեռե-
33 լոց, այլ կենդանեաց ։ * Եւ լուեալ ժողո-
վուրդքն, զարմանային ընդ վարդապետութիւն
34 նորա ։ * Իսկ փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ
պապանձեցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան ՚ի
35 միասին ։ * Եւ եհարց մի ոմն ՚ի նոցանէ զնա
36 փորձելով և ասէ․ * Վարդապետ, ո՞ր պատուի-
37 րան մեծ է յօրէնս ։ * Եւ Յիսուս ասէ ցնա․
սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յա-
38 մենայն մտաց քոց․ * այս է մեծն և առաջին
39 պատուիրան․ * և երկրորդն նման սմին, սիրես-
40 ցես զընկեր քո իբրև զանձն քո ։ * Յայս
երկուս պատուիրանս ամենայն օրէնք և մար-
41 գարէք կախեալ կան ։ * Եւ ՚ի ժողովել փարի-
42 սեցւոցն՝ եհարց զնոսա Յիսուս և ասէ․ * Զի՞-
նչ թուի ձեզ վասն Քրիստոսի․ ո՞յր որդի է ։
43 Ասեն ցնա, Դաւթի ։ * Ասէ ցնոսա Յիսուս․ իսկ
զիա՞րդ Դաւիթ հոգւովն կոչէ զնա Տէր, և ա-
44 սէ․ * Ասաց Տէր ցՏէր իմ․ նիստ ընդ աջմէ
իմմէ, մինչև եդից զթշնամիս քո պատուան-
45 դան ոտից քոց․ * Իսկ եթէ Դաւիթ զնա Տէր

կոչէ, զիա՞րդ որդի նորա իցէ: *Եւ ոչ ոք կա- 46
րէր տալ նմա պատասխանի բան մի, և ո՛չ իշ-
խէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա և ոչինչ:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

ԻԳ Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողո- 1
վուրդսն և ընդ աշակերտսն իւր, և ասէ.
*յաթոռն Մովսէսի նստան դպիրքն և փարի- 2
սեցիք. *զամենայն ինչ որ ասիցեն ձեզ՝ արա- 3
րէք և պահեցէք. բայց ըստ գործոց նոցա մի
առնէք, զի ասեն և ոչ առնեն: *Կապեն բե- 4
ռինս ծանունս և դժուարակիրս. և դնեն ՚ի
վերայ ուսոց մարդկան, և մատամբ իւրեանց
ոչ կամին շարժել զնոսա: *Եւ զամենայն զը- 5
գործս իւրեանց առնեն ՚ի ցոյց մարդկան.
լայնեն զգրապանակս իւրեանց, և երկայնեն
զքղանցս հանդերձից իւրեանց. *սիրեն զյա- 6
ռաջագահս յընթրիս և զնախաթոռս ՚ի ժողո-
վուրդս և զողջոյնս ՚ի հրապարակս, *և կոչել 7
՚ի մարդկանէ՝ ռաբբի ռաբբի: *Բայց դուք մի 8
զոք կոչէք վարդապետ, զի մի է ձեր ուսուցիչ,
և ամենեքին դուք եղբարք էք: *Եւ հայր մի 9
կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է հայր՝ որ յեր-
կինսն է: *Եւ մի կոչիցիք ուսուցիչք, զի ու- 10
սուցիչ ձեր Քրիստոս է: *Եւ մեծն ՚ի ձէնջ ե- 11
ղիցի ձեր սպասաւոր: *Որ բարձրացուցանէ 12
զանձն՝ խոնարհեսցի, և որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրասցի: *Վա՛յ ձեզ դպիրք և 13

փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի փակէք զարքա-
յութիւն երկնից առաջի մարդկան. դուք ոչ
մտանէք, և որոց մտանենն՝ չտայք թոյլ մտանել:
15 *Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո-
րաց. զի յածիք ընդ ծով և ընդ ցամաք՝ առնել
եկամուտ մի, և յորժամ լինիցի, առնէք զնա
16 որդի գեհենի կրկին ևս քան զձեզ: Վայ ձեզ,
առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ որ երդնու 'ի տա-
ճարն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ 'ի
17 տաճարին է՝ արժան է: *Մորոսք և կոյրք,
զի՞նչ մեծ է, ոսկի՞ն եթէ տաճարն որ սրբէ
18 զոսկին: *Եւ որ երդնու 'ի սեղանն՝ չէ ինչ,
բայց որ երդնու 'ի պատարագն որ 'ի վերայ
19 նորա է՝ արժան է: *Յիմարք և կոյրք. զի՞նչ
մեծ է, պատարագն՝ եթէ սեղանն որ սրբէ
20 զպատարագն: *Իսկ արդ որ երդուաւ 'ի սե-
ղանն, երդնու 'ի նա և յամենայն որ 'ի վերայ
21 նորա է. *և որ երդուաւ 'ի տաճարն, երդ-
22 նու 'ի նա և 'ի բնակիչն նորա. *և որ երդ-
ուաւ յերկինս, երդնու յաթոռն Աստուծոյ
23 և յայն որ նստին 'ի վերայ նորա: *Վայ ձեզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի տա-
սանորդէք զանանուխ և զսամիթ և զչաման,
և թողէք զծանր ծանր օրինացն զդատաստան
և զողորմութիւն և զհաւատս. զայս արժան
24 էր առնել և զայն չթողուլ: *Առաջնորդք
կոյրք, որ զմժղուկս քամէք և զուղտս կլանէք:
25 *Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծա-
ւորաց. զի սրբէք զարտաքին բաժակին և

զսկուտեղի , եւ 'ի ներքոյ լի են յափշտա-
կութեամբ եւ անխառնութեամբ : * Փարիսեցի 26
կոյր , սրբեա նախ զներքին բաժակին եւ զսկու-
տեղին , զի լինիցի եւ արտաքինն նոցա սուրբ :
* Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւո- 27
րաց . զի նման էք գերեզմանաց բռելոց , որ
արտաքոյ երեւին գեղեցիկք , եւ 'ի ներքոյ լի են
ոսկերօք մեռելոց եւ ամենայն պղծութեամբ :
* Նոյնպէս եւ դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան 28
արդարք , եւ 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ
եւ անօրէնութեամբ : * Վայ ձեզ դպրաց եւ 29
փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի շինէք զշիրիմս
մարգարէից , եւ զարդարէք զգերեզմանս ար-
դարոց , * եւ ասէք . եթէ էաք յաւուրս հարցն 30
մերոց , ոչ հաղորդէաք արեան մարգարէիցն .
* ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք 31
էք այնոցիկ որ կոտորէին զմարգարէսն . * եւ 32
դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց : * Օձք , ծը- 33
նունդք իժից , զիա՞րդ փախնուցուք 'ի դա-
տաստանէ գեհենին : * Վասն այդորիկ ահա- 34
ւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս եւ ի-
մաստունս եւ դպիրս , եւ 'ի նոցանէ սպանանի-
ցէք եւ 'ի խաչ հանիցէք , եւ 'ի նոցանէ տան-
ջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր , եւ հալածիցէք 'ի քա-
ղաքէ 'ի քաղաք : * Որպէս զի եկեսցէ 'ի վերայ 35
ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի ,
յարենէ աբելի արդարոյ մինչեւ ցարիւնն
զաքարիայ որդւոյ բարաքեայ՝ զոր սպանէք
ընդ մէջ տաճարին եւ սեղանոյ . * Ամէն ասեմ 36

ձեզ, եկեսցէ այն ամենայն ՚ի վերայ ազգիս
37 այսորիկ։ Երուսաղէմ, Երուսաղէմ որ կոտորես
զմարգարէս եւ քարկոծ առնես զառաքեալսն
առ ՚նա. քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զմ_
մանկունս քո՛ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս
38 իւր ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք. * Ահա
39 թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։ Բայց
ասեմ ձեզ, թէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս յայսմ
հետէ, մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յա_
՚նուն Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

1 Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս ՚ի տաճարէն՝ ԻԴ
գնայր. եւ մատեան աշակերտքն ցուցանել
2 ՚նմա զշինուածս տաճարին։ * Եւ ՚նա պատասխա_
նի ետ եւ ասէ ցնոսա. տեսանէ՞ք զայդ ամե_
նայն. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, ոչ մնասցէ այ_
դր քար ՚ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի։
3 * Եւ մինչդեռ նստէր ՚ի լերինն Ձիթենեաց,
մատեան առ ՚նա աշակերտքն առանձինն եւ ա_
սեն. ասա մեզ՝ Երբ լինիցի այդ, եւ կամ զի՞նչ
՚նշան իցէ քոյ գալստեանն եւ վախճանի աշ_
4 խարհիս։ * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնոսա. զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբի_
5 ցէ. * զի բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ ասի_
ցեն՝ թէ ես եմ Քրիստոսն, եւ զբազումս մոլո_
6 րեցուսցեն։ * Լսելոց էք պատերազմունս
եւ համբաւս պատերազմաց. զգոյշ լերուք՝
մի խռովիցիք, զի պարտ է լինել այնմ ամե_

նայիք, այլ չեւ է կատարած: * Յարիցէ ազգ 7
յազգի վերայ, և թագաւորութիւն 'ի թագա-
ւորութեան. և եղիցին սովք և սրածու-
թիւնք և սասանութիւնք 'ի տեղիս տեղիս:
* Այսոքիկ և այն ամենայն սկիզբն է երկանց: 8
* Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ 'ի նեղութիւն, 9
և սպանանիցեն զձեզ. և եղիջիք ատեցեալք
յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ: * Եւ 10
յայնժամ գայթագղեսցին բազումք, և ըզ-
միմեանս մատնեսցեն, և ատեսցեն զմիմեա-
նըս: * Եւ բազում սուտ մարգարէք յարի- 11
ցեն, և զբազումս մոլորեցուսցեն: * Եւ վասն 12
բազմանալոյ անօրէնութեանն՝ ցամաքեսցի սէր
բազմաց: * Բայց որ համբերեսցէ իսպառ, 13
նա կեցցէ: * Եւ քարոզեսցի աւետարանս ար- 14
քայութեան ընդ ամենայն տիեզերս՝ 'ի վկա-
յութիւն ամենայն հեթանոսաց, և ապա ե-
կեսցէ կատարած: * Երբ յորժամ տեսանի- 15
ցէք զպղծութիւն աւերածին, որ ասացեա-
լըն է 'ի ձեռն դանիէլի մարգարէի, զի կայցէ
'ի տեղւոջն սրբութեան, որ ընթեռնուն՝ 'ի
միտ առցէ: * Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի ի- 16
ցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս. * և որ 'ի տանիս 17
կայցէ, մի իջցէ առնուլ ինչ 'ի տանէ իւրմէ.
* և որ յանդի իցէ, մի դարձցի յետս առնուլ 18
զձորձս իւր: * Բայց վայ իցէ յղեաց և ստն- 19
տուաց յաւուրսն յայնոսիկ: * Յաղօթս կա- 20
ցէք՝ զի մի լինիցի փախուստն ձեր ձմերայնի,
և մի 'ի շաբաթու: * Զի եղիցի յայնժամ նե- 21

ղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղեւ 'ի սկզբանէ
արարածոց աշխարհի մինչեւ ցայժմ, եւ ոչ այլ
22 լիցի: *Եւ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնո-
քիկ, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. բայց վա-
սն ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ:
23 *Յայնժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ
աստ է քրիստոսն կամ անդ, մի հաւատայցէք:
24 *Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք եւ սուտ մար-
գարէք, եւ տացեն նշանս մեծամեծս եւ ար-
ուեստս, մինչ մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ
25 իցէ եւ զընտրեալսն: *Ահա յառաջագոյն աս-
26 ցի ձեզ: *Արդ՝ եթէ ասիցեն ձեզ. ահաւա-
նիկ յանապատի է, մի ելանիցէք. եւ եթէ ա-
27 հա յշտեմարանս է, մի հաւատայցէք: *Զի
որպէս փայլակն որ ելանէ յարեւելից՝ եւ երեւի
մինչեւ յարեւմուտս, այնպէս եղիցի գալուս-
28 տն որդւոյ մարդոյ: *Զի ուր գէշն իցէ,
29 անդր ժողովեսցին արծուիք: *Վաղվաղակի
յետ նեղութեան աւուրցն այնոցիկ արեգա-
կըն խաւարեսցի, եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր.
եւ աստեղք անկցին յերկնից. եւ զօրութիւնք
30 երկնից շարժեսցին: *Եւ ապա երեւեսցի նշա-
նն որդւոյ մարդոյ յերկինս. եւ յայնժամ կո-
ծեսցին ամենայն ազգք երկրի, եւ տեսցեն զոր-
դի մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զօ-
31 րութեամբ եւ փառօք բազմօք: *Եւ առաքես-
ցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, եւ ժողո-
վեսցեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հողմոց՝ 'ի
32 ծագաց երկնից մինչեւ 'ի ծագս նոցա: *Ի

թզենւոյ ուսարուք զառակն. զի յոր-
ժամ նորա ոստքն կակղացեալ են և տերեւն ցը-
ցուցեալ, գիտէք թէ մերձ է ամառն: * Նոյն- 33
պէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամե-
նայն, գիտասջիք թէ մերձ է 'ի դուրս. * Ամէն 34
ասեմ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ
այս ամենայն եղիցի: * Երկինք և երկիր անց- 35
ցեն, և բանք իմ մի անցցեն: * Բայց վասն ա- 36
ւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչ ոք գիտէ, ոչ
հրեշտակք երկնից՝ և ոչ որդի, բայց միայն
Հայր: * Եւ որպէս աւուրքն Նոյի, այնպէս 37
եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ: * Զի որ- 38
պէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջրհեղեղն,
ուտէին և ըմպէին, կանայս առնէին և արանց
լինէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ 'ի տա-
պանն. * և ոչ գիտացին՝ մինչեւ եկն ջրհեղե- 39
ղըն և եբարձ զամենեսին, այնպէս եղիցի և
գալուստն որդւոյ մարդոյ: * Յայնժամ թէ ի- 40
ցեն երկու յագարակի, մին առնուցու և
միւսն թողուցու: * Եւ եթէ երկու աղացեն 41
'ի մի երկանս, մին առնուցու և միւսն թո-
ղուցու: * Արթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք յո- 42
րում ժամու տէրն ձեր գայ: * Զայն գիտաս- 43
ջիք, եթէ գիտէր տանուտէր՝ յորում պահու
գող գայ, սկէր՝ և ոչ տայր ական հատանել
զտանն իւրոյ: * Վասն այսորիկ և դուք եղի- 44
րուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ ակն
ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ: * Իսկ ով իցէ 45
հաւատարիմ ծառայ 'և իմաստուն, զոր կա-

ցոյց տէր իւր 'ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ-
46 նոցա կերակուր 'ի ժամու ։ * Երանի է ծառա-
յին այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ առ-
47 նել այնպէս ․ * Ամէն ասեմ ձեզ, զի 'ի վե-
րայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա ։
48 * Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար 'ի սրտի իւ-
49 րում, տէր իմ յամէ գալ, * և սկսանիցի հար-
կանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմպիցէ
50 ընդ արբեցողս, * գայցէ տէր ծառային այնո-
րիկ յաւուր յորում ոչ ակն ունիցի, և 'ի ժա-
51 մու յորում ոչ գիտիցէ, * և կտրեսցէ զնա ընդ
մէջ, և զբաժին նորա ընդ կեղծաւորս դիցէ ․
անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց ։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ․

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկ-
նից տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս
իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսային և հարսին ․
2 * Հինգն 'ի նոցանէ յիմարք էին, և հինգն ի-
3 մաստունք ։ * Յիմարքն առին զլապտերսն,
4 և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին ։ * Իսկ իմաս-
տունքն առին և ձէթ ամանովք ընդ լապտերս
5 իւրեանց ։ * Եւ 'ի յամել փեսային, նիրհեցին
6 ամենեքեան և 'ի քուն մտին ։ * Եւ 'ի մէջ գի-
շերի եղև բարբառ ․ ահա փեսայ գայ, ելէք
7 ընդ առաջ նորա ։ * Յայնժամ յարեան ամե-
նայն կուսանքն, և կազմեցին զլապտերս իւ-
8 րեանց ։ * Եւ յիմարքն ցիմաստունսն ․ տուք

մեզ յիւղոյ ձերմէ , զի ահա շիջանին լապտեր-
քս մեր ։ * Պատասխանի ետուն իմաստունքն 9
և ասեն . գուցէ ո՛չ լիցի մեզ և ձեզ բաւա-
կան , այլ երթայք ՚ի վաճառականս և գնես-
ջիք ձեզ ։ * Երթեալ նոցա գնել՝ և եկն 10
փեսայն , և պատրաստքն մտին ընդ նմա ՚ի հար-
սանիսն , և փակեցաւ դուռն ։ * Յետոյ գան 11
և այլ կուսանքն և ասեն . տէր տէր , բաց մեզ ։
* Նա պատասխանի ետ և ասէ . ամէն ասեմ 12
ձեզ , թէ ո՛չ գիտեմ զձեզ . * Արթուն կացէք՝ 13
զի ո՛չ գիտէք զօրն և ոչ զժամ ։ * Որպէս այր մի 14
գնացեալ ՚ի տար աշխարհ , կոչեաց զծառայս
իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր ։ * Ումեմն ետ հինգ 15
քանքար , և ումեմն երկուս , և ումեմն մի .
իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի , և գնաց ։
* Զոգաւ վաղվաղակի որ առ զհինգն , գոր- 16
ծեաց նոքօք , և շահեցաւ այլ ևս հինգ ։ * Նոյն- 17
պէս և որ զերկուսն՝ շահեցաւ այլ ևս եր-
կուս ։ * Իսկ որ զմին առ , գնաց փորեաց զեր- 18
կիր և թագոյց զարծաթ տեառն իւրոյ ։ * Յետ 19
բազում ժամանակի գայ տէր ծառայիցն այնո-
ցիկ , և առնէ համարս ՚ի մէջ նոցա ։ * Իսկ 20
մատուցեալ որ զհինգ քանքարն առ , մատոյց
այլ ևս հինգ քանքար և ասէ . տէր , հինգ
քանքար ետուր ինձ , արդ աւասիկ հինգ այլ
ևս քանքար ՚ի վերայ շահեցայ ։ * Ասէ ցնա 21
տէրն իւր . ապրիս , ծառայ բարի և հաւատա-
րիմ , որովհետև ՚ի սակաւուդ հաւատարիմ
ես , ՚ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ . մուտ

22 յուրախութիւն տեառն քո: * Մատուցեալ
և որ զերկուս քանքարն առեալ էր, և ա-
սէ. Տէր, երկուս քանքարս ետուր ցիս, ահա-
ւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս զոր 'ի վե-
23 րայ շահեցայ: * Ասէ ցնա տէրն իւր. Աղէկ,
ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհետև 'ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես, 'ի վերայ բազ-
մաց կացուցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն
24 տեառն քո: * Մատուցեալ և որ զմի քանքա-
րն առեալ էր, և ասէ. Տէր, գիտէի զի
այր մի խիստ ես, հնձես զոր ոչ սերմանեցեր,
25 և ժողովես ուստի ոչ սփռեցեր. * երկեայ՝ գը-
նացի և թաքուցի զքանքարս քո յերկրի. արդ
26 ահաւասիկ քոյդ ցքեզ: * Պատասխանի ետ տէրն
և ասէ ցնա. ծառայ չար և վատ, գիտէիր՝
թէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողո-
27 վեմ ուստի ոչ սփռեցի, * պարտ էր քեզ ար-
կանել զարծաթդ իմ 'ի սեղանաւորս, և ե-
28 կեալ ես տոկոսեօք պահանջէի զիմն: * Արդ
առէք 'ի դմանէ զքանքարդ, և տուք այնմ
29 որ ունիցի զտասն քանքարն: Զի ամենայնի
որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝
30 և զոր ունիցին բարձցի 'ի նմանէ: * Եւ զ-
ծառայդ անպիտան հանէք 'ի խաւարն արտա-
31 քին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց: * Եւ
յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք
և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ
32 նստցի յաթոռ փառաց իւրոց. * և ժողովես-
ցին առաջի նորա ամենայն ազգք. և մեկնեսցէ

զնոսա 'ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնէ զո-
չխարս յայծեաց. * և կացուսցէ զոչխարն ընդ աջ- 33
մէ իւրմէ, և զայծիսն 'ի ձախմէ: * Յայնժամ 34
ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգես-
ցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն 'ի
սկզբանէ աշխարհի: * Զի քաղցեայ՝ և ետուք 35
ինձ ուտել. ծարաւեցի՝ և արբուցէք ինձ. օ-
տար էի՝ և ժողովեցէք զիս. * մերկ՝ և զգեցու- 36
ցէք զիս. հիւանդ էի՝ և տեսէք զիս. 'ի բանտի
էի՝ և եկիք առ իս: * Յայնժամ պատասխանի 37
տացեն նմա արդարքն և ասասցեն. տէր, երբ
տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ
ծարաւի և արբուցաք. * երբ տեսաք զքեզ օ- 38
տար՝ և ժողովեցաք, կամ մերկ՝ և զգեցուցաք.
* երբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և 39
եկաք առ քեզ: * Պատասխանի տացէ թագա- 40
ւորն և ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ,
որովհետեւ արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ
փոքրկանց, ինձ արարէք: * Յայնժամ ասասցէ 41
և ցայնոսիկ որ ընդ ահեկէն իցեն. երթայք
յինէն, անիծեալք, 'ի հուրն յաւիտենական՝
որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց
նորա: * Զի քաղցեայ՝ և ոչ ետուք ինձ ու- 42
տել. ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցէք զիս. * օտար 43
էի՝ և ոչ ժողովեցէք զիս. մերկ էի՝ և ոչ զգե-
ցուցէք զիս. հիւանդ և 'ի բանտի՝ և ոչ տե-
սէք զիս: * Յայնժամ պատասխանի տացեն և 44
նոքա և ասասցեն. տէր, երբ տեսաք զքեզ

քաղցեալ կամ ծարաւի, կամ օտար կամ մերկ,
կամ հիւանդ կամ 'ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք
45 զքեզ: * Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա
և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետև ոչ
արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ, և
46 ոչ ինձ արարէք: * Եւ երթիցեն նոքա 'ի տան-
ջանս յաւիտենականս, և արդարքն 'ի կեան-
սն յաւիտենականս:

ԳԼՈՒԽ Ի.Զ.

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զամե-
նայն զբանս զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր.
2 * գիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի,
և որդի մարդոյ մատնի 'ի խաչ ելանել: Վ.Ջ
3 * Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն
և դպիրք և ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ քա-
հանայապետին՝ որում անուն էր Կայիափա.
4 * և արարին խորհուրդ զի նենգութեամբ կալցին
5 զՅիսուս և սպանցեն: * Բայց ասէին, թէ մի
'ի տօնի աստ՝ զի մի խռովութիւն լինիցի 'ի
6 ժողովրդեանն: Իբրեւ եղեւ Յիսուս 'ի Բեթա-
7 նիա 'ի տան Սիմոնի բորոտի, * մատեաւ առ
նա կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնի,
և թափեաց 'ի գլուխ նորա 'ի բազմականին:
8 * Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ բարկացան, և ա-
9 սեն. ընդէ՞ր է կորուստ այդ իւղոյդ. * զի
մարթ էր վաճառել զդա մեծագնի, և տալ աղ-
10 քատաց: * Գիտաց Յիսուս և ասէ ցնոսա. զի՞

աշխատ առնէք զկինդ. գործ մի բարի գոր-
ծեաց դա յիս. * յամենայն ժամ զաղքատս 11
ընդ ձեզ ունիք, բայց զիս ոչ հանապազ ընդ
ձեզ ունիք։ * Արկանել դորա զիւղդ ՚ի մարմին 12
իմ, առ ՚ի թաղելոյ զիս նշանակեաց։ * Ամէն 13
ասեմ ձեզ, զի ուր եւ քարոզեսցի աւե-
տարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ, խօսեսցի
եւ զոր արար դա ՚ի յիշատակ դորա։ * Յայն- 14
ժամ գնաց մի յերկոտասանիցն անուանեալ
Յուդաս Սկարիովտացի առ քահանայապետսն,
եւ ասէ. * Զի՞նչ կամիք տալ ինձ, եւ ես մատ- 15
նեցից զնա ձեզ։ Եւ նոքա կշռեցին նմա ե-
րեսուն արծաթի։ * Եւ յայնմ հետէ խնդրէր 16
պարապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։

* Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն 17
մատեան աշակերտքն առ Յիսուս եւ ասեն. ո՞ւր
կամիս զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զպա-
սեքն։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. երթայք ՚ի քա- 18
ղաքն առ այս անուն, եւ ասացէք ցնա. վար-
դապետն ասէ, ժամանակ իմ մերձեալ է. առ
քեզ առնեմ զպասեքս աշակերտօքս հանդերձ։
* Եւ արարին աշակերտքն որպէս հրամայեաց 19
նոցա Յիսուս, եւ պատրաստեցին զպասեքն։
* Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, կայր բազմեալ ընդ 20
երկոտասան աշակերտսն։ * Եւ մինչդեռ ու- 21
տէին նոքա, ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ո-
մն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս։ * Եւ տրտմեցան 22
յոյժ. սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ՚ի
նոցանէ. միթէ ես իցեմ, տէր։ * Նա պատաս- 23

խանի ետ եւ ասէ. որ մխեաց զձեռն իւր
ընդ իս 'ի սկաւառակս՝ նա մատնեսցէ զիս։
24 *Որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս եւ գրեալ է վասն
նորա. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռն
որդին մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ
25 չէր ծնեալ մարդն այն։ *Պատասխանի ետ
Յուդա որ մատնելոցն էր զնա, եւ ասէ. միթէ
ե՞ս իցեմ, վարդապետ։ Ասէ ցնա. դու աս-
26 ացեր։ *Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, առ Յի-
սուս հաց՝ օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ աշակեր-
տացն եւ ասէ. առէք կերայք, այս է մարմին
27 իմ։ *Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նո-
28 ցա եւ ասէ. արբէք 'ի դմանէ ամենեքին. *զի
այդ է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ 'ի վերայ
29 բազմաց հեղու 'ի թողութիւն մեղաց։ *Բայց
ասեմ ձեզ, ոչ եւս արբից յայսմ հետէ 'ի բե-
րոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից
զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան հօր իմոյ։
30 *Եւ օրհնեցին. եւ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց։
31 *Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. ամենեքին
դուք գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի.
զի գրեալ է՝ թէ հարից զհովիւն՝ եւ ցրուեսցին
32 ոչխարք հօտին։ *Եւ յետ յառնելոյն իմոյ յա-
33 ռաջեսցից քան զձեզ 'ի Գալիլեա։ *Պատասխա-
նի ետ Պետրոս՝ եւ ասէ ցնա. թէպէտ եւ ամե-
նեքեան գայթագղեսցին 'ի քէն, սակայն ես
34 ոչ գայթագղեցայց։ *Ասէ ցնա Յիսուս. ամէն
ասեմ քեզ, զի յայսմ գիշերի մինչեւ հաւու
35 խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս։ *Ասէ ցը-

նա Պետրոս . Թէ և մեռանել հասանիցէ ընդ-
քեզ , զքեզ ոչ ուրացայց : Նոյնպէս և ամե-
նայն աշակերտքն ասէին : * Յայնժամ գայ յի- 36
սուս ընդ նոսա ՚ի գիւղ մի՝ որում անուն էր
Գեթսեմանի , և ասէ ցնոսա . Նստարուք այդր
մինչև երթայց կայից յաղօթս : * Եւ առեալ 37
ընդ իւր զՊետրոս և զերկուս որդիսն Զեբե-
դեայ , սկսաւ տրտմել և հոգալ : * Յայնժամ 38
ասէ ցնոսա . տրտում է ոգի իմ մինչև ՚ի մահ .
կացէք աստ և հսկեցէք ընդ իս : * Եւ մատու- 39
ցեալ յառաջ սակաւիկ մի , անկաւ ՚ի վերայ
երեսաց իւրոց , կայր յաղօթս և ասէ . Հայր իմ ,
եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն . բայց
ոչ որպէս ես կամիմ , այլ որպէս դու : * Գայ 40
առ աշակերտսն , և գտանէ զնոսա ՚ի քուն , և
ասէ ցՊետրոս . այդպէս ոչ կարացէք մի ժամ
արթուն կալ ընդ իս : * Արթուն կացէք և 41
աղօթս արարէք՝ զի մի անկանիցիք ՚ի փորձու-
թիւն . հոգիս յօժար է , բայց մարմինս տկար :
* Դարձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ եկաց յա- 42
ղօթս յիսուս և ասէ . Հայր իմ , եթէ հնար
իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ , առանց
թէ ոչ՝ արբից զսա . եղիցին կամք քո : * Եւ 43
եկեալ միւսանգամ եգիտ զնոսա ՚ի քուն , զի
էին աչք իւրեանց ծանրացեալք : * Եթող ըզ- 44
նոսա՝ և գնաց կայ յաղօթս երրորդ անգամ ,
և դարձեալ զնոյն բան ասաց : * Յայնժամ գայ 45
առ աշակերտսն և ասէ ցնոսա . Ննջեցէք այսու-
հետև և հանգերուք . զի ահա հասեալ է

ժամ, և որդի մարդոյ մատնի 'ի ձեռս մեղա-
46 ւորաց. *արիք երթիցուք աստի, զի ահաւա-
47 սիկ եհաս որ մատնելոցն է զիս: *Եւ մինչ-
դեռ նա զայն խօսէր, ահա Յուդա մի յեր-
կոտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազում`
սրովք և բրօք` 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծե-
48 րոց ժողովրդեանն: *Եւ որ մատնելոցն էր
զնա` ետ նոցա նշան և ասէ. ընդ որում ես
49 համբուրեցից` նա է, զնա ունիջիք: *Եւ
վաղվաղակի մատուցեալ առ Յիսուս` ասէ. ողջ-
եր, վարդապետ. և համբուրեաց զնա:
50 *Եւ Յիսուս ասէ ցնա. ընկեր, վասն որոյ ե-
կիր: Յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի
51 Յիսուս, և կալան զնա: *Եւ ահա մի ոմն
յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուսի, ձգեաց ըզ-
ձեռն և եհան զսուր իւր` և եհար զծառայ
քահանայապետին, և 'ի բաց եհան զունկն նո-
52 րա: *Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. դարձո ըզ-
սուր քո 'ի տեղի իւր. զի ամենեքեան որ սուր
53 առնուցուն` սրով անկանիցին: *Թէ համա-
րիցիս` թէ ոչ կարեմ աղաչել զՀայր իմ, և
հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր աւելի քան զեր-
54 կոտասան գունդս հրեշտակաց. *այլ զիա՞րդ
լնուցուն գիրք` թէ այսպէս պարտ է լինել:
55 *Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն. իբրեւ 'ի
վերայ աւազակի ելէք սրովք և բրօք` ու-
նել զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին նըս-
56 տէի և ուսուցանէի, և ոչ կալայք զիս. *այլ
այս ամենայն եղեւ` զի լցցին գիրք մարգարէ-

էիցն։ Յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին
զնա և փախեան։ *Իսկ նոքա կալեալ զՅիսուս 57
ածին առ Կայիափա քահանայապետ՝ ուր դպ-
իրքն և ծերք ժողովեալ էին։ *Եւ Պետրոս 58
գնայր զհետ նորա երկայնր բացագոյն մինչեւ ՛ի սրահ
քահանայապետին. և մտեալ ՛ի ներքս՝ նստէր
ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն։ *Իսկ 59
քահանայապետքն և ամենայն ատեանն խնդ-
րէին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ, զի սպա-
նանիցեն զնա. *և ոչ գտանէին ՛ի բազմաց 60
սուտ վկայիցն մատուցելոց։ Յետոյ մատու-
ցեալ երկու սուտ վկայք՝ *ասէին, Թէ սա 61
ասէր՝ կարող եմ քակել զտաճարն Աստուծոյ,
և զերիս աւուրս շինել։ *Եւ յարուցեալ քա- 62
հանայապետն ասէ ցնա. չտա՞ս ինչ պատաս-
խանի՝ զինչ դոքա ամբաստանեն զքէն։ *Եւ 63
Յիսուս լուռ կայր։ Պատասխանի ետ քահա-
նայապետն և ասէ ցնա. երդմնեցուցանեմ ըզ-
քեզ յԱստուած կենդանի, զի ասասցես մեզ՝
թէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ։ *Ասէ 64
ցնա Յիսուս. դու ասացեր։ Բայց ասեմ ձեզ,
յայսմ հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նըս-
տեալ ընդ աջմէ զօրութեանն՝ և եկեալ ընդ
ամպս երկնից։ *Յայնժամ քահանայապետն 65
պատառեաց զհանդերձս իւր և ասէ. հայհո-
յեաց. զի՞ եւս պիտոյ են մեզ վկայք. ահա
արդ լուայք զհայհոյութիւն դորա. *զի՞նչ 66
հաճոյ է ձեզ։ Նոքա պատասխանի ետուն և
ասեն. մահապարտ է։ *Յայնժամ թքին ընդ 67

երեսս նորա, և կռփեցին զնա. և ոմանք ապ-
68 տակեցին և ասեն. * մարգարէացիր մեզ, քրիս-
69 տոսդ, ո՞վ է որ եհարն զքեզ։ * Իսկ պետ-
րոս նստէր արտաքոյ ՚ի գաւիթին. մատնեա-
ւ առ նա աղախին մի և ասէ. և դու ընդ յի-
70 սուսի գալիլեացւոյ էիր։ * Նա ուրացաւ ա-
ռաջի ամենեցուն և ասէ, թէ ոչ գիտեմ զինչ
71 խօսիս։ * Եւ ելեալ նորա արտաքս քան ըն-
դուռնն, ետես զնա այլ կին մի՝ և ասէ ցայնո-
սիկ որ անդն կային. և սա ընդ յիսուսի նա-
72 զովրեցւոյ էր։ * Եւ դարձեալ ուրացաւ երդ-
73 մամբ, թէ ոչ գիտեմ զայրն։ * Եւ յետ սա-
կաւ միոյ մատուցեալ որք կային անդ, ասեն
ցպետրոս. արդարեւ և դու ՚ի նոցանէ ես,
74 քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ։ * Յայն-
ժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ, թէ ոչ գիտեմ
75 զայրն. և իսկոյն հաւ խօսեցաւ։ * Եւ յիշեաց
պետրոս զբանն յիսուսի զոր ասաց, թէ մինչչե-
հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս։
Եւ ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ.

1 Իբրեւ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին
ամենայն քահանայապետքն և ծերք ժողովր-
2 դեանն վասն յիսուսի՝ սպանանել զնա։ * Կա-
պեցին զնա, և տարին զնոյն. և ետուն ՚ի
ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորին։
3 * Յայնժամ տեսեալ յուդայի որ մատնեաց

զնա՝ թէ դատապարտեցաւ, զղջացաւ. եւ դար-
ձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն եւ ծերս
ժողովրդեանն, * եւ ասէ. մեղայ զի մատնեցի 4
զարիւն արդար: Եւ նոքա ասեն. մեզ չէ փոյթ,
դու գիտես: * Եւ ընկէց զարծաթն ՚ի տա- 5
ճարին՝ եւ գնաց, եւ չոգաւ խեղդեցաւ: * Իսկ 6
քահանայապետիցն առեալ զարծաթն՝ ասեն.
ո՛չ է արժան ընդունել զայդ ՚ի կորբանն, քան-
զի գինք արեան են: * Խորհուրդ արարեալ 7
գնեցին այնու զագարակն բրտի ՚ի գերեզմանս
օտարաց: * Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն 8
այն, ագարակ արեան՝ մինչեւ ցայսօր: * Յայն- 9
ժամ լցաւ՝ որ ասացաւն ՚ի ձեռն երեմիայ
մարգարէի. եւ առին զերեսուն արծաթին ըզ-
գինս վաճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն իս-
րայէլի, * եւ ետուն զնա յագարակն բրտի, 10
որպէս հրամայեաց ինձ տէր: * Եւ յիսուս ե- 11
կաց առաջի դատաւորին. եհարց ցնա դա-
տաւորն եւ ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից:
Եւ յիսուս ասէ. դու ասես: * Եւ ՚ի չարա- 12
խօսելն նորա ՚ի քահանայապետիցն եւ ՚ի ծե-
րոց, ոչինչ ետ պատասխանի: * Յայնժամ ա- 13
սէ ցնա պիղատոս. ո՞չ լսես՝ որչափ զքեզ հա-
կառակ քո վկայեն: * Եւ ո՛չ ետ նմա պատաս- 14
խանի՝ եւ ո՛չ բան մի, մինչեւ զարմանալ դա-
տաւորին յոյժ: * Բայց ըստ տօնի սովոր էր 15
դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ
մի զոր կամէին: * Ունէին յայնժամ կապեալ 16
մի նշանաւոր, որում անուն էր յեսու բա-

17 բարաբբա ։ * Իբրեւ ժողովեցան, ասէ ցնոսա
պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի ար-
ձակեցից ձեզ. զյեսու՞ բարաբբան՝ եթէ զյի-
18 սուս զանուանեալն քրիստոս ։ * Քանզի գի-
19 տէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա ։ * Եւ
մինչ նստէր յատենին, առաքեաց առ նա կինն
իւր եւ ասէ. չկայ ինչ քո եւ արդարոյն այնորիկ.
զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յա-
20 նուրջս վասն նորա ։ * Իսկ քահանայապետքն
եւ ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն, զի
խնդրեսցեն զբարաբբայն՝ եւ զյիսուս կորու-
21 սցեն ։ * Պատասխանի ետ դատաւորն եւ ասէ
ցնոսա. զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յեր-
կուց աստի ։ Եւ նոքա ասեն, զբարաբբա ։
22 * Ասէ ցնոսա պիղատոս. իսկ զի՞ արարից զյի-
23 սուս զանուանեալն քրիստոս ։ * Ասեն ա-
մենեքեան. խաչեսցի ։ Եւ նա ասէ. զի՞նչ չար
արար ։ Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին եւ
24 ասէին. խաչեսցի ։ * Եւ տեսեալ պիղատոսի
թէ ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովութիւն
լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժո-
ղովրդեանն եւ ասէ. քաւեալ եմ ես յարենէ
25 արդարոյդ այդորիկ. դուք գիտասջիք ։ * Պա-
տասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն եւ ասէ.
արիւն դորա ՚ի վերայ մեր եւ ՚ի վերայ որդւոց
26 մերոց ։ * Յայնժամ արձակեաց նոցա զբարաբ-
բայն, եւ զյիսուս գան հարեալ՝ ետ ՚ի ձեռս
27 զի խաչեսցի ։ * Յայնժամ զինուորք դատաւո-
րին առին զյիսուս յապարանս, եւ ժողովեցին

՚ի վերայ նորա զամենայն զգունդն . * Մերկա- 28
ցին զնա . և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր .
* և բարձեալ պսակ ՚ի փշոց՝ եդին ՚ի գլուխ 29
նորա , և եղէգն յաջու ձեռին նորա . ՚ի ծու-
նր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և ասէին .
ողջ եր թագաւոր հրէից : * Եւ թքեալ ՚ի նա՝ 30
առնուին զեղէգնն և ծեծէին զգլուխ նորա :
* Եւ յորժամ ձաղեցին զնա , մերկացուցին ՚ի 31
նմանէ զքղամիդն՝ և ագուցին նմա զիւր հան-
դերձն , և տարան զնա ՚ի խաչ հանել : * Եւ 32
ելեալ արտաքս գտին այր մի կիւրենացի՝ անուն
Սիմոն, զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխա-
չն նորա : * Եւ եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ 33
Գողգոթա , որ է տեղի կառափելոյ , * ետուն 34
նմա ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ . և իբ-
րեւ ճաշակեաց , ոչ կամէր ըմպել : * Եւ հա- 35
նեալ զնա ՚ի խաչ , բաժանեցին զհանդերձն
նորա վիճակաւ . զի լցցի բանն որ ասացաւ ՚ի
մարգարէէն . բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւ-
րեանս , և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճա-
կս արկանէին : * Եւ նստեալ պահէին զնա : 36
* Եւ եդին ՚ի վերայ գլխոյ նորա՝ գրեալ զվնաս 37
նորա , թէ սա է Յիսուս թագաւորն հրէից :
* Յայնժամ հանէին ընդ նմա ՚ի խաչ երկուս ա- 38
ւազակս . մի յաջմէ նորա և մի յահեկէ : * Եւ 39
որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա . շարժէին զգլ-
խուխս իւրեանց , * և ասէին . վա՜հ , որ քակե- 40
իր զտաճարն , և զերիս աւուրս շինէիր զնա .
ապրեցո զքեզ . թէ որդի ես աստուծոյ՝ էջ

41 'ի խաչէդ ։ *Նոյնպէս և քահանայապետքն ծա-
ղրէին հանդերձ դպրօքն և ծերովք և ասէին .
42 *զայլս ապրեցոյց , զինքն ոչ կարէ ապրեցու-
ցանել . եթէ Թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այ-
43 ժմ 'ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա . *եթէ
յուսացաւ յԱստուած , փրկեսցէ այժմ զդա՝
եթէ կամի զդա . քանզի ասաց՝ եթէ Աստու-
44 ծոյ որդի եմ ։ *Զնոյն և աւազակքն որ խա-
45 չեալ էին ընդ նմա , նախատէին զնա ։ *Եւ 'ի
վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև 'ի վերայ
46 ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամ ։ *Եւ զինն
ժամաւն գոչեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ և ասէ .
էլի , էլի , լամա սաբաքթանի . այս ինքն է ,
Աստուած իմ , Աստուած իմ , ընդէ՞ր թողեր
47 զիս ։ *Ոմանք յայնցանէ որ անդ կային , իբրև
48 լուան՝ ասէին . զԵղիա կարդայ դա ։ *Եւ վաղ-
վաղակի ընթացաւ մի ոմն 'ի նոցանէ , առ ս-
պունգ լի քացախով , հարեալ յեղեգանն՝ ետ
49 ըմպել նմա ։ *Եւ կէսքն ասէին . թող տեսա-
50 ցուք եթէ գա՞յ Եղիա փրկել զդա ։ *Եւ Յի-
սուս դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ , և
51 արձակեաց զոգին ։ *Եւ ահա վարագոյր տա-
ճարին ցելաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ մինչև 'ի
վայր . և երկիր շարժեցաւ , և վէմք պատա-
52 ռեցան . *և գերեզմանք բացան , և բազում
53 մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան . *և ելեալ
'ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա , մը-
տին 'ի քաղաքն սուրբ , և երևեցան բազ-
54 մաց ։ Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պա-

հէին զՅիսուս, իբրեւ տեսին զշարժումն եւ
զեղեալսն, երկեան յոյժ եւ ասեն. արդարեւ
Աստուծոյ որդի էր սա: *Էին անդ կանայք 55
բազումք, կային ՚ի հեռաստանէ եւ հայէին,
որք եկին զհետ Յիսուսի ՚ի Գալիլեէ պաշտել զը-
նա. *յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, եւ Մա- 56
րիամ Յակոբայ եւ Յովսեայ մայր, եւ մայր որ-
դւոյն Զեբեդեայ:
*Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի մե- 57
ծատուն յԱրիմաթեայ, որում անուն էր Յով-
սէփ, որ եւ աշակերտեցաւ իսկ Յիսուսի: *Սա 58
մատուցեալ առ Պիղատոս, խնդրեաց զմարմի-
նն Յիսուսի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց
տալ զմարմինն: *Եւ առեալ զմարմինն Յով- 59
սէփ պատեաց սուրբ կտաւովք. *եւ եդ ՚ի 60
նոր գերեզմանի զոր փորեաց ՚ի վիմի. եւ թա-
ւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին
վէմ մի մեծ՝ գնաց: *Անդ էր Մարիամ Մագ- 61
դաղենացի, եւ միւս Մարիամն, նստէին հան-
դէպ գերեզմանին: *Եւ ՚ի վաղիւ անդր՝ որ 62
է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայա-
պետքն եւ փարիսեցիքն առ Պիղատոս, *եւ ա- 63
սեն. տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ա-
սէր մինչ կենդանին էր, թէ յետ երից աւուրց
յառնեմ: *Արդ հրամայեա զգուշանալ գե- 64
րեզմանին մինչեւ ցերիս աւուրս, գուցէ ե-
կեալ աշակերտքն գիշերի գողասցեն զնա.
եւ ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ ՚ի մե-
ռելոց. եւ լինիցի յետին մոլորութիւնն չար քան

65 զառաջինն ։ * Ասէ ցնոսա պիղատոս, ունիք ըզ-
զօրականս, երթայք զգուշացարուք որպէս և-
66 գիտէք ։ * Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գե-
րեզմանին, և կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրա-
կանօքն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ.

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսա-
նայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագդաղէ-
նացի, և միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմա-
2 նըն ։ * Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ. զի հը-
րեշտակ տեառն իջեալ յերկնից՝ մատուցեալ
՚ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ՚ի դրաց անտի,
3 և նստէր ՚ի վերայ նորա ։ * Եւ էր տեսիլ նո-
րա իբրեւ զփայլակն, և հանդերձ նորա սպի-
4 տակ իբրեւ զձիւն ։ * Եւ յահէ անտի նորա
խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրեւ ըզ-
5 մեռեալ ։ * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ա-
սէ ցկանայսն. մի երկնչիք դուք, գիտեմ զի
6 զՅիսուս զխաչեցեալն խնդրէք. * չէ աստ, քան-
զի յարեաւ որպէս ասաց. եկայք տեսէք ըզ-
7 տեղին ուր կայր ։ * Եւ վաղվաղակի երթայք
ասացէք աշակերտացն նորա՝ թէ յարեաւ. և
ահա յառաջանայ քան զձեզ ՚ի Գալիլեա, անդ
8 տեսանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ ։ * Եւ ե-
լեալ վաղվաղակի ՚ի գերեզմանէ անտի ահիւ
և խնդութեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատ-
9 մել աշակերտացն ։ * Եւ ահա պատահեաց
նոցա Յիսուս և ասէ, ողջ էք ։ Եւ նոքա մա-

տուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիր պագին
նմա: *Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. մի եր- 10
կնչիք, երթայք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի
երթիցեն 'ի Գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս:
*Իբրև նոքա գնացին, ահա ոմանք 'ի զօրա- 11
կանացն եկին 'ի քաղաքն, և պատմեցին քա-
հանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղեւն: Եւ 12
նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն, խորհուրդ-
առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն, *և 13
ասեն. ասասջիք՝ եթէ աշակերտքն նորա ե-
կեալ գիշերի գողացան զնա մինչ մեք 'ի քուն
էաք: *Եւ եթէ լուր լինի այդ առ դատա- 14
ւորն, մեք հաճեսցուք զնա, և զձեզ անհոգս
արասցուք: *Եւ նոցա առեալ զարծաթն, ա- 15
րարին որպէս ուսանն. և ել համբաւս այս 'ի
հրէից մինչեւ ցայսօր: *Իսկ մետասան աշա- 16
կերտքն գնացին 'ի Գալիլեա՝ 'ի լեառնն ուր
ժամադիր եղև նոցա Յիսուս. *իբրև տեսին 17
զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք յերկուացան:
*Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա 18
և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն
յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր,
և ես առաքեմ զձեզ: Գնացէք այսուհետեւ 19
աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս. մկրտե-
ցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ
սրբոյ: *Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ 20
ինչ պատուիրեցի ձեզ: Եւ ահաւասիկ ես ընդ
ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև 'ի կատարած
աշխարհի:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի գրեալ է. սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի. և ընթացակից Պօղոսի գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ դնէ սկիզբն և ասէ. Սկիզբն աւետարանի, ի Յովհաննու քարոզութենէն. և զմկրտութեանն Յովհաննու. և առնու վկայութեան յԵսայեայ մարգարէէ. Նշանակէ և զփորձութեանն ի չարէնն, և ոչ ասէ զծննդեանն. պատմէ և զձայն ընտրութեան աշակերտացն, և նշանս և առաքելս զոր արար. և զխորհուրդ մատնութեանն, և զկատարածն. որ և մատնեցաւ Պիղատոսի, և խաչեցաւ մարմնով. և զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և զի մարմինն եղաւ ի գերեզմանի և յարեաւ երեքօրեայ. և զիջանել հրեշտակին և երեւել կանանցն, և զնոյն պատմել աշակերտացն:

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի վիմի գրեաց զաւետարանս էր յԱղեքսանդր քաղաքի ի ծովու Եգիպտացւոց. զկնի Ժ.Ե. ամի համբառնալոյ Փրկչին:

Մարկոս՝ բարձր պատուէր. կամ՝ ի վերայ տանեացն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

	Գլ.	Համ.
Վասն դիւահարին	Ա.	23
Վասն Պետրոսի զոքանչին	Ա.	29
Վասն բժշկութեան պէսպէս հիւանդութեանց	Ա.	32
Վասն բորոտին	Ա.	40
Վասն անդամալուծին	Բ.	3
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորի	Բ.	14
Վասն գօսացեալ ձեռինն	Գ.	1
Վասն առաքելոցն ընտրութեան	Գ.	13
Վասն սերմանեացն առակի	Դ.	2
Վասն սաստելոյ ջուրցն	Դ.	35
Վասն լեգէոնացն	Ե.	1
Վասն դստեր ժողովրդապետին	Ե.	21
Վասն [illegible]	Ե.	25
Վասն համարոյ առաքելոցն	Զ.	7
Վասն Յովհաննու և Հերովդէի	Զ.	14
Վասն հինգ հացին և երկուց ձկանցն . . .	Զ.	35
Վասն ի վերայ ծովուն գնալոյ	Զ.	47
Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն . . .	Է.	5
Վասն Ասորւոյ կնոջն փիւնիկեցւոյ . . .	Է.	24
Վասն համերն և խլին	Է.	31
Վասն եօթն հացին	Ը.	1
Վասն խմորոյ փարիսեցւոյն	Ը.	16
Վասն կուրին	Ը.	22
Վասն հարցանելոյն ի Կեսարիա	Ը.	27

Վասն այլակերպութեանն Տեառն . . .	Թ.	1
Վասն լուսնոտին	Թ.	16
Վասն խորհելոյն՝ թէ ո՞վ իցէ մեծ . . .	Թ.	32
Վասն հարցանելոյն՝ թէ պա՞րտ է արձակել զկին	Ժ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . .	Ժ.	17
Վասն որդւոյն Զեբեդեայ	Ժ.	35
Վասն Բարտիմէոսի	Ժ.	46
Վասն յաւանակին	ԺԱ.	1
Վասն չորանալոյ թզենւոյն	ԺԱ.	12
Վասն անյիշաչարութեան	ԺԱ.	25
Վասն հարցանելոյ քահանայապետացն զՏէրն .	ԺԱ.	27
Վասն այգւոյն	ԺԲ.	1
Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն	ԺԲ.	13
Վասն սադուկեցւոյն	ԺԲ.	18
Վասն դպրացն	ԺԲ.	28
Վասն Տեառն հարցանելոյ զփարիսեցիսն .	ԺԲ.	35
Վասն երկու լմայիցն	ԺԲ.	41
Վասն կատարածին	ԺԳ.	3
Վասն աւուրն և ժամուն	ԺԳ.	32
Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով . .	ԺԴ.	3
Վասն զատկին	ԺԴ.	12
Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ . .	ԺԴ.	18
Վասն Պետրոսի ուրացութեանն	ԺԴ.	66
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն . .	ԺԵ.	42
Վասն իւղաբեր կանանցն	ԺԶ.	1

ՍԲ. ՄԱՐԿՈՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ՍԿԻԶԲՆ աւետարանի յիսուսի քրիս-
2 տոսի որդւոյ աստուծոյ։ * Որպէս եւ գրեալ է
'ի մարգարէս. ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշ-
տակ իմ առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճա-
3 նապարհս քո առաջի քո։ * Ձայն բարբառոյ
յանապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհ
տեառն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա։
4 * Եւ եղեւ՝ զի յովհաննէս մկրտէր յանապա-
տի, եւ քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարու-
5 թեան 'ի թողութիւն մեղաց։ * Եւ երթայր
առ նա ամենայն աշխարհն հրէաստանի, եւ ե-
րուսաղէմացիք ամենեքեան. եւ մկրտէին 'ի նը-
մանէ 'ի յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմե-
6 ղս իւրեանց։ * Եւ էր յովհաննէս զգեցեալ
ստեւ ուղտու, եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ
իւր. եւ կերակուր նորա էր մարախ եւ մեղր
7 վայրենի։ * Քարոզէր եւ ասէր. գայ զօրագոյ-
նըն քան զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական
խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց նորա։
8 * Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, եւ նա մկրտեսցէ

զձեզ հոգւով սրբով։ *Եւ եղեւ յաւուրսն 9
յայնոսիկ եկն Յիսուս ՚ի Նազարեթէ Գալիլեա-
ցւոց, եւ մկրտեցաւ ՚ի Յովհաննէ ՚ի Յորդանան։
*Եւ նոյնժամայն ընդ վերանալ ՚ի ջրոյն, ե- 10
տես ցելեալ զերկինս, եւ զհոգին աստուծոյ
իբրեւ զաղաւնի զի իջանէր ՚ի վերայ նորա։
*Ձայն եղեւ յերկնից եւ ասէ. դու ես որդի 11
իմ սիրելի. ընդ քեզ հաճեցայ։ *Եւ նոյնժա- 12
մայն հոգին հանէ զնա յանապատ։ *Եւ էր 13
՚նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սա-
տանայէ. եւ էր ընդ գազանս. եւ հրեշտակք
պաշտէին զնա։

ԲԲ *Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յի- 14
սուս ՚ի Գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն ա-
սուծոյ եւ ասէր. *Թէ կատարեալ է ժամա- 15
նակ, եւ հասեալ է արքայութիւնն աստուծոյ.
ապաշխարեցէք եւ հաւատացէք յաւետարանն։
*Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերբն Գալիլեա- 16
ցւոց, ետես զՍիմովն եւ զԱնդրէաս եղբայր
Սիմովնի, զի արկեալ էր ՚նոցա ուռկանս ՚ի
ծով. քանզի ձկնորսք էին։ *Եւ ասէ ցնոսա 17
Յիսուս. եկայք զկնի իմ, եւ արարից զձեզ
լինել որսորդս մարդկան։ *Եւ փաղփաղակի 18
թողեալ զուռկանսն, գնացին զհետ նորա։
*Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ, 19
ետես զՅակոբոս զԶեբեդեայ եւ զՅովհաննէս
եղբայր նորա, եւ զնոսա ՚ի նաւին մինչ կար-
մէին ուռկանս, եւ կոչեաց զնոսա։ *Եւ փաղ- 20
փաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց զԶեբեդէոս

'ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնացին
զհետ նորա:
21 * Եւ մտանեն 'ի Կափառնաում. և խսկ և ԲԴ
խսկ 'ի շաբաթուն մտեալ 'ի ժողովուրդն ու-
22 սուցանէր զնոսա: * Եւ զարմանային ընդ վար-
դապետութիւն նորա, զի ուսուցանէր զնոսա
իբրև իշխանութեամբ՝ և ոչ որպէս դպիրքն:
23 * Եւ էր 'ի ժողովրդեանն նոցա այր մի, յորում
այս պիղծ գոյր 'ի նմա. որ աղաղակեաց և ա-
24 սէ. * Թոյլ տուր, զի՞ կայ մեր և քո, յիսուս
նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք
25 զքեզ ո՛վ ես, սուրբն աստուծոյ: * Սաստեաց
'ի նա յիսուս և ասէ. կարկեաց՝ և ել 'ի դմա-
26 նէ: * Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ, և աղա-
27 ղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել 'ի նմանէ: * Եւ
զարմացան ամենեքին, մինչև հծծել ընդ մի-
մեանս և ասել. զի՞նչ է այս նոր վարդապետու-
թիւնս, զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց
28 սաստէ, և հնազանդին նմա: * Եւ ել լուր նո-
29 րա ընդ ամենայն կողմն գալիլեացւոց: * Եւ
վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, եկն 'ի
տուն սիմոնի և անդրեայ՝ յակոբաւ և յովհան-
30 նու հանդերձ: * Եւ զզոքանչ սիմոնի դնէր
ջերմացեալ. և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն
31 նորա: * Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ
զձեռանէ նորա. և եթող զնա տենդն, և պաշ-
32 տէր զնոսա: * Եւ իբրև երեկոյ եղև 'ի մտ-
անել արեգականն՝ բերէին առ նա զամենայն
33 հիւանդս և զդիւահարս. * Եւ էր ամենայն

քաղաքն ժողովեալ առ դուրսն ։ * Եւ բժշ- 34
կեաց բազում հիւանդս ՚ի պէսպէս ախտից ,
և դեւս բազումս եհան . և ոչ տայր խօսել
դիւացն , զի գիտէին զնա թէ Քրիստոս է ։
ԲԴ * Եւ ընդ այգ ընդ առաւօտն յարուցեալ 35
ել և գնաց յանապատ տեղի , և անդ կայր յա-
ղօթս ։ * Եւ գնաց զհետ նորա Սիմոն և որ 36
ընդ նմայն էին . * և իբրեւ գտին զնա՝ ասեն 37
ցնա , թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ ։ * Եւ ա- 38
սէ ցնոսա . Եկայք երթիցուք և յայլ մօտաւոր
գիւղաքաղաքսն , զի և անդ քարոզեցից . զի
յայս իսկ եկեալ եմ ։ * Եւ քարոզէր ՚ի ժողո- 39
վուրդս նոցա ընդ ամենայն Գալիլեայս , և
դեւս հանէր ։ * Գայ առ նա բորոտ մի , աղա- 40
չէր՝ ՚ի ծունր իջանէր և ասէր . Տէր , եթէ կա-
միս , կարող ես զիս սրբել ։ * Իսկ Յիսուս գը- 41
թացեալ ձգեաց ձեռն , մերձեցաւ ՚ի նա և
ասէ ցնա . Կամիմ , սրբեաց ։ * Եւ իբրեւ ա- 42
սաց ցնա , վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ բորո-
տութիւնն , և սրբեցաւ ։ * Եւ սաստեաց նը- 43
մա՝ եհան զնա արտաքս վաղվաղակի , և ասէ .
* Զգոյշ լեր , մի ումեք ինչ ասիցես . այլ երթ 44
ցոյց զքեզ քահանային , և մատո փոխան սրբու-
թեան քո զպատարագ զոր հրամայեաց Մովսէս՝
՚ի վկայութիւն նոցա ։ * Եւ նա ելեալ սկսաւ 45
քարոզել յոյժ , և հռչակ հարկանել զբանն ,
մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա յայտնապէս ՚ի
քաղաք մտանել , այլ արտաքոյ յանապատ տե-
ղիս էր . և գային առ նա յամենայն կողմանց ։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի կափառնաում, բե
2 յետ աւուրց * լուր եղեւ եթէ ՚ի տան է, եւ
ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ
լինել եւ ոչ առ դրանն. եւ խօսէր նոցա զբանն:
3 * Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի
4 բարձեալ ՚ի չորից: * Եւ իբրեւ ոչ կարէին
մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին
զյարկն ուր էր Յիսուս, եւ բացեալ զառաս-
տաղն՝ իջուցին զմահիճսն յորում կայր անդա-
5 մալոյծն: * Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս
նոցա, ասէ ցանդամալոյծն. որդեակ, թողեալ
6 լիցին քեզ մեղք քո: * Եւ էին ոմանք ՚ի դպրա-
ցաց անտի՝ որ անդ նստէին, եւ խորհէին ՚ի սիրտս
7 իւրեանց. * զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա հայհոյու-
թիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ
8 ոչ մի Աստուած: * Եւ գիտաց Յիսուս յոգի
իւր՝ թէ այնպէս խորհին ՚ի սիրտս իւրեանց, եւ
9 ասէ. զի՞ խորհիք զայդ ՚ի սիրտս ձեր: * Զի՞նչ
դիւրին է, ասել ցանդամալոյծն՝ թողեա՞լ լի-
ցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի առ զմահ-
10 ճիճս քո եւ երթ ՚ի տուն քո: * Այլ զի գիտաս-
ջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ ՚ի
վերայ երկրի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամա-
11 լոյծն. * քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո՝ եւ
12 երթ ՚ի տուն քո: * Եւ յարեաւ, եւ վաղվա-
ղակի առեալ զմահիճսն՝ ել առաջի ամենե-
ցուն. մինչեւ զարմանալ ամենեցուն եւ փա-

ւոր առնել զաստուած և ասել, թէ այս-
պիսի ինչ երբէք ոչ տեսաք։

ԲԶ * Եւ ել դարձեալ ՚ի ծովեզերն, և ամե- 13
նայն ժողովուրդն գայր առ նա, և ուսուցա-
նէր զնոսա։ * Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես 14
զղեւի ալփեայ՝ զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան,
և ասէ ցնա. եկ զկնի իմ։ Եւ յարուցեալ գը-
նաց զկնի նորա։ * Եւ եղեւ ՚ի բազմել նորա 15
՚ի տան նորա, և բազում մաքսաւորք և մեղա-
ւորք բազմեալ էին ընդ յիսուսի և ընդ աշա-
կերտսն նորա. քանզի էին բազումք որ երթա-
յին զհետ նորա։ * Իսկ դպիրքն և փարիսեցիքն 16
իբրեւ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւո-
րս և ընդ մեղաւորս, ասեն ցաշակերտսն նո-
րա. զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսա-
ւորս ուտէք և ըմպէք։ * Իբրեւ լուաւ յիսուս՝ 17
ասէ ցնոսա. ոչինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ
հիւանդաց, և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմե-
ղաւորս։ * Եւ էին աշակերտքն յովհաննու և 18
փարիսեցիքն ՚ի պահս, գան և ասեն ցնա.
ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու և փարիսեցիքն
պահեն, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ * Եւ 19
ասէ ցնոսա յիսուս. մի թէ մարթ ինչ իցէ որ-
դւոց առագաստի՝ մինչ ընդ նոսա իցէ փե-
սայն պահել. ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին
զփեսայն, ոչ է մարթ պահել. * այլ եկեսցեն 20
աւուրք՝ յորժամ վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն,
և ապա պահեսցեն յաւուրն յայնմիկ։ * Ոչ 21
ոք կապերտ նոր անթափ արկանէ ՚ի վերայ հը-

նուոյեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լրու-
թեանքն իւրով նորն ՚ի հնոյ անտի, և չար
22 եւս պատառուածն լինի: *Եւ ոչ ոք արկանէ
գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին զտիկսն, գինին հեղու, և տիկ-
քըն կորնչին. այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկա-
նելի է:
23 *Եւ եղեւ նմա ՚ի շաբաթու անցանել ԲԻ
ընդ արտորայս, և աշակերտքն ՚ի գնալն իւ-
24 րեանց սկսան հասկ կորզել և ուտել: *Եւ
փարիսեցիքն ասէին ցնա. տես զի՛նչ գործեն
աշակերտքն քո ՚ի շաբաթուս զոր չէ արժան:
25 *Եւ ասէ ցնոսա յիսուս. ո՞չ երբէք իցէ ըն-
թերցեալ ձեր զոր արարն դաւիթ, յորժամ
պիտոյն եղեւ, և քաղցեաւ նա՝ և որ ընդ նը-
26 մայն էին: *Ո՛րպէս եմուտ ՚ի տունն աստու-
ծոյ առ աբիաթարաւ քահանայապետիւ, և
զհացսն զառաջաւորութեան եկեր՝ և ետ և
այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն ու-
27 տել, բայց միայն քահանայից: *Եւ ասէ ցը-
նոսա. շաբաթ վասն մարդոյ եղեւ, և ո՛չ եթէ
28 մարդ վասն շաբաթու. *ապա ուրեմն տէր է
որդի մարդոյ՝ և շաբաթու:

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն. և
էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր:
2 *Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ՚ի շա-

բաթուն՝ զի չարախօսեսցեն զնմանէ : * Եւ ա- 3
սէ ցայրն որոյ ձեռնն գօսացեալ էր . արի անդ
'ի մէջ : * Եւ ասէ ցնոսա . զի՞նչ արժան է 'ի շա- 4
բաթու . բարի՞ ինչ գործել՝ եթէ չար առնել ,
ոգի՞ մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել . և
նոքա լռեցին : * Եւ հայեցեալ յիսուսի զնոքօք 5
ըն ցասմամբ , տրտմեալ վասն կուրութեան
սրտից նոցա , ասէ ցայրն . ձգեա զձեռն քո :
Եւ նա ձգեաց , և ողջացաւ ձեռն նորա :

Գ.Կ * Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսե- 6
ցիքն հերովդիանոսօքն համերձ , խորհուրդ
առնէին վասն նորա՝ թէ զիարդ կորուսցեն
զնա : * Իսկ յիսուս աշակերտօքն իւրովք գնաց 7
'ի ծովեզրն . և բազում ժողովուրդ 'ի գալի-
լեացւոց երթային զհետ նորա , և 'ի հրէաս-
տանէ , * և յերուսաղէմէ , և յիդումեայ յորդա- 8
նանու , և որք 'ի տիւրոսէ և 'ի սիդոնէ , բա-
զում ժողովուրդ լուեալ որչափ ինչ առ-
նէր , դային առ նա : * Եւ ասէ ցաշակերտսն 9
իւր , զի նաւակ մի պատրաստական կացցէ նո-
մա վասն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեսցեն զնա . * քան- 10
զի զբազումս բժշկեաց . մինչ գալ խռնել
զնովաւ՝ զի մերձեսցին առ նա , որք ունէին
ախտս ինչ : * Եւ այսք պիղծք յորժամ տեսա- 11
նէին զնա , անկանէին առաջի նորա , աղաղա-
կէին և ասէին , * թէ դու ես որդին աստու- 12
ծոյ . և նա յոյժ սաստէր նոցա , զի մի՛ յայտ-
նի առնիցեն զնա :

Գ.Ը * Ելանէ 'ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս 13

14 ինքն կամեցաւ, և չոգան առ նա: *Եւ արար
երկոտասանսն՝ զի իցեն զնովաւ, և զի առա-
15 քեսցէ զնոսա քարոզել, *և ունել իշխանու-
թիւն բժշկելոյ զցաւս և հանելոյ զդևս:
16 *Եւ եդ անուն Սիմովնի՝ Պետրոս, *և Յակով-
17 բու Զեբեդեայ և Յովհաննու եղբօրն Յակով-
բայ՝ եդ նոցա անուանս Բանէրեգէս, որ է՝
18 որդիք որոտման, *և զԱնդրէաս և զՓիլիպպոս
և զԲարթողիմէոս և զՄատթէոս զմաքսաւո-
րն, և զԹովմաս և զՅակովբոս Ալփեայ, և զԹա-
19 դէոս և զՍիմոն Կանանացի, *և զՅուդա
Սկարիովտացի, որ և մատնեացն զնա:
20 *Գան 'ի տուն, և գայ միւսանգամ ընդ ԳԳ
նոսա ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ոչ ժա-
21 մանել ուտել նոցա: *Եւ իբրև լուան որ
իւրքն էին՝ ելին ունել զնա. զի համարէին թէ
22 մոլեգնեալ իցէ: *Եւ դպիրքն՝ որ յԵրուսա-
ղեմէ իջեալ էին. ասէին թէ Բէեղզեբուղ
գոյ 'ի դմա. և իշխանաւ դիւացն հանէ զա
23 զդևս: *Եւ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն, առա-
կօք խօսէր ընդ նոսա. զիա՞րդ կարէ սատանայ
24 զսատանայ հանել. *և արդ եթէ թագաւորու-
թիւն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ
25 թագաւորութիւնն այն. *և եթէ տուն յանձն
26 իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ տունն. *Եւ
եթէ սատանայ 'ի վերայ անձին իւրոյ յարեաւ
և բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ կալ, այլ վախճա-
27 նեալ է: *Այլ ոչ ոք կարէ զկարասի հզօրին
մտեալ 'ի տուն նորա աւար հարկանել, եթէ

ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, և ապա զտունն նո-
րա աւար հարկանիցէ: * Ամէն ասեմ ձեզ, զի 28
ամենայն թողցի որդւոց մարդկան մեղք և
հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայհոյեսցեն. * բայց 29
որ հայհոյեսցէ զհոգին սուրբ, ոչ ունիցի թո-
ղութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի
յաւիտենից մեղաց: * Զի ասէին՝ թէ այս 30
պիղծ գոյ ʼի նմա:
Գ.Դ * Գան եղբարքն և մայր նորա, և արտա- 31
քոյ կացեալ՝ յղեցին և կոչէին զնա: * Եւ անդ 32
ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստէր. և իբրեւ
ասացին ցնա, ահաւասիկ մայր քո և եղբարք
քո կան արտաքոյ, և խնդրեն զքեզ, * պա- 33
տասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՞վ է իմ մայր,
կամ եղբարք: * Հայեցաւ շուրջ զիւրեւ յա- 34
շակերտսն զի նստէին. և ասէ, ահաւասիկ
մայր իմ և եղբարք իմ: * Զի որ առնէ զկամս 35
աստուծոյ, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր:

ԳԼՈՒԽ Դ.

Գ.Ե Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե- 1
զերբն. և խռնեցան զնովաւ ժողովուրդք բա-
զումք, մինչեւ ʼի նաւ մտանել նմա և նստել
ʼի ծովուն. և ամենայն ժողովուրդն զծովեզեր-
բըն ցամաքն ունէին. * և ուսուցանէր զնոսա 2
առակօք բազում ինչ. Եւ ասէր նոցա ʼի վար-
դապետութեան իւրում. * Լուարուք. ահաւասիկ ել 3
սերմանող սերմանել. * և եղեւ ʼի սերմանելն, 4

ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ, և եկն թռչուն
5 և եկեր զնա։ * Եւ այլն անկաւ յապառաժի՝
ուր ոչ գոյր հող բազում, և վաղվաղակի բու-
6 սաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին. * և յոր-
ժամ ծագեաց արեւ՝ ջեռաւ. և զի ոչ գոյին
7 արմատք՝ ցամաքեցաւ։ * Եւ այլն անկաւ ՚ի
մէջ փշոց. ելին փուշքն և հեղձուցին զնա, և
8 պտուղ ոչ ետ։ * Եւ այլն անկաւ յերկիր բար-
ւոք, և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ, և բերէր
ընդ միոյ երեսուն, և ընդ միոյ վաթսուն,
9 և ընդ միոյ հարիւր։ * Եւ ասէր. որ ունիցի ա-
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ։
10 * Եւ իբրեւ եղեւ առանձին, հարցին ԳՁ
զնա որ զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ՝
11 զառակսն։ * Եւ ասէ ցնոսա. ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս արքայութեանն Աստուծոյ.
բայց նոցա որ արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ
12 առակօք լինի. * զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի
տեսցեն, և լսելով լուիցեն՝ և մի իմասցին, զի
13 մի երբէք դարձցին՝ և թողցի նոցա։ * Եւ
ասէ ցնոսա. ոչ գիտէք զառակս զայս, և զի-
14 արդ զամենայն առակսն գիտիցէք։ * Որ սեր-
15 մանէն՝ զբանն սերմանէ։ * Եւ նոքա են որ
առ ճանապարհաւն, ուր բանն սերմանի. և
յորժամ լսեն զնա, գայ սատանայ և հանէ
16 զբանն սերմանեալ ՚ի սիրտս նոցա։ * Եւ նոքա
են որ յապառաժին սերմանեցան, որք յոր-
ժամ լսիցեն զբանն, վաղվաղակի խնդու-
17 թեամբ ընդունին. * և զի ոչ ունին արմատս

յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են, ապա ՚ի
հասանել նեղութեան կամ հալածման վասն
բանին, վաղվաղակի գայթագղին: * Եւ որ ՚ի 18
մէջ փշոցն սերմանեցան, նոքա են՝ որ իբրեւ
զբանն լսեն, * և հոգք աշխարհիս և պատրանք 19
մեծութեան մտանեն և հեղձուցանեն զբանն՝
և անպտուղ լինի: * Եւ նոքա են որ յերկիրն 20
բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն և ըն-
դունին, և տան պտուղ, ընդ միոյ երեսուն,
և ընդ միոյ վաթսուն, և ընդ միոյ հարիւր:

ԳԷ * Եւ ասէ ցնոսա, մի եթէ գա՞յ ճրագ, զի 21
ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք.
ո՞չ ապաքէն ՚ի վերայ աշտանակի դնիցի: * Զի 22
չէ ինչ ՚ի ծածուկ, որ թէ ոչ յայտնեսցի. և ոչ
եղեւ ինչ գաղտնի, եթէ ոչ ՚ի յայտ գայցէ.
* եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: 23
* Եւ ասէ ցնոսա. տեսէք զինչ լսէքդ, և յա 24
ւելցի ձեզ որոց լսէքդ. որով չափով չափէք՝
նովին չափեսցի ձեզ: * Որ ոք ունիցի՝ տացի 25
նմա, և որ ոչն ունիցի, և զոր ունին՝ բարձ-
ցի ՚ի նմանէ:

ԴԿ * Եւ ասէր. այսպէս է արքայութիւն Աս- 26
տուծոյ, որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմա-
նիս յերկիր, * և ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և 27
զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն,
և նա ոչ գիտէ՝ * թէ երկիրն ինքնին բերէ 28
զպտուղ. նախ զխոտն, և ապա զհասկն, և
ապա ցորեանն ատոք ՚ի հասկին. * այլ յոր- 29
ժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքէ

30 մանգաղ, զի հասեալ են հունձք: * Եւ ասէր.
ո՞ւմ նմանեցուցուք զարքայութիւն Աստու-
ծոյ, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա:
31 Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմա-
նիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամենայն
32 սերմանիսն՝ որ են յերկրի. * և յորժամ սերմա-
նիցի, բուսանի և լինի մեծ քան զամենայն
բանջարս, և արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև
բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչ-
33 նոց երկնից բնակել: * Եւ այնպիսի առակօք
խօսէր ընդ նոսա զբանն. որպէս կարող լինէին
34 լսել. * և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ
նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց
մեկնէր զամենայն:
35 * Եւ ասէ ցնոսա յաւուր յայնմիկ երե- Դ.Բ
կոյն ընդ երեկս լինէր. եկայք անցցուք յայն
36 կողմն: * Թողուն զժողովուրդն, և առնուն
զնա նաւաւն հանդերձ, և այլ ևս նաւք
37 որ էին ընդ նմա: Եւ լինէր մրրիկ մեծ հող-
մոյ. և զալիսն ի նաւն զեղոյր՝ մինչ գրեթէ
38 լի իսկ լինել. * և ինքն նստէր ի խելս նաւին
ի վերայ բարձի: Զարթուցանէին զնա և ա-
սէին. վարդապետ, ոչինչ է քեզ փոյթ, զի
39 կորնչիմք աստի: * Եւ զարթուցեալ սաս-
տեաց հողմոյն. և ծովուն ասէ. դադարեա,
կարկեաց. և դադարեաց հողմն, և եղև
40 խաղաղութիւն մեծ: * Եւ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր
այդպէս վատասիրտք էք. չև ևս ունիք հա-
41 ւատս: Եւ երկեան երկիւղ մեծ, և ասէին

զմիմեանս. ո՞ ոք արդեօք իցէ սա, զի եւ հողմ
եւ ծով հնազանդին սմա:

ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն Գեր- 1
գեսացւոց: * Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի նաւէ 2
անտի, պատահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմա-
նացն՝ զոր ունէր այս պիղծ, * որոյ եւ բնա- 3
կութիւն իւր իսկ 'ի գերեզմանս էր. եւ ոչ շղ-
թայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա, * վասն 4
բազում անգամ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կա-
պելոյ, եւ խզելոյ 'ի նմանէ շղթայսն, եւ զոտ-
նակապսն խորտակելոյ. եւ ոչ ոք կարէր պար-
տել զնա, * քանզի հանապազ զցայգ եւ զցերեկ 5
'ի գերեզմանս եւ 'ի լերինս աղաղակէր, եւ կո-
ծէր զանձն իւր քարամբք: * Իբրեւ ետես ըզ- 6
Յիսուս 'ի հեռաստանէ, ընթացաւ եւ երկիր
եպագ նմա. * աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ եւ ա- 7
սէ. զի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս որդի Աստուծոյ
բարձրելոյ. երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱստ-
ուած, մի տանջեր զիս: * Քանզի ասէր ցնա. 8
ել այսդ պիղծ 'ի մարդոյ այտի: * Եւ հարցա- 9
նէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո. եւ ասէր ցնա.
լեգէոն անուն է իմ, քանզի բազումք եմք:
* Եւ աղաչէր զնա յոյժ, զի մի արտաքսեսցէ ըզ- 10
նոսա արտաքս քան զաշխարհն: * Եւ անդր էր 11
առ լերամբն երամակ մի խոզաց՝ արօտական
մեծ: * Աղաչեցին զնա ամենայն դեւքն եւ ա- 12

սեն․ առաքեա զմեզ ՚ի խոզսն, զի մտցուք ՚ի
13 նոսա։ *Եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ իբրեւ ե-
լին այսքն պղծք՝ մտին ՚ի խոզսն, եւ դիմեաց
երամակն ՚ի դարէ անտի ՚ի ծովն. էին իբրեւ
14 երկու հազարք, եւ հեղձնուին ՚ի ծովուն։ *Եւ
խոզարածքն փախեան, եւ պատմեցին ՚ի քաղա-
քին եւ յագարակս, եւ ելին տեսանել զինչ իցէ
15 որ գործեցաւն։ *Գան առ Յիսուս, եւ տեսա-
նեն զդիւահարն զի նստէր զգեցեալ եւ զգաս-
տացեալ, որ ունէր զլէգէոնն, եւ զահի հա-
16 րան։ *Եւ պատմեցին նոցա որոց տեսեալն
էր, թէ զինչ եղեւ դիւահարին, եւ զինչ վա-
17 սն խոզիցն։ *Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ
18 ՚ի սահմանաց նոցա։ *Եւ իբրեւ եմուտ նա
՚ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ
19 նմա իցէ. *եւ Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ
ասէ ցնա. երթ ՚ի տուն քո առ ընտանիս քո,
եւ պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ տէր արար
20 քեզ՝ եւ ողորմեցաւ քեզ։ *Եւ չոգաւ եւ սկը-
սաւ քարոզել ՚ի դեկապոլին զոր ինչ արար նը-
մա Յիսուս. եւ ամենեքին զարմանային։

21 *Եւ իբրեւ անց Յիսուս միւսանգամ յայն- ԴԴ
կոյս՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում,
22 եւ էր առ ծովեզերբն։ *Եւ ահա մի ՚ի ժողո-
վրդապետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս.
23 իբրեւ ետես զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա, *ա-
ղաչէր զնա յոյժ եւ ասէր, թէ դուստր նորա
մերձ է ՚ի մահ, զի եկեալ դիցէ նմա ձեռն,
24 որպէս զի ապրեսցի եւ կեցցէ։ *Եւ գնաց ընդ

ձեռս . երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ
նորա, և նեղէին զնա ։ * Եւ կին մի էր ի տեռ- 25
ատեսութեան արեան զերկոտասան ամ, * և 26
յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց, և ծա-
խեալ զինչս իւր զամենայն, և չէր ինչ օգտեալ,
այլ ևս առաւել վատթարացեալ ։ * Իբրև լուաւ 27
զՅիսուսէ, եկն ի մէջ ամբոխին յետուստ՝ և բու-
ռըն եհար զհանդերձէ նորա . * քանզի խոր- 28
հէր ի միտս, թէ միայն մերձեցայց ի հանդեր-
ձըս նորա՝ փրկեցայց ։ * Եւ վաղվաղակի ցա- 29
մաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, և գիտաց ի
մարմնին իւր թէ բժշկեցաւ ի տանջանացն ։
* Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս յան- 30
ձըն իւր զզօրութիւնն որ ել ի նմանէ, դար-
ձաւ յամբոխն և ասէ . ո՞վ մերձեցաւ ի հան-
դերձս իմ ։ * Եւ ասեն ցնա աշակերտքն . տե- 31
սանես զի ամբոխդ նեղէ զքեզ . և ասես՝ թէ
ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ ։ * Եւ շուրջ 32
հայէր տեսանել՝ թէ ո՛ զայն արար ։ * Եւ կինն 33
զարհուրեալ և դողացեալ վասն որոյ գաղտն
արար . քանզի գիտէր զինչ եղև նմա, եկն
անկաւ առաջի նորա, և ասաց զամենայն իրսն
ստուգութեամբ ։ * Եւ յիսուս ասէ ցնա . 34
դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ
ի խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ ի տանջա-
նաց քոց ։

Դ·Ի * Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք 35
ի տանէ ժողովրդապետին և ասեն, թէ դուստ-
րըն քո մեռաւ, զի՞ ևս աշխատ առնես զվար-

36 վարդապետդ ։ * Իսկ յիսուս իբրեւ լուաւ զբանն
ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն. մի երկնչիր.
37 բայց միայն հաւատա ։ * Եւ ոչ զոք եթող
ընդ իւր երթալ, բայց միայն զպետրոս եւ զյա-
կոբոս եւ զյովհաննէս եղբայրն յակոբայ ։
38 * Գայ 'ի տուն ժողովրդապետին, եւ տեսանէ
39 ամբոխ յոյժ եւ լալականս եւ աղաղակս յոյժ. * եւ
մտեալ 'ի ներքս՝ ասէ ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք
40 եւ լայք. մանուկն ոչ է մեռեալ, այլ ննջէ ։ * Եւ
ծաղր առնէին զնա ։ Եւ նորա հանեալ արտա-
քս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր
մանկանն եւ զմայր, եւ զնոսա որ ընդ նմայն էին,
41 եւ մտանէ ուր դնէր մանուկն. * եւ կալեալ ըզ-
ձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա. տալիթա՝ կումի.
որ թարգմանի, աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ՝ արի ։
42 * Եւ փութապէս յարեաւ աղջիկն եւ գնայր,
քանզի էր ամաց իբրեւ երկոտասանից. եւ զար-
43 մացան մեծաւ զարմանալեօք ։ * Եւ պատուէր
տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք գիտասցէ զայն. եւ
ասաց տալ նմա ուտել ։

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Եւ ել անտի, եկն 'ի գաւառ իւր, եւ եր- ԴԵ
2 թային զհետ նորա աշակերտքն իւր ։ * Եւ ե-
ղեւ 'ի շաբաթուն, սկսաւ ուսուցանել 'ի ժո-
ղովրդեանն. եւ բազումք իբրեւ լսէին զարմա-
նային ընդ վարդապետութիւն նորա, եւ ասէ-
ին. ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է իմաստ-

սութիւնս որ տուեալ է սմա. զի զօրութիւնք
այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինիցին. ո՞չ սա է մա- 3
նուկ հիւսանն, և որդին Մարեմայ, եղբայր Յա-
կովբայ և Յովսեայ և Յուդայի և Սիմոնի. և
չիցե՞ն քորքն դորա աստ առ մեզ: Եւ գայ-
թագղէին 'ի նմա: * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. ոչ 4
է մարգարէ անարգ, բայց եթէ 'ի գաւառի
իւրում և յազգատոհմի և 'ի տան իւրում:
* Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ մի ինչ զօրութիւն 5
առնել, բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ
բժշկէր զնոսա: * Եւ զարմանայր վասն անհա- 6
ւատութեան նոցա:

Դ.Զ Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն, և ուսուցա-
նէր: * Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, 7
և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս երկուս. և
տայր նոցա իշխանութիւն 'ի վերայ այսոց պղծ-
ծոց: * Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ 8
բարձցեն 'ի ճանապարհ, բայց միայն գաւա-
զան. մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ 'ի գօտիս.
* այլ ագանել հողաթափս, և մի զգենուցուք, 9
ասէ, երկուս պարեգօտս: * Եւ ասէր ցնոսա, 10
յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթեվանս կալ-
ջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի: * Եւ որ ոչ ըն- 11
կալցին զձեզ, և ոչ լուիցեն ձեզ, յորժամ ե-
լանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձե-
րոց 'ի վկայութիւն նոցա: * Եւ ելեալ քարո- 12
զէին՝ զի ապաշխարեսցեն. * և դեւս բազու- 13
մս հանէին, և օծանէին իւղով զբազում հի-
ւանդս, և բժշկէին զնոսա.

14 *Եւ լուաւ արքայ հերովդէս, քանզի յայտ- Դե
նի եղեւ անուն նորա. եւ ասէր, թէ յովհան-
նէս մկրտիչ յարեաւ 'ի մեռելոց, եւ վասն այ-
15 նորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։ *Այլք ա-
սէին՝ թէ եղիա է, իսկ այլքն՝ թէ մարգարէ է,
16 կամ թէ իբրեւ զմի 'ի մարգարէից։ *Իբրեւ
լուաւ հերովդէս՝ ասէ, զորոյ ես զգլուխն հա-
տի զյովհաննու՝ սա է, նա յարեաւ 'ի մեռե-
17 լոց։ *Զի ինքն հերովդէս առաքեաց կալաւ
զյովհաննէս, եւ կապեաց զնա եւ եդ 'ի բան-
տի վասն հերովդիայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօր
18 նորա. զի նա կին արար զնա։ *Քանզի ասէր
յովհաննէս ցհերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ
19 ունել զկին եղբօր քո։ *Եւ հերովդիա ոխա-
ցեալ էր ընդ նմա, եւ կամէր սպանանել զնա.
20 եւ ոչ կարէր։ *Զի հերովդէս երկնչէր 'ի յով-
հաննէ. քանզի գիտէր զնա այր արդար եւ
սուրբ, եւ սպասէր նմա. եւ լուեալ 'ի նմանէ
բազում ինչ՝ առնէր, եւ քաղցրութեամբ լսէր
21 նմա։ *Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ, յորժամ
ընթրիս տայր հերովդէս յաւուր ծննդոց իւ-
րոց՝ նախարարաց իւրոց եւ հազարապետաց եւ
22 մեծամեծաց գալիլեացւոց, *եւ 'ի մտանել դըս-
տերն հերովդիայ եւ 'ի կաքաւել, հաճոյ եղեւ
հերովդի եւ բազմականացն։ Ասէ թագաւորն
ցաղջիկն. խնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս, եւ
23 տաց քեզ։ *Եւ երդուաւ նմա բազում ան-
գամ. թէ զոր ինչ եւ խնդրեսցես դու յինէն,
տաց քեզ՝ մինչեւ ցկէս թագաւորութեան ի-

մոյ։ *Եւ նա ելեալ ասէ ցմայր իւր. զի՞նչ խնդ- 24
րեցից։ Եւ նա ասէ. զգլուխն Յովհաննու
մկրտչի։ *Եւ մտեալ անդրէն փութանակի 25
առ թագաւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տացես
ինձ վաղվաղակի ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յով-
հաննու մկրտչի։ *Եւ տրտմեցաւ յոյժ թա- 26
գաւորն, այլ վասն երդմանցն եւ կոչնական-
ացն՝ ոչ կամեցաւ անարգել զնա. *Եւ առա- 27
քեաց վաղվաղակի թագաւորն դահիճ, եւ հրա-
մայեաց բերել զգլուխն նորա։ Եւ չոգաւ
գլխատեաց զնա ի բանտին. *Եւ եբեր զգլու- 28
խն նորա սկտեղբ՝ եւ ետ աղջկանն, եւ աղջիկն
տարաւ ետ մօր իւրում։ *Իբրեւ լուան ա- 29
շակերտքն նորա, եկին բարձին զմարմինն եւ
եդին ի գերեզմանի։

ԵԿ *Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս, եւ 30
պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին եւ
զոր ուսուցին։ *Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ե- 31
կայք դուք առանձինն յանապատ տեղի, եւ հան-
գիջիք սակաւ մի։ Զի էին բազումք որ երթա-
յին եւ գային, եւ հաց ուտել չժամանէին ա-
նդ։ *Եւ գնացին նաւու յանապատ տեղի 32
առանձինն։ *Եւ տեսին զնոսա զի երթային, եւ 33
զգացին բազումք, եւ հետի յամենայն քաղաքաց
խուռն ընթանային անդր, եւ մերձենային առ
նոսա։ *Եւ ելեալ ետես անբաւ բազմութիւն, եւ 34
գթացաւ ի նոսա, զի էին իբրեւ ոչխարք՝ ո-
րոց ոչ իցէ հովիւ. եւ սկսաւ ուսուցանել զնո-
սա յոյժ։ *Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, մա- 35

տուցեալ աշակերտքն ասէին. տեղիս անա-
36 պատ է, մինչդեռ աւուր կայ. * արձակեա զժո-
ղովուրդդ, զի երթեալ շուրջ յագարակս
և ի գեօղս գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն,
37 զի աստ ինչ ուտել ոչ ունին։ Նա պատաս-
խանի ետ և ասէ ցնոսա. դուք տուք դոցա ու-
տել։ Ասեն ցնա. երթիցուք գնեսցուք երկերիւր
դահեկանի հաց, և տացուք դոցա ուտել։
38 Ասէ ցնոսա. քանի՞ նկանակ ունիք, երթայք
տեսէք։ Գիտացին, ասեն ցնա. հինգ,
39 և երկուս ձկունս։ * Եւ հրամայեաց նոցա
բազմել երամս երամս ի վերայ դալար
40 խոտոյ. * և բազմեցան դասք դասք, ուր հա-
41 րիւր և ուր յիսուն։ * Եւ առեալ զհինգ նը-
կանակն և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկի-
նս, օրհնեաց, մանրեաց զնկանակսն, և ետ
աշակերտացն զի արկցեն նոցա. և զերկուս
42 ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն։ * Կերան և
43 յագեցան. * և բարձին զնշխարսն երկոտասան
44 սակառի լի, և ի ձկանց անտի. * և էին որք կե-
րանն՝ իբրև արք հինգ հազար։
45 * Եւ նոյնժամայն ստիպեաց զաշակերտսն ԽԶ
մտանել ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա եր-
թալ յայնկոյս ի Բեթսայիդա, մինչ ինքն ըզ-
46 ժողովուրդսն արձակիցէ։ Եւ հրաժարեալ
47 ի նոցանէ՝ ել ի լեառն կալ յաղօթս։ * Եւ
իբրև երեկոյ եղև՝ էր նաւն ի մէջ ծո-
48 վուն, և ինքն ի ցամաքի։ * Եւ ետես զնոսա
հողմակոծեալս ի վարելն, զի էր հողմն ընդ-

դէմ նոցա . և զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ
առ նոսա գնալով ՚ի վերայ ծովուն , և կամէր
զանց առնել առ նոքօք ։ Նոքա իբրև տեսին 49
զնա գնայր ՚ի վերայ ծովուն , համարեցան թէ
առաչօք ինչ լինիցի , և աղաղակ բարձին .
* քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան ։ 50
Եւ նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ
նոսա և ասէ . քաջալերեցարուք , ես եմ , մի եր-
կնչիք ։ * Եւ ել ՚ի նաւն առ նոսա , և դադա- 51
րեաց հողմն ։ Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին
՚ի միտս իւրեանց , և զարմանային յոյժ . * քանզի 52
զի և ՚ի վերայ հացին ոչ իմացան , զի էր սիրտ
նոցա թմբրեալ ։ * Եւ իբրև անցին յայնկոյս , 53
եկին յերկիրն գեննեսարէթ ։ * Եւ իբրև ե- 54
լին ՚ի նաւէ անտի , խել և խել ծանեան զնա
արք տեղւոյն այնորիկ . * և ընթացեալ այսր 55
անդր ընդ ամենայն գաւառն , սկսան մահճօք
բերել զհիւանդս , ուր լսէին թէ անդ իցէ ։
* Եւ ուր և մտանէր՝ ՚ի գեօղս կամ ՚ի քաղաքս 56
կամ յագարակս , ՚ի հրապարակս դնէին զախ-
տաժէտս , և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ՚ի քղան-
ցս հանդերձից նորա մերձենայցեն . և որ մի-
անգամ մերձենային՝ փրկեին ։

ԳԼՈՒԽ Է.

ԿԳ Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն , և ո- 1
մանք ՚ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յերուսաղէմէ ։
* Եւ տեսեալ զոմանս յաշակերտաց անտի՝ զի 2

խառնակ ձեռօք. այսինքն է՝ անլուայ ուտէին
3 հաց, բամբասեցին։ *Զի փարիսեցիքն և ա-
մենայն հրեայք՝ եթէ ոչ բազմակի լուանան
զձեռս, հաց ոչ ուտեն. քանզի ունին զա-
4 ւանդութիւն ծերոցն. *Եւ ՚ի հրապարակէ մի-
տեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին, ոչ ուտեն. և
այլ ինչ բազում է՝ զոր ընկալան ունել, մկր-
տութիւնս բաժակաց և ստամանաց և պղն-
5 ձեաց և մահճաց։ *Ապա հարցանէին ցնա փա-
րիսեցիքն և դպիրք, թէ ընդէ՞ր աշակերտքն
քո ոչ գնան ըստ աւանդութեան ծերոցն, այլ
6 խառնակ ձեռօք հաց ուտեն։ Նա պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա, թէ բարւոք մարգարէա-
ցաւ Եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց, որպէս
ասաց. Ժողովուրդս այս շրթամբք մեծարէ զիս,
և սիրտք նոցա հեռացեալ ՚ի բացեայ են յի-
7 նէն։ *Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վար-
դապետութիւնս զմարդկան պատուիրանս։
8 *Թողեալ զպատուիրանն Աստուծոյ, ունիք
9 զմարդկան աւանդութիւն։ *Եւ ասէ ցնոսա.
բարւոք խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ, զի
10 զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք։ *Զի
Մովսէս ասէ. պատուեա զհայր քո և զմայր,
և որ չարախօսիցէ զհօրէ կամ զմօրէ, մահու
11 վախճանեսցի։ *Եւ դուք ասէք. եթէ ասիցէ
ոք ցհայր կամ ցմայր՝ կորբան, որ է պատա-
12 րագ, զոր յինէն օգտեսցիս. *Եւ ոչ ևս տայք
13 թոյլ նմա առնել ինչ հօրն կամ մօր։ *Եւ
անարգէք զբանն Աստուծոյ ձերով աւանդու-

թեամբն զոր աւանդեցէք. և բազում ինչ
այլ որ այսմ նման է՝ առնէք: * Եւ կոչեաց 14
առ ինքն զամենայն ժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա.
լուարուք ինձ ամենեքեան և ՚ի միտ առէք:
* Ոչինչ արտաքուստ ՚ի մարդ մտեալ՝ եթէ կա- 15
րիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ ՚ի նմանէ՝ այն է
որ պղծէ զմարդն: * Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ 16
լուիցէ:

ԵԴ
* Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն յամբոխէ ան- 17
տի, հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առա-
կին: * Եւ ասէ ցնոսա. այդպէս և դուք ան- 18
միտ էք. ո՞չ իմանայք, եթէ ամենայն որ ար-
տաքուստ ՚ի ներքս մտանէ ՚ի մարդ՝ ո՛չ կարէ
զնա պղծել. * զի ո՛չ եթէ ՚ի սիրտն նորա մտա- 19
նէ, այլ յորովայն՝ և արտաքս ելանէ. և սրբու-
բէ զամենայն կերակուրս: * Եւ ասէր, թէ 20
որ ինչ ՚ի մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ.
* զի ՚ի ներքուստ ՚ի սրտէ մարդկան խորհուրդք 21
չարութեան ելանեն. շնութիւնք, պոռնկու-
թիւնք, * գողութիւնք, սպանութիւնք, ա- 22
գահութիւնք, չարութիւնք, նենգութիւնք,
գիջութիւնք. չարակնութիւն, հայհոյութիւն,
ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն: * Այս 23
ամենայն չարիք ՚ի ներքուստ ելանեն, և պղծ-
ծեն զմարդ:

ԵԵ
* Եւ անտի յարուցեալ եկն ՚ի սահմանս 24
Տիւրոսի և Սիդոնի. և մտեալ ՚ի տուն՝ ո՛չ
ումեք կամէր յայտնել, և ո՛չ կարաց ծածկել:
* Լուաւ կին մի զնմանէ, որոյ դուստր իւր 25

նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ, եկն անկաւ առաջի
26 նորա ։ * Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ ասո-
րի յազգէ . եւ աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ
27 ՚ի դստերէ նորա ։ * Եւ յիսուս ասէ ցնա .
Թող տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք . զի ոչ
է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ եւ արկա-
28 նել շանց ։ * Նա պատասխանի ետ եւ ասէ .
տէր, եւ շունք ՚ի փշրանաց սեղանոյ մանկանցն
29 կերակրին ։ * Եւ ասէ ցնա . վասն այդր բանի՝
30 երթ, ել դեւն ՚ի դստերէ քումմէ ։ * Գնաց
՚ի տուն իւր, եւ եգիտ ելեալ զդեւն, եւ զդը-
31 ստերն՝ զի անկեալ դնէր ՚ի մահիճս ։ * Եւ
ելեալ միւսանգամ ՚ի սահմանացն տիւրոսի եւ
սիդոնի, եկն ՚ի ծովեզրն գալիլեացւոց ՚ի
32 մէջ սահմանացն ՚ի դեկապոլիս ։ * Եւ բերին
առաջի նորա խուլ մի եւ համր, եւ աղաչէին զի
33 ձեռն դիցէ ՚ի վերայ նորա ։ * Եւ առեալ զնա
մեկուսի յամբոխէ անտի, արկ զմատունս իւր
ընդ ականջս նորա՝ եւ եթուք անդր . եւ կալաւ
34 զլեզուէ նորա, * հայեցաւ յերկինս՝ յոգւոց
35 եհան եւ ասէ . եփփաթա, որ է բացիր ։ * Եւ
նոյնժամայն բացան լսելիք նորա, եւ լուծաւ
36 կապանք լեզուի նորա, եւ խօսէր ուղիղ . * Եւ
պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն ։ Եւ
որչափ նա պատուիրէր նոցա, նոքա եւս ա-
37 ռաւել քարոզէին, * եւ եւս քան զեւս զար-
մանային եւ ասէին . զամենայն ինչ բարւոք գոր-
ծեաց սա, զի խլից լսել տայ, եւ համրոց խօ-
սել ։

ԳԼՈՒԽ Ը.

ԵԶ Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ 1
բազում էր, և ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց
զաշակերտսն իւր՝ և ասէ ցնոսա. * գթամ ես 2
՚ի վերայ ժողովրդեանդ. զի արդ երեք աւուրք
են՝ մինչ առ իս են, և ոչ ունին զինչ ուտիցեն.
* և եթէ արձակեմ զդոսա նօթիս ՚ի տուն 3
իւրեանց, նքթիցեն ՚ի ճանապարհի. զի ոմանք
՚ի դոցանէ ՚ի հեռաստանէ եկեալ են: * Պա- 4
տասխանի ետուն նմա աշակերտքն նորա. ու-
ստի՞ կարես յագեցուցանել զդոսա հացիւ յա-
նապատի աստ: * Եւ հարցանէր զնոսա. քանի՞ 5
նկանակ հաց ունիք: Եւ նոքա ասեն՝ եօթն:
* Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել ՚ի վե- 6
րայ երկրի. և առեալ զեօթն նկանակսն՝ գո-
հացաւ, եբեկ՝ և տայր աշակերտացն զի արկ-
ցեն. և արկին առաջի ժողովրդեանն: * Եւ 7
ձկունս սակաւ ունէին. և զայն ևս օրհնեաց,
և հրամայեաց արկանել: * Կերան և յագե- 8
ցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն
զամբիղ: * Եւ էին որ կերանն՝ իբրև չորք հա- 9
զարք. և արձակեաց զնոսա:

ԵԷ * Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ 10
աշակերտօքն՝ եկն ՚ի կողմանս Դաղմանութեայ:
* Ելին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա, 11
և խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձե-
լով զնա: * Եւ հառաչեաց յոգի իւր և ասէ, 12
զի՞ է՝ զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն ասեմ

13 ձեզ. թէ տացի նշան ազգիս այսմիկ։ *Եւ թողեալ
զնոսա, դարձեալ եմուտ ՚ի նաւ և գնաց
14 յայնկոյս։ *Եւ մոռացան հաց բառնալ, բայց
միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նա-
15 ւին։ *Եւ պատուիրէր նոցա և ասէր. ըզ-
գոյշ եղերուք ՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց
16 և ՚ի խմորոյ հերովդիանոսաց։ *Եւ խորհէին
ընդ միմեանս և ասէին, թէ զի հաց ոչ ու-
17 նիմք։ *Գիտաց յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. զի՞
խորհիք ՚ի սիրտս ձեր, թերահաւատք, թէ
հաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ իմանայք և ոչ
18 յիշէք. ապշութիւն ունի զսիրտս ձեր. *աչք
գոն՝ և ոչ տեսանէք, ականջք են՝ և ոչ լսէք.
19 և ոչ իմանայք տակաւին, և ոչ յիշէք, *յոր-
ժամ զհինգ նկանակսն ՚ի հինգ հազարսն, և
քանի՞ սակառի լի բարձէք զկոտորոցն։ *Եւ ա-
20 սեն ցնա. երկոտասան։ *Եւ յորժամ զեօթն
նկանակսն ՚ի չորս հազարսն, և քանի՞ զամբիղ
լի բարձէք զկոտորոցն։ Եւ նոքա ասեն, եօթն։
21 *Եւ ասէ ցնոսա. իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք։
22 *Գան ՚ի բեթսայիդա. և ածեն առաջի նորա
կոյր մի, և աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի ՚ի նա։
23 Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ
շինին, եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ ՚ի վե-
րայ նորա. և հարցանէր զնա՝ թէ տեսանիցէ՞
24 ինչ։ *Հայեցաւ՝ և ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝
25 զի շրջին իբրև զծառս։ *Դարձեալ եդ ձեռս
՚ի վերայ աչաց նորա, եբաց՝ և տեսանէր. ող-
ջացաւ և տեսանէր համարձակ զամենայն։

*Արձակեաց զնա 'ի տուն իւր և ասէ. 'ի շէնդ 26
մի մտանիցես, այլ երթ 'ի տուն քո. և յոր-
ժամ 'ի շէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես 'ի
շինին։

ԶԿ *Եւ ել յիսուս աշակերտօքն հանդերձ 'ի 27
շէնս կեսարեայ փիլիպպեայ, և 'ի ճանապար-
հին հարցանէր ցաշակերտսն և ասէր. զո՞ ու-
ռեք ասեն զինէն մարդիկ թէ իցեմ։ *Նոքա 28
ետուն պատասխանի և ասեն. զյովհաննէս
մկրտիչ, և այլք զեղիա, և այլք զմի ոք 'ի
մարգարէից անտի։ *Ասէ ցնոսա. իսկ դուք 29
զո՞ ուսեք ասէք զինէն թէ իցեմ։ Պատաս-
խանի ետ պետրոս, և ասէ ցնա. դու ես Քրի-
ստոսն։ *Եւ սաստեաց 'ի նոսա՝ զի մի ու- 30
մեք ասիցեն զնմանէ։ *Եւ սկսաւ ուսուցա- 31
նել զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ բա-
զում չարչարանս ընդունել, և անարգել յե-
րիցանց և 'ի քահանայապետից և 'ի դպրաց,
և մեռանել և յերիր աւուր յառնել։ *Եւ 32
համարձակ զբանն խօսեցաւ։ Եւ առեալ զնա
մեկուսի պետրոսի՝ սկսաւ սաստել նմա։ *Եւ 33
նա դարձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց
պետրոսի և ասէ. երթ յետս իմ, սատանայ,
զի ո՛չ խորհիս դու զաստուծոյն՝ այլ զմարդկա-
նըս։ *Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն 34
աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա, եթէ որ
կամի գալ զինի իմ, ուրասցի զանձն իւր. և
բարձցէ զխաչ իւր և եկեսցէ զինի իմ։ *Զի 35
որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն իւր, կո-

րուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն
36 աւետարանին, ապրեցուսցէ զնա: * Զի՞նչ
օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն
37 շահեսցի, և զանձն իւր տուժեսցէ. * Քանզի
զի՞նչ տացէ մարդ փոխանակ անձին իւրոյ:
38 * Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս և զբանս
իմ՛ ՚ի շնացող և ՚ի մեղաւոր ազգիս յայսմիկ, և
որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ
եկեսցէ փառօք Հօր իւրոյ և հրեշտակօք սրբո-
39 քօք: * Եւ ասէ ցնոսա. ամէ՛ն ասեմ ձեզ. զի
են ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճա-
շակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զարքայու-
թիւն Աստուծոյ եկեալ զօրութեամբ:

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յի-
սուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս,
և հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձի-
2 նն. և յայլակերպս եղև առաջի նոցա. * և
ձորձք նորա եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որ-
պէս թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպի-
3 տակացուցանել: * Եւ երևեցաւ նոցա Եղիա
Մովսէսիւ հանդերձ, և խօսէին ընդ Յիսուսի:
4 Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցՅիսուս.
ռաբբի, բարւոք է մեզ աստ լինել. և արաս-
ցուք երիս տաղաւարս, մի քեզ, և մի Մովսէ-
5 սի և մի Եղիայի. * Քանզի ոչ գիտէր զինչ խօ-
6 սէր, զի զարհուրեալ էին: * Եւ եղև ամպ

մի հովանի 'ի վերայ նոցա. ձայն եղեւ յամ-
պոյ անտի եւ ասէ. դա է որդի իմ սիրելի, դմ-
մա լուարուք: *Եւ յանկարծակի հայեցեալ 7
այսր անդր, ոչ եւս զոք ուրեք տեսին, բայց
միայն զՅիսուս ընդ իւրեանս: *Եւ մինչդեռ 8
իջանէին 'ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա
զի մի ումեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բայց
յորժամ որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յարիցէ:
*Եւ նոքա զբանն 'ի միտ առնէին, եւ խնդրէին 9
ընդ միմեանս՝ թէ զի՞նչ իցէ 'ի մեռելոյն յառ-
նել: *Հարցին զնա եւ ասեն. զի՞նչ է ասն զոր 10
դպիրքն ասեն, եթէ նախ եղիայի պարտ է
գալ: *Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ե- 11
ղիա նախ եկեալ յօրինեսցէ զամենայն:
Իսկ զիա՞րդ գրեալ է զորդւոյ մարդոյ, զի բա-
զում ինչ չարչարեսցի եւ անարգեսցի: *Այլ 12
ես ասեմ ձեզ. եթէ Եղիա եկն, եւ արարին
ընդ նմա զինչ եւ կամեցան, որպէս եւ գրեալ է
վասն նորա:

ՁԲ *Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամբոխ 13
շուրջ զնոքօք, եւ դպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նո-
սա: *Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն 14
իբրեւ տեսին զնա՝ զարմացան, եւ ընդ առաջ
ընթացեալ ողջոյն տային նմա: *Եւ եհարց 15
զնոսա՝ թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա: *Պատաս- 16
խանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն եւ ասէ. վար-
դապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ, զի ունի
այս համր. *եւ ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զը- 17
նա, եւ փրփրէ եւ կրճտէ զատամունս իւր՝ եւ

ցամաքի. եւ ասացի ցաշակերտսն քո զի հան-
18 ցեն, եւ ոչ կարացին հանել զնա։ * Պատաս-
խանի ետ նոցա եւ ասէ. ո՜վ ազգ անհաւատ,
մինչեւ յե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչեւ ցե՞րբ
19 անսայցեմ ձեզ. ածէք զնա առ իս։ * Եւ ածին
զնա առ նա։ Իբրեւ ետես զնա այսն, վաղվա-
ղակի շարժեաց զնա, եւ անկեալ յերկիր թա-
20 ւալէր եւ փրփրեայր։ * Եհարց ցհայր նորա եւ
ասէ. քանի՞ ժամանակք են յորմէ հետէ այդ
21 եղեւ դմա։ Եւ նա ասէ. 'ի մանկութենէ. * բա-
զում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա եւ 'ի ջուր՝
զի կորուսցէ. արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա
22 մեզ, տէր, գթացեալ 'ի վերայ մեր։ * Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա. ասացեր՝ թէ կարող ես. ա-
մենայն ինչ հնարաւոր է այնմ որ հաւատայն։
23 * Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն
եւ ասէ. հաւատամ, օգնեա անհաւատու-
24 թեանս իմում։ * Իբրեւ ետես Յիսուս՝ եթէ
կուտի ժողովուրդն 'ի վերայ, սաստեաց այ-
սոյն պղծոյ եւ ասէ. համր եւ խուլ այս, ես
սաստեմ քեզ հրաման, ել 'ի դմանէ, եւ այլ եւս
25 մի մտանիցես 'ի դա։ * Եւ աղաղակեաց եւ
յոյժ լլկեաց զնա՝ եւ ել. եւ եղեւ պատանեա-
կըն իբրեւ զմեռեալ, մինչեւ բազմաց խօ-
26 սել թէ մեռաւ։ * Եւ Յիսուս կալեալ զձե-
27 ռանէ նորա՝ յարոյց զնա. եւ կանգնեցաւ։ * Եւ
իբրեւ եմուտ նա 'ի տուն, աշակերտքն առան-
ձինն հարցին զնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք
28 հանել զնա։ * Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ ոչ

իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահովք եւ աղօթիւք։
ՁԳ *Եւ անտի ելեալ անցանէին առ Գալի- 29
լեացւովք. եւ ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։
*Քանզի ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ եւ ա- 30
սէր ցնոսա, թէ որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի
ձեռս մարդկան, եւ սպանցեն զնա. եւ իբրեւ
սպանցի, յերիր աւուր յառնէ։ *Եւ նոքա ոչ 31
գիտէին զբանն, եւ երկնչէին հարցանել զնա։
*Եկն 'ի կափառնաում. եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն, 32
հարցանէր զնոսա. զի՞նչ վիճէիք զճանապար-
հայն ընդ միմեանս։ *Եւ նոքա լուռ լինէին, 33
քանզի ընդ միմեանս վիճէին 'ի ճանապարհին՝
թէ ո՞վ մեծ իցէ։ *Եւ իբրեւ նստաւ՝ կոչեաց 34
զերկոտասանսն եւ ասէ ցնոսա. եթէ ոք կամի
առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ եւ
ամենեցուն պաշտօնեայ։ *Եւ առեալ մանուկ 35
մի կացոյց 'ի մէջ նոցա, եւ ընկալեալ զնա 'ի
գիրկս իւր՝ ասէ ցնոսա։ *Որ միանգամ յայս- 36
պիսի մանկանց ընկալցի յանուն իմ, զիս ըն-
դունի. եւ որ զիս ընդունիցի, ո՛չ զիս ընդու-
նի՝ այլ զայն որ առաքեացն զիս։ *Պատաս- 37
խանի ետ նմա Յովհաննէս եւ ասէ. վարդա-
պետ, տեսաք զոմն, զի յանուն քո դեւս հա-
նէր՝ եւ զմեր կնի ոչ շրջէր, եւ արգելաք զնա։
*Եւ նա ասէ. մի արգելուք զնա. զի ոչ ոք է 38
որ առնէ զօրութիւնս յանուն իմ, եւ կարիցէ
հայհոյել զիս. *զի որ ոչն է ընդ մեզ հակա- 39
ռակ, 'ի մեր կոյս է։ *Եւ որ ոք արբուսցէ 40
ձեզ ջուր բաժակաւ յանուն յայս՝ թէ դուք

քրիստոսի էք, ամէն ասեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ
41 զվարձս իւր ։ Եւ որ ոք գայթագղեսցուսցէ զմի
՚ի փոքրկանցս որ հաւատան յիս, լաւ էր նմա
առաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նո-
42 րա երկան իշոյ, և ընկեցեալ ՚ի ծով ։ * Եւ ե-
թէ գայթագղեսցուսցէ զքեզ ձեռն քո, հատ՝
ընկեա ՚ի քէն . զի լաւ իցէ քեզ խեղ ՚ի կեան-
սն յաւիտենից մտանել, քան երկուս ձեռս
ունել՝ և երթալ ՚ի գեհեն ՚ի հուրն անշէջ ։
44 * Եւ եթէ ոտն քո գայթագղեսցուսցէ զքեզ .
հատ ընկեա զնա ՚ի քէն . լաւ իցէ քեզ կաղ
մտանել ՚ի կեանս յաւիտենից, քան երկուս
46 ոտս ունել՝ և անկանել ՚ի գեհեն ։ * Եւ եթէ
ակն քո գայթագղեսցուսցէ զքեզ, հան ըզ-
նա ՚ի բաց . լաւ իցէ քեզ միով ականբ մտա-
նել յարքայութիւն աստուծոյ, քան երկուս
47 աչս ունել՝ և անկանել ՚ի գեհեն ։ * Ուր որդն
48 նոցա ոչ մեռանի, և հուրն ոչ շիջանի . * զի ա-
49 մենայն ինչ հրով յաղեսցի ։ * Բարւոք է աղ .
և եթէ աղն անհամեսցի, իւ համեմեսցի ։ Որդ-
դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն, և խաղա-
ղութիւն արարէք ընդ միմեանս ։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ ՚ի սահմանս Հը- ՁԴ
րէաստանի՝ յայնկոյս Յորդանանու . և երթայր
զարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա, և որ-
պէս սովոր էր միւսանգամ ուսուցանէր զնո-
2 սա ։ * Եւ փարիսեցիքն մատուցեալ փորձէին

հարցանէին զնա եւ ասէին, եթէ արժա՞ն իցէ
առն զկին իւր արձակել: *Նա պատասխանի 3
ետ նոցա եւ ասէ. զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մով֊
սէս: *Եւ նոքա ասեն. Մովսէս հրաման ետ 4
գիր մեկնելոյ գրել, եւ արձակել: *Պատասխա֊ 5
նի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. վասն խստասր֊
տութեան ձերոյ գրեաց զպատուիրանն զայն:
*Այլ ՚ի սկզբանէ արարածոց արու եւ էգ ա֊ 6
րար զնոսա աստուած, եւ ասէ. *վասն այսո֊ 7
րիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր, եւ երթի֊
ցէ զհետ կնոջ իւրոյ: *Եւ եղիցին երկոքին 8
՚ի մարմին մի. եւ այնուհետեւ ոչ են երկու, այլ
մարմին մի. *արդ զոր աստուած զուգեաց, 9
մարդ մի մեկնեսցէ: *Եւ ՚ի տան դարձեալ 10
աշակերտքն ընդ այն հարցին ցնա: *Եւ ասէ ցը֊ 11
նոսա. եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ եւ ա֊
ռասցէ այլ, շնայ. *Եւ կին եթէ ելցէ յառնէ 12
իւրմէ՝ եւ եղիցի առն այլում, շնայ.

ԶԵ *Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի 13
ձեռն դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստէին
այնոցիկ որ մատուցանէինն: *Իբրեւ ետես 14
Յիսուս, բարկացեալ սաստեաց նոցա եւ ասէ.
թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, եւ մի ար֊
գելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայու֊
թիւն աստուծոյ: *Ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ 15
ընկալցի զարքայութիւն աստուծոյ իբրեւ ըզ֊
մանուկ, ոչ մտցէ ՚ի նա: *Եւ առեալ զնոսա 16
՚ի գիրկս՝ ձեռն եդ ՚ի վերայ եւ օրհնեաց զնոսա:
*Եւ ընդ ելանելն նորա անտի ՚ի ճանապարհ, 17

ահաւասիկ ոմն մեծատուն ընթացեալ 'ի ծու-
նր իջանէր, հարցանէր զնա և ասէր. վարդա-
պետ բարի, զի՞նչ արարից՝ զի զկեանս յաւի-
18 տենականս ժառանգեցից: * Եւ յիսուս ասէ
ցնա. զի՞ ասես զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց
19 մի աստուած. * զպատուիրանս գիտես, մի շը-
նար, մի սպանաներ, մի գողանար, մի սուտ
20 վկայեր, պատուեա զհայր քո և զմայր: * Նա
պատասխանի ետ և ասէ ցնա. վարդապետ,
զայդ ամենայն արարի 'ի մանկութենէ իմմէ,
21 արդ զի՞նչ ևս պակաս իցէ: * Եւ յիսուս
հայեցեալ 'ի նա՝ սիրեաց զնա, և ասէ ցնա.
մի ինչ պակաս է 'ի քէն. եթէ կամիս կատա-
րեալ լինել, երթ զոր ինչ ունիս վաճառեա և
տուր աղքատաց, և ունիցիս գանձս յերկինս.
22 և առ զխաչն և եկ զկնի իմ: * Եւ նա խոժո-
ռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում, զի ունէր
23 ինչս բազումս: * Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայն-
կոյս յիսուս, ասէ ցաշակերտսն. զիա՞րդ դըժ-
ուարին է՝ որ զինչս ունին, մտանել յարքա-
24 յութիւն աստուծոյ: * Եւ աշակերտքն զար-
մացեալ էին 'ի վերայ բանիցն նորա. իսկ յի-
սուս դարձեալ պատասխանի ետ նոցա և ա-
սէ, որդեակք, ո՞րչափ դժուարին է յուսացե-
լոց յինչս՝ մտանել յարքայութիւն աստուծոյ.
25 * դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել,
քան մեծատան յարքայութիւն աստուծոյ մը-
26 տանել: * Եւ նոքա առաւել ևս զարմանային՝
և ասէին ընդ միմեանս. իսկ ո՞ կարասցէ ապ-

բել: *Հայեցեալ ընդ նոսա յիսուս՝ ասէ. առ 27
՚ի մարդկանէ այդ անհնարին է, այլ ոչ առ ՚ի
յաստուծոյ:
ՂԴ *Սկսաւ ասել ցնա պետրոս. ահաւասիկ 28
մեք թողաք զամենայն, եւ եկաք զհետ քո: *Պա- 29
տասխանի ետ յիսուս եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ,
ոչ ոք է որ եթող զտուն, կամ զեղբարս կամ
զքորս, կամ զհայր կամ զմայր, կամ զորդիս,
կամ զագարակս՝ վասն իմ կամ վասն աւետա-
րանին, *եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ 30
այժմ յայսմ ժամանակի՝ տունս, եւ եղբարս, եւ
քորս, եւ մայր, եւ որդիս, եւ ագարակս հալա-
ծանօք հանդերձ, եւ յաշխարհին որ գալոց է՝
զկեանսն յաւիտենականս: *Զի բազումք ե- 31
ղիցին առաջինք յետինք, եւ յետինք առաջինք:
*Եւ էին ՚ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին 32
յերուսաղէմ, եւ երթայր յիսուս առաջի քան
զնոսա, եւ զարմացեալ էին որ զհետն երթա-
յին, եւ երկնչէին:

ՂԵ Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանն
առանձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք ան-
ցանելոց իցեն ընդ նա. *Թէ ահաւասիկ ե- 33
լանեմք յերուսաղէմ, եւ որդի մարդոյ մատնես-
ցի քահանայապետից եւ դպրաց, եւ դատես-
ցին զնա ՚ի մահ, եւ մատնեսցեն զնա հեթա-
նոսաց. *Եւ կատակեսցեն զնովաւ, եւ հարկա- 34
նիցեն զնա, եւ թքանիցեն ՚ի նա, եւ սպանցեն.
եւ յերիր աւուր յարիցէ: *Եւ երթային առ 35
նովաւ յակոբոս եւ յովհաննէս որդիքն զեբե-

դեայ, և ասեն ցնա. վարդապետ, կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք 'ի քէն՝ արասցես մեզ ։
36 *Եւ նա ասէ ցնոսա. զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի
37 արարից ձեզ ։ *Եւ նոքա ասեն ցնա. տուր
մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահե-
38 կէ 'ի փառսն քում ։ *Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնոսա. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք
ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ, կամ
զմկրտութիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտելոց եմ ։
39 *Եւ նոքա ասեն ցնա, կարեմք ։ Եւ Յիսուս
ասէ ցնոսա. զբաժակն զոր ես ըմպելոց եմ՝
ըմպիցէք, և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց
40 եմ՝ մկրտիցիք. *այլ նստուցանել ընդ աջմէ
իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց
41 պատրաստեալ իցէ ։ *Եւ լուեալ զայն տասան-
ցըն, սկսան բարկանալ յակովբայ և յովհան-
42 նու ։ *Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն, և
ասէ ցնոսա. գիտէք՝ զի որ յանուանն իշխանքն
են հեթանոսաց, տիրեն նոցա. և մեծամեծք
43 նոցա իշխեն նոցա ։ *Ոչ նոյնպէս իցէ և 'ի ձե-
րում միջի. այլ որ կամիցի 'ի ձէնջ մեծ լինել,
44 եղիցի ձեր պաշտօնեայ. *և որ կամիցի 'ի ձէնջ
առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն ծառայ ։
45 *Քանզի և որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշ-
տօն, այլ պաշտել, և տալ զանձն իւր փրկանս
փոխանակ բազմաց ։

46 *Եւ գան յերիքով. և ընդ ելանելն նորա ԷԿ
յերիքովէ աշակերտօքն և բազում ժողովրդով,
որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր նստէր մուրա-

ցին կ յանցս ճանապարհի : *Երբեւ լուաւ թէ 47
յիսուս նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել և
ասել. որդի դաւթի յիսուս, ողորմեա ինձ :
*Եւ սաստէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ. և 48
նա առաւել եւս աղաղակէր. որդի դաւթի,
ողորմեա ինձ : *Օտեղի առ յիսուս, և հրա- 49
մայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա.
քաջալերեաց, արի՝ կոչէ զքեզ: *Եւ նորա 50
ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եկն առ յի-
սուս: *Պատասխանի ետ նմա յիսուս և ասէ. 51
զի՞նչ կամիս թէ արարից քեզ: Ասէ ցնա կոյրն.
ռաբբունի, զի բացայց: *Եւ յիսուս ասէ ցը- 52
նա. երթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ
վաղվաղակի բացաւ, և երթայր զհետ նորա
'ի ճանապարհին :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Եւ յորժամ մերձ եղեն յերուսաղէմ 'ի 1
բեթփագէ և 'ի բեթանիա մօտ 'ի լեառն ձի-
թենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտացն անտի,
*և ասէ ցնոսա. երթայք դուք 'ի գեօղդ՝ որ 2
ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն իբրև մտա-
նէք 'ի նա, գտանէք յաւանակ մի կապեալ,
յորոյ վերայ ոչ ոք 'ի մարդկանէ նստաւ, լու-
ծէք զնա և ածէք: *Եւ եթէ ոք ասասցէ զձեզ՝ 5
եթէ զի՞ լուծանէք զյաւանակդ, ասասջիք ե-
թէ տեառն իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի
առաքեսցէ զնա այսր: *Չոգան և գտին զյա- 4

ւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ 'ի փո-
5 ղոցի անդ, և լուծին զնա։ *Եւ ոմանք յորոց
անդն կային, ասեն ցնոսա. զի՞ գործէք, զի՞
6 լուծանէք զյաւանակդ։ *Եւ նոքա ասեն ցնո-
սա որպէս ասացն յիսուս. և թոյլ ետուն նո-
7 ցա։ *Ածեն զյաւանակն առ յիսուս. և ար-
կանեն 'ի վերայ նորա հանդերձս, և նստաւ
8 'ի վերայ նորա։ *Եւ բազումք զհանդերձս իւ-
րեանց տարածանէին 'ի վերայ ճանապարհին,
և այլք ոստս 'ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէ-
9 ին զճանապարհաւն։ *Եւ որ առաջին և զկ-
նի երթային՝ աղաղակէին և ասէին. ովսաննա
10 բարձրելոյն. *օրհնեալ որ գայ յանուն տեա-
ռն. օրհնեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր
մերոյ դաւթի. խաղաղութիւն յերկինս և
11 փառք 'ի բարձունս։ *Եւ եմուտ յիսուս յե-
րուսաղէմ 'ի տաճարն, և հայեցաւ շուրջ զա-
մենեքումբք. և զի էր երեկոյացեալ ժամն,
ել 'ի բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ։
12 *Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին ԻԲ
13 'ի բեթանիայ՝ քաղցեաւ. *և ետես թզենի մի
'ի բացուստ տերևալից. և եկն՝ թէ գտանի-
ցէ ինչ 'ի նմա. և իբրև եկն 'ի նա, ոչինչ ե-
գիտ՝ բայց միայն տերև. զի ոչ իսկ էր ժա-
14 մանակ թզոյ։ *Պատասխանի ետ և ասէ ցնա.
մի ևս որ յաւիտեան 'ի քէն պտուղ կերիցէ։
15 Եւ լսէին աշակերտքն նորա։ *Գան յերուսա-
ղէմ. և մտեալ 'ի տաճարն՝ սկսաւ հանել ըզ-
վաճառականսն եղգնողս՝ որ էին 'ի տաճարին.

և զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, և զա-
թոռս աղաւնեվաճառացն կործանեաց. * և ոչ 16
թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ
տաճարն: * Ուսուցանէր զնոսա և ասէր. գրե- 17
եալ է, թէ տուն իմ տուն աղօթից կոչես-
ցի ամենայն հեթանոսաց, և դուք արարէք
զդա այր աւազակաց: * Լուան քահանայա- 18
պետքն և դպիրք, և խնդրէին թէ որպէս կո-
րուսցեն զնա, բայց երկնչէին ՚ի նմանէ. զի
ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ ու-
սումն նորա: * Եւ իբրև երեկոյ լինէր՝ ար- 19
տաքոյ քան զքաղաքն ելանէին: * Եւ մինչդեռ 20
այգուցն առ նովաւ անցանէին, տեսին զթզե-
նին ցամաքեալ յարմատոց: * Յիշեաց Պետ- 21
րոս և ասէ ցնա. Ռաբբի, ահաւասիկ թզե-
նին զոր անիծեր՝ ցամաքեցաւ: * Պատաս- 22
խանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. եթէ ունի-
ցիք զհաւատսն Աստուծոյ, * ամէն ասեմ 23
ձեզ, որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր և
անկիր ՚ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ՚ի սրտի իւրում,
այլ հաւատասցէ՝ թէ զոր ասէն լինի, եղիցի
նմա զոր ինչ և ասիցէ: * Վասն այսորիկ ա- 24
սեմ ձեզ. զամենայն ինչ վասն որոյ աղօթս ա-
րարեալ խնդրիցէք և հաւատայցէք թէ առ-
նուցուք, եղիցի ձեզ: * Եւ յորժամ յաղօթս 25
կայցէք, թողուցուք եթէ ունիցիք ինչ զու-
մեքէ. զի և Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ
ձեզ զյանցանս ձեր:
ԻԳ * Գան միւսանգամ յԵրուսաղէմ. և մինչ 27

դեռ ՚ի տաճարի անդ գնայր, գան առ նա քա-
28 հանայապետքն եւ դպիրք եւ ծերք, * եւ ասեն
ցնա. որո՞վ իշխանութեամբ առնես զայդ, եւ ո՞վ
29 ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ: * Պատասխա-
նի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես
զձեզ բան մի, տուք ինձ պատասխանի, եւ ես
ասացից ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ
30 զայս: * Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնի՞ց էր՝
եթէ ՚ի մարդկանէ, տուք ինձ պատասխանի:
31 * Խորհէին ընդ միմեանս՝ եւ ասէին. եթէ ա-
սեմք՝ եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ՝ իսկ ընդէ՞ր ոչ
32 հաւատացէք նմա. * այլ եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդ-
կանէ, երկնչէին ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենե-
քին զՅովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր:
33 * Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցՅիսուս. չգի-
տեմք: Եւ Յիսուս ետ նոցա պատասխանի եւ ա-
սէ. եւ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք եւ
ասել: Այր մի տնկեաց այգի, եւ ած շուրջ ըզ-
նովաւ ցանկ, եւ փոր հնձան մրգաց, եւ շի-
նեաց աշտարակ, եւ ետ զնա ցմշակս, եւ գնաց
2 ՚ի տար աշխարհ: * Եւ առաքեաց առ մշակսն
՚ի ժամանակի ծառայ մի, զի ՚ի մշակաց անտի
3 առցէ ՚ի պտղոյ այգւոյն: * Եւ նոքա կալեալ՝
զան հարին զնա, եւ արձակեցին ունայն:

*Դարձեալ առաքեաց առ նոսա այլ ծառայ, 4
եւ զնա կառափնատեցին՝ եւ արձակեցին անար-
գեալ։ *Եւ դարձեալ այլ առաքեաց, եւ զնա 5
սպանին. եւ զբազումս այլս, զոմանս հարկա-
նէին եւ զոմանս սպանանէին։ *Արդ որդի մի 6
էր իւր սիրելի, զնա առաքեաց առ նոսա յե-
տոյ, եւ ասէ. թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ
աստի իմմէ։ *Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին 7
զնա թէ գայ, ասեն ցմիմեանս. սա է ժա-
ռանգն, եկայք սպանցուք զսա, եւ մեր լի-
ցի ժառանգութիւնն։ *Եւ կալեալ զնա սպա- 8
նին, եւ հանին արտաքս այգւոյն։ *Արդ 9
զի՞նչ արասցէ տէր այգւոյն։ Եկեսցէ եւ կո-
րուսցէ զմշակսն, եւ տացէ զայգին ՚ի ձեռս
այլոց։ *Եւ ոչ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ 10
ձեր, թէ վէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա
եղեւ գլուխ անկեան, *՚ի տեառնէ եղեւ այս 11
եւ է սքանչելի յաչս մեր։ *Եւ խնդրէին զնա 12
ունել, եւ երկեան ՚ի ժողովրդենէ անտի, զի
գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն. եւ
թողին զնա եւ գնացին։ *Եւ առաքեն առ նա 13
զոմանս ՚ի փարիսեցւոց անտի եւ ՚ի հերովդիա-
նոսաց, զի զնա որսասցեն բանիւ։ *Եւ նոքա 14
եկեալ հարցանէին զնա նենգութեամբ եւ ա-
սէին. վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես,
եւ ոչ ինչ փոյթ է քեզ զումեքէ. զի ոչ հայիս
յերեսս մարդկան, այլ ճշմարտութբ զճանա-
պարհն աստուծոյ ուսուցանես. արդ ասա մեզ.
արժա՞ն է հարկ տալ կայսեր՝ եթէ ոչ. տացո՞ւք՝

15 եթէ ոչ տացուք։ *Եւ յիսուս գիտաց զկեղ-
ծաւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա. զի՞ փորձէք
զիս, կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան մի զի
16 տեսից։ *Եւ նոքա բերին։ Եւ ասէ ցնոսա.
ո՞յր է պատկերս այս կամ գիր։ Եւ նոքա ասեն
17 ցնա. կայսեր։ *Պատասխանի ետ յիսուս, եւ
ասէ ցնոսա. երթայք տուք զկայսեր՝ կայսեր,
եւ զաստուծոյ՝ աստուծոյ։ Եւ զարմացան
ընդ նա։
18 *Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ ԻԴ
թէ չիք յարութիւն. հարցանէին ցնա եւ ասէ-
19 ին. *վարդապետ, մովսէս գրեաց մեզ, եթէ
ուրուք եղբայր մեռանիցի, եւ թողուցու կին՝
եւ որդի ոչ թողուցու, զի առցէ եղբայր նորա
զկինն նորա եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։
20 *Արդ եղբարք եօթն էին առ մեզ. առաջինն
21 առ կին եւ մեռաւ, եւ ոչ եթող զաւակ. *եւ
երկրորդն առ զնոյն, եւ մեռաւ, եւ ոչ նա ե-
թող զաւակ. նոյնպէս եւ երրորդն առ զնոյն.
22 *եւ եօթնեքեան իսկ, եւ ոչ թողին զաւակ, յետ
23 ամենեցուն մեռաւ եւ կինն։ *Արդ ՚ի յարու-
թեանն յորժամ յառնիցեն, ո՞ր ՚ի նոցանէ լի-
24 նիցի կինն. զի եօթնեքեան կալան զնա կին։ *Պա-
տասխանի ետ յիսուս եւ ասէ ցնոսա. ո՞չ վասն
այդորիկ իսկ մոլորեալ էք, զի ոչ գիտէք զգի-
25 րս եւ ոչ զզօրութիւնն աստուծոյ։ *Զի յոր-
ժամ ՚ի մեռելոց յառնիցեն, ոչ արք կանայս առ-
նեն, եւ ոչ կանայք արանց լինին. այլ իբրեւ
26 զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են։ *Արդ վա-

որն յարութեան մեռելոց զի յառնեն, ոչ իցէ
ընթերցեալ ձեր 'ի գիրսն մովսիսի՝ 'ի մորենւո-
ջըն, որպէս ասաց ցնա աստուած. ես եմ.
ասէ, աստուած աբրահամու, եւ աստուած ի-
սահակայ, եւ աստուած յակոբայ. *Եւ ոչ է 27
աստուած մեռելոց՝ այլ կենդանեաց. եւ արդ
դուք յոյժ մոլորեալ էք: *Եւ մատուցեալ մի 28
ոմն 'ի դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ վիճէին. իբ-
րեւ ետես եթէ բարւոք ետ նոցա պատաս-
խանին, եհարց զնա եւ ասէ. ո՞ր պատուիրան
է առաջին: *Եւ յիսուս ասէ ցնա. առաջին 29
քան զամենայն, լուր իսրայէլ, տէր աստուած
մեր՝ տէր մի է. *Եւ սիրեսցես զտէր աստուած 30
քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն մը-
տաց քոց, եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ.
այս է առաջին պատուիրան: *Եւ երկրորդն 31
նման սմին. սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զան-
ձըն քո. մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան ոչ
գոյ: *Եւ ասէ ցնա դպիրն. բարւոք է վար- 32
դապետ, ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի
է աստուած, եւ ոչ գոյ այլ բաց 'ի նմանէ. *Եւ 33
սիրել զնա յամենայն սրտէ, եւ յամենայն զօ-
րութենէ, եւ յամենայն մտաց. եւ սիրել զըն-
կերն իբրեւ զանձն, առաւել է քան զողջա-
կէզս եւ զոհս: *Եւ տեսեալ յիսուսի թէ ի- 34
մաստութեամբ ետ պատասխանին՝ ասէ ցը-
նա. չես հեռի յարքայութենէն աստուծոյ:
Եւ ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա:
ԽԵ *Պատասխանի ետ յիսուս եւ ասէ՝ մինչ ու- 35

ուսուցանէր 'ի տաճարին. զիա՞րդ ասեն դպիրքն,
36 եթէ Քրիստոս որդի Դաւթի է. *Եւ ինքն Դա-
ւիթ հոգւովն սրբով ասէ. Ասաց Տէր ցՏէր
իմ. նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից ըզ-
37 թշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ Արդ
եթէ ինքն Դաւիթ զնա Տէր կոչէ, զիա՞րդ
իցէ որդի նորա։ Եւ բազում ժողովուրդ լը-
38 սէին նմա քաղցրութեամբ։ Եւ ասէր ուսուցա-
նելով 'ի վարդապետութեան իւրում. զգոյշ
լերուք 'ի դպրաց անտի՝ որ կամին 'ի հանդեր-
ձըս երեւելիս շրջել, զնախողջոյնս խնդրել 'ի
39 հրապարակս. եւ զնախաթոռս 'ի ժողովուր-
40 դըս, եւ զգահաւորակս յընթրիս. որ ուտեն
զտունս այրեաց, պատճառանօք յերկարեալ
զաղօթս, զի աւելի եւս դատաստանս ընկալ-
41 ցին։ *Եւ նստեալ Յիսուս հանդէպ գանձանակին,
տեսանէր թէ զիա՞րդ ժողովուրդն արկանէր
պղինձ 'ի գանձանակն. եւ բազում մեծատունք
42 արկին բազում ինչ։ Եկն այրի մի՝ եւ արկ եր-
43 կուս լումայս, որ է նաքարակիտ մի։ *Եւ կո-
չեցեալ առ ինքն զաշակերտսն՝ ասէ ցնոսա.
Ամէն ասեմ ձեզ, զի այրին այն աղքատ՝
շատ արկ քան զամենեսեան որ արկին 'ի գան-
44 ձանակն. *քանզի ամենեքին յաւելորդաց իւ-
րեանց արկին. այլ նա 'ի չքաւորութենէ իւր-
մէ՝ զամենայն ինչ զոր ունէր արկ, գոյն չափ
զկեանս իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԻԶ Եւ յելանելն նորա 'ի տաճարէ անտի, ասէ 1
ցնա մի յաշակերտացն նորա. վարդապետ,
տես որպիսի են քարինքս, և որպիսի շինուածք:
* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. տե- 2
սանես զայդ ամենայն շինուածս, ամէն ասեմ
ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ՝
որ ոչ քակտեսցի: * Եւ մինչ նստէր նա 'ի լե- 3
րինն ձիթենեաց յանդիման տաճարին, հար-
ցանէին ցնա առանձինն՝ Պետրոս և Յակովբոս
և Յովհաննէս և Անդրէաս: * Ասա մեզ՝ երբ լի- 4
նիցի այդ. և զինչ նշան է՝ յորժամ կատարե-
լոց իցէ այդ ամենայն: * Պատասխանի ետ Յի- 5
սուս և ասէ ցնոսա. զգոյշ կացէք, մի ոք զձեզ
խաբեսցէ. * զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ 6
և ասիցեն՝ թէ ես եմ Քրիստոսն, և բազումս
մոլորեցուցեն: * Այլ յորժամ լսիցէք պատե- 7
րազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի խռ-
ովիցիք. զի պարտ է լինել. բայց չև է կա-
տարած: * Զի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, 8
և թագաւորութիւն 'ի թագաւորութեան վե-
րայ. և եղիցին շարժմունք 'ի տեղիս տեղիս,
սովք և սրածութիւնք և խռովութիւնք. այլ
այն ամենայն սկիզբն է երկանց: * Եւ զձեզ 9
իսկ մատնեսցեն յատեանս, և 'ի ժողովուրդս
տանջիցիք. և առաջի դատաւորաց և թագա-
ւորաց կացջիք վասն իմ 'ի վկայութիւն նոցա
* և ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ պարտ է 10

11 աւետարանիս քարոզել: * Եւ յորժամ տա-
նիցին զձեզ մատնել, մի յառաջագոյն հոգայ-
ցէք, եւ մի զմտաւ ածիցէք թէ զինչ խօսիցիք.
այլ որ ինչ տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն
խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հո-
12 գին սուրբ: * Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի
մահ, եւ հայր՝ զորդի. եւ յարիցեն որդիք 'ի վե-
13 րայ հարց՝ եւ սպանանիցեն զնոսա. * Եւ եղիջիք
ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ.
14 այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ: * Իսկ
յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերա-
ծին՝ զի կայցէ 'ի տեղւոջ ուր չիցէ արժան, որ
ընթեռնուն 'ի միտ առցէ: Յայնժամ որ 'ի Հր-
15 էաստանի իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս. * Եւ որ
'ի վերայ տանեայն իցէ՝ մի իջցէ 'ի տուն, եւ մի
16 մտցէ բառնալ ինչ 'ի տանէ իւրմէ. * Եւ որ յա-
գարակին իցէ՝ մի դարձցի յետս առնուլ զձոր-
17 ձս իւր: * Բայց վայ իցէ յղեաց եւ ստնտուաց
18 յաւուրսն յայնոսիկ: * Յաղօթս կացէք՝ զի
19 մի ձմերայնի լինիցի այն: * Եղիցին աւուրքն
այնոքիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ եղեն եր-
բէք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ
20 ցայժմ, եւ մի այլ լիցին: * Եւ եթէ ոչ էր կար-
ճեալ աստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն
ընտրելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին.
այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց
21 զաւուրսն զայնոսիկ: * Յայնժամ եթէ ոք ա-
սիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է քրիստոսն կամ
22 աւանիկ, մի հաւատայցէք: * Զի յարիցեն

սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և տա-
ցեն նշանս և արուեստս՝ առ 'ի մոլորեցուցա-
նելոյ թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն։ * Բայց 23
դուք զգոյշ լերուք. ահաւասիկ յառաջագոյն
ասացի ձեզ զամենայն։ * Այլ յաւուրսն յայ- 24
նոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն
խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր.
* և աստեղք յերկնից թօթափեսցին, և զօրու- 25
թիւնք յերկինս շարժեսցին։ * Եւ յայնժամ 26
տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօրու-
թեամբ և փառօք բազմօք։ * Եւ յայնժամ ա- 27
ռաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ զըն-
տրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի
մինչև 'ի ծագս երկնից։ * Բայց դուք 'ի թզ- 28
զենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ ոս-
կաւ ոստք նորա կակղանայցեն, և տերե-
արձակիցի 'ի նմա, գիտէք թէ մերձ է ամա-
ռն. * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք 29
զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է
առ դուրս։ * Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ 30
ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի։ * Եր- 31
կինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցա-
նիցեն։ * Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու 32
ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս և ոչ Որ-
դի. բայց Հայր միայն։ * Զգոյշ եղերուք, 33
սկեցէք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք երբ
ժամանակն իցէ ։* Որպէս այր մի գնացեալ 'ի 34
տար աշխարհ, թողուցու զտուն իւր, և տա-
ցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքան-

չիւր զգործս իւր, և դռնապանին պատուէր
35 տայցէ զի արթուն լինիցի: * Արդ արթուն
կացէք, զի ոչ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ,
յերեկորեայ, եթէ 'ի մէջ գիշերի, եթէ 'ի
36 հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս. * գուցէ
եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 'ի քուն:
37 * Այլ զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝
արթուն կացէք:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

1 Եւ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ եր- ԻԻ
կուց աւուրց. խնդրէին քահանայապետքն և
դպիրքն՝ եթէ զիարդ զնա նենգաւ կալեալ
2 սպանանիցեն. * բայց ասէին՝ թէ մի 'ի տօնի
աստ, զի մի խռովութիւն լինիցի 'ի ժողովր-
3 դեանն: * Եւ մինչ էր 'ի Բեթանիա 'ի տան
Սիմոնի բորոտի բազմեալ. եկն կին մի որ ու-
նէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ,
և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ 'ի վերայ գլխոյ նորա:
4 * Եւ աշակերտքն զայրէին և ասէին. ընդէ՞ր
5 եղեւ կորուստ իւղոյդ այդորիկ. * մարթ էր
զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեքարիւր
դահեկանի, և տալ աղքատաց. և զայրանային
6 նմա յոյժ: * Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. թոյլ
տուք դմա. զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի
7 բարի գործեաց դա յիս. * յամենայն ժամ զաղ-
քատս ընդ ձեզ ունիք, և յորժամ կամիք՝ կա-
րող էք առնել նոցա բարիս. այլ զիս ոչ յամե-

նայն ժամ ընդ ձեզ ունիք : * Դա զոր ունէրն՝ 8
արար . յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ՚ի
նշան պատանաց : * Ամէն ասեմ ձեզ . ուր և 9
քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն
աշխարհ , և զոր արար դա՝ խօսեսցի վասն յի-
շատակի դորին : * Եւ յուդա սկարիովտացի մի 10
յերկոտասանից անտի՝ գնաց առ քահանայա-
պետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա : * Նոքա լը- 11
րեալ լուան՝ խնդացին , և խոստացան տալ նմա
արծաթ . և խնդրէր՝ թէ զիարդ պարապով
մատնեսցէ զնա :

* Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն 12
յորժամ զզատիկն զենուին , ասեն ցնա աշա-
կերտքն . ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաստես-
ցուք , զի կերիցես զզատիկն : * Եւ առաքէ եր- 13
կուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա . եր-
թայք ՚ի քաղաքն , և իբրև մտանիցէք ՚ի քա-
ղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ
յուս ունիցի , երթայք զհետ նորա . * և յոր 14
տուն մտանիցէ , ասասջիք ցտանուտէրն . վար-
դապետ ասէ՝ ո՞ւր են իջավանքն , ուր աշա-
կերտօքս ուտիցեմ զզատիկն . * և նա ցուցցէ 15
ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ . անդ
պատրաստեսջիք մեզ : * Եւ գնացին պատրաս- 16
տել աշակերտքն նորա . եկին ՚ի քաղաքն , և
գտին որպէս ասաց նոցա . և պատրաստեցին
զզատիկն : * Եւ իբրև երեկոյ եղեւ՝ գայ եր- 17
կոտասանիւքն հանդերձ : * Եւ իբրև բազմե- 18
ցան և դեռ ուտէին , ասէ յիսուս . ամէն աս-

սեմ ձեզ՝ զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս․
19 որ ուտէ իսկ ընդ իս։ * Եւ նոքա սկսան տրտ-
մել եւ ասել մի ըստ միոջէ․ միթէ ես իցեմ, եւ
20 միւսն՝ միթէ ես իցեմ։ * Նա պատասխանի ետ
եւ ասէ ցնոսա․ մի յերկոտասանից այտի, որ
21 մխեաց ընդ իս 'ի սկաւառակդ։ * Որդի
մարդոյ երթայ՝ որպէս եւ գրեալ է վասն նորա․
բայց վա՜յ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս որ-
դին մարդոյ մատնեսցի․ լաւ էր նմա՝ եթէ
22 չէր իսկ ծնեալ մարդն այն։ * Եւ մինչդեռ
ուտէին, առեալ Յիսուսի հաց՝ օրհնեաց եւ
եբեկ՝ ետ նոցա, եւ ասէ․ առէք, այդ է մար-
23 մին իմ։ * Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ, ետ
24 նոցա․ եւ արբին 'ի նմանէ ամենեքեան․ * Եւ
ասէ ցնոսա․ այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ
25 փոխանակ բազմաց հեղու։ * Ամէն ասեմ ձեզ,
թէ ոչ եւս յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ
մինչեւ ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր
26 յարքայութեան Աստուծոյ։ * Եւ գոհացեալ՝
ելին 'ի լեառն ձիթենեաց։ Կ.Զ
27 * Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս․ ամենեքին գայ-
թագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի․ զի գը-
րեալ է, թէ հարից զհովիւն եւ ոչխարքն ցըր-
28 ուեսցին։ * Այլ յետ յարութեան իմոյ՝ յա-
ռաջագոյն երթայց քան զձեզ 'ի Գալիլեա։
29 * Պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա․ թէ-
պէտ եւ ամենեքեան գայթագղեսցին, այլ ես
30 ո՛չ։ * Եւ ասէ ցնա Յիսուս․ ամէն ասեմ քեզ,
թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչչեւ հաւու

խօսեալ լիցի՝ երիցս ուրասցես զիս։ Իսկ պետ- 31
րոս առաւել եւս պնդէր եւ ասէր. եթէ մե-
ռանել եւս հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ու-
րացայց։ Նոյնպէս եւ ամենեքեան ասէին։ * Գան 32
ի գեօղն՝ որում անուն էր Գեթսեմանի. եւ ա-
սէ ցաշակերտսն. նստարուք աստ՝ մինչեւ ես
յաղօթս կացից։ * Եւ առնու ընդ իւր զպետ- 33
րոս եւ զյակոբոս եւ զյովհաննէս, եւ սկսա-
ւ տրտմել եւ հոգալ։ * Յայնժամ ասէ ցնոսա. 34
տրտում է անձն իմ մինչեւ ի մահ. մնացէք
աստ եւ արթուն կացէք։ * Եւ մատուցեալ առ- 35
կաւիկ մի յառաջ, անկաւ ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր. եւ կայր յաղօթս, զի եթէ հնար
ինչ է՝ անցցէ ի նմանէ ժամն։ * Եւ ասէ. 36
աբբա՝ Հայր, ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է,
անց զբաժակս զայս յինէն. բայց ոչ որպէս
ես կամիմ, այլ որպէս դու կամիս։ * Եւ գայ 37
գտանէ զնոսա զի ննջէին, եւ ասէ ցպետրոս.
Սիմովն, ննջես. ոչ կարացեր ժամ մի արթուն
կալ։ * Արթուն կացէք եւ յաղօթս կացէք, զի 38
մի մտջիք ի փորձութիւն. ոգի յօժար է՝ բայց
մարմինս տկար։ * Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց 39
յաղօթս, եւ զնոյն բանս ասաց։ * Դարձաւ 40
միւսանգամ անդրէն, եւ եգիտ զնոսա ի քուն.
քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ, եւ ոչ գի-
տէին թէ զինչ պատասխանի տայցեն նմա։
* Գայ երրորդ անգամ, եւ ասէ ցնոսա. ննջե- 41
ջեցէք այսուհետեւ եւ հանգերուք. զի հա-
սեալ է վախճան, եկն ժամ՝ եւ ահա մատնի

42 որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մեղաւորաց ։ * Ո՛ն ա-
ռիք գնասցուք, զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ
43 մատնելոցն է զիս։ Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր,
գայ յուդա միաբանակիցն՝ մի յերկոտասանից
անտի, եւ ընդ նմա ամբոխ սուսերօք եւ բրօք,
՚ի քահանայապետիցն եւ ՚ի դպրաց եւ ՚ի ծերոց ։
44 * Տուեալ էր նշան մատնչին՝ եւ ասէր, ընդ ո-
րում եւս համբուրեցից՝ նա է, կալջիք զնա եւ
45 տարջիք զգուշութեամբ ։ * Եւ մատուցեալ
վաղվաղակի առ նա․ ռաբբի, ռաբբի․ եւ
46 համբուրեաց զնա ։ * Եւ նոքա արկին ՚ի նա
47 ձեռս՝ եւ կալան զնա ։ * Եւ մի ոմն յայնցանէ,
որ շուրջ կային՝ ձգեաց սուր եւ եհար բզ-
ծառայ քահանայապետին, եւ ՚ի բաց եհան
48 զունկն նորա ։ * Պատասխանի ետ յիսուս եւ ա-
սէ ցնոսա․ իբրեւ ՚ի վերայ աւազակի ելէք սու-
49 սերօք եւ բրօք ունել զիս․ * Հանապազ առ ձեզ
էի եւ ուսուցանէի ՚ի տաճարին, եւ ոչ կալա-
րուք զիս․ այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն ։
50 * Յայնժամ թողին զնա աշակերտքն ամենեքին
51 եւ փախեան ։ * Եւ մի երիտասարդ զհետ եր-
թայր նորա՝ արկեալ զիւրեաւ կտաւ մի ՚ի մեր-
52 կուց․ ունէին զնա երիտասարդքն ․ * եւ նորա
թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ՚ի նոցանէ ։
53 * Եւ տարան զյիսուս առ քահանայապետն
կայիափա․ եւ գային ընդ նմա ամենայն քահա-
54 նայապետքն եւ դպիրք եւ ծերք ։ * Եւ պետրոս
երթայր ՚ի հեռաստանէ զհետ նորա մինչեւ ՚ի
ներքս խոկ ՚ի գաւիթ քահանայապետին, եւ նս-

տէր ընդ սպասաւորսն և ջեռնոյր առ լուսոյն։
* Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեանն 55
խնդրէին հակառակ յիսուսի վկայութիւն ինչ
զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին։ * Զի 56
բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին զնմանէ,
և նման միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։ * Ոմանք 57
յարուցեալ վկայէին սուտ զնմանէ և ասէին,
* թէ մեք լուաք ՚ի դմանէ զի ասէր. ես քա- 58
կեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ, և զերիս
աւուրս շինեցից այլ առանց ձեռագործի։
* Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութիւնն 59
նոցա։ * Ապա յարուցեալ քահանայապետն ՚ի 60
մէջ՝ հարցանէր զյիսուս և ասէր. ո՞չ ինչ տաս
պատասխանի, զի՞նչ դոքա դքէն վկայեն։ * Եւ 61
նա լուռ և եթ կայր, և ոչ տայր ինչ պատաս-
խանի։ Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր
զնա կրկին անգամ և ասէր. դու ես քրիստոս
որդի աստուծոյ օրհնելոյն։ * Պատասխանի ետ 62
յիսուս և ասէ ցնա. դու ասացեր թէ ես եմ.
բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ
աջմէ զօրութեանն, և եկեալ ընդ ամպս երկ-
նից։ * Եւ քահանայապետն պատառեաց վաղ- 63
վաղակի զպատմուճանս իւր և ասէ. զի՞նչ ևս
պիտոյ են մեզ վկայք. * ահա լուաք ամենե- 64
քին զհայհոյութիւն ՚ի բերանոյ դորա. զի՞նչ
թուի ձեզ. Եւ ամենեքեան դատապարտե-
ցին զնա՝ թէ մահապարտ է։ * Եւ ոմանք ըս- 65
կսան թքանել ընդ երեսս նորա. ձորձ զգլխով
արկանել՝ կոփել և ասել, մարգարեաց մեզ.

քրիստոս, ո՛վ է այն որ եհարն զքեզ։ Եւ սպա-
66 սաւորքն ապտակս հանէին նմա։ *Եւ պետ-
րոս մինչդեռ էր ՚ի խոնարհ ՚ի գաւիթին, գայ
67 աղախին մի քահանայապետին, *եւ տեսանէ
զնա զի ջեռնոյր. հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ. եւ
68 դու ընդ յիսուսի Նազովրեցւոյ էիր։ *Նա ու-
րացաւ եւ ասէ. ոչ ճանաչեմ եւ ո՛չ գիտեմ զինչ
դու դասես։ Եւ ելեւ յարտաքին գաւիթն,
69 եւ հաւ խօսեցաւ։ *Դարձեալ ետես զնա աղա-
խինն, եւ սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային,
70 թէ եւ սա ՚ի նոցանէ է։ *Եւ նա դարձեալ
ուրացաւ։ Եւ յետ սակաւ միոյ դարձեալ
որ շուրջն կային ասեն ցպետրոս. արդարեւ
եւ դու ՚ի նոցանէ ես, քանզի գալիլեացի ես,
71 եւ խօսքդ իսկ քո ՚նման են։ *Եւ նա սկսաւ
նզովել՝ երդնուլ եւ ասել, թէ ոչ գիտեմ զայ-
72 րն զորմէ դուքդ ասէք։ *Եւ նոյն ժամայն
կրկին հաւ խօսեցաւ։ Եւ յիշեաց պետրոս զբա-
նն՝ զոր ասաց նմա յիսուս, թէ չեւ իցէ հա-
ւու երկիցս խօսեալ՝ զի դու երիցս ուրասցես
զիս. եւ սկսաւ լալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

1 Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ
արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծե-
րովքն եւ դպրօք՝ եւ ամենայն ատեանն, կապե-
ցին զյիսուս եւ տարան մատնեցին պիղատոսի։
2 *Եւ հարց զնա պիղատոս եւ ասէ. դո՛ւ ես

Թագաւորն Հրէից: Նա պատասխանի ետ նը֊
մա և ասէ. դու ասես: *Եւ չարախօսէին ըզ֊ 3
նմանէ յոյժ քահանայապետքն, և նա ոչ ինչ
տայր պատասխանի: *Իսկ պիղատոս դարձեալ 4
հարցանէր զնա. ո՞չ ինչ տաս պատասխանի. տես
քանի՜ ամբաստանեն զքէն: *Եւ յիսուս ա֊ 5
նուհետեւ ոչինչ ետ պատասխանի, մինչեւ
զարմանալ յոյժ պիղատոսի: *Բայց ըստ տօ֊ 6
նի արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ՝ զոր իւ֊
րեանք խնդրէին: *Եւ էր որում անուն էր 7
բարաբբաս կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ՚ի
խռովին՝ այր մի սպանեալ էր: *Ի ձայն բար֊ 8
ձըր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել՝ որ֊
պէս սովոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զբարաբ֊
բայն: *Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնո֊ 9
սա. կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զարքայն հրէ֊
ից: *Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատ֊ 10
նեցին զնա քահանայապետքն. *որք և զամբո֊ 11
խըն հաւանեցուցին՝ զի արձակեսցէ նոցա ըզ֊
բարաբբայն: *Դարձեալ պատասխանի ետ 12
պիղատոս և ասէ ցնոսա. իսկ զի՞նչ կամիք թէ
արարից զարքայն հրէից: *Եւ նոքա դարձեալ 13
աղաղակէին՝ յուզեալ ՚ի քահանայապետից,
՚ի խաչ հան զդա: *Ասէ ցնոսա պիղատոս. 14
զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա: Եւ նոքա
առաւել եւս աղաղակէին և ասէին. ՚ի խաչ
հան զդա: *Իսկ պիղատոս իբրեւ զկամս կա֊ 15
մեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նոցա
զբարաբբայն, և զյիսուս տան հարեալ՝ ետ ՚ի

16 ձեռս զի 'ի խաչ ելանիցէ ։ * Եւ զինուորքն տա-
րան զնա 'ի ներքս 'ի գաւիթն՝ ուր հրապարա-
կըն էր, և կոչեն միանգամայն զամենայն ըզ-
17 գունդն. * և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կար-
միր և ծիրանիս, և եդին 'ի գլուխ նորա պը-
18 սակ արարեալ 'ի փշոց. * և սկսան ողջոյն տալ
19 նմա և ասել. ողջ եր, արքայդ հրէից ։ * Եւ
ծեծէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանէին ընդ
երեսս, և 'ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին
20 նմա ։ * Եւ իբրև կատակեցին զնա, մերկա-
ցուցին զքղամիդն և զծիրանիս, և զգեցու-
ցին նմա զիւր հանդերձ, և ածին արտաքս՝
21 զի 'ի խաչ հանցեն զնա ։ * Եւ ունէին պահակ
զսիմովն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր ե-
կեալ յագարակէ, զհայրն աղեքսանդրի և
22 ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։ * Եւ
ածեն զնա 'ի գողգոթա տեղի մի՝ որ թարգ-
23 մանի տեղի կառափելոյ ։ * Եւ տային նմա գի-
նի զմուռսեալ, և նա ոչ առ. և հանեն զնա 'ի
24 խաչ ։ * Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա,
արկեալ վիճակս 'ի վերայ՝ թէ ո զինչ առնու-
25 ցու ։ * Էր ժամ երրորդ՝ և հանին զնա 'ի խաչ ։
26 * Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ, թէ թա-
27 գաւոր է հրէից ։ * Եւ ընդ նմա հանին 'ի խաչ
երկուս աւազակս, մի ընդ աջմէ և մի ընդ ա-
28 հեկէ նորա ։ * Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ
29 անօրէնս համարեցաւ ։ * Եւ որք անցանէինն՝
հայհոյէին զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց,
և ասէին. վա՜հ, որ քակէիր զտաճարն՝ և զե-

րիս աւուրս շինէիր. *ապրեցո զանձն քո՛ եւ 30
էջ 'ի խաչէդ։ *Նոյնպէս եւ քահանայապետքն 31
այպն արարեալ՝ ընդ միմեանս հանդերձ դպրո-
քըն ասէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ո՛չ կա-
րացէ ապրեցուցանել. *քրիստոս արքայդ 32
իսրայէլի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տես-
ցուք եւ հաւատասցուք դմա. եւ որ ընդ նմա
'ի խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա։ *Եւ իբ- 33
րեւ վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ զամենայն
երկիր մինչեւ ցինն ժամ։ *Եւ յիններորդ ժա- 34
մուն աղաղակեաց յիսուս 'ի ձայն մեծ, եւ ա-
սէ. էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. որ թարգ-
մանի, աստուած իմ, աստուած իմ, ընդէ՞ր
թողեր զիս։ *Եւ ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն 35
կային զնովաւ՝ իբրեւ լուան, ասէին՝ թէ զե-
ղիա կարդայ։ *Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից 36
սպունգ մի քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝
տայր ըմպել նմա, եւ ասէ. թոյլ տուր, տես-
ցուք՝ գայ եղիա իջուցանել զդա։ *Եւ յիսուս 37
արձակեաց ձայն մեծ՝ եւ եհան զոգի։ *Եւ 38
վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս
'ի վերուստ մինչեւ 'ի խոնարհ։ *Եւ տեսեալ 39
Հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղա-
կեաց եւ եհան զոգի, ասէ. արդարեւ այրս այս
որդի աստուծոյ էր։ *Էին եւ կանայք որ հա- 40
յէին 'ի հեռաստանէ, յորս էր մարիամ մագ-
դաղենացի, եւ մարիամ յակովբու փոքրկան եւ
յովսեայ մայրն, եւ սաղովմէ. *որք յորժամ էրն 41
'ի գալիլեա՝ զհետ շրջէին նորա եւ պաշտէին

զնա. եւ այլ բազում կանայք՝ որք ընդ նմա ելեալ
էին յԵրուսաղէմ։
42 * Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, քանզի ուր-
43 բաթ էր՝ որ 'ի շաբաթն մտանէր, * եկեալ
Յովսէփ որ յԱրիմաթեայն էր, այր պարկեշտ,
նախարար, որ եւ ինքն իսկ ակն ունէր արքա-
յութեանն Աստուծոյ, համարձակեցաւ եմուտ
առ Պիղատոս, եւ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի։
44 * Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ
մեռաւ. եւ կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետ-
ն, եհարց զնա եւ ասէ, թէ արդարեւ այն-
45 չափ վա՞ղ մեռաւ։ * Եւ իբրեւ ստուգեաց 'ի
հարիւրապետէն անտի, շնորհեաց զմարմինն
46 Յովսեփայ։ * Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ, եւ ի-
ջուցեալ զնա՝ պատեաց կտաւովն, եւ եդ 'ի
գերեզմանի՝ որ էր փորեալ 'ի վիմէ, եւ թա-
47 ւալեցոյց վէմ մի 'ի դուռն գերեզմանին։ * Իսկ
Մարիամ Մագդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբեայ
եւ Յովսեայ տեսին զտեղին ուր եդաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Եւ իբրեւ անց շաբաթն, Մարիամ Մագ-
դաղենացի եւ Մարիամ Յակովբեայ եւ Սաղոմէ՝
չոգան պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծ-
2 ցեն զնա։ * Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն
3 գան 'ի գերեզմանն ընդ արեւագալն, * եւ ա-
սէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվ-
4 վէմն 'ի դրաց գերեզմանին։ * Եւ հայեցեալ

տեսին զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գե-
րեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ: *Եւ մտեալ 5
'ի ներքս 'ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի
զի նստէր՝ ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատ-
մուճան սպիտակ, եւ զարհուրեցան: *Եւ նա 6
ասէ ցնոսա. մի՛ երկնչիք. զյիսուս խնդրէք զնա-
զովրեցի զխաչելեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ա-
հաւադիկ տեղին ուր եդին զնա: *Այլ եր- 7
թայք ասացէք ցաշակերտս նորա եւ ցպետրոս,
եթէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ 'ի
գալիլեա, ընդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասա-
ցըն ձեզ: *Եւ իբրեւ լուան՝ ելին եւ փա- 8
խեան 'ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ
էին. եւ ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին:

*Յարուցեալ յիսուս առաւօտուն ա- 9
ռաջին միաշաբաթուն՝ երեւեցաւ մարիա-
մու մագդաղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօ-
թըն դեւն: *Եւ նա երթեալ պատմեաց այ- 10
նոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ լային եւ
ողային: *Նոքա իբրեւ լուան թէ կենդանի է 11
եւ երեւեցաւ նմա, ոչ հաւատացին: *Յետոյ 12
երեւեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք երթային
յանդաստան: *Նոքա չոգան պատմեցին այ- 13
լոց, եւ ոչ նոցա հաւատացին: *Յետոյ մինչ- 14
դեռ բազմեալ էին մետասանքն, երեւեցաւ
նոցա, եւ թշնամանեաց զանհաւատութիւնն նո-
ցա եւ զխստասրտութիւն. զի որ երեւեցաւ
նոցա յարուցեալ 'ի մեռելոց, եւ նոքա ոչ հա-

15 ւատացին. *Եւ ասէ ցնոսա, երթայք յաշ-
խարհ ամենայն, եւ քարոզեցէք զաւետարանն
16 ա̃մ արարածոց: *Որ հաւատայ եւ մկրտեսցի՝
կեցցէ, եւ որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի:
17 *Նշանք այնոցիկ՝ որ հաւատասն, երթիցեն
զհետ այսոցիկ. յանուն իմ դեւս հանիցեն. լե-
18 զուս խօսեսցին, *ի ձեռս իւրեանց օձս բարձ-
ցեն. եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նո-
ցա ինչ ոչ վնասեսցէ. ի վերայ հիւանդաց
19 ձեռս դիցեն՝ եւ բժշկեսցեն: *Եւ Տէրն մեր
յիսուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ
20 յերկինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ Հօր: *Եւ նոքա
ելեալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր՝ Տեառն
գործակցութեամբ. եւ զբանն հաստատէին ա-
մենայն նշանօք՝ որ երթայր զհետ նոցա:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Ղուկասու գրեալ է։ Սոյն ինքն Ղուկաս աշակերտ էր Պետրոսի, և յետեւորդեցաւ ընթացակից Պաւղոսի, և վկայեցաւ ի նմանէ. սա գրեաց զաւետարանս զայս։ Սկիզբն առնէ ի ծննդենէն Յովհաննու, և զոր ըստ նմին. պատմէ և զմարմնանալ Փրկչին. ազգաբանէ առնէ և ելանէ ի Յովսեփայ ի Դաւիթ, և ի Դաւթայ մինչև յԱդամ։ Պատմէ սա և զծննդութիւնն Յովհաննու. և զքննելով ի քառանն զփորձելն ի սատանայէ. և զընտրութիւն աշակերտացն, և այլ եօթանասունսն. եցոյց նշանս և արուեստս բազումս եղելոյ. և զխորհուրդ մատնութեան, և զխաչափայծն՝ որ մատնեցաւ Պիղատոսի դատաւորի. և խաչեցաւ մարմնով. զի զննորդն եածանեցին զհանդերձս նորա. և որչ խաչեցան յերկուց աւազակացն մին աղաչեաց խոստովանութեամբ։ Եւ զի մարմին նորա եդաւ ի գերեզմանի. և յարեաւ յերրորդ աւուրն. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս՝ տեսանելով հրեշտակացն։ Ղուկաս արուեստիւ բժիշկ գոլով. սա աշակերտեցաւ Փրկչին. և համբերեալ կոչեցաւ ի թիւս եօթանասնիցն։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պաւղոսի. վասն որոյ ասէ գովութիւն որոյ յաւետարանին։ Սա հրամանաւ Պաւղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յԱնտիոք քաղաքի ի քսան ամին՝ զկնի ԺԵ ամի համբառնալոյ Փրկչին։

Ղուկաս՝ յարութեան։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՅ

	Գլ.	Համ.
Վասն աշխարհագրին	Բ.	1
Վասն բացօթեայ հովուացն	Բ.	8
Վասն Սիմէովնի	Բ.	25
Վասն մարգարէին Աննայի	Բ.	36
Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս	Գ.	2
Վասն որոց հարցանէինն զՅովհաննէս . .	Գ.	10
Վասն փորձութեանց Փրկչին	Դ.	2
Վասն՝ որ ունէր զհոգին դիւական . . .	Դ.	33
Վասն զոքանչին Պետրոսի	Դ.	38
Վասն որոց բժշկէին ի զանազան հիւանդութեանց	Դ.	40
Վասն որսոյ ձկանց	Ե.	4
Վասն բորոտին	Ե.	12
Վասն անդամալուծին	Ե.	15
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին	Ե.	27
Վասն գօսացեալ ձեռինն	Զ.	6
Վասն առաքելոցն համարոյ	Զ.	13
Վասն երանութեանցն	Զ.	20
Վասն հարիւրապետին	Է.	2
Վասն որդւոյ այրւոյն	Է.	12
Վասն որոց առաքեցանն ի Յովհաննէ . .	Է.	19
Վասն օծանելոյ զՏէրն [illegible] . . .	Է.	38

Վասն առաջնի սերմնացանին . . . . . . Ը. 5
Վասն սաստելոյ ջուրցն . . . . Ը. 24
Վասն՝ որ ունէր զլէգէոնն . . . . . . Ը. 27
Վասն դստեր ժողովրդապետին . . . . Ը. 41
Վասն արիւնահոսի կնոջն . . . . . . Ը. 43
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն . . . . Թ. 2
Վասն հինգ հացիցն եւ երկու ձկանցն . . . Թ. 13
Վասն յաշակերտան հարցանելոյ . . . . Թ. 18
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի . . . Թ. 29
Վասն լուսնահարին . . . . Թ. 39
Վասն խորհելոյն՝ թէ ո՞վ մեծ իցէ . . . Թ. 46
Վասն ծառայոյն հրաման զկնի երթալ . . . Թ. 57
Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունսն . . Ժ. 1
Վասն հարցանելոյ օրէնականին . . . . . Ժ. 25
Վասն անկելոյն ՚ի ձեռս աւազակաց . . . Ժ. 30
Վասն Մարիամու եւ Մարթայի . . . . Ժ. 38
Վասն յաղօթս կալոյն . . . . ԺԱ. 1
Վասն խուլ դեւին . . . . ԺԱ. 14
Վասն՝ որ կնին ձայն եբարձ ՚ի ժողովրդեանն . ԺԱ. 27
Վասն նշան խնդրելոյն . . . . . . ԺԱ. 29
Վասն՝ որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն . . ԺԱ. 37
Վասն վայ տալոյ օրէնականացն . . . . ԺԱ. 46
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն . . . . . ԺԲ. 1
Վասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն . . ԺԲ. 13
Վասն պտղաբերելոյ անդոյ մեծատանն . . ԺԲ. 16
Վասն գալիլեացւոցն՝ եւ որոց ՚ի սելովամ,
եւ վասն թզենւոյն . . . . ԺԳ. 1
Վասն կորակամեալ կնոջն այսահարի . . . ԺԳ. 11
Վասն մանանխոյն . . . . ԺԳ. 19

Վասն՝ թէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն	ԺԳ.	23
Վասն՝ որք ասացին ցՅիսուս զՀերովդէէ	ԺԳ.	31
Վասն՝ որ ջրգողէաւն էր	ԺԴ.	2
Վասն՝ որք սիրէին զնախագահսն	ԺԳ.	7
Վասն կոչելոյն յընթրիսն	ԺԴ.	12
Վասն շինելոյ աշտարակին	ԺԳ.	28
Վասն հարիւր ոչխարացն	ԺԵ.	4
Վասն անառակ որդւոյն	ԺԵ.	11
Վասն անիրաւ տնտեսին	ԺԶ.	1
Վասն մեծատանն և Ղազարու	ԺԶ.	19
Վասն տասն բորոտացն	ԺԷ.	12
Վասն անիրաւ դատաւորին	ԺԸ.	2
Վասն փարիսեցւոյն և մաքսաւորին	ԺԸ.	10
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ԺԸ.	18
Վասն կուրին	ԺԸ.	35
Վասն Զակքէոսի	ԺԹ.	2
Վասն գնալոյ առնուլ իւր թագաւորութիւն և դառնալ	ԺԹ.	12
Վասն տալոյ տասն մնասն	ԺԹ.	13
Վասն յաւանակին	ԺԹ.	30
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր	Ի.	1
Վասն առակի այգւոյն	Ի.	9
Վասն դահեկանին	Ի.	23
Վասն սադուկեցւոցն	Ի.	27
Վասն՝ թէ զիա՛րդ է որդի Դաւթի Քրիստոս	Ի.	41
Վասն երկու լումայի այրւոյն	ԻԱ.	2
Վասն հարցման կատարածին	ԻԱ.	7
Վասն զատկին	ԻԲ.	1
Վասն վիճելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ	ԻԲ.	24

Վ̀ասն խնդրելոյն սատանայի փորձել զՍիմոն ԻԲ. 31
Վ̀ասն նախատանաց Հերովդէի զՏէրն . . ԻԳ. 11
Վ̀ասն կոծելոյ կանանցն . . . . . . ԻԳ. 27
Վ̀ասն ապաշխարելոյ աւազակին . . . . ԻԳ. 40
Վ̀ասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն . . ԻԳ. 52
Վ̀ասն իւղաբեր կանանցն . . . . . . ԻԴ. 1
Վ̀ասն Կղէովպեանցն . . . . ԻԴ. 13
Վ̀ասն համբառնալոյն Տեառն . . . . ԻԴ. 51

Ս̃Բ ՂՈՒԿԱՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ՔԱՆԶԻ բազումք յօժարեցին վերստին
կարգել զպատմութիւնն վասն իրացն հաստա-
2 տելոց 'ի մեզ, * որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ 'ի
սկզբանէ ականատեսք և սպասաւորք եղեն
3 բանին։ * Կամ եղեւ և ինձ որ 'ի սկզբանէ ըզ-
հետ երթեալ էի ամենայնի ճշմարտութեամբ,
4 կարգաւ գրել քեզ, քաջդ թէոփիլէ, * զի
ծանիցես զբանիցն որոց աշակերտեցար՝ զճըշ-
մարտութիւն։

5 * Եւ եղեւ յաւուրս հերովդի արքայի հրէ-
աստանի, քահանայ ոմն՝ անուն զաքարիա 'ի
դասակարգէ աբիայ, և կին նորա 'ի դստերաց
6 ահարոնի, և անուն նորա եղիսաբեթ։ * Եւ
էին արդարք երկոքին առաջի աստուծոյ. գը-
նային յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս
7 տեառն անարատ։ * Եւ ոչ գոյր նոցա որ-
դեակ. քանզի եղիսաբեթ ամուլ էր, և եր-
կոքեան անցեալ էին զաւուրբք իւրեանց։
8 * Եւ եղեւ 'ի քահանայանալն նորա ըստ կար-
գի աւուրցն հասանելոց առաջի աստուծոյ,

*ըստ օրինի քահանայութեանն՝ եհաս նմա 9
խունկ արկանել մտեալ 'ի տաճարն տեառն.
*Եւ ամենայն բազմութիւն ժողովրդեանն կա- 10
յին յաղօթս արտաքոյ 'ի ժամու խնկոցն։
*Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ տեառն, զի 11
կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն։ *Եւ խռո- 12
վեցաւ զաքարիա՝ իբրեւ ետես, եւ անկաւ ահ
'ի վերայ նորա։ *Ասէ ցնա հրեշտակն տեա- 13
ռն. մի երկնչիր, զաքարիա, զի լսելի եղեն
աղօթք քո, եւ կին քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա յովհաննէս։
*Եւ եղիցի քեզ ուրախութիւն եւ ցնծու- 14
թիւն. եւ բազումք 'ի ծննդեան նորա խնդաս-
ցեն. *զի եղիցի մեծ առաջի տեառն. եւ գի- 15
նի եւ օղի մի արբցէ. եւ հոգւով սրբով լցցի
անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ. *Եւ զբազումս 16
յորդւոցն իսրայելի դարձուսցէ 'ի տէր աս-
տուած իւրեանց։ *Եւ նա եկեսցէ առաջի 17
նորա հոգւով զօրութեամբ եղիայի դարձու-
ցանել զսիրտս հարց յորդիս, եւ զանհաւանս
յիմաստութիւն արդարոց. պատրաստել տեա-
ռն ժողովուրդ կազմեալ։ *Եւ ասէ զաքարիա 18
ցհրեշտակն. եւ իւ գիտացից զայդ. զի ես
ծեր եմ, եւ կին իմ անցեալ զաւուրբք իւրովք։
*Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. ես 19
եմ գաբրիէլ՝ որ կամ առաջի աստուծոյ, եւ
առաքեցայ խօսել ընդ քեզ եւ աւետարանել
քեզ զայդ։ *Եւ ահա եղիցես համր, եւ մի 20
կարասցես խօսել մինչեւ ցօրն՝ յորում այդ

լինիցի. փոխանակ զի ոչ հաւատացեր բանից
21 իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանակի իւրեանց: * Եւ
ժողովուրդն ակն ունէր զաքարիայ, և զարմա-
22 նային ընդ յամելն նորա ՚ի տաճարին: * Եւ
ելեալ եւ ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա, և իմա-
ցան թէ տեսիլ ետես ՚ի տաճարին. և նա նը-
շանացի խօսէր ընդ նոսա, և կայր պապան-
23 ձեալ: * Եւ եղեւ իբրեւ լցան աւուրք պաշ-
24 տաման նորա, գնաց ՚ի տուն իւր: * Եւ յետ
աւուրցն այնոցիկ յղացաւ եղիսաբեթ կին
նորա, և թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ, և
25 ասէր. * զի՞նչ գործ գործեաց ընդ իս տէր՝
յաւուրս յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախա-
տինս իմ ՚ի մարդկանէ:
26 * Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ
գաբրիէլ հրեշտակ յաստուծոյ ՚ի քաղաք մի
գալիլեացւոց, որում անուն էր նազարեթ,
27 * առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր
յովսէփ՝ ՚ի տանէ դաւթի, և անուն կուսին
28 մարիամ: * Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ. ուրախ
29 լեր, բերկրեալդ, տէր ընդ քեզ: * Եւ նա ընդ-
բանն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ
30 որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս: * Եւ ասէ ցնա
հրեշտակն. մի երկնչիր մարիամ, զի գտեր շը-
31 նորհս յաստուծոյ. * և ահա յղասջիր, և ծնա-
ցես որդի. և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս:
32 * Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի.
և տացէ նմա տէր աստուած զաթոռն դաւթի
հօր նորա, և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն

յակովբայ 'ի յաւիտեանս. * և Թագաւորու- 33
թեան նորա վախճան մի՛ լիցի: * Ասէ մա- 34
րիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ,
քանզի զայր ո՛չ գիտեմ: * Պատասխանի ետ հը- 35
րեշտակն և ասէ ցնա. հոգի սուրբ եկեսցէ 'ի
քեզ, և զօրութիւն բարձրելոյ հովանի լիցի 'ի
վերայ քո. քանզի և որ ծնանելոցն է 'ի քէն՝
սուրբ է, և որդի աստուծոյ կոչեսցի: * Եւ 36
ահա եղիսաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է
'ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ա-
միս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. * զի ո՛չ 37
տկարասցի առ յաստուծոյ ամենայն բան: * Եւ 38
ասէ մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին տեա-
ռըն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և գնաց 'ի
նմանէ հրեշտակն:

* Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ՝ 59
գնաց 'ի լեռնակողմն փութապէս 'ի քաղաքն
յուդայ, * և եմուտ 'ի տուն զաքարիայ, և 40
ետ ողջոյն եղիսաբեթի: * Եւ եղեւ իբրեւ լը- 41
ուաւ ողջոյնն մարիամու եղիսաբեթ, խա-
ղաց մանուկն յորովայնի նորա. և լցաւ եղի-
սաբեթ հոգւովն սրբով. * և 'ի ձայն բարձր աղա- 42
ղակեաց և ասէ. օրհնեալ ես դու 'ի կանայս,
և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո. * և ուստի՞ 43
է ինձ այս, զի եկեսցէ մայր տեառն իմոյ առ
իս: * Զ'ի ահաւասիկ իբրեւ եղեւ ձայն ող- 44
ջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մա-
նուկս յորովայնի իմում. * և երանի որ հաւա- 45
տայցէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս

46 նմա 'ի տեառնէ ։ * Եւ ասէր մարիամ. Մե֊
47 ծացուսցէ անձն իմ զտէր, * և ցնծացաւ հո֊
48 գի իմ յաստուած փրկիչ իմ, * զի հայեցաւ 'ի
խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ ։ Զի ահա
յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք.
49 * զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն, և սուրբ է
50 անուն նորա, * և ողորմութիւն նորա ազգաց
51 յազգս երկիւղածաց իւրոց ։ * Արար զօրու֊
թիւն բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտա֊
52 ւանս մտօք սրտից իւրեանց. * քակեաց ըզ֊
հզօրս յաթոռոց, և բարձրացոյց զխոնարհս ։
53 * Զքաղցեալս լցոյց բարութեամբ, և զմե֊
54 ծատունս արձակեաց ունայնս ։ * Պաշտպա֊
նեաց իսրայէլի ծառայի իւրում՝ յիշել զո֊
55 ղորմութիւնս, * որպէս խօսեցաւ առ հարս
մեր՝ աբրահամու և զաւակի նորա յաւիտեան։
56 * Եկաց մարիամ առ նա իբրև ամիս երիս,
57 և դարձաւ 'ի տուն իւր ։ * Եւ եղիսաբեթի
լցան ժամանակք ծնանելոյ, և ծնաւ որդի ։
58 * Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգա֊
տոհմ նորա, զի մեծ արար տէր զողորմութիւն
59 իւր ընդ նմա, և խնդային ընդ նմա ։ * Եւ ե֊
ղեւ յաւուրն ութերորդի եկին թլփատել
զմանուկն, և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ
60 զաքարիա ։ * Պատասխանի ետ մայր նորա և ա֊
61 սէ. ոչ, այլ կոչեսցի յովհաննէս ։ * Եւ ասեն
ցնա. քանզի ոչ ոք է յազգի քում՝ որոյ կոչի
62 անուն յովհաննէս ։ * Ակնարկէին հօրն նորա՝
63 թէ զինչ կամիցի կոչել զնա ։ * Եւ խնդրեաց

տախտակ, գրեաց եւ ասէ. յովհաննէս է ա-
նուն դորա: Եւ զարմացան ամենեքին: * Եւ 64
բացաւ բերան նորա վաղվաղակի եւ լեզու նո-
րա, եւ խօսէր եւ օրհնէր զաստուած: * Եւ ե- 65
ղեւ ահ 'ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զայս,
եւ որ շուրջ բնակեալն էին զնոքօք, եւ ընդ ա-
մենայն լեռնակողմն Հրէաստանի պատմէին
ամենայն բանքս այսոքիկ: * Եւ եդին ամենե- 66
քեան որ լսէին 'ի սիրտս իւրեանց եւ ասեն.
զի՞նչ լինիցի մանուկս այս: Եւ ձեռն տեա-
ռն էր ընդ նմա: * Եւ զաքարիա հայր նորա 67
լցաւ հոգւով սրբով, մարգարէացաւ եւ ասէ.
* Օրհնեալ տէր աստուած իսրայէլի, զի յայց 68
ել մեզ՝ եւ արար փրկութիւն ժողովրդեան
իւրում: * Եւ յարոյց եղջիւր փրկութեան 69
մեզ 'ի տանէ դաւթի ծառայի իւրոյ, * որպէս 70
խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ յաւիտենից մար-
գարէքն նորա էին: * Փրկութիւն 'ի թշնա- 71
մեաց մերոց, եւ 'ի ձեռաց ամենայն ատելեաց
մերոց. * առնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր, 72
եւ յիշել զուխտն իւր սուրբ: * Զերդումն 73
զոր երդուաւ աբրահամու հօր մերում, տալ
մեզ * առանց երկիւղի, 'ի ձեռաց թշնա- 74
մեաց փրկեալս, պաշտել զնա * սրբութեամբ 75
եւ արդարութեամբ առաջի նորա՝ զամենայն
աւուրս կենաց մերոց: * Եւ դու, մանուկ, 76
մարգարէ բարձրելոյ կոչեսցիս. զի երթիցես
առաջի երեսաց տեառն՝ պատրաստել զճա-
նապարհս նորա: * Տալ գիտութիւն փրկու- 77

թեան ժողովրդեան նորա, ՚ի թողութիւն
78 մեղաց նոցա։ * Վասն գթութեան ողորմու-
թեան Աստուծոյ մերոյ, որովք այց արասցէ
79 մեզ արեգակն ՚ի բարձանց, * երեւել որոց ՚ի
խաւարի եւ ՚ի ստուերս մահու նստէին, ուղ-
ղել զոտս մեր ՚ի ճանապարհս խաղաղութեան։
80 * Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր հոգւով,
եւ էր յանապատս մինչեւ յօր երեւելոյ նորա
Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել
հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր
2 առնել ընդ ամենայն տիեզերս. * այս առա-
ջին աշխարհագիր եղեւ ՚ի դատաւորութեան
3 Ասորւոց Կիւրենեայ։ * Եւ երթային ամենե-
քեան մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր
4 քաղաքի։ * Ել եւ Յովսէփ ՚ի Գալիլեէ ՚ի քա-
ղաքէ Նազարեթէ ՚ի Հրէաստան, ՚ի քաղաք
Դաւթի, որ կոչի Բեթղեհէմ, վասն լինելոյ նո-
5 րա ՚ի տանէ եւ յազգէ Դաւթի, * մտանել
յաշխարհագիր Մարեմաւ հանդերձ զոր խօ-
6 սեալն էր նմա, եւ էր յղի։ * Եւ եղեւ ՚ի հա-
սանելն նոցա անդր, լցան աւուրք ծննդեան
7 նորա, * եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ
պատեաց ՚ի խանձարուրս, եւ եդ զնա ՚ի մսու-
րի. զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջավանին։
8 * Եւ հովիւք էին ՚ի տեղւոջն յայնմիկ

բացօթեւանք, որ պահէին զպահպանութիւնս
գիշերոյ հօտից իւրեանց։ * Եւ հրեշտակ 9
տեառն երեւեցաւ նոցա, եւ փառք տեառն
ծագեցին առ նոսա, եւ երկեան երկիւղ մեծ։
* Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն. մի երկնչիք, զի 10
ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն
մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն. * զի 11
ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օծեալ տէր, ՚ի
քաղաքի դաւթի։ * Եւ այս նշանակ ձեզ, գը- 12
տանիցէք մանուկ պատեալ ՚ի խանձարուրս,
եւ եդեալ ՚ի մսուր։ * Եւ յանկարծակի եղեւ 13
ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօ-
րաց երկնաւորաց, որ օրհնէին զաստուած եւ
ասէին։ * Փառք ՚ի բարձունս աստուծոյ, եւ յեր- 14
կիր խաղաղութիւն, ՚ի մարդիկ հաճութիւն։
* Եւ եղեւ իբրեւ վերացան ՚ի նոցանէ հրեշ- 15
տակքն յերկինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն. ե-
կայք երթիցուք մինչեւ ցբեթղեհէմ, եւ տես-
ցուք զինչ է բանս այս որ եղեւ, զոր տէր ե-
ցոյց մեզ։ * Եւ եկին փութանակի, եւ գտին 16
զմարիամ եւ զյովսէփ, եւ զմանուկն եդեալ ՚ի
մսուր, * եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ 17
նոցա զմանկանէն։ * Եւ ամենեքին որ լսէին՝ 18
զարմանային վասն բանիցն զոր խօսեցան ընդ
նոսա հովիւքն։ * Եւ մարիամ զամենայն զբա- 19
նըս զայսոսիկ պահէր, եւ խելամուտ լինէր ՚ի
սրտի իւրում։ * Եւ դարձան հովիւքն՝ փառա- 20
ւոր առնէին եւ օրհնէին զաստուած վասն ա-
մենայնի զոր լուան եւ տեսին, որպէս պատմե-

21 ցուն նորա։ * Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թլ-
փատել զնա, եւ կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս՝
որ կոչեցեալն էր 'ի հրեշտակէն, մինչչեւ յղա-
22 ցեալ էր զնա յորովայնի։ * Եւ իբրեւ լցան
աւուրք սրբութեան նոցա ըստ օրինացն Մով-
սէսի, ածին զնա յԵրուսաղէմ յանդիման տա-
23 նել տեառն. * որպէս եւ գրեալ է յօրէնս տեա-
ռն, թէ ամենայն արու որ բանայ զարգանդ՝
24 սուրբ տեառն կոչեսցի։ * Եւ տալ պատարա-
գս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս տեառն, զոյգս
տատրակաց կամ երկուս ձագս աղաւնեաց։
25 * Եւ ահա էր այր մի յԵրուսաղէմ, որոյ
անուն էր Սիմէոն. եւ էր այրն այն արդար եւ
երկիւղած, եւ ակն ունէր մխիթարութեանն
26 Իսրայէլի, եւ հոգի սուրբ էր 'ի նմա։ * Եւ էր
նորա հրաման առեալ 'ի հոգւոյն սրբոյ՝ մի տե-
սանել զմահ, մինչեւ տեսցէ զօծեալն տեառն։
27 * Եւ եկն հոգւովն 'ի տաճարն։ Եւ իբրեւ ա-
ծին ծնողքն զմանուկն Յիսուս՝ առնել նոցա
ըստ սովորութեան օրինացն 'ի վերայ նորա,
28 * եւ նա առ ընկալաւ զնա 'ի գիրկս իւր, եւ օրհ-
29 նեաց զաստուած եւ ասէ. * Արդ արձակես զծա-
ռայս քո, տէր, ըստ բանի քում 'ի խաղա-
30 ղութիւն, * զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն
31 քո, * զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն
32 ժողովրդոց։ * Լոյս 'ի յայտնութիւն հեթանո-
սաց, եւ փառս ժողովրդեան քում Իսրայէլի։
33 * Եւ էին հայր եւ մայր նորա զարմացեալ 'ի վե-
34 րայ բանիցն, որ խօսէին զնմանէ։ * Եւ օրհ-

նեաց զնոսա Սիմէոն, եւ ասէ ցՄարիամ մայր
նորա. ահա սա կայ 'ի գլորումն եւ 'ի կանգնու-
մըն բազմաց 'ի մէջ Իսրայէլի, եւ 'ի նշան հակա-
ռակութեան. *Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ 35
սուր. զի յայտնեսցին 'ի բազմաց սրտից խոր-
հուրդք: *Եւ անդ էր Աննա մարգարէ՝ դուս- 36
տըր Փանուելի յազգէ Ասերայ. սա ինքն ան-
ցեալ էր զաւուրբք բազմօք, կեցեալ ընդ առն
ամս եօթն 'ի կուսութենէ իւրմէ: *Եւ էր 37
այրի ամաց իբրեւ ութսուն եւ չորից, որ ոչ
մեկնէր 'ի տաճարէն, այլ պահօք եւ աղօթիւք
պաշտէր զցայգ եւ զցերեկ: *Եւ սա 'ի նմին 38
ժամու յարուցեալ գոհանայր զտեառնէ, եւ
խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն ունէ-
ին փրկութեանն Երուսաղէմի: *Եւ իբրեւ 39
կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն տեառն,
դարձան անդրէն 'ի Գալիլեա 'ի քաղաքն իւ-
րեանց Նազարէթ: *Եւ մանուկն աճէր եւ զօ- 40
րանայր լի իմաստութեամբ, եւ շնորհք աստու-
ծոյ էին 'ի վերայ նորա: *Եւ երթային ծնողք 41
նորա ամի ամի յԵրուսաղէմ 'ի տօն զատկին:
*Եւ իբրեւ եղեն նորա ամք երկոտասան, յե- 42
լանել նոցա յԵրուսաղէմ ըստ սովորութեան
տօնին, *եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ դառնալ 43
անդրէն, մնաց Յիսուս մանուկն յԵրուսաղէմ.
եւ ոչ գիտացին ծնողքն նորա. *կարծէին զնը- 44
մանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին իբրեւ
աւուր միոյ ճանապարհ, եւ խնդրէին զնա ընդ
դրացիսն եւ ընդ ծանօթս. *Եւ իբրեւ ոչ գը- 45

տին, դարձան անդրէն յԵրուսաղէմ խնդրել
46 զնա։ *Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին զնա
՚ի տաճարին զի նստէր ընդ վարդապետսն,
47 լսէր ՚ի նոցանէ եւ հարցանէր զնոսա։ *Զար-
մանային ամենեքեան որ լսէին ՚ի նմանէ՝ ընդ
իմաստութիւնն եւ ընդ պատասխանիս նորա.
48 *Եւ իբրեւ տեսին զնա՝ զարմացան։ Եւ ասէ
ցնա մայրն իւր. որդեակ, զի՞նչ գործ գործե-
ցեր դու ընդ մեզ. ահաւասիկ հայր քո եւ ես
49 տառապեալք խնդրէաք զքեզ։ *Եւ ասէ ցնո-
սա. զի՞ խնդրէիք զիս. ո՞չ գիտէիք եթէ ՚ի տան
50 հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել։ *Եւ նոքա ո՛չ
51 իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա։ Եւ
էջ ընդ նոսա, եւ գնաց ՚ի Նազարեթ. եւ էր նոցա
հնազանդ, եւ մայրն նորա պահէր զամենայն
52 զբանսն ՚ի սրտի իւրում։ *Եւ Յիսուս զարգա-
նայր իմաստութեամբ եւ հասակաւ, եւ շնոր-
հօք յԱստուծոյ եւ ՚ի մարդկանէ։

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն
տիբերեայ կայսեր, ՚ի դատաւորութեան Հր-
էաստանի պիղատոսի պոնտացւոյ, եւ ՚ի չոր-
րորդապետութեան գալիլեացւոց հերովդի, եւ
՚ի փիլիպպոսի եղբօր նորա չորրորդապետութեան
իտուրացւոց եւ տրաքոնացւոց աշխարհին, եւ ՚ի
չորրորդապետութեն լիւսանեայ՝ աբիլենացւոց,
2 * եւ ՚ի քահանայապետութեան աննայի եւ կա-

յիափայ , եղեւ բան աստուծոյ 'ի վերայ յով-
հաննու որդւոյ զաքարիայ յանապատի անդ :
* Եւ եկն յամենայն կողմն յորդանանու՝ քարո- 3
զել մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թողու-
թիւն մեղաց : * Որպէս եւ գրեալ է 'ի գիրս 4
պատգամաց եսայեայ մարգարէի . Ձայն բարբա-
ռոյ յանապատի , պատրաստ արարէք զճանա-
պարհ տեառն , եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նո-
րա . ամենայն ձորք լցցին , եւ ամենայն լերինք 5
եւ բլուրք խոնարհեսցին ; եւ եղիցին դժուա-
րինքն 'ի դիւրինս , եւ առապարքն 'ի հարթ ճա-
նապարհս . * Եւ տեսցէ ամենայն մարմին զփրկ- 6
կութիւն աստուծոյ : * Եւ ասէր ցժողովուրդ- 7
սն ելեալս մկրտել 'ի նմանէ . Ծնունդք իժից ,
ո՞ ցոյց ձեզ փախչել 'ի բարկութենէն որ գա-
լոց է . * արարէք այսուհետեւ պտուղս արժա- 8
նիս ապաշխարութեան . եւ մի սկսանիցիք ասել՝
եթէ ունիմք հայր զաբրահամ . զայս ասեմ
ձեզ . եթէ կարող է աստուած 'ի քարանցս
յայսցանէ յարուցանել որդիս աբրահամու :
* Բայց աւասիկ տապար առ արմին ծառոց 9
կայ . ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բար-
ւոք , հատանի եւ 'ի հուր արկանի :
* Հարցանէին զնա ժողովուրդքն եւ ասէ- 10
ին . Իսկ արդ զի՞նչ գործեսցուք : * Պատասխա- 11
նի ետ եւ ասէ ցնոսա . որ լիցեն երկու հան-
դերձք՝ տացէ զմին այնմ որ ոչ գուցէ , եւ որ
կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ : * Եկին եւ 12
մաքսաւորք մկրտել . եւ ասեն ցնա . Վարդապետ,

13 զի՞նչ գործեսցուք։ *Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի՛
ինչ աւելի քան զհրամայեալս ձեզ առնիցէք։
14 *Հարցանէին զնա եւ զինուորքն եւ ասէին. Եւ
մեք զի՞նչ գործեսցուք։ Նա ասէ ցնոսա. Մի՛ զոք
խուիցէք՝ եւ մի՛ զոք զրպարտիցէք, շատ լիցին
15 ձեզ թոշակքն ձեր։ *Մինչ այն ունէր ժողո-
վուրդն, եւ խորհէին ամենեքեան ի միտս իւ-
րեանց վասն յովհաննու՝ միթէ նա՞ իցէ Քրիս-
16 տոսն։ *Պատասխանի ետ ամենեցուն եւ ասէ.
Ես մկրտեմ զձեզ ջրով. բայց գայ զօրագոյն
քան զիս, զորոյ չեմ բաւական բառնալ զկօշի-
կս, նա մկրտեսցէ զձեզ հոգւով սրբով եւ հր-
17 ով։ *Որոյ հեծանոցն ի ձեռին իւրում սրբ-
ել զկալ իւր, եւ ժողովել զցորեանն ի շտեմա-
րանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։
18 *Բազում եւ այլ ինչ մխիթարութեամբ աւե-
19 տարանէր ժողովրդեանն։ *Բայց Հերովդէս
չորրորդապետն յանդիմանեալ ի նմանէ վասն Հե-
րովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն ամենայն
20 չարեացն զոր գործեաց Հերովդէս, *յաւել
եւ զայն եւս ի վերայ ամենայնի, եւ եդ ի բան-
21 տի զյովհաննէս։ *Եւ եղեւ ի մկրտել ամե-
նայն ժողովրդեանն, եւ ընդ յիսուսի մկրտելոյ
22 եւ կալ յաղօթս, բանալ երկնից, *եւ իջանել
հոգւոյն սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ
աղաւնի ի վերայ նորա, եւ գալ ձայն յերկնից՝
որ ասէր. դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ
23 հաճեցայ։ *Եւ ինքն յիսուս էր ամաց իբրեւ
երեսնից, սկսեալ՝ որոց որպէս կարծէր որդի

յովսեփայ, որ յակովբայ, որ հեղեայ, որ
մատաթեայ, * որ ղեւեայ, որ մեղքեայ, 24
որ յաննեայ, որ յովսեփեայ, * որ մատաթեայ, 25
որ ամովսեայ, որ նաւումայ, որ էսղեայ, որ
նանգեայ, * որ մաաթեայ, որ մատաթեայ, 26
որ սեմեայ, որ յովսեքեայ, որ յովդայ, * որ 27
յովհանանայ, որ ռեսայ, որ զօրաբաբելի, որ
սաղաթիելի, որ ներեայ, * որ մեղքեայ, որ 28
ադդեայ, որ կովսամայ, որ եղմովդադայ,
որ էրայ, * որ յեսուայ, որ եղիազարայ, որ 29
յովրամայ, որ մատթայ, որ ղեւեայ, * որ 30
շմաւոնի, որ յուդայի, որ յովսեփայ, որ
յովնամայ, որ եղեակիմայ, * որ մեղթեայ, 31
որ մեննայ, որ մատաթայ, որ նաթանայ, որ
դաւթի, * որ յեսսեայ, որ ովբեդայ, որ 32
բոոսայ, որ սաղմանայ, որ նաասոնի, * որ 33
ամինադաբայ, որ արամայ, որ ադմեայ, որ
առնեայ, որ եսրովմայ, որ փարէսի, որ յու-
դայի, * որ յակովբայ, որ իսահակայ, որ աբ- 34
րահամու, որ թառայի, որ նաքովրայ, * որ 35
սերուքայ, որ ռագաւայ, որ փաղեկայ, որ
եբերայ, որ սաղայի, * որ կայնանայ, որ 36
արփաքսադայ, որ սեմայ, որ նոյի, որ ղա-
մեքայ, * որ մաթուսաղայի, որ ենովքայ,
որ յարեդի, որ մաղաղայելի, որ կայնանայ,
* որ ենովսայ, որ սեթայ, որ ադամայ, որ 37
աստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Իսկ Յիսուս լի Հոգւով սրբով դարձաւ 'ի
յորդանանէ. և վարէր Հոգւովն յանապատ՝
2 *աւուրս քառասուն փորձեալ 'ի սատանայէ.
և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայնոսիկ, և 'ի
3 կատարելն նոցա՝ քաղցեաւ։ *Իսկ ասէ ցնա
սատանայ. եթէ որդի ես Աստուծոյ, ասա քա-
4 րիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի։ *Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս և ասէ. գրեալ է, եթէ ոչ հացիւ
միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ Աս-
5 տուծոյ։ *Իսկ հանեալ զնա 'ի լեառն մի բար-
ձր՝ եցոյց նմա զամենայն թագաւորութիւնս
6 աշխարհի 'ի վայրկեան ժամանակի. *և ասէ
ցնա սատանայ. քեզ տաց զայս ամենայն իշ-
խանութիւն և զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ
7 է, և ում կամիմ՝ տամ զսա. *արդ դու եթէ
անկեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ, քեզ
8 եղիցի ամենայն։ *Պատասխանի ետ նմա Յի-
սուս և ասէ. գրեալ է երկիր պագցես Տեառն
Աստուծոյ քում, և զնա միայն պաշտեսցես։
9 *Իսկ ած զնա յԵրուսաղէմ, և կացոյց 'ի վերայ
աշտարակի տաճարին, և ասէ ցնա. եթէ որ-
դի ես Աստուծոյ, արկ զքեզ աստի 'ի վայր.
10 *զի գրեալ է, եթէ հրեշտակաց իւրոց պա-
11 տուիրեալ է վասն քո՝ պահել զքեզ. *զի 'ի
վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ, մի երբեք հար-
12 ցես զքարի զոտն քո։ *Պատասխանի ետ նմա
Յիսուս և ասէ. ասացեալ է, թէ ոչ փորձես-

ցես զՏէր Աստուած քո։ *Եւ կատարեալ 13
զամենայն փորձութիւնս սատանայի, ի բաց
եկաց ի նմանէ առ ժամանակ մի։

ԲԿ *Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգ- 14
ւոյն ի Գալիլեա, և ել համբաւ զնմանէ ընդ
ամենայն կողմանս գաւառին. *Եւ նա ուսու- 15
ցանէր ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ
յամենեցունց։ *Եւ եկն ի Նազարեթ ուր սը- 16
նեալն էր, և եմուտ ըստ սովորութեան իւ-
րում յաւուր շաբաթու ի ժողովուրդն։ *Եւ 17
ետուն նմա գիրս Եսայեայ մարգարէի. և յա-
րեաւ ընթեռնուլ. և իբրև եբաց զգիրսն՝ ե-
գիտ զայն տեղի յորում գրեալն էր։ *Հոգի 18
Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ և օծ իսկ զիս.
աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բը-
ժշկել զբեկեալս սրտիւ. *Քարոզել գերեաց 19
զթողութիւն, և կուրաց տեսանել, արձակել
զվիրաւորս ի թողութիւն, քարոզել զտարե-
կան Տեառն ընդունելի։ *Եւ խփեալ զգիրսն՝ 20
ետ ցպաշտօնեայն, և նստաւ. և ամենեցուն
որ ի ժողովրդեանն էին աչք՝ ի նա հայէին։
*Եւ սկսաւ ասել ցնոսա. այսօր լցան գիրքս 21
այս յականջս ձեր։ *Եւ ամենեքին վկայէին 22
նմա, և զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ
ելանէին ի բերանոյ նորա, և ասէին. ո՞չ սա է
որդին Յովսեփու։ *Եւ ասէ ցնոսա. ապաքէն 23
ասիցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ, բժըշ-
կեա զանձն քո. որչափ լուաք զոր արարեր ի
Կափառնայում, արա և աստ ի քում գաւա-

24 ուր։ *Եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ չէ մար-
25 գարէ ընդունելի 'ի քաղաքի իւրում։ *Ճշմա-
րիւ ասեմ ձեզ, զի բազում այրիք էին յաւու-
րս Եղիայի 'ի մէջ Իսրայէլի, յորժամ փակե-
ցան երկինք զերիս ամս և զվեց ամիս, և ե-
26 ղեւ սով մեծ ընդ ամենայն երկիր. *և ոչ առ
մի 'ի նոցանէ առաքեցաւ Եղիա, բայց միայն
'ի Սարեփթա Սիդոնացւոց՝ առ կին մի այրի։
27 *Եւ բազում բորոտք էին յԻսրայէլ առ Եղի-
սէիւ մարգարէիւ. և ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբե-
28 ցաւ, բայց միայն Նեեման Ասորի։ *Եւ լցան
ամենեքին բարկութեամբ 'ի ժողովրդեանն՝
29 իբրեւ լսէին զայս. *և յարուցեալ հանին զնա
արտաքոյ քաղաքին, և ածին զնա մինչեւ յար-
տեւանն լերինն յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շի-
30 նեալ էր, գահավէժ առնել զնա։ *Եւ նա
անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր։
31 *Եւ էջ 'ի Կափառնաում 'ի քաղաքն Գա- ԲԲ
լիլեացւոց, և ուսուցանէր զնոսա 'ի շաբաթ-
32 ուն։ *Եւ զարմանային ընդ վարդապետու-
թիւնն նորա, զի իշխանութեամբ էր բանն
33 նորա։ *Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի, որ
ունէր այս դիւի պղծոյ, և աղաղակեաց 'ի ձայն
34 մեծ՝ *և ասէ. Թուլացո, զի՞ կայ մեր և քո,
Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանե՞լ զմեզ.
գիտեմք զքեզ ո՛վ ես, սուրբդ Աստուծոյ։
35 *Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և ասէ. պապանձեաց
և ել 'ի դմանէ։ Օ գետնեաց զնա դեւն 'ի մի-
ջի անդ և ել 'ի նմանէ, և ինչ ոչ վնասեաց նմա։

* Եւ եղեն զարմանալիք ՚ի վերայ ամենեցուն, 36
խօսէին ընդ միմեանս եւ ասէին. զի՞նչ է բա-
նըս այս, զի իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ
սաստէ այսոց պղծոց՝ եւ ելանեն։ * Եւ երթայր 37
հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զ-
գաւառաւն։ * Եւ յարուցեալ ՚ի ժողովրդենէ 38
անտի, եմուտ ՚ի տուն սիմոնի. * զզոքանչ սի- 39
մոնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, եւ աղա-
չեցին զնա վասն նորա. * եկաց առ նմա, սաս- 40
տեաց ջերմանն, եւ եթող զնա. եւ վաղվաղա-
կի յարեաւ եւ պաշտէր զնոսա։ * Եւ ընդ ա- 41
րեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հի-
ւանդք ՚ի պէսպէս ցաւս, բերէին զնոսա առ
նա։ Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք ՚ի նոցանէ
դնէր ձեռս՝ եւ բժշկէր զնոսա։ * Ելանէին եւ 42
դեւք ՚ի բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին. եթէ
դու ես որդի աստուծոյ. եւ նա սաստէր եւ ոչ
տայր նոցա թոյլ խօսել, զի գիտէին զնա թէ
քրիստոսն է։

ԲԳ

* Եւ իբրեւ տիւ եղեւ, ել գնաց յանա- 43
պատ տեղի. եւ ժողովուրդքն խնդրէին զնա.
եկին մինչեւ առ նա, եւ արգելուին զնա՝ զի
մի գնասցէ ՚ի նոցանէ։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. եւ 44
այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել
զարքայութիւնն աստուծոյ, զի յայն իսկ առա-
քեցայ։ * Եւ քարոզէր ՚ի ժողովուրդս գալի- 45
լեացւոց։

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ եղեւ 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեա-
նըն եւ լսել զբանն Աստուծոյ, եւ ինքն կայր առ
2 ծովակին Գեննեսարեթայ. * եւ ետես երկուս
նաւս զի կային առ ծովակին, եւ ձկնորսքն ե-
3 լեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային զգործիսն։ * Ել
նա 'ի մի նաւուցն՝ որ էր Սիմովնի, եւ աղա-
չեաց զնա՝ սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի ցա-
մաքէն. նստաւ՝ եւ ուսուցանէր 'ի նաւէ ան-
4 տի զժողովուրդսն։ * Եւ իբրեւ լռեաց 'ի խօ-
սիցն, ասէ ցՍիմովն. Խաղացո 'ի խորն, եւ ար-
5 կէք զգործիս ձեր յորս։ * Պատասխանի ետ Սի-
մովն եւ ասէ ցնա. Վարդապետ, զամենայն գի-
շերս աշխատ եղեաք՝ եւ ոչ ինչ կալաք, բայց
6 վասն քո բանիդ արկցուք զգործիսս։ * Զայս
իբրեւ արարին՝ փակեցին 'ի ներքս բազմու-
թիւն ձկանց յոյժ, մինչեւ պատառէին ուռ-
7 կանք նոցա. * եւ ակնարկէին որսակցացն 'ի միւս
նաւն՝ գալ օգնել նոցա. եւ եկին, եւ լցին եր-
կոքին նաւքն՝ մինչեւ մերձ ընկղմել նոցա։
8 * Իբրեւ ետես Սիմովն Պետրոս, անկաւ առ
ծունկսն Յիսուսի եւ ասէ. 'Ի բաց գնա յինէն,
9 Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես։ * Քանզի ահ պա-
տեաց զնա եւ զամենեսեան որ ընդ նմայն էին՝
10 վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին. * Նոյն-
պէս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս զորդիսն Զե-
բեդեայ, որ էին որսակիցք Սիմովնի։ Եւ ա-
սէ ցՍիմովն Յիսուս. Մի՛ երկնչիր, յայսմհետէ

զմարդիկ որսայցես ՚ի կեանս ։ * Եւ հանեալ 11
զնաւն ՚ի ցամաք՝ թողին զամենայն, եւ գնացին
զհետ նորա ։

ԲԴ

* Եւ եղեւ ՚ի հասանելն նորա ՚ի մի ՚ի քա- 12
ղաքացն, ահա այր մի լի բորոտութեամբ, իբ-
րեւ ետես զՅիսուս՝ անկեալ ՚ի վերայ երեսաց
աղաչէր զնա եւ ասէ. տէր, եթէ կամիս, կա-
րող ես զիս սրբել ։ * Ձգեաց զձեռն իւր՝ հա- 13
սոյց ՚ի նա եւ ասէ. կամիմ, սրբեաց ։ Եւ վաղ-
վաղակի գնաց ՚ի նմանէ բորոտութիւնն ։ * Եւ 14
նա պատուիրեաց նմա՝ մի ումեք ասել, այլ
թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային, եւ մատո
պատարագ վասն սրբութեան քո, որպէս եւ
հրամայեաց Մովսէս՝ ՚ի վկայութիւն նոցա ։
* Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ, եւ ժո- 15
ղովէին ժողովուրդք բազումք լսել եւ բժշկել
՚ի հիւանդութեանց իւրեանց ։ * Եւ նա խոյս 16
տայր յանապատ տեղիս, եւ կայր յաղօթս ։

ԲԵ

* Եւ եղեւ ՚ի միում աւուրց՝ եւ ինքն ու- 17
սուցանէր, եւ փարիսեցիքն եւ օրինացն վարդա-
պետք նստէին, որք ժողովեալ էին յամենայն
քաղաքաց գալիլեացւոց եւ հրէաստանի եւ ե-
րուսաղեմի. եւ զօրութիւն տեառն էր ՚ի բժշկ-
կել զնոսա ։ * Եւ ահա արք բերէին մահճօք 18
զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ, եւ խնդրէին զնա
մուծանել ՚ի ներքս եւ դնել առաջի նորա . * եւ 19
իբրեւ ոչ գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն
զնա ՚ի ներքս՝ վասն ամբոխին, ելին ՚ի տանիս,
եւ ՚ի ցուոցն կախեցին զնա, եւ իջուցին մահ-

20 ճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի յիսուսի։ * Եւ
տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու,
21 թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ * Սկսան խորհել
դպիրքն և փարիսեցիք, և ասեն. ո՞ է սա՝ որ
խօսի զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ բնա-
22 մեղս, բայց միայն աստուած։ * Իբրեւ գիտաց
յիսուս զխորհուրդս նոցա, պատասխանի ետ
23 և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր. * զի՞նչ
դիւրագոյն է, ասել՝ թողեա՞լ լիցին քեզ մեղք
24 քո, եթէ ասել՝ արի և գնա։ * Այլ զի գիտաս-
ջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ
յերկրի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն,
քեզ ասեմ՝ արի առ զմահիճս քո, և երթ ՚ի
25 տուն քո։ * Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի
ամենեցուն՝ առ զիւրեւ յորոյ վերայ անկեալ
դնէր, գնաց ՚ի տուն իւր, և փառաւոր առ-
26 նէր զաստուած։ * Զարմանք կալան զամենե-
սին, և փառաւոր առնէին զաստուած. լի ե-
ղեն ահիւ և ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր
նշանս։

27 * Եւ յետ այնորիկ ել անտի, և ետես մաք- Բ.Զ
սաւոր մի՝ որում անուն էր ղեւի, զի նստէր ՚ի
մաքսաւորութեան. և ասէ ցնա, եկ զկնի իմ։
28 * Եւ թողեալ զամենայն՝ յարեաւ գնաց զկնի
29 նորա։ * Եւ արար ընդունելութիւն մեծ նմա
ղեւի ՚ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ բազում
մաքսաւորաց և այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նո-
30 սա։ * Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն և դպիրքն
նոցա զնմա՛ առ աշակերտսն նորա՝ և ասէին.

ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ու-
տէք և ըմպէք ։ * Պատասխանի ետ յիսուս և 31
ասէ ցնոսա, ոչ ինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց,
այլ հիւանդաց. * և ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ 32
զմեղաւորս յապաշխարութիւն ։ * Եւ նոքա 33
ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու պա-
հեն սակս, և խնդրուածս առնեն, նոյնպէս և
փարիսեցւոցն, և քոյքդ ուտեն և ըմպեն ։
* Եւ նա ասէ ցնոսա. մի թէ կարո՞ղ էք մանու- 34
կանց առագաստի մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ՝
հրաման տալ պահել. * եկեսցեն աւուրք՝ յոր- 35
ժամ բարձցի ՚ի նոցանէ փեսայն, ապա պա-
հեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ ։ * Ասաց և առակ 36
մի առ նոսա, թէ ոչ ոք արկանէ ՚ի նոր հան-
դերձէ ՚ի վերայ հնացելոյ ձորձոյ. ապա թէ
ոչ՝ և զնորն պատառէ, և ընդ հնոյն չմիաբա-
նի կապերտն որ ՚ի նորոյն ։ * Եւ ոչ ոք արկանէ 37
գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայ-
թուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս. ինքն հե-
ղու, և տիկքն կորնչին ։ * Այլ գինի նոր ՚ի 38
տիկս նորս արկանելի է, և երկոքին պահին ։
* Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի զնորն. 39
քանզի ասէ՝ եթէ հինն քաղցրագոյն է ։

ԳԼՈՒԽ Զ.

Բէ Եւ եղեւ ՚ի շաբաթու յերկրորդում ա- 1
ռաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն, և ա-
շակերտքն նորա կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ

2 եւ ուտէին։ *Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոց անտի
ցնոսա. զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն ՚ի շաբա-
3 թու։ *Պատասխանի ետ Յիսուս նոցա եւ ա-
սէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զոր արար Դաւիթ,
յորժամ քաղցեաւն ինքն եւ որ ընդ նմայն է-
4 էին. *զիա՞րդ եմուտ նա ՚ի տունն Աստուծոյ,
եւ զհացն առաջաւորութեան եկեր՝ եւ ետ
այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն
ուտել ուրուք, բայց միայն քահանայապետացն։
5 *Եւ ասէ ցնոսա. տէր է որդի մարդոյ եւ շա-
6 բաթու։ *Եւ եղեւ ՚ի միւսում շաբաթուն
մտանել նմա ՚ի ժողովուրդն եւ ուսուցանել.
եւ էր անդ այր մի, եւ ձեռն իւր աջ գօսացեալ
7 էր։ *Եւ սպասէին նմա դպիրքն եւ փարիսե-
ցիք՝ թէ ՚ի շաբաթու բժշկիցէ, զի գտանի-
8 ցեն չարախօսութիւն զնմանէ։ *Եւ նա գի-
տէր զխորհուրդս նոցա. ասէ ցայրն՝ որոյ
ձեռնն գօսացեալ էր, արի անց ՚ի մէջ։ Եւ
9 նա յարուցեալ եկաց։ *Ասէ Յիսուս ցնոսա.
հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է ՚ի շաբա-
թու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ո-
10 գի մի ապրեցուցանե՞լ՝ թէ կորուսանել։ *Եւ
հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին՝ ա-
սէ ցնա. ձգեա զձեռն քո։ Եւ նա ձգեաց, եւ
հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրեւ զմիւսն։
11 *Նոքա լցան յիմարութեամբ, եւ խօսէին ընդ
միմեանս՝ թէ զի՞նչ առնիցեն Յիսուսի։
12 *Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ Գ.Կ
ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս. եւ հանէր զգիշերն

՚ի գլուխ յաղօթսն աստուծոյ: * Եւ իբրեւ այգ 13
եղեւ՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց
՚ի նոցանէ երկոտասանս, զորս և առաքեալս
անուանեաց: * Զսիմովն՝ զոր և պետրոսն ան- 14
ուանեաց, և զանդրէաս եղբայր նորին, և
զյակովբոս, և զյովհաննէս, և զփիլիպպոս,
և զբարթողոմէոս, * և զմատթէոս, և զթով- 15
մաս, և զյակովբոս ալփեայ, և զսիմովն՝ զկո-
չեցեալն նախանձայոյզ, * և զյուդա յակով- 16
բայ, և զյուդա սկարիովտացի՝ որ եղեւ իսկ
մատնիչ: * Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ ՚ի տեղի 17
մի տափարակ, և ժողով աշակերտացն նորա,
և բազմութիւն յոյժ ժողովրդեանն յամենայն
հրէաստանէ և յերուսաղէմէ, և յայնմ կող-
մանէ, և ՚ի ծովեզերէն տիւրոսի և սիդոնի,
* որ եկին լսել ՚ի նմանէ, և բժշկել ՚ի հիւան- 18
դութենէ իւրեանց. և նեղեալքն յայսոց պղ-
ծոց՝ բժշկէին: * Եւ ամենայն ժողովուրդն 19
խնդրէր մերձենալ ՚ի նա, զի զօրութիւն բա-
զում ելանէր ՚ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսին:
* Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն 20
իւր՝ և ասէ. Երանի աղքատաց հոգւով, զի
ձեր է արքայութիւն աստուծոյ: * Երանի որ 21
քաղցեալ են այժմ, զի յագեսջիք: Երանի որ
լան այժմ, զի ծիծաղեսջիք: * Երանի է 22
ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ, և
յորժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն, և
հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն որդւոյ մար-
դոյ: * Ուրախ լիջիք յաւուր յայնմիկ և ցնծ- 23

ծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում են յեր-
կինս. բստ դմին օրինակի առնէին մարգարէ-
24 իցն հարք իւրեանց: *Բայց վա՜յ ձեզ մեծա-
տանցդ, զի ընկալայք զմխիթարութիւն ձեր:
25 *Վա՜յ ձեզ որ յագեալդ էք այժմ, զի քաղ-
ցիցէք. վա՜յ ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ, զի սգայ-
26 ցէք և լայցէք: *Վա՜յ ձեզ՝ յորժամ բարի ա-
սիցեն զձէնջ ամենայն մարդիկ, զի այդպէս
27 առնէին սուտ մարգարէիցն հարքն նոցա: *Այլ
ձեզ ասեմ որ լսէքդ. սիրեցէք զթշնամիս ձեր,
28 բարի արարէք ատելեաց ձերոց. *օրհնեցէք
զանիծիչս ձեր. աղօթս արարէք 'ի վերայ նեղ-
29 չաց ձերոց: *Որ հարկանէ զծնօտ քո, մատո
նմա և զմիւսն. և որ հանէ 'ի քէն զբաճկոն
30 քո, մի արգելուր 'ի նմանէ և զշապիկս: *Ամե-
նայնի որ խնդրէ 'ի քէն՝ տուր, և զոր ինչ հանէ
31 ոք 'ի քէն՝ մի պահանջեր: *Եւ որպէս կամիք
թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արասջիք
32 և դուք նոցա: *Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրե-
լիս ձեր, զի՞նչ շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք
33 սիրեն զսիրելիս իւրեանց. *և եթէ բարի առ-
նէք բարերարաց ձերոց, ո՞ր շնորհ է ձեր. զի
34 և մեղաւորք զնոյն գործեն: *Եւ եթէ տայք
փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիք առնուլ, ո՞ր
շնորհ է ձեր. քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց
35 փոխ տան, զի առցեն անդրէն զկշիռն: *Բայց
սիրեցէք զթշնամիս ձեր, և բարի արարէք ա-
տելեաց ձերոց. և տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն
ունիցիք առնուլ. և եղիցին վարձք ձեր բա-

զում, և եղիջիք որդիք բարձրելոյ. զի նա
քաղցր է ՚ի վերայ չարաց և ապաշնորհաց։
* Եւ եղերուք գթածք՝ որպէս և Հայրն ձեր 36
գթած է։ * Մի դատիք՝ և ոչ դատիցիք. մի 37
պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք. արձակեցէք և ար-
ձակիցիք. * տուք՝ և տացի ձեզ. չափ բարւոք 38
թաթաղուն շարժուն զեղուն տացեն ՚ի գոգս
ձեր. նովին չափով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ։
* Ասաց և առակ մի առ նոսա. միթէ կարիցէ՞ 39
կոյր կուրի առաջնորդել, ո՛չ ապաքէն երկոքին
՚ի խորխորատ անկանիցին։ * Ոչ է աշակերտ 40
լաւ քան զվարդապետ իւր. ամենայն կատա-
րեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր։ * Զի՞ 41
տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո, և ՚ի քում
ական զգերանդ ոչ նշմարես։ * Կամ զիա՞րդ 42
կարես ասել ցեղբայր քո. եղբայր, թող հանից
զշիւղդ յականէ քումմէ, և դու ՚ի քում ա-
կան զգերանդ ոչ տեսանես։ Կեղծաւոր, հան
նախ զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հա-
յեսջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո։ * Զի 43
ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ոչ
դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի.
* զի իւրաքանչիւր ծառ ՚ի պտղոյ իւրմէ ճա- 44
նաչի։ Զի ոչ եթէ ՚ի փշոյ քաղեն թուզ, և
ոչ ՚ի մորենւոյ կթեն խաղող։ * Մարդ բարի՝ 45
՚ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի,
և մարդ չար՝ ՚ի չարէն բղխէ զչար. քանզի ՚ի
յաւելուածոյ սրտին խօսի բերան նորա։ * Զի՞ 46
կոչէք զիս՝ Տէր, Տէր, և զոր ասեմն ոչ առնէք։

47 * Ամենայն որ գայ առ իս և լսէ զբանս իմ և
48 առնէ զնոսա, ցուցից ձեզ ում նման է։ * Նմ-
ման է առն՝ որ շինիցէ տուն, որ փորեաց և
խորեաց, և եդ հիմն ՚ի վերայ վիմի. ՚ի յառ-
նել հեղեղաց՝ բախեաց գետ զտունն, և ոչ
կարաց շարժել զնա. զի հաստատեալ էր հիմն
49 ՚ի վերայ վիմի։ * Իսկ որ լսէ զբանս իմ և ոչ
առնէ, նման է առն՝ որ շինիցէ տուն ՚ի վերայ
հողոյ առանց հիման. զոր բախեաց գետ, և
վաղվաղակի անկաւ, և եղև կործանումն
տանն այնորիկ մեծ։

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Եւ իբրև կատարեաց զամենայն բանս ԳԲ
իւր ՚ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի Կա-
2 փառնաում։ * Հարիւրապետի ուրումն ծա-
ռայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի վախ-
3 ճանել, որ էր նմա պատուական։ * Իբրև
լուաւ զՅիսուսէ, առաքեաց զծերսն ՚ի Հրէից.
աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծա-
4 ռայն նորա։ * Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս՝
աղաչէին զնա սաստիկ և ասէին, թէ արժանի
5 է՝ որում զնոյն առնես. * զի սիրէ
զազգս մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց
6 մեզ։ * Եւ Յիսուս գնայր ընդ նոսա. իբրև
ոչ ինչ կարի հեռի էր ՚ի տանէն, յղեաց առ
նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա.
Տէր մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական

եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես. * վասն 7
որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ
գալոյ. այլ ասա բանիւ՝ և բժշկեսցի ծառա-
յս իմ. * Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ 8
ընդ իշխանութեամբ. ունիմ ընդ ինեւ զի-
նուորս. և ասեմ սմա՝ երթ, և երթայ. և այ-
լում՝ թէ եկ, և գայ. և ծառայի իմում՝
թէ արա զայս, և առնէ։ * Եւ իբրև լուա- 9
ւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ, դարձաւ առ ժողո-
վուրդն որ երթային զհետ նորա և ասէ. Ա-
մէն ասեմ ձեզ, թէ և ոչ յԻսրայէլի այսչափ
հաւատս գտի։ * Եւ դարձան անդրէն պատ- 10
գամաւորքն ի տուն, և գտին զծառայն հի-
ւանդ բժշկեալ։

ԳԳ
* Եւ եղև ի վաղիւն երթայր ի քաղաք մի 11
որում անուն էր Նային. երթային ընդ նմա և
աշակերտքն նորա և ժողովուրդ բազում։ * Իբ- 12
րև մերձ եղև ի դուռն քաղաքին, և ահա
եհանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր մօր իւրոյ. և
նա էր այրի. և ժողովուրդ բազում քաղաքին
էր ընդ նմա։ * Իբրև ետես զնա տէր, գը- 13
թացաւ ի նա և ասէ՝ մի լար։ * Եւ մատու- 14
ցեալ մերձեցաւ ի դագաղն. և որ բար-
ձեալն ունէին՝ կացին առին. և ասէ. պա-
տանեակ դու քեզ ասեմ, արի։ * Կանգնեցաւ և 15
նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ ըզ- 16
նա ցմայր իւր։ * Եւ ահ կալաւ զամենեսին,
և փառաւոր առնէին զԱստուած՝ և ասէին,
թէ մարգարէ մեծ յարուցեալ է ի միջի

մերում, և թէ՝ այց արար աստուած ժողովր-
17 դեան իւրում 'ի բարութիւն։ * Եւ ել զրոյ-
ցս այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա,
18 և ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին։ * Եւ
պատմեցին յովհաննու աշակերտքն իւր վասն
19 ամենայնի այսորիկ։ * Եւ կոչեաց առ ինքն եր-
կուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց յովհաննէս,
առաքեաց առ տէր և ասէ. դու ես որ գա-
20 լոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ * Եւ ե-
կեալ առ նա արքն ասեն. յովհաննէս մկրտիչ
առաքեաց զմեզ առ քեզ և ասէ, դու ես որ
21 գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ * Եւ
'ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս 'ի հիւան-
դութեանց և 'ի հարուածոց և յայսոց չարաց,
22 և կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել։ * Պա-
տասխանի ետ նոցա և ասէ, երթայք պատ-
մեցէք յովհաննու՝ զոր տեսէքդ և լուայք. զի
կոյրք տեսանեն, և կաղք գնան, բորոտք սր-
բին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղ-
23 քատք աւետարանին. * և երանի իցէ՝ որ ոչ
24 գայթագղեսցի յիս։ Եւ իբրեւ գնացին հր-
րեշտակքն յովհաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժո-
ղովուրդսն վասն յովհաննու. զի՞նչ ելէք յա-
նապատն տեսանել. եղէգն շարժուն 'ի հող-
25 մոյ։ * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. ա՞յր 'ի հան-
դերձս փափկութեան զարդարեալ. ահաւա-
սիկ որ 'ի հանդերձս երեւելիս և 'ի փափկու-
26 թեան են՝ յարքունիս են։ * Այլ զի՞նչ ելէք
տեսանել. մարգարէ՞. այո, ասեմ ձեզ՝ առա-

ւել եւս քան զմարգարէ. *զի սա է՝ վասն 27
որոյ գրեալն է, Թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ
իմ առաջի քո՝ որ յարդարեսցէ զճանապարհս
քո առաջի քո։ *Ասեմ ձեզ. մեծ 'ի 28
ծնունդս կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս
ոչ ոք է. բայց փոքրիկն յարքայութեան Աս-
տուծոյ՝ մեծ է քան զնա։ *Եւ ամենայն ժո- 29
ղովուրդն իբրեւ լուաւ՝ եւ մաքսաւորքն, ար-
դարացուցին զԱստուած, զի մկրտեցան 'ի մկր-
տութիւնն Յովհաննու։ *Իսկ փարիսեցիքն 30
եւ օրէնսգիտք զխորհուրդն Աստուծոյ անար-
գեցին յանձինս իւրեանց, զի ոչ մկրտեցան
'ի նմանէ։ *Ընդ ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ 31
ազգիս այսորիկ, եւ ո՞ւմ իցեն նմանողք. *Նմա- 32
նան են մանկտւոյ՝ որ 'ի հրապարակս նստի-
ցին, կարդայցեն զմիմեանս եւ ասիցեն. փողս
հարաք ձեզ՝ եւ ոչ կաքաւեցէք, ողբացաք՝ եւ
ոչ լացէք։ *Եկն Յովհաննէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր 33
եւ ոչ ըմպէր, եւ ասէք՝ դեւ գոյ 'ի նմա։
*Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ եւ ըմպէ, եւ ասէք, 34
ահա այր կերող եւ արբեցող, բարեկամ մաք-
սաւորաց եւ մեղաւորաց։ *Եւ արդարացաւ 35
իմաստութիւն յորդւոց իւրոց։

ԳԴ *Աղաչէր ոմն զնա 'ի փարիսեցւոցն՝ զի 36
կերիցէ հաց ընդ նմա. եւ մտեալ 'ի տուն փա-
րիսեցւոյն՝ բազմեցաւ։ *Եւ կին մի էր 'ի 37
քաղաքին մեղաւոր, իբրեւ գիտաց թէ բազ-
մեալ է 'ի տան փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ մի
իւղոյ անուշի, *կայր յետոյ առ ոտս նորա, 38

լայր. եւ արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նո֊
րա, եւ հերովք գլխոյ իւրոյ քնքէր, եւ համբու֊
39 րէր զոտս նորա, եւ օծանէր իւղովն: * Իբրեւ
տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեցոյցն զնա, ասէր
ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ ոք էր, ապա
գիտէր թէ ով եւ որպիսի ոք կին մերձենայ ՚ի
40 սա. զի մեղաւոր է: * Պատասխանի ետ Յի֊
սուս եւ ասէ ցնա. սիմոն, ունիմ ինչ ասել
քեզ: Եւ նա ասէ. ասա վարդապետ: Եւ
41 ասէ. * Երկու պարտապանք էին ուրումն փո֊
խատուի. մին պարտէր հինգ հարիւր դահե֊
42 կան, եւ միւսն յիսուն. * Եւ իբրեւ ոչ գոյր նո֊
ցա հատուցանել, երկոցուն շնորհեաց. արդ
43 ասա՝ ո՞վ առաւել սիրեսցէ զնա: * Ասէ սիմոն.
ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում զառաւելն
շնորհեաց: Եւ նա ասէ ցնա, ուղիղ դատե֊
44 ցար: * Եւ դարձեալ ՚ի կինն կողմն, ասէ
ցսիմոն. տեսանե՞ս զայս կին, մտի ՚ի տուն
քո, ջուր ոտից իմոց ոչ ետուր. իսկ սա ար֊
տասուօք իւրովք եթաց զոտս իմ, եւ հերով
45 իւրով քնքեաց. * Համբոյր մի դու ոչ ետուր
ինձ, սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ
46 դադարեաց ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ. * Իւղով
զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ:
47 * Վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին սմա
մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց. զի ո֊
րում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, եւ որում
48 սակաւ՝ սակաւ: * Եւ ասէ ցնա. թողեալ լի֊
49 ցին քեզ մեղք քո: * Եւ սկսան որ բազմեալն

էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւրեանց, ո՞վ
է սա՝ որ զմեղս թողու։ * Եւ նա ասէ ցկինն. 50
հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի խաղա-
ղութիւն։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Գե Եւ եղեւ յետ այնորիկ, և ինքն շրջէր ընդ 1
քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և աւետա-
րանէր զարքայութիւն Աստուծոյ, և երկոտա-
սանքն ընդ նմա. * և կանայք ոմանք՝ որ բժշ- 2
կեալ էին յայսոց չարաց և ՚ի հիւանդութեանց,
Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի, յորմէ եւ-
թն դեւն ելեալ էր. * և Յովհաննա կին Քու- 3
զայ հազարապետին Հերովդի, և Շուշան, և
այլք բազումք որք պաշտէին զնա յընչից իւ-
րեանց։ * Իսկ ՚ի ժողովել բազում ժողովրդոց, 4
և ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկելոցն առ նա,
ասէ առակաւ։ * Ել սերմանացան սերմանել 5
զսերմանիս իւր. և ՚ի սերմանելն իւրում՝ էր
որ անկաւ առ ճանապարհաւ և եղեւ կոխան,
և թռչունք երկնից կերան զնա։ * Եւ այլն 6
անկաւ յապառաժի. և ընդ բուսանելն չորա-
ցաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ։ * Եւ այլն անկաւ 7
՚ի մէջ փշոց. և ընդ նմին բուսեալ փշոցն հեղ-
ձուցին զնա։ * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի 8
և պարարտ. և բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւ-
րապատիկ։ Զայս իբրեւ խօսեցաւ՝ ասէ. որ
ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ * Հարցանէին 9

10 ցնա աշակերտքն, թէ զի՞նչ իցէ առակն։ *Եւ-
նա ասէ. ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս
արքայութեանն Աստուծոյ. բայց այլոցն առա-
կօք, զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լուիցեն՝
11 և մի՛ իմասցին։ *Բայց առակն այս ինչ է։
12 Սերմն՝ բանն Աստուծոյ է. *և որք առ ճա-
նապարհաւն, այնոքիկ են որ լսեն. և ապա
գայ սատանայ հանէ զբանն 'ի սրտից նոցա,
13 զի մի՛ հաւատասցեն և ապրեսցին։ *Եւ որք
յապառաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդու-
թեամբ ընդունին զբանն, և արմատս ոչ ու-
նիցին. որք առ ժամանակ մի հաւատան, և
14 'ի ժամանակի փորձութեան հեռանան։ *Իսկ
որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ իբրև
լսեն զբանն՝ և 'ի հոգս և 'ի մեծութիւն և 'ի
ցանկութիւն աշխարհիս զբաղեալ հեղձնուն
15 և անպտուղ լինին։ *Իսկ որ յերկիրն պարարտ,
որոց բարուք և զուարթագին սրտիւ լուեալ
զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ համբերու-
16 թեամբ։ *Ոչ ոք լուցանէ ճրագ և թագու-
ցանէ ընդ կարասեաւ, կամ դնէ ընդ մահ-
ճօք, այլ 'ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ մը-
17 տանեն՝ զլոյս տեսցեն։ *Զի ոչ ինչ ծածուկ՝ որ
ոչ յայտ լիցի, և ոչ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի
18 և եկեսցէ 'ի յայտ։ *Տեսէք այսուհետև զիարդ
լսէք. զի որ ոք գուցէ՝ տացի նմա, և որ ոչն գու-
ցէ՝ և զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի 'ի նմա-
19 նէ։ *Եկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, և ոչ
կարէին հասանել 'ի նա վասն բազմութեանն։

*Ազդ եղեւ նմա և ասեն. մայր քո և եղբարք 20
քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել։
*Եւ ասէ ցնոսա. մայր իմ և եղբարք իմ սո- 21
քա են, որ զբանն Աստուծոյ լսեն և առնեն։
Գ.Զ *Եւ եղեւ 'ի միում յաւուրց՝ ինքն ել 'ի 22
նաւ և աշակերտքն նորա, և ասէ ցնոսա. ե-
կայք անցցուք յայնկոյս ծովակիս։ Եւ գնա-
ցին։ *Եւ մինչդեռ նաւէին՝ 'ի քուն եմուտ. 23
և էջ մրրիկ հողմոյ 'ի ծովակն՝ և ուռնոյր, և
տագնապէին։ *Մատուցեալ զարթուցին զնա 24
և ասեն. վարդապետ, վարդապետ, կորնչիմք
աւասիկ։ Եւ նա յարուցեալ սաստեաց հող-
մոյն և խռովութեան ջուրցն, և հանդարտե-
ցին, և եղեւ խաղաղութիւն։ *Ասէ ցնոսա. 25
ո՞ւր են հաւատք ձեր։ Եւ զահի հարեալ զար-
մացան, և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ արդեօք իցէ
սա՝ զի և հողմոյ և ջրոյ հրաման տայ, և հը-
նազանդին սմա։ *Եւ նաւեցին իջին յաշ- 26
խարհն գերգեսացւոց, որ է յայնկոյս հան-
դէպ գալիլեայ։ *Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի 27
ցամաք՝ պատահեաց այր մի 'ի քաղաքէն, յո-
րում էին դեւք, և բազում ժամանակս չէր
հանդերձ զգեցեալ և ոչ 'ի տան բնակեալ,
այլ 'ի գերեզմանս։ *Եւ տեսեալ զՅիսուս, 28
աղաղակեաց և անկաւ առաջի նորա, և ասէ
մեծաձայն. զի՞ կայ իմ և քո, Յիսուս որդի Աս-
տուծոյ բարձրելոյ. աղաչեմ զքեզ մի տանջեր
զիս։ *Քանզի հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելա- 29
նել 'ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս

յափշտակեալ էր զնա. և կապէր 'ի շղթայս, և
պահէր յերկաթս, և խզէր զկապանսն և վարէր
30 'ի դիւէն յանապատս: * Եհարց ցնա Յիսուս
և ասէ. զի՞նչ անուն է քեզ: Եւ նա ասէ. լե-
գէոն. զի դևք բազումք մտեալ էին 'ի նա.
31 * և աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տացէ նոցա
32 երթալ յանդունդս: * Եւ էր անդ երամակ մի
խոզից բազմաց արօտական 'ի լերինն. և ա-
ղաչեցին զնա զի հրաման տացէ նոցա մտանել
33 'ի նոսա. և հրամայեաց նոցա: * Եւ ելեալ
դևքն յառնէն՝ մտին 'ի խոզեանն. և դիմեաց
երամակն 'ի դաւհէ անտի 'ի ծովակն՝ և հեղ-
34 ձաւ: * Իբրև տեսին խոզարածքն զլինն որ
եղեն՝ փախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և
35 յագարակս: * Եւ իբրև ելին տեսանել զեղ-
գործն, և եկին առ Յիսուս, և գտին զայրն
ուստի դևքն ելեալ էին, զգեցեալ և զգաս-
տացեալ նստէր առ ոտս Յիսուսի, և երկեան:
36 * Պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զի-
37 արդ փրկեցաւ դիւահարն: * Եւ աղաչէր զն-
նա ամենայն բազմութիւնն շուրջ զկողմամբքն
Գերգեսացւոց՝ գնալ 'ի սահմանացն նոցա,
քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին. և նա մը-
38 տեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն: * Աղաչէր
զնա այրն ուստի դևքն ելեալ էին՝ լինել ընդ
39 նմա. արձակեաց զնա և ասէ. * դարձ 'ի տուն
քո, և պատմեա զոր միանգամ արար քեզ Աս-
տուած: Գնաց 'ի քաղաքն և քարոզէր զոր ինչ
40 արար նմա Յիսուս: * Եւ իբրև դարձաւ ան-

դրէն յիսուս, ընկալաւ զնա ժողովուրդն. քան-
զի ամենեքեան ակն ունէին նմա: * Եւ ահա 41
եկն այր մի՝ որում անուն էր յայրոս, և նա էր
իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտս յիսու-
սի՝ աղաչէր զնա մտանել 'ի տուն նորա. * զի 42
դուստր միամօր էր նորա, ամաց իբրև երկո-
տասանից, և էր մերձ 'ի մահ. և ընդ երթալն
նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին զնա: * Եւ կին մի 43
էր 'ի տեռատեսութեան արեան յամաց եր-
կոտասանից, որում ոչ էր լեալ հնար յումեքէ
բժշկել. * մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի 44
քղանցս հանդերձի նորա, և նոյնժամայն ե-
կաց բղխումն արեան նորա: * Եւ ասէ յիսուս. 45
ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս: Իբրև ամենեքեան
ուրանային, ասէ պետրոս և որ ընդ նմա էին.
վարդապետ, ժողովուրդքդ մղեն և նեղեն
զքեզ: * Եւ ասէ յիսուս. ոմն մերձեցաւ յիս, 46
քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն:
* Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ 'ի 47
նմանէ, եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նո-
րա, թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ 'ի նա՝
պատմեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն, և
թէ որպէս բժշկեցաւ առժամայն: * Եւ ասէ. 48
քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո կեցու-
ցին զքեզ, երթ 'ի խաղաղութիւն: * Եւ 49
մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն 'ի տանէ ժողո-
վրդապետին և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն
քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա: * Իսկ յիսուս 50
իբրև լուաւ, պատասխանի ետ նմա և ասէ.

51 մի երկնչիր, միայն հաւատա՝ եւ կեցցէ։ *Եւ
մտեալ 'ի տունն, ոչ զոք եթող մտանել՝ բայց
միայն զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս,
52 եւ զհայր մանկանն եւ զմայր նորա։ *Լային ա-
մենեքեան եւ կոծէին զնա. եւ Նա ասէ. մի
53 լայք, զի չէ մեռեալ՝ այլ ննջէ։ *Եւ նորա
ծաղր առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։
54 *Եւ Նորա հանեալ զամենեսին արտաքս,
55 *կալաւ զձեռանէ նորա, բարբառեցաւ եւ ա-
56 սէ. արի կաց մանուկ դու։ *Եւ դարձաւ
ոգի նորա, եւ կանգնեցաւ վաղվաղակի. եւ հը-
57 րամայեաց տալ նմա ուտել։ *Եւ զարմացան
ծնողքն նորա. եւ Նա պատուիրէր՝ մի ումեք
ասել որ ինչ եղեւն։

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն, Գ.Է.
ետ նոցա զօրութիւն եւ իշխանութիւն 'ի վերայ
ամենայն դիւաց. եւ բժշկել զհիւանդութիւ-
2 նս։ *Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքա-
յութիւնն աստուծոյ, եւ բժշկել զախտաժէ-
3 տս։ *Եւ ասէ ցնոսա. մի ինչ բառնայք 'ի
ճանապարհ. մի գաւազան, եւ մի մախաղ, մի
հաց, եւ մի արծաթ, մի երկուս հանդերձս
4 ունիցիք։ *Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ա-
5 ջիք, եւ անտի գնասջիք։ *Եւ որք ոչ ընդու-
նիցին զձեզ, յորժամ ելանիցէք 'ի քաղաքէն
յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք

՚ի վկայութիւն նոցա ։* Եւ ելեալ շրջէին ընդ 6
քաղաքս եւ ընդ գեօղս, աւետարանէին եւ բը-
ժշկէին ընդ ամենայն տեղիս ։* Լուաւ Հե- 7
րովդէս չորրորդապետ զգործն ամենայն. եւ
զարմանայր վասն ասելոյն յոմանց,* եթէ յով- 8
հաննէս յարեաւ ՚ի մեռելոց. եւ յոմանց՝ թէ
եղիա յայտնեցաւ, եւ այլոց՝ եթէ մարգարէ
մի յառաջնոցն յարեաւ ։* Ասէ Հերովդէս. 9
զյովհաննէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ
զորմէ զայսպիսի իրս լսեմ ։ Եւ խնդրէր տե-
սանել զնա ։* Դարձան առաքեալքն եւ պատ- 10
մեցին նմա զամենայն զոր արարին ։ Եւ առ-
եալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն ՚ի տեղի ա-
նապատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր բեթ-
սայիդա ։* Եւ ժողովուրդքն իբրեւ գիտացին, 11
գնացին զհետ նորա. եւ ընկալեալ զնոսա՝ խօ-
սէր ընդ նոսա վասն արքայութեանն աստու-
ծոյ, եւ որոց պէտք էին բժշկութեան՝ բժշ-
կէր ։* Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան 12
երկոտասանքն եւ ասեն ցնա. արձակեա զժո-
ղովուրդդ, զի երթեալ շուրջ ՚ի գեօղսն եւ
յագարակս՝ հանգիցեն եւ գտցեն կերակուր.
զի աստ յանապատի տեղւոջ եմք ։* Ասէ ցնո- 13
սա. դուք տուք դոցա ուտել ։ Եւ նոքա ասեն.
ոչ գոյ մեր աւելի քան զհինգ նկանակ եւ զեր-
կուս ձկունս. բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք
բաւական ժողովրդեանդ կերակուր ։* Քանզի 14
էին արք իբրեւ հինգ հազար ։ Ասէ ցաշա-
կերտսն. բազմեցուցէք զդոսա դասս դասս,

15 յիսուն յիսուն ։ * Եւ արարին այնպէս, եւ բազ-
16 մեցուցին զամենեսեան ։ * Եւ առեալ զհինգ-
նկանակն եւ զերկուս ձկունսն, հայեցաւ յեր-
կինս՝ օրհնեաց, եւ եբեկ, եւ տայր աշակերտա-
17 ցըն արկանել ժողովրդեանն ։ * Կերան եւ յա-
գեցան ամենեքեան, եւ բարձին զնշխարս կո-
տորոցն երկոտասան սակառի ։
18 * Եւ եղեւ 'ի կալն նորա յաղօթս առան- ԴԿ
ձինն՝ էին ընդ նմա եւ աշակերտքն նորա. ե-
հարց զնոսա եւ ասէ. զո՞ ոք ասեն զինէն ժո-
19 ղովուրդքն թէ իցեմ ։ * Եւ նոցա պատասխանի
տուեալ ասեն. զյովհաննէս մկրտիչ, եւ այլք՝
զեղիա, իսկ այլք՝ թէ մարգարէ ոք յառաջ-
20 նոցն յարեաւ ։ * Ասէ ցնոսա. դուք զո՞վ ոք
ասէք զինէն թէ իցեմ ։ Պատասխանի ետ պետ-
21 րոս եւ ասէ. զքրիստոսն աստուծոյ ։ * Նա
սաստեաց 'ի նոսա, եւ պատուիրեաց մի ումեք
22 ասել զայն. * եւ ասէ, թէ պարտ է որդւոյ մար-
դոյ բազում չարչարել եւ անարգել 'ի քահա-
նայապետից եւ 'ի ծերոց եւ 'ի դպրաց, եւ սպա-
23 նանել, եւ յերիր աւուր յառնել ։ * Եւ ասէր
առ ամենեսին. եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ,
ուրասցի զանձն, եւ առցէ զխաչ իւր հանա-
24 պազ, եւ եկեսցէ զհետ իմ ։ * Զի որ կամիցի
զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, եւ որ
կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զը-
25 նա ։ * Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ եթէ զաշխարհ
շահեսցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ տու-
26 ժեսցի ։ * Զի որ ամօթ համարեսցի զիս եւ

զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ ա-
բասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք և Հօր
և Հրեշտակաց սրբոց ։ * Բայց արդարեւ ասեմ 27
ձեզ, եթէ են ոմանք 'ի դոցանէ որ այդր կան,
որք մի ճաշակեսցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն
զարքայութիւն աստուծոյ ։ * Եւ եղեւ յետ 28
այսց բանից իբրեւ աւուրք ութ, առեալ
զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս՝ ել 'ի
լեառն կալ յաղօթս ։ * Եւ 'ի կալն նորա յաղօ- 29
թսն՝ եղեւ տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ,
և փոխեցաւ հանդերձ նորա և եղեւ սպիտակ
փայլուն . * և ահա արք երկու խօսէին ընդ 30
նմա, որ էին մովսէս և եղիա . * երեւեալ փա- 31
ռօք . և ասէին զելսն նորա՝ զոր կատարելոց
էր յերուսաղէմ ։ * Իսկ պետրոս և որ ընդ նը- 32
մայն էին՝ ծանրացեալք 'ի քնոյ, զարթեան
տեսին զփառսն նորա և զերկուս արսն որ կային
առ նմա ։ * Եւ եղեւ 'ի մեկնելն նոցա 'ի նը- 33
մանէ, ասէ պետրոս ցյիսուս . վարդապետ,
բարւոք է մեզ աստ լինել . և արասցուք երիս
տաղաւարս, մի քեզ . և մի մովսէսի, և մի ե-
ղիայի . և ոչ գիտէր զինչ խօսէր ։ * Եւ իբրեւ 34
զայս ասաց, եկն ամպ և հովանի եղեւ 'ի վե-
րայ նոցա . և երկեան 'ի մտանելն նոցա ընդ
ամպովն ։ * Ձայն եղեւ յամպոյն և ասէ . դա է 35
որդի իմ ընտրեալ, դմա լուարուք ։ * Եւ ընդ 36
լինել բարբառոյն՝ գտաւ յիսուս միայն . և
նոքեանք լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յա-
ւուրսն յայնոսիկ և ոչ ինչ յորոց տեսինն ։

37 * Եւ եղեւ 'ի վաղիւն մինչ իջանէին նո- ԴԲ
քա 'ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղեւ նմա
38 ժողովուրդ բազում: * Եւ ահա այր մի 'ի ժո-
ղովրդենէ անտի աղաղակեաց եւ ասէ. վար-
դապետ. աղաչեմ զքեզ, հայեաց յորդի իմ,
39 զի միամօր է ինձ. * եւ ահա այս հարկանէ 'ի
նմա, եւ յանկարծ գոչէ, եւ զարկուցանէ, եւ
թաւալեցուցանէ զնա եւ փրփրեցուցանէ, եւ
40 հազիւ մեկնի 'ի նմանէ խորտակեալ զնա. * եւ
աղաչեցի զաշակերտսն քո զի հանցեն զնա, եւ
41 ոչ կարացին: * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ա-
սէ. ով ազգ անհաւատ եւ թիւր, մինչեւ յե՞րբ
եղէց ընդ ձեզ, եւ անսայցեմ ձեզ. մատո այսր
42 զորդին քո: * Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց
43 զնա դեւն եւ շարժլեաց: * Սաստեաց Յիսուս
այսոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմանուկն, եւ ետ
44 զնա ցհայր իւր: * Եւ զարմանային ամենեքեան
'ի վերայ մեծամեծացն աստուծոյ: Եւ 'ի զար-
մանալն ամենեցուն 'ի վերայ ամենայնի զոր
առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր. դիք դուք 'ի
լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ, զի որդի մարդոյ
45 մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան: * Եւ նոքա
ոչ գիտէին զբանն, եւ էր ծածկեալ 'ի նոցանէ
զի մի գիտասցեն. եւ երկնչէին հարցանել ցը-
46 նա վասն բանին այնորիկ: Եմուտ խորհուրդ
'ի նոսա, թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ 'ի նոցանէ:
47 * Յիսուս իբրեւ ծանեաւ զխորհուրդս սըր-
տից նոցա, ա՛ռ մանուկ մի կացոյց 'ի մէջ նոցա
48 առ իւր, * եւ ասէ ցնոսա. որ ոք ընկալցի ըզ-

մանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի. և
որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիչն իմ.
զի որ փոքրիկն է յամենեսին ՚ի ձեզ՝ նա եղիցի
մեծ: *Պատասխանի ետ յովհաննէս և ասէ. 49
վարդապետ, տեսաք զոմն որ յանուն քո դևս
հանէր, և արգելաք զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ:
*Ասէ ցնոսա յիսուս. մի արգելուք զնա, զի 50
որ ոչն է ձեր թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է:
ԴԳ *Եւ եղև ՚ի կատարել աւուրց վերանալոյ 51
նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ
յերուսաղէմ: *Եւ առաքեաց հրեշտակս ա- 52
ռաջի երեսաց իւրոց. և երթեալ չոգան, մտին
՚ի գեօղ մի սամարացւոց՝ պատրաստել ինչ նո-
մա. *և ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր 53
նորա երթալ յերուսաղէմ: *Իբրև տեսին ա- 54
շակերտքն յակոբոս և յովհաննէս՝ ասեն.
տէր, կամիս զի ասասցուք և իջցէ հուր յեր-
կնից և սատակեսցէ զնոսա: *Դարձաւ սաս- 55
տեաց ՚ի նոսա և ասէ. ոչ գիտէք որոյ հոգւոյ
էք դուք. *զի որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս 56
մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել: Եւ
գնացին յայլ գեօղ: *Եւ մինչդեռ երթային 57
նոքա ՚ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա. եկից
զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես: *Ասէ ցնա 58
յիսուս. աղուեսուց որջք գոն, և թռչնոց
երկնից դադարք, և որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝
ուր դիցէ զգլուխ: *Ասէ ցմիւս եւս. եկ ըն- 59
կեր իմ: Եւ նա ասէ. տէր, հրաման տուր ինձ՝
երթալ նախ թաղել զհայր իմ: *Ասէ ցնա յի- 60

սու. Թող զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւ-
րեանց, և դու երթ պատմեա զարքայութիւնն
61 Աստուծոյ: Ասէ և այլ ոմն. Եկից զկնի քո, Տէր.
բայց նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել 'ի տա-
62 նէ իմմէ: Ասէ ցնա Յիսուս. ոչ որ արկանէ ձե-
ռըն զմաճով՝ և հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ
լիցի արքայութեան Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր և այլ ևս ԴԴ
եօթանասուն և երկուս. և առաքեաց զնոսա
երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն քաղա-
2 քս և 'ի տեղիս՝ ուր ինքն երթալոց էր: *Եւ
ասէ ցնոսա. հունձք բազում են և մշակք սա-
կաւ. արդ աղաչեցէք զՏէր հնձոց, զի հան-
3 ցէ մշակս 'ի հունձս իւր: *Երթայք, ահա
առաքեմ զձեզ իբրև զգառինս 'ի մէջ գայ-
4 լոց: *Մի բառնայք քսակ, մի մախաղ, մի կօ-
շիկս. և 'ի ճանապարհի ումեք ողջոյն մի տայ-
5 ցէք: *Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ ասասջիք
6 թէ ողջոյն տանս այսմիկ. *և եթէ իցէ անդ
որդի ողջունի, հանգիցէ 'ի վերայ նորա ող-
7 ջոյնն ձեր, ապա թէ ոչ՝ 'ի ձեզ դարձցի: *Եւ
'ի նմին տան ագանիջիք. ուտիջիք և ըմպիջիք
'ի նոցանէ, զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ.
8 մի փոխիցիք տանէ 'ի տուն: *Յոր քաղաք
մտանիցէք և ընդունիցին զձեզ, ուտիջիք զինչ
9 առաջի դնիցեն ձեր. *և բժշկեսջիք որ 'ի նմ-

մա հիւանդք իցեն. և ասասջիք նոցա, մեր-
ձեալ է ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստու-
ծոյ: *Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք և ոչ ընդու- 10
նիցին զձեզ, իբրև ելանիցէք ի հրապարակս
նորա՝ ասասջիք. * և զփոշին որ կուռեալ է 11
ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝ թօթափեսցուք
ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է
արքայութիւն Աստուծոյ: * Ասեմ ձեզ, զի 12
Սոդոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւու-
րն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ: * Վայ 13
քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթսայիդա. զի
եթէ ի Տիւրոս և ի Սիդովն եղեալ էին
զօրութիւնքն որ եղեն ի ձեզ, վաղուց եւս
արդեօք ի խորգ և ի մոխիր նստեալ ապաշ-
խարեալ էր: * Բայց Տիւրոսի և Սիդովնի ըն- 14
դարձակագոյն լիցի ի դատաստանի քան ձեզ:
* Եւ դու, Կափառնաում, որ մինչև յերկինս 15
բարձրացեալ ես, մինչև ի դժոխս իջցես: * Որ 16
ձեզ լսէ, ինձ լսէ. և որ զձեզ անարգէ, զիս
անարգէ. և որ զիս անարգէ, զառաքիչն իմ
անարգէ. և որ ինձ լսէ, լսէ այնմիկ որ զիսն
առաքեաց: * Դարձան եօթանասունն և եր- 17
կուքն խնդութեամբ և ասեն. Տէր, և դեւք
հնազանդին մեզ յանուն քո: * Եւ ասէ ցնո- 18
սա. տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից
իբրև զփայլակն: * Ահա ետու ձեզ իշխանու- 19
թիւն կոխել զօձս և զկարիճս, և զամենայն
զօրութիւն թշնամւոյն, և ձեզ ոչինչ մեղան-
չիցէ: * Բայց ընդ այն մի խնդայք՝ եթէ այսք 20

հնազանդին ձեզ, այլ խնդացէք՝ զի անուանք
21 ձեր գրեալ են յերկինս: *Ի նմին ժամու ցըն-
ծացաւ յիսուս հոգւովն սրբով և ասէ. գո-
հանամ զքէն, Հայր, տէր երկնից և երկրի,
զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց,
և յայտնեցեր զայս տղայոց. այո՛, Հայր, զի
22 այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո: *Ամենայն
ինչ տուաւ ինձ ՚ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք գիտէ
թէ ո է որդի՝ եթէ ոչ Հայր, և ո է Հայր՝ ե-
թէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել:
23 *Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն
ասէ. երանի աչացն՝ որ տեսանիցեն զոր տեսա-
24 նէքդ. *ասեմ ձեզ. զի բազում մարգարէք
և թագաւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ
տեսանէք՝ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և
ոչ լուան:
25 *Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր ԴԵ
զնա և ասէր. վարդապետ, զի՞նչ գործեցից՝ զի
26 զկեանս յաւիտենականս ժառանգեցից: *Եւ
նա ասէ ցնա. յօրէնս զի՞նչ գրեալ է, ո՞րպէս
27 ընթեռնուս: *Նա պատասխանի ետ և ասէ.
սիրեսցես զտէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յա-
մենայն զօրութենէ քումմէ, և յամենայն մը-
28 տաց քոց, և զընկեր քո իբրեւ զանձն քո: Եւ
ասէ ցնա. ուղիղ ետուր զպատասխանին.
29 զայդ արա և կեցցես: *Նա կամեցաւ
զանձն արդարացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս. և
30 ո՞վ է իմ ընկեր: *Պատասխանի ետ Յիսուս և

ասէ. այր մի իջանէր յերուսաղեմէ յերիքով,
և անկաւ ՚ի ձեռս աւազակաց, որք մերկացին
զնա, և վէրս ՚ի վերայ եդին, թողին կիսա-
մահ և գնացին: *Դէպ եղեւ քահանայի մի- 31
ում իջանել ընդ նոյն ճանապարհ, և տեսեալ
զնա՝ զանց արար: *Նոյնպէս և ղեւտացի մի 32
եկեալ ընդ նոյն տեղի, եւտես՝ և զանց արար:
*Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ 33
նոյն առ նմա, և տեսեալ զնա՝ գթացաւ.
*Եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս նորա՝ ար- 34
կեալ ՚ի վերայ ձէթ և գինի. և եդեալ ՚ի վե-
րայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա ՚ի պանդոկի մի,
և զարմանեաց զնա: *Եւ ՚ի վաղիւն անդր իբ- 35
րեւ ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպանդոկա-
պետն երկուս դահեկանս և ասէ. զարման
տար դմա, և զոր ինչ ծախեսցես ՚ի դա, ՚ի
միւսանգամ դառնալն իմում հատուցից
քեզ: *Արդ՝ ո՞ յերեցունց ՚ի նմանէ թուի 36
քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն ՚ի ձեռս աւա-
զակաց: *Եւ նա ասէ. որ արար զողորմու- 37
թիւն ՚ի վերայ նորա: Ասէ ցնա Յիսուս. երթ
և դու արա նոյնպէս: *Եւ եղեւ ՚ի գնալն նո- 38
ցա, և ինքն եմուտ ՚ի գեօղ մի. և կին մի
անուն Մարթա ընկալաւ զնա ՚ի տուն իւրում:
*Եւ նորա էր քոյր մի, որում անուն էր Մարի- 39
ամ, որ և եկն նստաւ առ ոտսն տեառն, և
լսէր զբանս նորա: *Եւ Մարթա զբաղեալ էր 40
՚ի բազում սպասու. եկն եկաց առ նմա և ա-
սէ. տէր, ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյր իմ

միայն եթող զիս ՚ի սպասու. արդ ասա դմա
41 զի օգնեսցէ ինձ։ * Պատասխանի ետ յիսուս
և ասէ. մարթա մարթա, դու հոգաս և զբա_
42 զում իմիք զբաղեալ ես. * բայց աստ սակա_
ւ ինչ պիտոյ է. մարիամ մասն բարի ընտրեաց,
որ ոչ բարձցի ՚ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ եղեւ ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. ԴՁ
և իբրեւ դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշա_
կերտացն իւրոց. տէր, ուսո մեզ յաղօթս
կալ, որպէս յովհաննէս ուսոյց աշակերտացն
2 իւրոց։ * Ասէ ցնոսա. յորժամ կայցէք յաղօ_
թս, ասասջիք. Հայր մեր, սուրբ եղիցի ա_
3 նուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. զհաց
4 մեր հանապազորդ տուր մեզ զօրըստօրէն. * և
թող մեզ զմեղս մեր, զի և մեք թողումք ա_
մենայնի՝ որ պարտիցի մեզ. և մի տանիր զմեզ
5 ՚ի փորձութիւն։ * Եւ ասէ ցնա. ո՞վ է ՚ի
ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ. և երթիցէ առ նա
՚ի մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա, բարեկամ,
6 տուր ինձ փոխ երիս նկանակս, * զի բարեկամ
իմ եկն առ իս յուղւոյ, և ոչ ինչ ունիմ դնել
7 առաջի նորա։ * Եւ նա ՚ի ներքուստ տայցէ
պատասխանի և ասիցէ. մի աշխատ առներ
զիս, զի դուռքդ փակեալ են, և մանկունքս
ընդ ինեւ կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել
8 և տալ քեզ։ * Ասեմ ձեզ, եթէ ոչ յարու_

ցեալ տայցէ նմա վասն բարեկամութեանն,
այլ վասն ժտութեանն յարուցեալ տայցէ
նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ։ *Եւ ես ասեմ ձեզ. 9
խնդրեցէք և տացի ձեզ. հայցեցէք՝ և գտջիք.
բախեցէք՝ և բացցի ձեզ. *զի ամենայն որ խնդ- 10
րէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝
բացցի նմա։ *Ո՞ ոք ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ 11
որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկանն օ՞ձ
տայցէ նմա. *և կամ խնդրիցէ ձու, միթէ 12
կարի՞ճ տայցէ նմա։ *Իսկ եթէ դուք որ չարքդ 13
էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձե-
րոց, ո՞րչափ ևս առաւել հայր ձեր յերկնից
տայցէ բարիս այնոցիկ, որ խնդրեն ՚ի նմանէ։

ԴԷ

*Եւ հանէր դև մի համր. և եղև յե- 14
լանել դևին խօսեցաւ համրն, և զարմացան
ամենայն ժողովուրդքն։ *Եւ ոմանք ՚ի նոցա- 15
նէ ասեն. Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց
հանէ դա զդևս։ *Եւ այլք փորձէին և նշ- 16
շան յերկնից խնդրէին ՚ի նմանէ։ *Իսկ նորա 17
գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ ցնոսա.
ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յան-
ձին՝ աւերի, և տուն բաժանեալ յանձն՝ կոր-
ծանի։ *Արդ եթէ և սատանայ բաժանեցաւ 18
յանձնէ, զիա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նո-
րա. զի ասէք զինէն եթէ Բէեղզեբուղաւ իշ-
խանաւն դիւաց հանէ դա զդևս։ *Եթէ ես 19
Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդևս, որդիքն ձեր
իւ հանիցեն. վասն այդորիկ նոքա եղիցին ձեր
դատաւորք։ *Իսկ եթէ մատամբ աստուծոյ 20

համեմ զդևս, ապա հասեալ է 'ի վերայ ձեր
21 արքայութիւն աստուծոյ: * Յորժամ հզօր
վառեալ պահիցէ զդուռն իւր, 'ի խաղաղու-
22 թեան են ինչք նորա: * Բայց եթէ հզօրա-
գոյն քան զնա 'ի վերայ եկեալ յաղթեսցէ նը-
մա, զսպառազինութիւնն նորա հանէ՝ յոր
յուսացեալ էր, և զաւար նորա բաշխեսցէ:
23 * Որ ոչ է ընդ իս, հակառակ իմ է. և որ ոչ
24 ժողովէ ընդ իս, ցրուէ: * Յորժամ այսն ելա-
նիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս խնդ-
րել հանգիստ. և իբրև ոչ գտանէ, ասէ. դար-
25 ձայց անդրէն 'ի տուն իմ ուստի ելի. * և գայ
26 գտանէ մաքրեալ և յարդարեալ: * Յայնժամ
երթայ և առնու եօթն այլ այս չար ևս քան
զինքն, և մտանէ բնակէ անդ. և լինի յետինն
27 մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն: * Եւ
եղև մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն եբարձ
կին մի 'ի ժողովրդենէ անտի և ասէ. Երանի
է որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ, և ստեանցն՝ որ
28 դիեցուցին զքեզ: * Եւ նա ասէ. Նա երանի
այնոցիկ է, որ լսեն զբանն աստուծոյ, և պա-
29 հիցեն: * Եւ 'ի դիմել 'ի վերայ նորա ժո-
ղովրդոյն՝ սկսաւ ասել. ազգս այս՝ ազգ չար
է. նշան խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ տացի նը-
30 մա՝ բայց նշանն յովնանու: * Զի որպէս եղև
յովնան նշան նինուէացւոց, այսպէս եղիցի
31 և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ: * Դշխոյն հա-
րաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ արս ազ-
գիս այսորիկ, և դատապարտեսցէ զնոսա. զի

եկն 'ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւնն
Սողոմոնի. եւ ահա աւասիկ քան զՍողոմոն
է աստ: *Արք Նինուէացիք յարիցեն 'ի դա- 32
տաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ, եւ դատա-
պարտեսցեն զսա, զի ապաշխարեցին 'ի քարո-
զութեանն Յովնանու, եւ ահա աւասիկ քան
զՅովնան է աստ:

ԵԿ *Ոչ ոք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքըս- 33
տեան, այլ 'ի վերայ աշտանակի, զի որ մտա-
նենն՝ լոյս տեսանիցեն: *Ճրագ մարմնոյ ակն 34
է, յորժամ ակնն առատ է, ամենայն մարմինն
լուսաւոր եղիցի, եւ երբ ակնն չար է, եւ մար-
մինն խաւարին եղիցի. *արդ զգոյշ լեր, գու- 35
ցէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւար իցէ: *Եթէ 36
մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է, եւ չիցէ
մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ամենայն՝
որպէս յորժամ ճրագն նշուլիւք լուսաւորիցէ
զքեզ: *Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր 37
զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա.
եւ նա մտեալ բազմեցաւ: *Իբրեւ ետես փա- 38
րիսեցին՝ զարմացաւ զի նախ ոչ մկրտեցաւ
յառաջ քան զճաշ: *Ասէ ցնա Տէր. այժմ 39
դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին եւ ըզ-
պնակին սրբէք, եւ ներքինն ձեր լի է յափշտա-
կութեամբ եւ չարութեամբ. *անմիտք, ո՞չ ա- 40
պաքէն որ զարտաքինն արար՝ եւ զներքինն նոյն
արար: *Բայց աղէ զարժանն խոկ տուք ողոր- 41
մութիւն, եւ ահա ամենայն սուրբ է ձեր:
*Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց, զի տասանորդ- 42

դէք զանանուխ և զփեգանայ և զամենայն բան-
ջար, և անցանէք զիրաւամբք և զսիրովն Աս-
տուծոյ. զայս արժան էր առնել՝ և զայնս-
43 ոչ անցանել։ * Վայ ձեզ փարիսեցւոց, զի սի-
րէք զառաջնագահս ՚ի ժողովուրդս, և զնախ-
44 ողջոյնս ՚ի հրապարակս։ * Վայ ձեզ, զի էք
դուք իբրև զգերեզմանս անյայտս, և մար-
45 դիկ գնան ՚ի վերայ և ոչ գիտեն։ * Պատաս-
խանի ետ ոմն յօրինականացն և ասէ ցնա. վար-
դապետ, զայդ բանս ասելով և զմեզ թշնա-
46 մանես։ * Եւ նա ասէ. և ձեզ վայ օրինակա-
նացդ, զի բառնայք մարդկան բեռինս դժ-
ուարակիրս, և դուք մատամբ միով ՚ի բեռին-
47 նըս ոչ մերձենայք. * Վայ ձեզ. զի շինէք զգե-
րեզմանս մարգարէիցն, և հարքն ձեր սպանին
48 զնոսա. * ապա ուրեմն վկայէք՝ եթէ կամա-
կից էք գործոց հարցն ձերոց. զի նոքա կոտո-
րեցին զնոսա, և դուք զգերեզմանս նոցա շի-
49 նէք։ * Վասն այնորիկ իմաստութիւնն Աս-
տուծոյ ասաց. առաքեցից ՚ի նոսա մարգարէս
և առաքեալս, և ՚ի նոցանէ սպանանիցեն և
50 հալածիցեն. * զի խնդրեսցի արիւնն ամենայն
մարգարէից հեղեալ ՚ի սկզբանէ աշխարհի
51 յազգէ յայդմանէ, * յարենէն Աբելի մինչև
յարիւնն Զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն
և ընդ տաճարն. այո ասեմ ձեզ, խնդրեսցի
52 յազգէ յայդմանէ։ * Վայ ձեզ օրինականացդ,
զի թաղուցանէք զփականս գիտութեան. դուք
ոչ մտանէք, և որ մտանելոցն են՝ արգելուք։

* Եւ 'ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա առաջի 53
ամենայն ժողովրդեանն, զամօթի հարկանէին։
Եւ սկսան դպիրքն և փարիսեցիք զչարել և
գրգռել ընդ նմա վասն բազում իրաց. * և ըս- 54
պասել որսալ ինչ բանս 'ի բերանոյ նորա, զի
չարախօսեսցեն զնմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Որովք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովր- 1
դեանն՝ մինչեւ կոխել զմիմեանս, սկսաւ ա-
սել ցաշակերտսն իւր. նախ զգոյշ լերուք ան-
ձանց 'ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղծա-
ւորութիւն։ * Զի ոչինչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ 2
յայտնեսցի. և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ * Վասն 3
զի զոր ինչ ասիցէք 'ի խաւարի. լուիցի 'ի
լոյս. և զոր յունկանէն խօսեցարուք 'ի շտե-
մարանս, քարոզեսցի 'ի վերայ տանեաց։ * Բայց 4
ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց. մի զարհուրիցիք
յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին, և յետ այ-
նորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել։ * Այլ 5
ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիցիք. երկնչիջիք յայն-
մանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն ար-
կանել 'ի գեհեն. այո, ասեմ ձեզ, յայնմանէ
երկնչիջիք։ * Ոչ ապաքէն հինգ ձագ երկուց 6
դանգաց վաճառի, և մի 'ի նոցանէ ոչ է մո-
ռացեալ առաջի Աստուծոյ։ * Այլ ձեր և ա- 7
մենայն խել հեր գլխոյ թուեալ է. մի երկն-
չիք, զի քան զբազում ձագս լաւ էք դուք։

8 * Ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեսցի
զիս առաջի մարդկան, եւ Որդի մարդոյ խոս-
տովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց Աս-
9 տուծոյ։ * Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ-
կան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աս-
10 տուծոյ։ * Եւ ամենայն որ ասէ բան զՈրդւոյ
մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀոգին Սուրբ
11 հայհոյիցէ՝ մի՛ թողցի նմա։ * Եւ յորժամ
տանիցին զձեզ ՚ի ժողովուրդս եւ ՚ի պետու-
թիւնս եւ յիշխանութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝ որ-
պէս թէ զինչ պատասխանի տայցէք, կամ զինչ
12 ասիցէք. * զի Հոգին Սուրբ ուսուսցէ ձեզ ՚ի
նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել։
13 * Ասէ ոմն ՚ի ժողովրդենէն ցնա. Վարդա- ԺԲ
պետ, ասա ցեղբայր իմ բաժանել ընդ իս զժա-
14 ռանգութիւնն։ * Եւ նա ասէ ցնա. Այր
դու, ո՞ կացոյց զիս դատաւոր կամ բաժանարար
15 ՚ի վերայ ձեր։ * Եւ ասէ ցնոսա. Տեսէք եւ
զգուշ լերուք յամենայն ագահութենէ. զի ոչ
եթէ ՚ի մթերից ինչից ուրուք իցեն կեանք
16 նորա։ * Խօսեցաւ առ նոսա առակ մի եւ ասէ.
առն ուրումն մեծատան ետուն անդք առհ-
17 մականս. * եւ խորհէր ՚ի միտս իւր եւ ասէր.
զի՞ գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից
18 զարդիւնս իմ։ * Եւ ասէ. գիտեմ զինչ արա-
րից. քակեցից զշտեմարանս իմ, եւ եւս մեծա-
մեծս շինեցից. եւ անդր ժողովեցից զցորեան
19 եւ զամենայն բարութիւնս իմ, * եւ ասացից
ցանձն իմ. Անձն, ունիս բազում բարութիս

համբարեալ ամաց բազմաց. հանգի՛ր, կե՛ր, արբ,
և ուրախ լե՛ր: * Ասէ ցնա Աստուած. անմիտ, 20
յայսմ գիշերի զոգիդ ՚ի քէն ՚ի բաց պահան-
ջիցեն, իսկ զոր պատրաստեցերդ ո՞ւմ լինիցի:
* Այնպէս է որ գանձէ անձին, և ոչ յԱստ- 21
ուած մեծանայցէ: * Ասէ ցաշակերտսն իւր. 22
վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք ընդ ո-
գւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք, և մի՛ ընդ մարմնոյ՝
թէ զինչ զգենուցուք. * զի ոգի առաւել է քան 23
զկերակուր, և մարմին քան զհանդերձ: * Հա- 24
յեցարո՛ւք ընդ ագռաւս, զի ոչ սերմանեն և
ոչ հնձեն, որոց ոչ գոն շտեմարանք և ոչ համ-
բարանոցք, և Աստուած կերակրէ զնոսա, ո՞ր-
չափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռ-
չունս: * Ո՞վ ՚ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ 25
յաւելուլ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի. * իսկ 26
արդ եթէ փոքուն չէք բաւական, վասն այ-
լոյն զի՞ հոգայցէք: * Հայեցարո՛ւք ընդ շու- 27
շանն որպէս աճէ, ոչ ջանայ և ոչ նիւթէ. ա-
սեմ ձեզ՝ և ոչ Սողոմոն յամենայն ՚ի փառսն
իւր զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ: * Իսկ և 28
թէ զխոտն որ այսօր ՚ի բացի է և վաղիւ ՚ի
հնոց արկանելի՝ Աստուած այնպէս զգեցու-
ցանէ, ո՞րչափ ևս առաւել զձեզ, թերահա-
ւատք: * Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտի- 29
ցէք կամ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ զբաղնուք. * զի 30
զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն.
այլ ձեր Հայրն գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ամենայն:
* Բայց խնդրեցէք զարքայութիւն Աստուծոյ, 31

եւ այն յաւելցի ձեզ։
32 *Մի երկնչիր հօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ ԿԳ
33 հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն։ *Վաճա-
ռեցէք զինչս ձեր, եւ տուք ողորմութիւն. եւ
արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ
անպակաս յերկինս. ուր ոչ գող մերձենայ,
34 եւ ոչ ցեց ապականէ։ *Զի ուր գանձն ձեր
35 է, անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին։ *Եղիցին գօ-
տիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, եւ ճրագունք լու-
36 ցեալք, *եւ դուք նմանողք մարդկան որ ակն
ունիցին տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայ-
ցէ ՚ի հարսանեաց, զի յորժամ գայցէ եւ բա-
37 խիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա։ *Երանի
իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն
գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի
ընդ մէջ ածցէ, եւ բազմեցուսցէ զնոսա, եւ
38 անցեալ պաշտիցէ զնոսա. *եւ եթէ յերկրորդ
կամ յերրորդ պահու եկեսցէ եւ գտցէ այն-
39 պէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ։ *Բայց
զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն
յորում ժամու գող գայ, չտայր թողլ ականս
40 հատանել ՚ի տուն իւրում։ *Եւ դուք եղե-
րուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կար-
41 ծիցէք՝ գայ որդի մարդոյ։ *Ասէ պետրոս.
տէր, առ մեզ ասես զառակդ զայդ՝ թէ
42 առ ամենեսեան։ *Եւ ասէ տէր. ո՞ իցէ հա-
ւատարիմ տնտես եւ իմաստուն, զոր կացուսցէ
տէր իւր ՚ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ
43 ՚ի ժամու զկերակուրս։ *Երանի իցէ ծառային

այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ
այնպէս: * Ճշմարիտ ասեմ ձեզ, զի 'ի վերայ 44
ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: * Ապա 45
եթէ ասիցէ ծառայն այն 'ի սրտի իւրում. յա-
մէ տէր իմ 'ի գալ, և սկսանիցի հարկանել
զծառայսն և զաղախնայս, ուտել և ըմպել և
արբենալ, * եկեսցէ տէր ծառային այնորիկ 46
յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի, և 'ի ժամու
յորում ոչ գիտիցէ, ընդ մէջ կտրեսցէ զնա, և
զմասն նորա ընդ անհաւատս դիցէ: * Իսկ ծա- 47
ռայ որ գիտիցէ զկամս տեառն իւրոյ՝ և ոչ
պատրաստեսցի ըստ կամաց նորա, արբցէ գան
բազում: * Իսկ որ ոչն գիտիցէ՝ և արժանի 48
գանի ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ: Ա-
մենայնի՝ որում շատ տուաւ, շատ խնդրես-
ցի 'ի նմանէ. և որում բազում աւանդեցաւ,
առաւել ևս պահանջեսցեն 'ի նմանէ:
ԵԴ * Հուր եկի արկանել յերկիր. և զի՞նչ, 49
կամիմ թէ արդէն իսկ բորբոքէր. * և մկր- 50
տութիւն մի ունիմ մկրտել. և զիա՞րդ, փու-
թամ մինչև կատարեսցի: * Համարիք եթէ 51
խաղաղութիւն եկի տալ յերկիր. ոչ, ասեմ
ձեզ, այլ բաժինս: * Զի եղիցին յայսմհետէ 52
հինգ 'ի տան միում բաժանեալք, երեքն
յերկուց, և երկուքն յերից: * Բաժանեսցին 53
հայր յորդւոյ՝ և որդի 'ի հօրէ, մայր 'ի դըս-
տերէ՝ և դուստր 'ի մօրէ, սկեսուր 'ի հարսնէ՝
և հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ: * Ասաց և ցժողո- 54
վուրդսն. յորժամ տեսանիցէք ամպ ծագեալ

յարեւմտից, իսկոյն ասէք թէ անձրեւ գայ,
55 եւ լինի այնպէս. * Եւ յորժամ հարաւ շնչեալ,
56 ասէք թէ խորշակ լինի, եւ լինի այնպէս։ * Կեղ֊
ծաւորք, զերեսս երկնի եւ երկրի գիտէք փոր֊
ձել, իսկ զժամանակս զայս զիա՞րդ ոչ փորձէք։
57 * Ընդէ՞ր եւ յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարդարն։
58 * Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում առ
իշխան, ՚ի ճանապարհի տուր զհաշիւն զեր֊
ծանել ՚ի նմանէ. զի գուցէ քարշիցէ զքեզ
առ դատաւորն, եւ դատաւորն մատնիցէ դահ֊
59 ճի, եւ դահիճն արկանիցէ ՚ի բանտ։ * Ասեմ
քեզ, ոչ ելանիցես անտի՝ մինչեւ հատուցա֊
նիցես զյետին լումայն։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

1 Եկին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի, եւ պատ֊
մեցին նմա վասն գալիլեացւոցն, որոց զարիւնն
2 Պիղատոս խառնեաց ընդ զոհսն նոցա։ * Պա֊
տասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Համարիք եթէ
այն գալիլեացիքն եղեն մեղաւորք քան զամե֊
նայն գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրեցին.
3 * ոչ. ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք,
4 ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք։ * Կամ նոքա ու֊
թուտասանքն՝ յորոց վերայ աշտարակն անկաւ
՚ի Սելովամ եւ սպան զնոսա, համարիք եթէ նո֊
քա պարտապա՞նք եղեն քան զամենայն մար֊
5 դիկ որ բնակեալ էին յԵրուսաղէմ. * ոչ. ասեմ
ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան

նոյնպէս կորնչիջիք: * Ասաց և զառակս զայս. 6
Թզենի մի էր ուրումն անկեալ յայգւոջ իւ-
րում, և եկն խնդրել պտուղ 'ի նմանէ՝ և ոչ
եգիտ: * Ասէ ցայգեգործն. ահա երեք ամք 7
են յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ 'ի թզենւ-
ւոջդ՝ և ոչ գտանեմ՝ արդ հատեա զդա, ըն-
դէ՞ր և զերկիրդ խափանէ: * Նա պատասխա- 8
նի ետ և ասէ. տէր, թող զդա յայս ամ ևս,
մինչև շուրջ զդովաւ բրեցից և արկից աղբ,
* թերևս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յա- 9
մէ ևս հատցես զդա:

ԽԵ
* Եւ ուսուցանէր 'ի միում ժողովրդա- 10
նոցացն 'ի շաբաթու. * և ահա կին մի զոր ու- 11
նէր այս հիւանդութեան ամս ութուտասն,
և էր կորացեալ, և ոչ կարէր ամենևին 'ի
վեր հայել: * Եւ տեսեալ զնա Յիսուսի՝ կո- 12
չեաց առ ինքն և ասէ ցնա. կին դու, արձա-
կեալ ես 'ի հիւանդութենէ քումմէ. * և եդ 13
'ի վերայ նորա ձեռն, և առ ժամայն ուղղե-
ցաւ, և փառաւոր առնէր զաստուած: * Պա- 14
տասխանի ետ ժողովրդապետն ցասուցեալ,
թէ ընդէր 'ի շաբաթու բժշկեաց Յիսուս. և
ասէ ցժողովուրդն. վեց օր է յորս արժան է
գործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք, և մի յա-
ւուր շաբաթու: * Պատասխանի ետ նմա տէր 15
և ասէ. կեղծաւորք, իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ
'ի շաբաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ
'ի մսրոյ, և տանի ջուր. * Իսկ զսա դուս- 16
տրն աբրահամու էր զոր կապեաց սատանայ՝

աՀաւասիկ ութուտասն ամ, ոչ էր արժան
արձակել ՚ի կապանաց անտի ՚ի շաբաթու։
17 *Եւ զայս իբրեւ ասաց, յամօթ լինէին ամե-
նեքին որ Հակառակն կային նմա. եւ ամենայն
ժողովուրդն ուրախ լինէր ՚ի վերայ ամենայն
փառաւորութեանցն՝ որ գործէին ՚ի նմանէ։
18 *Եւ ասէր. Ո՞ւմ նման է արքայութիւն Աս-
տուծոյ, եւ ընդ ո՞ւմ նմանութեան նմանեցուցից
19 զնա. *Նման է Հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ
մարդոյ՝ արկ ՚ի պարտէզ իւր. աճեաց եւ եղեւ
ծառ, եւ թռչունք երկնից բնակեալ էին յոս-
20 տս նորա։ *Եւ դարձեալ ասէ. Ո՞ւմ նմանե-
21 ցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ. *Նման է
խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թաքոյց յալեր երից
գրուոց՝ մինչեւ խմորեցաւ ամենայն։ ԺԳ
22 *Եւ շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեօղս, ու-
սուցանէր. եւ ճանապարհ առնէր յԵրուսա-
23 ղէմ, *ասէ ոմն ցնա. Տէր, եթէ սակաւք ի-
ցեն, որ ապրելոց իցեն։ Եւ նա ասէ ցնոսա.
24 *Ջանացարուք մտանել ընդ դուռն նեղ. ա-
սեմ ձեզ. զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝
25 եւ ոչ կարասցեն։ *Յորմէ Հետէ մտցէ տա-
նուտէրն եւ փակեսցէ զդուռն, եւ սկսանիցիք
կալ արտաքս եւ բախել զդուռն, եւ ասել.
Տէր տէր. բաց մեզ. եւ պատասխանի տուեալ
26 ասիցէ ձեզ. ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք։ *Յայն-
ժամ սկսանիցիք ասել. Կերաք առաջի քո եւ
27 արբաք, եւ ՚ի Հրապարակս մեր ուսուցեր։ *Եւ
ասիցէ. ասեմ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի

էք. ՚ի բաց կացէք յինէն ամենայն մշակք ա-
նիրաւութեան։ * Անդ եղիցի լալ եւ կրճել ա- 28
տամանց, յորժամ տեսանիցէք զԱբրահամ եւ
զԻսահակ եւ զՅակոբ՝ եւ զամենայն մարգարէս
յարքայութեան Աստուծոյ, եւ զձեզ հանեալ
արտաքս։ * Եւ եկեսցեն յարեւելից եւ յարեւ- 29
մտից եւ ՚ի հիւսիսոյ եւ ՚ի հարաւոյ, եւ բազ-
մեսցին յարքայութեան Աստուծոյ։ * Եւ ահա 30
իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք, եւ իցեն
առաջինք՝ որ եղիցին յետինք։ * Ի նմին աւուր 31
մատեան ոմանք փարիսեցիք եւ ասեն ցնա. Ել
եւ գնա աստի, զի Հերովդէս կամի սպանանել
զքեզ։ * Եւ ասէ ցնոսա, երթայք ասացէք 32
աղուեսուն այնմիկ. ահաւասիկ հանեմ դեւս
եւ բժշկութիւնս կատարեմ այսօր եւ վաղիւ,
եւ յերիր աւուր կատարիմ։ * Բայց պարտ է այ- 33
սօր եւ վաղիւ եւ ՚ի միւսում աւուր գնալ. զի
ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել արտաքոյ քան
զԵրուսաղէմ։ * Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ 34
կոտորէիր զմարգարէս, եւ քարկոծ առնէիր
զառաքեալսն առ քեզ. քանիցս անգամ կամե-
ցայ ժողովել զորդիս քո, որպէս հաւ զձագս
իւր ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք. * Ահա 35
թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր։ Բայց ասեմ
ձեզ, եթէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս, մինչեւ
ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

1 Եւ եղեւ ի մտանելն նորա ի տուն ու- ԽԵ
րուք իշխանաց փարիսեցւոց ի շաբաթու
2 ուտել հաց, եւ նոքա սպասէին նմա։ * Եւ ա-
հա այր մի էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա։
3 * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցօրինաւոր-
սն եւ ցփարիսեցիս, եթէ արժա՞ն իցէ ի շա-
4 բաթու բժշկել։ * Եւ նոքա լուռ եղեն։ Եւ
բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա եւ ար-
5 ձակեաց։ * Եւ ասէ ցնոսա. ո՞յր ուրուք ի
ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ի ջրհոր, եւ ոչ
վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու։
6 * Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ
7 այն։ * Ասաց եւ առ կոչնականսն առակ մի,
հայեցեալ եթէ զիարդ բարձրանոցն ընտրէին,
8 ասէ ցնոսա. * յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ ի հար-
սանիս կամ ի կոչունս, մի բազմիցիս յառա-
ջին բարձին, գուցէ պատուականագոյն եւս
9 քան զքեզ իցէ կոչեցեալ ի նմանէ. * Եւ ե-
կեալ որ զքեզն եւ զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցք-
եզ. տուր սմա տեղի. եւ ապա սկսանիցիս ա-
10 մօթով զյետին տեղին ունել։ * Այլ յորժամ
կոչիցիս, երթիջիր բազմեսջիր ի յետին տեղ-
ւոջ. զի յորժամ գայցէ որ կոչեացն զքեզ՝ ա-
սիցէ ցքեզ. բարեկամ, ի վեր մատիր. յայն-
ժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բազմակցացն
11 քոց։ * Զի ամենայն որ բարձրացուցանէ
զանձն, խոնարհեսցի. եւ որ խոնարհեցուցանէ

զանձն, բարձրասցի։ * Ասէ և ցհրաւիրօղն. 12
յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի կո-
չեր զբարեկամս քո, և մի զեղբարս քո, և մի
զազգականս քո, և մի զդրացիս քո, և մի զմե-
ծամեծս. գուցէ և նոքա փոխարէն կոչեսցեն
զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն։ * Այլ յոր- 13
ժամ առնիցես ընդունելութիւն, կոչեա զաղ-
քատս և զխեղս, զկաղս և զկոյրս. * և երա- 14
նելի լինիցիս, զի ոչ ունին փոխարէն հատու-
ցանել քեզ. և հատուսցի քեզ փոխարէն ի
յարութեան արդարոց։ * Իբրև լուաւ զայս 15
ոմն ի բազմականացն՝ ասէ ցնա. երանի որ
կերիցէ ճաշ յարքայութեան Աստուծոյ։ Եւ 16
նա ասէ. այր ոմն գործեաց ընթրիս, և հրա-
ւիրեաց զբազումս։ Եւ առաքեաց զծառայ 17
իւր ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալ-
սն՝ թէ եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է
ամենայն ինչ։ * Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամե- 18
նեքեան հրաժարել։ Առաջինն ասէ. ագարակ
գնեցի, և հարկ է ելանել տեսանել զնա. ա-
ղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ։ * Եւ միւսն 19
ասէ. լուծս հինգ եզանց գնեցի, և երթամ
փորձել զնոսա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրա-
ժարեալ։ * Եւ միւսն ասէ. կին առի, և վասն 20
այնորիկ ոչ կարեմ գալ։ * Եւ եկեալ ծառայն 21
պատմեաց զայս տեառն իւրում։ Յայնժամ
բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր.
ել փութապէս ի հրապարակս և ի փողոցս
քաղաքիդ, և զաղքատս և զխեղս և զկաղս և .

22 զկոյրս մուծ այսր ։ * Եւ ասէ ծառայն . տէր,
եղեւ զոր հրամայեցերն, եւ կայ եւս տեղի ։
23 * Եւ ասէ տէրն ցծառայն . ել 'ի ճանապարհս
եւ 'ի ցանկս, եւ արա այսր մտանել՝ զի լցցի
24 տուն իմ. * ասեմ ձեզ, զի ոչ ոք յայնց կո-
չեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց ։
25 * Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բա- ԻԴ
26 զումք. դարձաւ եւ ասէ ցնոսա. * Եթէ ոք գայ
առ իս, եւ ոչ ատեայ զհայր իւր եւ զմայր եւ
զկին եւ զորդիս եւ զեղբարս եւ զքորս, նա եւ
զանձն եւս իւր, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել ։
27 * Զի որ ոչ բառնայ զխաչ իւր եւ գայ զկնի
28 իմ, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել ։ * Ո՞վ ոք 'ի
ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ, եւ ոչ նախ նըս-
տեալ համարիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բա-
29 ւական 'ի կատարումն, * զի գուցէ իբրեւ ար-
կանիցէ հիմն եւ ոչ կարիցէ կատարել, ամենե-
քին որ տեսանիցեն՝ սկսանիցին ծաղր առնել
30 զնա, * եւ ասել՝ թէ այս այր սկսաւ շինել, եւ
31 ոչ կարաց կատարել ։ * Կամ ո՞ր թագաւոր եր-
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագա-
ւորի, եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի, եթէ կա-
րող իցէ տասն հազարաւ զդէմ ունել զայնո-
րիկ՝ որ գայցէ 'ի վերայ նորա քսան հազարաւ.
32 * ապա թէ ոչ՝ մինչդեռ հեռագոյն իցէ, հը-
րեշտակութիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ 'ի խա-
33 ղաղութիւն. * Արդ այսպէս ամենայն ոք 'ի
ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն ընչից իւ-
34 րոց, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել ։ * Բարւոք

է աղ. ապա թէ աղն անհամեսցի, ի՞ւ համե-
մեսցի. * ոչ յերկիր և ոչ յաղբ է պիտանա- 35
ցու, այլ ընկենուլ զնա արտաքս. որ ունիցի
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

1 Էին մերձ առ նա ամենայն մաքսաւորք
և մեղաւորք՝ լսել ՚ի նմանէ: * Տրտնջէին փա- 2
րիսեցիքն և դպիրք և ասէին. ընդէ՞ր սա զմե-
ղաւորս ընդունի, և ուտէ ընդ նոսա: * Ասաց 3
առ նոսա զառակս զայս: * Ո՞վ ոք իցէ ՚ի ձէնջ 4
մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար, և կորուսա-
նիցէ մի ՚ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զիննսուն
և զինն յանապատի, և երթայցէ զհետ կորու-
սելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա. * և իբրև 5
գտանէ, դնէ զնա ՚ի վերայ ուսոց իւրոց խըն-
դալով, * և երթայ ՚ի տուն, կոչէ զբարեկա- 6
մըս և զդրացիս, և ասէ ցնոսա. ուրախ եղե-
րուք ընդ իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորու-
սեալ: * Ասեմ ձեզ, զի այսպէս է ուրախու- 7
թիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշ-
խարիցէ, քան վասն իննսուն և ինն արդարոց՝
որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն: * Կամ 8
ո՞ր իցէ կին, որոյ իցեն դրամք տասն, և ե-
թէ կորուսանիցէ դրամ մի, ո՞չ լուցանէ
ճրագ, և ածիցէ աւել ՚ի տան, և խնդրիցէ
անէպ մինչև գտանիցէ, * և իբրև գտանէ, 9
կոչէ զբարեկամս և զդրացիս և ասէ. ուրախ

լերուք ընդ իս, զի գտի զդրամն իմ զոր կորու-
10 սի: * Այնպէս ասեմ ձեզ, ուրախութիւն ե-
ղիցի առաջի հրեշտակաց աստուծոյ 'ի վերայ
11 միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ: * Եւ ասէ.
12 առն միոջ էին երկու որդիք. * ասէ կրտսերն
'ի նոցանէ ցհայրն. հայր, տուր ինձ բաժին,
որ անկանի յընչիցդ: Եւ նա բաժանեաց նո-
13 ցա զկեանսն: * Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝
ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ գնաց
յաշխարհ հեռի. և անդ վատնեաց զինչս իւր,
14 զի կեայր անառակութեամբ: * Եւ իբրեւ ըս-
պառեաց զամենայն, եղեւ սով սաստիկ յաշ-
խարհին յայնմիկ, և սկսաւ ինքն չքաւորել.
15 * և գնացեալ յարեցաւ 'ի մի ումն 'ի քաղա-
քացւոց աշխարհին այնորիկ, և յղեաց զնա
16 յագարակ իւր արածել խոզս. * և ցանկայր
լնուլ զորովայն իւր յեղջերէն զոր խոզքն ու-
17 տէին, և ոչ ոք տայր նմա: * Եւ եկեալ 'ի մի-
տս իւր՝ ասէ. քանի՜ վարձկանք իցեն 'ի տան
հօր իմոյ հացալիցք, և ես աստ սովամահ կո-
18 րնչիմ. * յարուցեալ գնացից առ հայր իմ,
և ասացից ցնա. հայր, մեղայ յերկինս և առա-
19 ջի քո, * և ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի
քո, արա զիս իբրեւ զմի 'ի վարձկանաց քոց:
20 * Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր: Եւ մինչ
դեռ հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն՝ և գը-
թացաւ, յարեաւ և ընթացաւ ընդառաջ.
անկաւ զպարանոցաւն նորա, և համբուրեաց
21 զնա: * Եւ ասէ ցնա որդին. հայր, մեղայ

յերկինս եւ առաջի քո. ոչ եւս եմ արժանի
կոչել որդի քո։ * Ասէ հայրն ցծառայսն իւր. 22
վաղվաղակի հանէք զպատմուճանն առաջին,
եւ ագուցէք նմա. եւ տուք զմատանին 'ի ձեռն
նորա եւ կօշիկս յոտս նորա. * եւ ածէք զեզն 23
պարարակ՝ զենէք, կերիցուք եւ ուրախ լի-
ցուք. * զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ եւ ե- 24
կեաց, կորուսեալ էր՝ եւ գտաւ. եւ սկսան ու-
րախ լինել։ * Էր եւ երէց որդին նորա յագա- 25
րակի. եւ մինչդեռ գայր եւ մերձ եղեւ 'ի տու-
նն, լուաւ զձայն երգոյն եւ զպարուց. * եւ 26
կոչեցեալ առ ինքն զմի 'ի ծառայիցն՝ հարցա-
նէր թէ զինչ իցէ այն։ * Եւ նա ասէ ցնա. 27
զի եղբայր քո եկեալ է, եւ եզեն հայր քո զե-
զն պարարակ, զի ողջամբ ընկալաւ զնա։
* Բարկացաւ՝ եւ ոչ կամէր մտանել։ Եւ հայ- 28
րն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա։ * Պատաս- 29
խանի ետ եւ ասէ ցհայրն. այս քանի ամք են՝
զի ծառայեմ քեզ, եւ երբեք զպատուիրանաւ-
քով ոչ անցի. ուլ մի երբեք ոչ ետուր ինձ՝
զի ուրախ եղէց ընդ բարեկամս իմ. * յորժամ 30
եկն որդիդ քո՝ այդ որ եկեր զկեանս քո ընդ
պոռնիկս, զեներ դմա զեզն պարարակ։ * Եւ 31
ասէ ցնա. որդեակ, դու հանապազ ընդ իս
ես. եւ ամենայն որ ինչ իմ է՝ քո է. * այլ ու- 32
րախ լինել եւ խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո
այս մեռեալ էր՝ եւ եկեաց, կորուսեալ՝ եւ
գտաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Եւ ասէ առ աշակերտսն. այր մի էր մե- ՁԹ
ծատուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ
ամբաստանութիւն՝ որպէս թէ վատնիցէ զին-
2 չս նորա։ *Կոչեաց և ասէ ցնա. զի՞նչ է այս
զոր լսեմ զքէն. տուր զհամար տնտեսու-
թեան քո, զի ոչ ևս կարես լինել տնտես։
3 *Ասէ ընդ միտ իւր տնտեսն. զինչ գործե-
ցից, զի տէր իմ հանէ զտնտեսութիւնս. գոր-
4 ծել ոչ կարեմ, մուրանալ ամաչեմ. *գիտեմ
զինչ արարից, զի յորժամ ՚ի բաց լինիցիմ ՚ի
տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս ՚ի տունս իւ-
5 րեանց։ *Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ մի-
ոջէ ՚ի պարտապանաց տեառն իւրոյ, ասէ ցա-
ռաջինն. քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում։
6 *Եւ նա ասէ. հարիւր մար ձիթոյ. ասէ ցը-
նա. կալ զգիր քո, և նստեալ գրեա վաղվաղակի
7 յիսուն։ *Ապա ասէ ցմիւսն. դու քա-
նի՞ ինչ պարտիս։ Եւ նա ասէ. հարիւր քոռ
ցորենոյ։ Եւ ասէ ցնա. կալ զգիր քո, և նստեալ
8 գրեա ութսուն։ *Եւ գովեաց տէրն զտըն-
տեսն անիրաւութեան, զի իմաստութեամբ
արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնա-
գոյնք են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց։
9 *Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս
՚ի մամոնայէ անիրաւութեան. զի յորժամ պակա-
սիցէ այն, ընկալցին զձեզ ՚ի յարկսն յաւիտենա-
10 կանս։ Որ ՚ի փոքուն հաւատարիմ է, և ՚ի բազ-

մին հաւատարիմ է. և որ 'ի փոքուն անիրաւ,
և 'ի բազմին անիրաւ է: * Իսկ արդ եթէ յա- 11
նիրաւ մամոնային չեղէք հաւատարիմք, ըզ-
ճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ: * Եւ եթէ 12
յօտարին չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տա-
ցէ ձեզ: * Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծա- 13
ռայել. զի եթէ զմին ատիցէ, զմիւսն սիրէ.
կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհի-
ցէ. ոչ կարէք աստուծոյ ծառայել և մամո-
նայի: * Լսէին բնաւ զայս ամենայն փարիսե- 14
ցիքն, քանզի արծաթասէրք էին, անգո-
նէին զնա: * Եւ ասէ ցնոսա. դուք արդարա- 15
ցուցանէք զանձինս առաջի մարդկան, սակայն
աստուած գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առաջի
մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի աստու-
ծոյ: * Օրէնքն և մարգարէք մինչև ցՅովհան- 16
նէս. յայնմ հետէ արքայութիւն աստուծոյ
աւետարանի, և ամենայն ոք զնա բռնաբարէ:
* Դիւրին լիցի երկնից և երկրի անցանել, քան 17
յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել: * Ամե- 18
նայն որ արձակէ զկին իւր և առնէ այլ՝ շնայ,
և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ: * Այր մի էր 19
մեծատուն, և ագանէր բեհեզս և ծիրանիս,
և ուրախ լինէր համապազ առատապէս: * Եւ 20
աղքատ մի անուն Ղազարոս՝ անկեալ դնէր
առ դրան նորա վիրաւորեալ. * և ցանկայր 21
յագել 'ի փշրանացն՝ որ անկանէին 'ի սեղանոյ
մեծատանն. այլ և շունք եկեալ գային, և լի-
զուին զվէրս նորա: * Եղև մեռանել աղքա- 22

տին, և տանել հրեշտակացն զնա 'ի գոգ Աբ-
րահամու. մեռաւ և մեծատունն և թաղե-
23 ցաւ: * Եւ 'ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր մինչ
'ի տանջանսն էր, ետես զԱբրահամ 'ի հե-
ռաստանէ, և զՂազարոս 'ի գոգ նորա հան-
24 գուցեալ: * Եւ նա աղաղակեաց և ասէ. Հայր
Աբրահամ, ողորմեաց ինձ, և առաքեա զՂա-
զարոս, զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ 'ի ջուր,
և զովացուսցէ զլեզու իմ, զի պապակիմ 'ի
25 տապոյ աստի: * Եւ ասէ ցնա Աբրահամ. որ-
դեակ, յիշեա զի ընկալար անդէն զբարիս քո
'ի կեանսն քում, և Ղազարոս նոյնպէս զչարչա-
րանսն. արդ սա աստ մխիթարի, և դու այդր
26 պապակիս. * Եւ 'ի վերայ այսր ամենայնի՝ վիհ
մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կամիցին
աստի առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարեն, և ոչ այ-
27 տի որ առ մեզ անցանել: * Եւ ասէ. արդ ա-
ղաչեմ զքեզ, հայր, զի առաքեսցես զդա 'ի
28 տուն հօր իմոյ. * Են իմ անդ եղբարք հինգ,
որպէս զի ասասցէ նոցա վկայութիւն, զի մի և
29 նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց: * Եւ ա-
սէ Աբրահամ. ունին զՄովսէս և զմարգարէսն,
30 նոցա լուիցեն: * Եւ նա ասէ. ոչ, հայր Աբ-
րահամ, բայց թէ 'ի մեռելոց ոք երթիցէ առ
31 նոսա, և ապաշխարիցեն: * Եւ ասէ ցնա. Ե-
թէ Մովսէսի և մարգարէիցն ոչ լսեն, և ոչ
թէ 'ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւանեսցին:

ՂՈՒԿԱՍ ԺԷ.

ՂԳ. Ասաց և առ աշակերտսն իւր. ոչ է մարթ 1
չգալ գայթագղութեանց. բայց վայ այնմիկ է՝
յոյր ձեռն գայցէ. * լաւ էր նմա թէ վէմ եր- 2
կանաքար կախէր զպարանոցէ նորա՝ և ան-
կանէր ՚ի ծով, քան թէ գայթագղեցուցանիցէ
զմի ոք ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ: * Զգոյշ կա- 3
ցէք անձանց. եթէ մեղիցէ եղբայր քո, սաս-
տեա նմա. և եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա.
* և եթէ եօթն անգամ մեղիցէ քեզ, և եօթն 4
անգամ դարձցի ՚ի քեզ և ասիցէ՝ ապաշխա-
րեմ, թողցես նմա: * Եւ ասեն առաքեալքն 5
ցտէր. յաւել մեզ հաւատս: * Եւ ասէ տէր. 6
եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ,
և ասիցէք թթենւոյս այսմիկ. խլեաց և տն-
կեաց ՚ի ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ: * Իսկ 7
ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ
կամ հովիւ, որ իբրև մտանիցէ յագարակէ՝
ասիցէ ցնա վաղվաղակի, թէ անց բազմեաց.
* այլ ոչ ասիցէ ցնա, թէ պատրաստեա զինչ 8
ընթրելոց իցեմ, և գօտի ածեալ պաշտեա զիս՝
մինչև կերայց և արբից, և ապա կերիցես և
արբցես դու. * միթէ շնորհ ինչ ունիցի ծա- 9
ռային այնմիկ, զի արար զամենայն հրամանսն:
* Նոյնպէս և դուք յորժամ առնիցէք զամե- 10
նայն հրամայեալսն ձեզ, ասասջիք՝ թէ ծա-
ռայք անպիտանք եմք. զոր պարտէաքն առ-
նել՝ արարաք: * Եւ եղև մինչև երթայր նա 11

յերուսաղէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ սա-
12 մարիայ և գալիլեայւոյ: * Եւ մինչդեռ մը-
տանէր 'ի գեօղ ուրեմն, պատահեցան նմա
տասն այր բորոտ, որք կային 'ի հեռաստանէ,
13 * բարձին զձայն և ասեն. յիսուս վարդա-
14 պետ, ողորմեա մեզ: * Եւ իբրեւ ետես զը-
նոսա, ասէ ցնոսա. երթայք ցուցէք զանձինս
քահանայիցն: * Եւ եղեւ իբրեւ գնացին, առ-
15 ժամայն սրբեցան: * Մի 'ի նոցանէ իբ-
րեւ ետես՝ եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ ան-
դրէն՝ 'ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր զաս-
16 տուած. * անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց առ
ոտս նորա, և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր
17 սամարացի: * Պատասխանի ետ յիսուս և ա-
սէ. ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ արդ ին-
18 նունքն ո՞ւր են. * զի ոչ գտան դառնալ տալ
փառս աստուծոյ, բայց միայն այլազգին այս:
19 * Եւ ասէ ցնա. արի գնա, զի հաւատք քո
կեցուցին զքեզ:

20 * Իբրեւ հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն՝ թէ ՁԴ
Երբ գայցէ արքայութիւն աստուծոյ. պա-
տասխանի ետ նոցա և ասէ. ոչ գայ արքայու-
21 թիւն աստուծոյ խորանօք. * և չասիցեն, թէ
ահաւասիկ աստ է՝ կամ անդ. զի ահա արքա-
22 ութիւն աստուծոյ 'ի ներքս 'ի ձեզ է: * Ա-
սաց և առ աշակերտսն. եկեսցեն աւուրք
ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ
23 տեսանել՝ և ոչ տեսանիցէք: * Եւ եթէ ասի-
ցեն ձեզ, եթէ ահաւասիկ է՝ կամ անդ, մի

երթայցէք զհետ։ * Զի որպէս փայլակն փայ- 24
լատակեալ 'ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկնիւք ծա-
գիցէ, նոյնպէս եւ որդի մարդոյ յաւուրն ի-
րում։ * Բայց նախ պարտ է նմա բազում 25
չարչարել եւ խոտել յազգէս յայսմանէ։ * Եւ 26
որպէս եղեւ յաւուրսն Նոյի, նոյնպէս եղիցի
եւ յաւուրս որդւոյ մարդոյ. * ուտէին, ըմ- 27
պէին, կանայս առնէին, եւ արանց լինէին մին-
չեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ 'ի տապանն, եւ
եկն ջրհեղեղն՝ եւ կորոյս զամենեսին։ * Նոյն- 28
պէս՝ եւ որպէս յաւուրսն Ղովտայ եղեւ. ու-
տէին ըմպէին, գնէին վաճառէին, տնկէին
շինէին. * եւ յորում աւուր ել Ղովտ 'ի Սոդո- 29
մայ, տեղաց հուր եւ ծծումբ յերկնից եւ կո-
րոյս զամենեսին. * ըստ նմին օրինակի եղիցի 30
եւ յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտնելոց է։
* Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ եւ կարա 31
սի իւր 'ի տան, մի իջցէ առնուլ զայն. եւ որ
յանդի իցէ, նոյնպէս մի դարձցի յետս։ * Յի- 32
շեցէք զկինն Ղովտայ։ * Որ խնդրիցէ զանձն 33
իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. եւ որ կո-
րուսցէ, ապրեցուսցէ զնա։ * Ասեմ ձեզ. յայ- 34
նմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի մահիճս,
մին առցի՝ եւ միւսն թողցի. * եւ եթէ եղիցին 35
երկու աղալ 'ի միասին, մին առցի՝ եւ միւսն
թողցի. եւ եթէ իցեն երկու յանդի, մին առ-
ցի՝ եւ միւսն թողցի։ * Պատասխանի ետուն եւ 36
ասեն ցնա. յո՞ տէր։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. 37
ուր մարմին է, անդ եւ արծուիք ժողովեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Ասաց և առակ մի նոցա՝ առ այն թէ պարտ ԶԵ
է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի
2 ձանձրանալ. * ասէ. դատաւոր մի էր ՚ի քա-
ղաքի ուրեմն, յԱստուծոյ ոչ երկնչէր, և ՚ի
3 մարդկանէ ոչ ամաչէր: * Եւ այրի մի էր ՚ի նը-
մին քաղաքի, գայր առ նա և ասէր. դատ
4 արա ինձ յոսոխէ իմմէ: * Եւ ոչ կամէր ՚ի բա-
զում ժամանակս: Յետոյ այնուհետև ասէ ՚ի միտս
իւրում, եթէ և յԱստուծոյ ոչ երկնչիմ, և ՚ի
5 մարդկանէ ոչ ամաչեմ, * գոնէ վասն աշխատ
առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ, զի
6 մի իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս: * Եւ ա-
սէ Տէր. լուարո՞ք զինչ դատաւորն անիրա-
7 ւութեան ասէր. * իսկ Աստուած ո՞չ առնիցէ
վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ աղա-
ղակեն առ նա ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի. և եր-
8 կայնամտէ՞ միայն լինիցի առ նոսա. * այո. ա-
սեմ ձեզ, զի արասցէ վրէժխնդրութիւն նո-
ցա վաղվաղակի. Բայց որդի մարդոյ եկեալ գը-
9 տանիցէ՞ արդեօք հաւատս յերկրի: * Ասաց և
առ ոմանս պանծացեալս յանձինս թէ արդարք
իցեն և խոտիցեն զբաղումս, զառակս զայս:
10 * Արք երկու ելին ՚ի տաճարն կալ յաղօթս,
11 մին փարիսեցի և միւսն մաքսաւոր: * Փարի-
սեցին կայր մեկուսի և զայս առանձինն աղօ-
թս մատուցանէր. Աստուած իմ, գոհանամ
զքէն, զի ոչ եմ իբրև զայլս ՚ի մարդկանէ՝

զյափշտակողս և զանիրաւս և զշունս, կամ
իբրև զայս մաքսաւոր. *այլ պահեմ երկիցս 'ի 12
շաբաթու, և տամ տասանորդս յամենայն ըն-
տացուածոց իմոց։ *Իսկ մաքսաւորն կայր մե- 13
կուսի, և ոչ կամէր և ոչ զաչս ընդ երկինս
ամբառնալ, այլ կոծէր զկուրծս իւր և ասէր.
աստուած, քաւեա զիս զմեղաւորս։ *Ասեմ 14
ձեզ, էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր քան
զնա։ Զի ամենայն որ բարձրացուցանէ զան-
ձն իւր, խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցուցա-
նէ զանձն, բարձրասցի։

ՁՁ

*Մատուցանէին առ նա և մանկտի զի մեր- 15
ձեսցէ 'ի նոսա. իբրև տեսին աշակերտքն՝
սաստէին նոցա։ *Իսկ յիսուս կոչեցեալ զնո- 16
սա առ ինքն՝ ասէ. Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ
առ իս, և մի արգելուք զդոսա, զի այդպի-
սեացդ է արքայութիւն աստուծոյ։ *Ամէն ա- 17
սեմ ձեզ, որ ոչ ընդունիցի զարքայութիւն
աստուծոյ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ 'ի նա։
*Եւ եհարց զնա ոմն իշխան և ասէ. վարդա- 18
պետ բարի, զի՞նչ գործեցից զի զկեանսն յա-
ւիտենականս ժառանգեցից։ *Ասէ ցնա յի- 19
սուս. զի՞ ասես զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց
մի աստուած։ *Զպատուիրանս գիտես. մի 20
շնար, մի սպանաներ, մի գողանար, մի սուտ վը-
կայեր, պատուեա զհայր քո և զմայր։ *Եւ նա ա- 21
սէ. զայդ ամ պահեցի 'ի մանկութենէ իմմէ։ *Իբ- 22
րև լուաւ զայն յիսուս՝ ասէ ցնա. միւս ես
պակաս է քեզ. զամենայն ինչ զոր ունիս՝ վա-

ճառեա և տուր աղքատաց, և ունիցիս գան-
23 ձս յերկինս. և եկ զկնի իմ։ * Նա իբրեւ
լուաւ զայս՝ տրտմեցաւ, քանզի էր մեծատուն
24 յոյժ։ * Իբրեւ ետես զնա Յիսուս տրտմեալ,
ասէ. որպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին՝ մը-
25 տանիցեն յարքայութիւն աստուծոյ։ * Դիւ-
րագոյն իսկ է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել,
քան մեծատան յարքայութիւն աստուծոյ մը-
26 տանել։ * Ասէ որ լուանն՝ ասէին. և ո՞ կարիցէ
27 ապրել։ * Ասէ նա ասէ. անհնարինք առ 'ի
28 մարդկանէ՝ հնարաւորք են յաստուծոյ։ * Ասէ
պետրոս. ահաւասիկ մեք թողաք զամե-
29 նայն ինչ մեր, և եկաք զկնի քո։ * Ասէ նա
ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ոք է
որ եթող զտուն կամ զծնօղս կամ զեղբարս
կամ զկին կամ զորդիս՝ վասն արքայութեան
30 աստուծոյ, * եթէ ոչ առնուցու բազմապա-
տիկ 'ի ժամանակի յայսմիկ. և յաշխարհին որ
գալոց է՝ զկեանսն յաւիտենականս ժառան-
31 գեսցէ։ * Ասէ առեալ զերկոտասանսն առան-
ձինն՝ ասէ ցնոսա. ահաւասիկ ելանեմք յերու-
սաղէմ, և կատարեսցին ամենայն գրեալքն
32 մարգարէիւք վասն որդւոյ մարդոյ. * զի մատ-
33 նեսցի հեթանոսաց և կատակեսցի, * և հար-
կանիցեն և սպանանիցեն զնա, և յերիր ա-
34 ւուր յարիցէ։ * Եւ նոքա ոչ ինչ իմացան
յայնցանէ, այլ էր բանն ծածկեալ 'ի նոցանէ,
և ոչ գիտէին զասացեալսն։

35 * Եւ եղեւ 'ի մերձենալ նորա յերիքով, կոյր ԶԵ

մին նստէր առ ճանապարհաւն մուրայիկ ։
* Իբրև լուաւ զանցանել ժողովրդեանն՝ հար- 36
ցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն ։ * Եւ պատմեցին ն- 37
մա , թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ ։ * Աղա- 38
ղակեաց և ասէ . Յիսուս որդի Դաւթի , ողոր-
մեա ինձ ։ * Եւ որ առաջին երթային՝ սաս- 39
տէին նմա զի լռեսցէ . և նա ևս առաւել ա-
ղաղակէր . որդի Դաւթի , ողորմեա ինձ ։
* Կացեալ առ Յիսուս , և հրամայեաց ածել զ- 40
նա առ ինքն . և իբրև մերձ եղև առ նա ,
եհարց զնա և ասէ ։ * զի՞նչ կամիս դու զի ա- 41
րարից քեզ ։ Եւ նա ասէ . տէր , զի բացցին
աչք իմ՝ և տեսից ։ * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . հայ- 42
եաց , հաւատք քո կեցուցին զքեզ ։ * Եւ 43
առժամայն ետես , և երթայր զհետ նորա և
փառաւոր առնէր զաստուած . և ամենայն
ժողովրդեանն տեսեալ՝ տային օրհնութիւն աս-
տուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով ։ * Եւ ահա 1
այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս , և նա էր 2
մաքսապետ . և ինքն մեծատուն . * և խնդրէր տե- 3
սանել՝ թէ ով իցէ Յիսուս , և ոչ կարէր ՚ի բազ-
մութենէն , զի կարճ էր հասակաւ . * և ընթա- 4
ցեալ յառաջս , ել ՚ի ժանտաթզենին զի տե-
սանիցէ զնա . քանզի ընդ այն կոյ անցանելոց էր ։
* Իբրև եկն ՚ի տեղին , հայեցաւ ՚ի վեր Յի- 5

սու՝ եւ ասէ ցնա. զակքէ, փութա էջ այ-
տի, զի այսօր 'ի տան քում արժան է ինձ ա-
6 գանել. * փութացաւ եւ էջ՝ եւ ընկալաւ զնա
7 ուրախութեամբ: * Իբրեւ տեսին ամենեքին,
տրտնջէին եւ ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի
8 եմուտ լուծանել: * Եկն եկաց զակքէոս եւ
ասէ ցտէր. տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց
աղքատաց. եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուցից
9 չորեքկին. * Եւ ասէ ցնա յիսուս. այսօր եղեւ
փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի եւ սա որդի
10 աբրահամու է: * Զի եկն որդի մարդոյ խնդ-
11 րել եւ կեցուցանել զկորուսեալն: * Եւ մինչ-
դեռ նոքա զայն լսէին, յաւել առակ մի եւ
ասէ՝ վասն մերձենալոյ նորա յերուսաղէմ, եւ
համարելոյ նոցա եթէ առժամայն յայտնելոց է
12 արքայութիւն աստուծոյ: * Ասէ. այր ոմն ազ-
նուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր
13 թագաւորութիւն եւ դառնալ: * Եւ կոչե-
ցեալ զծառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս, եւ
ասէ ցնոսա. յարդեցէք զայդ մինչեւ եկից.
14 * Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա. առա-
քեցին հրեշտակս զհետ նորա եւ ասեն, թէ ոչ
15 կամիմք թագաւորել դմա 'ի վերայ մեր: * Եւ
եղեւ դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորու-
թիւնն. եւ կոչեաց զծառայսն՝ որոց տուեալ
էր զարծաթն, զի գիտասցէ թէ ո զինչ շա-
16 հեցաւ: * Եկն առաջինն եւ ասէ. տէր մնասն
17 քո տասն մնաս արար. * Եւ ասէ ցնա. ապրե-
ծառայ եւ բարի, զի 'ի փոքուդ հաւատարիմ

եղեր, լիջիր իշխանութիւն ունել ի վերայ
տասն քաղաքի: Եկն երկրորդն և ասէ. Մնասն 18
քո տէր հինգ մնաս: * Ասէ և սմա. և դու 19
լիջիր ի վերայ հինգ քաղաքաց: * Եկն միւսն 20
և ասէ. տէր, ահա մնասն քո զոր ունէի ծրա-
րեալ ի վարշամակի. * երկնչէի ի քէն, զի այր 21
մի ստամբակ ես, բառնաս զոր ոչ եդիր, և
հնձես զոր ոչ սերմանեցեր: * Ասէ ցնա. ի 22
բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ ան-
հաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ,
բառնամ զոր ոչ եդի, և հնձեմ զոր ոչ սեր-
մանեցի, * և ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ 23
ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսեօք պա-
հանջէի: * Ասէ ցապառաւորսն. առէք ի 24
դմանէ զմնասն, և տուք այնմ՝ որ
ունիցի զտասն մնասն: * Ասեն ցնա. տէր, 25
ունի տասն մնաս: * Ասեմ ձեզ, եթէ ամենայնի 26
որ ունիցի, տացի. և յայնմանէ որ ոչն ունիցի,
և զոր ունիցին բարձցի ի նմանէ: * Բայց զթ- 27
թշնամիսն իմ զայնոսիկ որ ոչն կամէին զիս թա-
գաւորել ի վերայ նոցա, ածէք այսր՝ և սպա-
նէք առաջի իմ: * Եւ իբրև զայս ասաց, գը- 28
նայր յառաջ ելանել յԵրուսաղէմ:

ԻԿ * Եւ եղև իբրև մերձեցաւ ի Բեթփա- 29
գէ և ի Բեթանիա մօտ ի լեառն որ կոչի
Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս յաշակերտացն
իւրոց և ասէ. * երթայք դուք ի գեօղն որ 30
հանդէպ մեր կայ. յոր իբրև մտանէք՝ գտա-
նիցէք յաւանակ կապեալ, յորում ոք ի մարդ-

կանէ երբէք ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք:
31 *Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ՝ եթէ ընդէ՞ր
լուծանէք, այսպէս ասասջիք ցնա, թէ տեառն
32 խրում պիտոյ է: *Երթեալ չոքան որ առաքե-
ցանն. գտին որպէս ասացն ցնոսա. կայր յա-
33 ւանակն: *Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւա-
նակն, ասեն տեարքն նորա ցնոսա. զի՞ լուծա-
34 նէք զյաւանակդ: *Եւ նոքա ասեն. տեառն
35 խրում պիտոյ է: *Եւ ածին զնա առ Յիսուս.
և արկին զնովաւ հանդերձս, և հեծուցին ըզ-
36 Յիսուս: *Եւ մինչդեռ երթայր. զհանդերձս
37 իւրեանց տարածանէին զճանապարհաւն: *Եւ
իբրև այն ինչ մերձ եղև 'ի զառ 'ի վայր լե-
րինն ձիթենեաց, սկսաւ ամենայն բազմու-
թիւն աշակերտացն ուրախութեամբ օրհնել
զաստուած 'ի ձայն մեծ վասն ամենայն եղե-
38 լոց զօրութեանցն զոր տեսին, * և ասէին.
օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տեառն.
խաղաղութի̃ յերկինս, և փառք 'ի բարձունս:
39 *Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոյն յամբոխէ անտի
ասեն ցնա. վարդապետ, սաստեա աշակեր-
40 տացդ քոց: *Պատասխանի ետ և ասէ. ասեմ
ձեզ՝ զի և թէ դոքա լռեսցեն, քարինքդ ա-
41 ղաղակեսցեն: *Եւ իբրև մերձեցաւ, տե-
սեալ զքաղաքն՝ ելաց 'ի վերայ նորա և ասէ.
42 *Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ
զխաղաղութիւնն քո. բայց այժմ ծածկեցաւ
43 յաչաց քոց: *Զի եկեսցեն աւուրք 'ի վե-
րայ քո, և պատեսցեն զքեւ թշնամիք քո

պատնէշ, և պաշարեսցեն զքեզ, և նեղեսցեն
զքեզ յամենայն կողմանց. *և յատակեսցեն 44
զքեզ, և զորդիս քո 'ի քեզ, և ոչ թողուցուն
քար 'ի քարի վերայ յամենայնի 'ի քեզ, փո-
խանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելու-
թեան քո: *Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ հա- 45
նել զաղաւնավաճառսն և զգնողս, և զսեղանս
հատավաճառացն ցրուեաց. *և ասէ ցնոսա. 46
գրեալ է՝ և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից,
և դուք արարէք զդա այր աւազակաց: *Եւ 47
ուսուցանէր զնոսա հանապազ 'ի տաճարին:
Իսկ քահանայապետքն և դպիրք և գլխաւորք
ժողովրդեանն խնդրէին զնա կորուսանել. *և 48
ոչ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն. զի ժողովուր-
դքն ամենայն կախեալ կային զնմանէ 'ի լսել:

ԳԼՈՒԽ Ի.

ԷԲ Եւ եղեւ 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, 1
մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճա-
րի անդ՝ և աւետարանէր, հասին 'ի վերայ քա-
հանայապետքն և դպիրք ծերովքն հանդերձ,
*և ասեն ցնա. ասա մեզ, որո՞վ իշխանու- 2
թեամբ գործես դու զայդ, կամ ո՞վ է որ ետ
քեզ զայդ իշխանութիւն: *Պատասխանի ետ 3
և ասէ ցնոսա. հարցից և ես զձեզ բան մի, և
ասացէք ինձ. *մկրտութիւնն յովհաննու 4
յերկնի՞ց էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ: *Եւ նոքա 5
խորհեցան 'ի միտս իւրեանց և ասեն, *եթէ 6

ասեմք յերկնից, ասէ. իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւա-
տացէք նմա. և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ, ա-
մենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի
հաստատեալ է 'ի միտս զյովհաննէ, թէ մար-
7 գարէ է: *Եւ պատասխանի ետուն չգիտել
8 թէ ուստի իցէ: *Եւ յիսուս ասէ ցնոսա. և
ոչ ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ առ-
նեմ զայս:

9 *Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն զառակս ԻԳ
զայս: Այր մի տնկեաց այգի, և ետ զնա մշ-
շակաց, և ինքն գնաց ճանապարհ ժամանակս
10 բազումս: *Եւ 'ի ժամու առաքեաց առ մշ-
շակսն ծառայ, զի 'ի պտղոյ այգւոյն տացեն նը-
մա. և մշակքն գան հարին զնա, և արձակե-
11 ցին ունայն: *Եւ յաւել միւս ևս ծառայ
յղել. նոքա և զնա ևս գան հարին՝ անար-
12 գեցին և առաքեցին ունայն: *Եւ յաւել զեր-
րորդն առաքել. նոքա և զնա վիրաւորեցին,
13 և հանին արտաքս: *Ասէր տէր այգւոյն. զի՞նչ
արարից. առաքեցից զորդի իմ սիրելի, թեր-
14 ևս 'ի սմանէ պատկառեսցեն: *Իբրև տե-
սին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և
ասեն. սա է ժառանգն. սպանցուք զսա, զի
15 մեր լինիցի ժառանգութիւնն: *Եւ հանին
զնա արտաքս քան զայգին և սպանին: Արդ
16 զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր այգւոյն. *ո՞չ
ապաքէն գայցէ և կորուսանիցէ զմշակսն զայ-
նոսիկ, և տացէ զայգին այլոց: Իբրև լուան՝
17 ասեն. քաւ, մի լիցի: *Եւ նա հայեցեալ ընդ

նոսա՝ ասէ. Իսկ զի՞նչ իցէ այն որ գրեալն է,
եթէ վէմն զոր անարգեցին շինողքն՝ նա եղեւ
գլուխ անկեան: *Ամենայն որ ընդհարցի ընդ 18
վէմն ընդ այն՝ խորտակեսցի, եւ յորոյ վերայ
անկցի՝ հոսեսցէ զնա: *Եւ խնդրէին դպիր- 19
քըն եւ քահանայապետք արկանել 'ի նա ձեռս
'ի նմին ժամու, եւ երկեան 'ի ժողովրդենէն, զի
գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն զայն:
*Եւ ապա սպասեցին եւ առաքեցին դաւա- 20
ճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ արդարս
ունել, զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք, առ 'ի
մատնել զնա պետութեան եւ իշխանութեան
դատաւորին: *Հարցին զնա եւ ասեն. Վար- 21
դապետ, գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս եւ ու-
սուցանես, եւ ոչ առնուս աչս. այլ ճշմարտու-
թեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես.
*արժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս տալ՝ թէ ոչ: 22
*Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկութիւն նոցա՝ 23
ասէ ցնոսա. *ցուցէք ինձ զդահեկանն. եւ 24
նոքա ցուցին: Եւ ասէ. զո՞ր պատկեր եւ ըզ-
գիր ունի: Պատասխանի ետուն եւ ասեն՝ ըզ-
կայսեր: *Եւ նա ասէ ցնոսա. արդ երթայք 25
տուք զկայսերն՝ կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աս-
տուծոյ: *Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա- 26
նիւք առաջի ժողովրդեանն. եւ զարմացեալ
ընդ պատասխանին նորա՝ լռեցին:

ԻԴ

*Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն՝ 27
որք հակառակէին չլինել յարութեան, հար-
ցին զնա՝ *եւ ասեն. վարդապետ, Մովսէս 28

գրեաց մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի՝
որոյ իցէ կին, եւ նա անորդի իցէ, զի առնու֊
ցու եղբայր նորա զկինն, եւ յարուսցէ զաւակ
29 եղբօր իւրում: * Արդ եօթն եղբարք էին. եւ
30 առաջինն առեալ կին՝ մեռաւ անորդի. * առ
31 զնա եւ երկրորդն, մեռաւ եւ նա անորդի. * առ
զնա եւ երրորդն. նոյնպէս եւ եօթանեքին, եւ
32 ոչ թողին որդիս. * մեռան եւ կինն. * արդ ՚ի
33 յարութեան ում ՚ի նոցանէ լինիցի կին, զի
34 եօթանեքին կալան զնա կին: * Պատասխանի
ետ նոցա յիսուս եւ ասէ. որդիք աշխարհիս
35 այսորիկ կանայս առնեն, եւ արանց լինին. * իսկ
որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հասանել՝
եւ յարութեանն որ ՚ի մեռելոց, ոչ կանայս
36 առնեն, եւ ոչ արանց լինին. * քանզի եւ ոչ մե֊
ռանել եւս կարեն. զի հաւասար հրեշտակաց
են եւ որդիք աստուծոյ. քանզի յարութեան
37 որդիք են: * Այլ զի յառնեն մեռեալք, եւ
մովսէս գուշակեաց ՚ի մորենւոյն, որպէս ա֊
սէ զտեառնէ աստուծոյ աբրահամու եւ զաս֊
38 տուծոյ սահակայ եւ զաստուծոյ յակոբայ. * եւ
աստուած չէ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց, զի
39 ամենեքին նմա կենդանի են: * Պատասխանի
ետուն նմա ոմանք ՚ի դպրացն եւ ասեն. վար֊
40 դապետ, բարւոք ասացեր: * Եւ ոչ եւս ոք
իշխէր հարցանել զնա եւ ոչինչ:
41 * Ասէ եւ առ նոսա. զիարդ ասեն զքրիս֊ ԽԵ
42 տոսն՝ թէ որդի է դաւթի. * զի ինքն դաւիթ
ասէ ՚ի գիրս սաղմոսաց. ասաց տէր ցտէր իմ,

Նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ եդից զթշնա- 43
միս քո պատուանդան ոտից քոց. * Իսկ արդ 44
եթէ Դաւիթ զնա տէր կոչէ, զիա՞րդ որդի նո-
րա իցէ: * Եւ լսելով ամենայն ժողովրդեա- 45
նն՝ ասէ ցաշակերտսն. * Զգոյշ լերուք ՚ի դպ- 46
րացն՝ որ կամին պատմուճանօք շրջել, եւ սի-
րեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս եւ զնախաթոռս ՚ի
ժողովուրդս եւ զբարձերէցս յընթրիս: * Որ 47
ուտեն զտունս այրեաց, եւ պատճառանօք յեր-
կարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին աւելի դա-
տաստանս:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ ար- 1
կանէին զտուրս իւրեանց ՚ի գանձանակն: * Ե- 2
տես եւ զկին մի այրի աղքատ, որ արկ անդր
երկուս լումայս, * եւ ասէ. արդարեւ ասեմ 3
ձեզ. զի այրին այն աղքատ աւելի արկ քան
զամենեսին: * Ամենեքին նոքա ՚ի մթերից իւ- 4
րեանց արկին յընծայս աստուծոյ. բայց նա
՚ի կարօտութենէ իւրմէ զամենայն զկեանս
իւր զոր ունէր՝ արկ:

ԻԲ * Եւ յասել ոմանց զտաճարէն՝ թէ գե- 5
ղեցիկ վիմօք եւ աշտարակօք զարդարեալ է, ա-
սէ. * զայդ ամենայն զոր տեսանէք, եկեսցեն 6
աւուրք յորս ոչ թողցի այդր քար ՚ի քարի վե-
րայ՝ որ ոչ քակտեսցի: * Հարցին զնա եւ ա- 7
սեն. վարդապետ, երբ լինիցի այդ, եւ զի՞նչ

8 նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ : * Եւ նա
ասէ. զգոյշ կացէք, մի խաբիցիք. զի բազումք
գայցեն յանուն իմ եւ ասիցեն՝ թէ ես եմ.
եւ մերձեցաւ ժամանակ, մի երթայցէք զկնի
9 նոցա : * Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս
եւ խռովութիւնս՝ մի զարհուրիցիք. զի պարտ
է նախ այնմ լինել, այլ ոչ առժամայն կա-
10 տարած : * Յայնժամ ասէ ցնոսա. յարիցէ ազգ
յազգի վերայ, եւ թագաւորութիւն ՚ի թա-
11 գաւորութեան վերայ. * եւ շարժմունք մեծա-
մեծք. եւ ՚ի տեղիս տեղիս սովք եւ սրածու-
թիւնք. եղիցին արհաւիրք եւ նշանք մեծա-
12 մեծք յերկնից : * Բայց յառաջ քան զայս ա-
մենայն՝ մխեսցեն զձեռս իւրեանց ՚ի ձեզ, եւ
հալածեսցեն. մատնեսցեն ՚ի ժողովուրդս եւ
՚ի բանտս, եւ տանիցին առաջի դատաւորաց
13 եւ թագաւորաց վասն անուան իմոյ. * եւ լի-
14 նիցի ձեզ այն ՚ի վկայութիւն : * Արդ դիք ՚ի
սիրտս ձեր՝ մի յառաջագոյն կրթել տալ պա-
15 տասխանի. * զի ես տաց ձեզ բերան եւ իմաս-
տութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ
կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառա-
16 կորդքն ձեր : * Մատնեսջիք եւ ՚ի ծնողաց եւ
յեղբարց եւ յազգականաց եւ ՚ի բարեկամաց,
17 եւ սպանանիցեն ՚ի ձէնջ. * եւ եղիջիք ատե-
18 ցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. * եւ
19 մազ մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ. * եւ համ-
բերութեամբ ձերով ստասջիք զոգիս ձեր :
20 * Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ

զօրօք զԵրուսաղէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ
մերձ է աւեր նորա։ * Յայնժամ որ 'ի Հրէաս- 21
տանի իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս. և որ 'ի միջի
նորա իցեն՝ խուսեսցեն, և որ 'ի գաւառս
իցեն՝ մի մտցեն 'ի նա. * զի աւուրք վրէժ- 22
խնդրութեան են այնոքիկ՝ առ 'ի կատարելոյ
ամենայն գրելոց։ * Բայց վայ իցէ յղեաց և 23
ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ. զի եղիցի
տագնապ մեծ 'ի վերայ երկրի, և բարկու-
թիւն ժողովրդեանս այսմիկ։ * Եւ անկցին 'ի 24
սուր սուսերի, և գերեսցին յամենայն հեթա-
նոսս. և Երուսաղէմ եղիցի կոխան ազգաց
մինչև կատարեսցին ժամանակք հեթանոսաց։
* Եւ եղիցին նշանք յարեգական և 'ի լուսին և 25
յաստեղս. և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝
'ի յահեղ բարբառոյ ծովու և խռովու-
թեան, * յերանելոյ ոգւոց մարդկան յերկիւ- 26
ղէ և 'ի կարծեաց եկելոց 'ի վերայ տիեզե-
րաց. զի զօրութիւնք երկնից շարժեսցին։
* Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ 27
ամպովք զօրութեամբ և փառօք բազմօք։ * Եւ 28
յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք և
բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի մերձ է փր-
կութիւն ձեր։ * Եւ ասաց առակ մի նոցա. 29
տեսէք զթզենին և զամենայն ծառ. * յոր- 30
ժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տե-
սանէք և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է
ամառն. * Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանի- 31
ցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ

32 է արքայութիւն Աստուծոյ։ * Ամէն ասեմ
ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս
33 ամենայն եղիցի։ * Երկինք եւ երկիր անցցեն,
34 եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն։ * Զգոյշ լերուք
անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր
շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ եւ հո-
գովք աշխարհականօք, եւ յանկարծակի հա-
35 սանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն. * զի իբրեւ
որոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն
որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի։
36 * Արթուն կացէք այսուհետեւ. յամենայն
ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք
զերծանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, եւ
37 կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ * Եւ 'ի տուէ 'ի
տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ա-
38 գանէր 'ի լերինն՝ որ կոչէր ձիթենեաց։ * Եւ
ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս
առ նա 'ի տաճարն լսել 'ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

1 Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կո- ԻԵ
2 չէր պասքա։ * Եւ խնդրէին քահանայապետքն
եւ դպիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն զնա. բայց
3 երկնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի։ * Եմուտ
սատանայ 'ի Յուդա 'ի կոչեցեալն Իսկարիով-
4 տացի, որ էր 'ի թուոյ երկոտասանիցն։ * Զո-
գաւ եւ բանս ընդ քահանայապետսն եւ ընդ
դպիրս եւ ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատ-

նեսցէ զնա նոցա ։ * Եւ խնդացին , եւ խոստա֊ 5
ցան տալ նմա արծաթ . * Եւ յանձն առ , եւ 6
խնդրէր պարապ մատնել զնա նոցա մեկուսի
յամբոխէն ։ * Եկն օր բաղարջակերացն , յո֊ 7
րում օրէն էր զենուլ զպասեքն . * Եւ առաքեաց 8
զպետրոս եւ զյովհաննէս՝ եւ ասէ . երթայք
պատրաստեցէք մեզ զպասեքն զի կերիցուք ։
* Եւ նոքա ասեն . ո՞ւր կամիս զի պատրաստես֊ 9
ցուք ։ * Եւ ասէ ցնոսա . ահա իբրեւ մտանի֊ 10
ցէք 'ի քաղաքն , պատահեսցէ ձեզ այր մի բար֊
ձեալ սափոր ջրոյ , երթիջիք զհետ նորա 'ի
տունն՝ յոր մտանիցէ . * Եւ ասասջիք ցտանու֊ 11
տէր տանն . վարդապետ ասէ քեզ , ո՞ւր են
վանքն իմ յորում զպասեքն ուտիցեմ աշա֊
կերտօքս հանդերձ . * Եւ նա ցուցցէ ձեզ վեր֊ 12
նատուն մի մեծ զարդարեալ , եւ անդ պատ֊
րաստեսջիք ։ * Եւ գնացեալ գտին որպէս եւ 13
ասացն նոցա , եւ պատրաստեցին զպասեքն ։
* Եւ իբրեւ ժամ եղեւ՝ բազմեցաւ , եւ երկո֊ 14
տասան առաքեալքն ընդ նմա ։ * Եւ ասէ ցը֊ 15
նոսա . ցանկանալով ցանկացայ զայս պասեք
ուտել ընդ ձեզ՝ մինչեւ չարչարեալ իցեմ ։
* Բայց ասեմ ձեզ , թէ ոչ եւս կերայց 'ի սը֊ 16
մանէ՝ մինչեւ լցի յարքայութեան աստուծոյ ։
* Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ եւ ասէ . 17
առէք զայդ՝ եւ բաժանեցէք 'ի ձեզ ։ * Ասեմ 18
ձեզ , թէ յայսմհետէ ոչ արբից 'ի բերոյ որ֊
թոյ՝ մինչեւ եկեսցէ արքայութիւն աստուծոյ ։
* Եւ առեալ հաց՝ գոհացաւ , եբեկ եւ ետ 19

նոցա և ասէ. այս է մարմին իմ, որ վասն բազ-
մաց տուեալ. զայս արասջիք առ իմոյ յիշա-
20 տակի: *Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն
առ՝ և ասէ. այս բաժակ է նոր ուխտ իմով
21 արեամբ վասն ձեր հեղեալ: *Բայց ահաւասիկ
22 ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս. *և որ-
դի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ. բայց
վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնիցի:
23 *Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ
24 ով է ՚ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ: *Եւ
եղեւ հակառակութիւն ՚ի մէջ նոցա, թէ ո
25 ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ: *Եւ նա ասէ ցը-
նոսա. թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա, և
26 որ իշխեն նոցա՝ բարերարք կոչին. *այլ դուք
ոչ այնպէս, այլ որ մեծն է ՚ի ձեզ՝ եղիցի իբ-
րեւ զկրտսերն, և առաջնորդն իբրեւ զսպա-
27 սաւորն: *Ո՞վ է մեծ, բազմեա՞լն՝ եթէ սպա-
սաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմեալն. բայց ես եմ
28 ՚ի միջի ձերում իբրեւ զսպասաւոր: *Եւ դուք
էք որ ցանգ կայիք ընդ իս ՚ի փորձութիւնս
29 իմ. *և ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և հայր իմ
30 ուխտեաց ինձ արքայութիւն. *զի ուտիցէք
և ըմպիցէք ՚ի սեղան իմ յարքայութեանն ի-
մում, և նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝ դա-
տել զերկոտասան ազգ իսրայէլի: Կ՜Զ.
31 *Եւ ասէ տէր. սիմոն սիմոն, ահա սա-
տանայ խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրեւ զցո-
32 րեան. *այլ ես աղաչեցի վասն քո՝ զի մի պակա-
սեսցեն հաւատք քո. և դու երբեմն դարձցիս՝

և հաստատեսցես զեղբարս քո: * Եւ նա ասէ 33
ցնա. տէր, ընդ քեզ պատրաստ եմ և 'ի բանտ
և 'ի մահ երթալ: * Եւ նա ասէ ցնա. ասեմ 34
քեզ, պետրէ, չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝
մինչև երիցս ուրասցիս զիս չգիտել: * Եւ 35
ասէ ցնոսա. յորժամ առաքեցի զձեզ առանց
քսակի և մախաղի և կօշկաց, միթէ կարօտա-
ցա՞յք իմիք: * Եւ նոքա ասեն. և ոչ իմիք: Ա- 36
պա ասէ. այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձ-
ցէ, նոյնպէս և մախաղ. և որ ոչն ունիցի,
վաճառեսցէ զձորձս իւր՝ և գնեսցէ իւր սու-
սեր: * Բայց ասեմ ձեզ. զի այս եւս որ գը- 37
րեալ է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս, թէ ընդ
անօրէնս համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝
վճարեալ է: * Եւ նոքա ասեն. տէր, ահա- 38
ւասիկ են աստ երկու սուրք: Եւ նա ասէ
ցնոսա. բաւական են: * Եւ ելեալ գնաց ըստ 39
սովորութեանն 'ի լեառն ձիթենեաց. գնա-
ցին զհետ նորա և աշակերտքն: * Իբրև ե- 40
հաս 'ի տեղին՝ ասէ ցնոսա. յաղօթս կացէք
չմտանել 'ի փորձութիւն: * Եւ ինքն մեկնե- 41
ցաւ 'ի նոցանէ իբրև քարընկէց մի, եդ ծու-
նր, կայր յաղօթս՝ * և ասէր. հայր, եթէ 42
կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն. բայց ոչ
իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին: * Եւ երևեցաւ 43
նմա հրեշտակ յերկնից և զօրացուցանէր զնա,
և էր 'ի տագնապի, և մտադիւրութեամբ ևս
կայր յաղօթս: * Եւ հոսէին 'ի նմանէ քրտունք 44
իբրև զկայլակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն հե-

45 զեալ յերկիր։ * Իսկ յարուցեալ յաղօթիցն՝ ե_
կին առ աշակերտսն, եգիտ զնոսա ՚ի քուն ՚ի
46 տրտմութենէն. * և ասէ ցնոսա. զի՞ ննջէք, ա_
րիք կացէք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք ՚ի փոր_
47 ձութիւն։ * Իսկ մինչդեռ խօսէր, ահաւա_
սիկ ամբոխ. և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտա_
սանիցն՝ առաջնորդէր նոցա։ Իբրեւ մերձե_
ցաւ առ Յիսուս՝ համբուրեաց զնա. քանզի
զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ որում
48 ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ունիցիք։ * Ասէ
ցնա Յիսուս. Յուդա, համբուրելո՞վ մատնես
49 զՈրդի մարդոյ։ * Իբրեւ տեսին որ զնովաւն է_
ին՝ որ ինչ եղեւն, ասեն ցնա. Տէր, հար_
50 ցուք զնոսա սրով։ * Եւ եհար մի ոմն ՚ի նո_
ցանէ զքահանայապետին ծառայ, և ՚ի բաց
51 եհան զաջոյ ունկն նորա։ * Պատասխանի ետ
Յիսուս և ասէ. թոյլ տուք մինչեւ ցայդ վայր։
Եւ մատուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց զնա։
52 * Եւ ասէ ցեկեալսն ՚ի վերայ նորա ցքահա_
նայապետսն և ցիշխանս տաճարին և ցծերս.
Իբրեւ ՚ի վերայ աւազակի ելէք սուսերօք և
53 բրօք։ * Հանապազ ընդ ձեզ էի ՚ի տաճարին
և ոչ ձգեցէք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ,
54 և իշխանութիւն խաւարի։ * Եւ կալեալ ըզ_
նա՝ ածին և մուծին ՚ի տուն քահանայապե_
տին. և Պետրոս երթայր զհետ նորա հեռա_
55 ւոյն։ * Իբրեւ լուցին կրակ ՚ի մէջ գաւթին՝
և նստան շուրջ, նստաւ և Պետրոս ՚ի մէջ նո_
56 ցա։ * Տեսեալ զնա աղախին մի՝ զի նստէր առ

լոյսն, հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ. եւ սա ընդ
նմա էր՝ որ ընդ նմայն էին : * Իսկ պետրոս 57
ուրացաւ եւ ասէ. ոչ գիտեմ զնա, կին դու :
* Եւ յետ սակաւ միոյ այլ ումն ետես զնա, եւ 58
ասէ. եւ դու ՚ի նոցանէ ես : Եւ պետրոս ասէ.
այր դու, չեմ ՚ի նոցանէ : * Եւ իբրեւ ժամ 59
մի անց ՚ի վերայ, այլ ումն վիճէր եւ ասէր. ըս-
տոյգ եւ սա ընդ նմա էր, քանզի գալիլեացի
է : * Ասէ պետրոս. այր դու, չգիտեմ զինչ 60
խօսիս : Եւ առ ժամայն մինչդեռ նա զայն
ասէր՝ խօսեցաւ հաւ : * Դարձաւ տէր եւ հայ- 61
եցաւ ՚ի պետրոս. եւ յիշեաց պետրոս զբանն
տեառն զոր ասաց ցնա՝ մինչչեւ հաւու խօ-
սեալ իցէ, երիցս ուրասցիս չգիտել զիս. * Եւ 62
ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս : * Եւ արքն 63
որ պահէին զնա, այպն առնէին զնովաւ եւ
հարկանէին. * Ծածկէին զերեսս նորա եւ տան- 64
ջէին. եւ հարցանէին ցնա եւ ասէին. մարգա-
րեաց՝ ո՛վ է որ եհարն զքեզ : * Եւ այլ բա- 65
զում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին ՚ի նա :

* Եւ իբրեւ այգ եղեւ, ժողովեցան ծե- 66
րակոյտ ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն եւ
դպիրք, եւ հանին ածին զնա յատեանն իւրեանց
եւ ասեն. եթէ դու ես քրիստոսն, ասա մեզ :
* Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ 67
հաւատայք. * եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ, չը- 68
տայք ինձ պատասխանի՝ կամ արձակիցէք :
* Այլ յայսմ հետէ նստցի որդի մարդոյ ընդ 69
աջմէ զօրութեանն աստուծոյ : * Եւ ասեն ա- 70

մենքեան . ուրեմն դու ես որդին աստուծոյ :
Եւ նա ասէ ցնոսա . դուք ասէք թէ ես եմ :
71 * Եւ նոքա ասեն . զի՞նչ եւս պիտոյ է մեզ
վկայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք 'ի բերա-
նոյ դորա :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն
2 նոցա, ածին զնա առ պիղատոս : * Եւ սկսան
չարախօս լինել զնմանէ եւ ասել . գտաք զսա
զի թիւրէր զազգս մեր, եւ արգելոյր 'ի տալոյ
հարկս կայսեր, եւ ասէր զանձնէ՝ եթէ քրիս-
3 տոսն իցէ թագաւոր : * Իսկ պիղատոս եհարց
զնա եւ ասէ . դո՞ւ ես թագաւորն հրէից : Նա
պատասխանի ետ նմա եւ ասէ . դու ասացեր :
4 * Ասէ պիղատոս ցքահանայապետսն եւ ցժո-
ղովուրդսն. չգտանեմ ինչ վնաս յառն յայսմիկ:
5 * Եւ նոքա պնդէին եւ ասէին, եթէ խռովէ
զժողովուրդս . ուսուցանէ ընդ ամենայն հր-
րէաստան՝ սկսեալ 'ի գալիլեէ մինչեւ ցայսր :
6 * Իսկ պիղատոս իբրեւ լուաւ զգալիլեէ, ե-
7 հարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն : * Եւ իբրեւ
գիտաց թէ յիշխանութենէ հերովդի է, ետ
տանել զնա առ հերովդէս . քանզի եւ նա յե-
8 րուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ : * Եւ հե-
րովդէս իբրեւ ետես զյիսուս, ուրախ եղեւ
յոյժ . զի ցանկայր 'ի բազում ժամանակաց
տեսանել զնա . քանզի լսէր բազում անգամ՝

զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լինել տեսա-
նել ՚ի նմանէ: * Հարցանէր զնա բանիւք բազ- 9
մօք, և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի: * Կայ- 10
ին քահանայապետքն և դպիրք՝ և պնդագոյնս
չարախօսէին զնմանէ: * Արհամարհեաց զնա 11
և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն,
և այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս ըս-
պիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս:
* Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս 12
յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին
միմեանց: * Կոչեաց Պիղատոս զքահանայա- 13
պետսն և զիշխանս և զժողովուրդն, * և ասէ 14
ցնոսա. ածէք մատուցէք ինձ զայրս զայս իբ-
րև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ահա-
ւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և ինա ինչ
ոչ գտի յառն յայսմիկ՝ զորոց դուք չարախօ-
սէքդ զդմանէ: * Այլ և ոչ Հերովդէս, քանզի 15
ետու տանել զդա առ նա. և արդ ոչինչ մա-
հու արժանի է գործեալ դորա. * խրատեցից 16
զդա և արձակեցից: * Զի հարկ էր մի մի ըստ 17
տօնի արձակել նոցա: * Եւ նոքա աղաղակէին 18
ամենայն բազմութեամբն և ասէին. բարձ
զդա, և արձակեա մեզ զԲարաբբա. * որ էր 19
վասն խռովութեան իրիք եղելոյ ՚ի քաղաքին
և սպանութեան մատեալ ՚ի բանտ: * Դարձեալ 20
Պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի կամէր արձա-
կել զՅիսուս: * Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին 21
և ասէին. ՚ի խաչ հան զդա: * Եւ նա երիցս 22
ասէ ցնոսա. զի՞նչ չար արար սա. ոչինչ ինա

մահու գտի 'ի սմա. խրատեցից զսա և ար-
23 *ձակեցից: * Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն՝ և*
խնդրէին զնա 'ի խաչ հանել. և զօրանային
24 *բարբառք նոցա և քահանայապետացն: * Եւ*
պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս
25 *նոցա: * Արձակեաց նոցա զբարաբբայն՝ զոր*
վասն խռովութեան և սպանութեան արկեալ
էր 'ի բանդ, զոր և խնդրէինն իսկ. և զյի-
26 *սուս մատնեաց կամացն նոցա: * Իբրև առին*
գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն սիմոն կիւ-
րենացի որ գայր յանդէ, եդին 'ի վերայ նո-
27 *րա զխաչն բերել զկնի յիսուսի: * Եւ երթայր*
զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, և
28 *կանանց որ կոծէին և աշխարէին զնա: * Դար-*
ձաւ յիսուս և ասէ ցնոսա. դստերք երուսա-
ղէմի, մի լայք 'ի վերայ իմ, այլ լացէք 'ի վե-
29 *րայ անձանց և 'ի վերայ որդւոց ձերոց: * Զի*
եկեսցեն աւուրք, յորս ասիցեն՝ թէ երանի
ամլոց և որովայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝
30 *որ ոչ դիեցուցին: * Յայնժամ սկսանիցին ա-*
սել լերանց՝ թէ անկերուք 'ի վերայ մեր, և
31 *բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ: * Զի եթէ ընդ*
փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զինչ
32 *լինիցի: * Ածին և այլ երկուս չարագործս՝ ըս-*
33 *պանանել ընդ նմա: * Իբրև չոգան 'ի տեղին*
կոչեցեալ գագաթն, անդ հանին զնա 'ի խաչ.
և զչարագործսն զոմն ընդ աջմէ և զոմն ընդ
34 *ձախմէ խաչեցին: * Եւ յիսուս ասէ. հայր,*
թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն: Եւ

'ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճա-
կըս. * Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Ա՛ն- 35
գոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք եւ ա-
սէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ եւ զան-
ձն՝ եթէ դա է քրիստոս որդի աստուծոյ ըն-
տրեալն: * Այպն առնէին զնա եւ զինուորքն, 36
եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ,
* եւ ասէին. եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ 37
փրկեա զանձն քո: * Եւ էր գիր գրեալ 'ի վե- 38
րայ նորա յունարէն եւ դաղմատերէն եւ եբ-
րայեցերէն գրով, թէ սա է արքայն հրէից:
* Իսկ մի ոմն 'ի կախելոց չարագործացն հայ- 39
հոյէր զնա, եւ ասէր. ո՞չ դու ես քրիստոսն,
փրկեա զանձն քո եւ զմեզ: * Պատասխանի ետ 40
ընկերն սաստելով նմա եւ ասէ. չերկնչիս դու
յաստուծոյ՝ զի 'ի նմին պատժի կաս. * եւ մեք 41
յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն առ-
նումք զհատուցումն. եւ սա ապիրատ ինչ ոչ
գործեաց: * Եւ ասէ ցյիսուս. յիշեա զիս 42
տէր յորժամ գայցես արքայութեամբ քով:
* Եւ ասէ ցնա յիսուս. ամէն ասեմ քեզ. այ- 43
սօր ընդ իս լիցիս 'ի դրախտին: * Եւ էր իբրեւ 44
վեցերորդ ժամ, եւ խաւար եղեւ 'ի վերայ ա-
մենայն երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամն. խա-
ւարեցաւ արեգակն: * Եւ հերձաւ վարագոյր 45
տաճարին ընդ մէջ: * Եւ կարդաց յիսուս 'ի 46
ձայն մեծ եւ ասէ. հայր, 'ի ձեռս քո աւան-
դեմ զհոգի իմ: Զայս իբրեւ ասաց, եհան
զոգի: * Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ 47

եղեւն, փառաւոր արար զաստուած եւ ասէ.
48 արդարեւ այրս այս արդար էր: * Եւ ամենայն
ժողովուրդքն որ եկեալ էին, եւ տեսանէին
զտեսիլն զայն եւ զգործ, բախէին զկուրծս եւ
49 դառնային: * Կային եւ ամենայն ծանօթքն նո-
րա 'ի հեռաստանէ. եւ կանայք որ եկեալ էին
զհետ նորա 'ի գալիլեէ՝ տեսանէին զայն:
50 * Եւ ահա այր մի անուն յովսէփ, որ էր
51 նախարար, այր բարեգործ եւ արդար. * նա չէր
միաբանեալ ընդ խորհուրդս եւ ընդ գործս նո-
ցա. յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից, որ եւ ին-
քըն իսկ ակն ունէր արքայութեան աստու-
52 ծոյ: * Սա մատուցեալ առ պիղատոս՝ խնդ-
53 րեաց զմարմինն յիսուսի. * եւ իջուցեալ զնա
պատեաց պաստառակալաւ, եւ եդ 'ի կռածոյ
54 գերեզմանի, ուր չէր զոք բնաւ եդեալ: * Եւ
55 օրն էր ուրբաթ, եւ շաբաթ լուսանայր. * եւ
երթային զհետ նորա կանայք՝ որ եկեալ էին
ընդ նմա 'ի գալիլեէ. տեսին զգերեզմանն, եւ
56 որպէս եդաւ մարմինն նորա: * Դարձան եւ
պատրաստեցին խունկս եւ իւղս. եւ 'ի շաբա-
թուն հանգարտեցին վասն պատուիրանին:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

1 Բայց 'ի միաշաբաթուն վաղքաջ ընդ ա-
ռաւօտն եկին 'ի գերեզմանն. բերին զխունկ-
սըն զոր պատրաստեցին, եւ այլ կանայք ընդ
2 նոսա: * Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ

՚ի գերեզմանէ անտի. * և մտեալ ՚ի ներքս՝ ոչ 3
գտին զմարմինն տեառն յիսուսի։ * Եւ եղև 4
ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա
արք երկու հասին առ նոսա ՚ի հանդերձս լու-
սաւորս։ * Եւ երկեւ զահի հարան, և խո- 5
նարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն
ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս.
չէ աստ՝ այլ յարեաւ։ Յիշեցէք որպէս խօսե- 6
ցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ՚ի գալիլեա, * և ա- 7
սէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել ՚ի
ձեռս մարդկան մեղաւորաց, և ՚ի խաչ ելանել,
և յերրորդ աւուր յառնել։ * Եւ յիշեցին զբ- 8
անսն նորա։ * Եւ դարձան պատմեցին զայս 9
ամենայն մետասանիցն և այլոցն ամենեցուն։
* Եւ էին մարիամ մագդաղենացի և յովհան- 10
նա և մարիամ յակովբեայ և այլք ընդ նոսա՝ որ
պատմեցին զայս առաքելոցն. * և երեւեցան 11
առաջի նոցա շաղփաղփութիւն բանքն նոցա,
և չհաւատային նոցա։ * Բայց պետրոս յարու- 12
ցեալ ընթացաւ ՚ի գերեզմանն, և հայեցեալ
տեսանէ զկտաւսն լոկ զի կային. և գնաց ընդ
միտ զարմացեալ թէ զինչ եղեւ։

* Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի 13
նմին աւուր ՚ի գեօղ մի, որ հեռի էր յերուսա-
ղեմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ. և
էր անուն նորա էմմաւուս. * և նոքա խօսէ- 14
ին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն ան-
ցելոց։ * Եւ եղեւ ընդ խօսելն նոցա և ընդ 15
վիճելն՝ և ինքն իսկ յիսուս մերձեցաւ՝ և եր-

թայր ընդ նոսա. * Եւ նոցա աչք կալեալ էին
17 առ ՚ի չծանաչելոյ զնա։ * Եւ ասէ ցնոսա. զինչ
են բանքդ վասն որոյ վիճիքդ ընդ միմեանս
18 մինչդեռ գնայքդ, եւ տրտմեալ էք։ * Պա-
տասխանի ետ մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ որում անուն
էր Կղէովպաս, եւ ասէ ցնա. դու միայն կաս
յերուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ գործե-
19 ցաւ ՚ի նմա յաւուրս յայսոսիկ։ * Եւ ասէ
ցնոսա. զի՞նչ։ Եւ նոքա ասեն. զՅիսուսէ Նա-
զովրեցւոյ, որ եղեւ այր մարգարէ՝ հզօր ար-
դեամբք եւ բանիւք առաջի Աստուծոյ եւ ամե-
20 նայն ժողովրդեանն. * որպէս մատնեցին զնա
քահանայապետքն եւ իշխանքն մեր ՚ի դատաս-
21 տան մահու, եւ հանին զնա ՚ի խաչ։ * Մեք
ակն ունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոց է զիս-
րայէլ։ Այլ եւ հանդերձ այսու ամենայնիւ՝
այս երրորդ օր է յորմէ հետէ այն գործեցաւ։
22 * Այլ եւ կանայք ոմանք ՚ի մէնջ զարմացուցին
զմեզ. որք կանխեալ ընդ առաւօտս չոգան ՚ի
23 գերեզմանն, * եւ ոչ գտին զմարմինն նորա. ե-
կին եւ ասեն, թէ եւ տեսիլ եւս հրեշտակաց
տեսին, որք ասէին զնմանէ՝ թէ կենդանի է։
24 * Եւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն,
եւ գտին նոյնպէս որպէս կանայքն ասացին,
25 բայց զնա ոչ տեսին։ * Եւ նա ասէ ցնոսա.
ով անմիտք եւ հեղգամիտք ՚ի հաւատալ ա-
26 մենայնի զոր խօսեցան մարգարէքն. * ո՞չ զայ-
նս պարտ էր չարչարել Քրիստոսի, եւ մտա-
27 նել ՚ի փառս իւր։ * Եւ սկսեալ ՚ի Մովսէսէ

և յամենայն մարգարէից՝ մեկնէր նոցա որ ինչ
յամենայն գիրս գրեալ է զնմանէ ։ * Իբրեւ 28
մերձեցան 'ի գեօղն յոր երթային, և նա պատ-
ճառէր հեռագոյն եւս ուրեք երթալ ։ * Եւ 29
բռնադատեցին զնա և ասեն. առ մեզ ագիր,
զի ընդ երեկս է և տարաժամեալ է օրս ։ Եւ
եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա ։ * Եւ եղեւ 30
'ի բազմելն նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝
օրհնեաց, եբեկ՝ և ետ նոցա. * և նոցա բա- 31
ցան աչք և ծանեան զնա. և նա եղեւ 'ի նո-
ցանէ աներեւոյթ ։ * ասեն ցմիմեանս. ոչ իսկ 32
և սիրտք մեր ձմլէին 'ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ
մեզ զճանապարհայն. և որպէս բանայր մեզ
զգիրս ։ * Եւ յարուցեալ նոյնժամայն դար- 33
ձան յերուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմետա-
սանսն և զորս ընդ նոսայն էին. * և ասեն՝ թէ 34
արդարեւ յարեաւ տէր, և երեւեցաւ սիմով-
նի ։ * Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանա- 35
պարհայն, և թէ զիարդ ետ ծանօթս նոցա
'ի բեկանել հացին ։

* Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ յի- 36
սուս եկաց 'ի մէջ նոցա, և ասէ ցնոսա. խա-
ղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ, մի երկնչիք ։
* Եւ զահի հարեալ երկնչէին, և համարէին 37
ոգի ինչ տեսանել ։ * Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ խը- 38
ռովեալ էք. և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն 'ի
սիրտս ձեր ։ * Տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի 39
ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս և տեսէք, զի ո-
գի՝ մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս

40 տեսանէք զի ունիմ: * Եւ զայս ասացեալ՝ ե-
ցոյց նոցա զձեռսն և զոտսն:
41 * Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային ՚ի
խնդութենէն, և զարմացեալ էին, ասէ ցնո-
42 սա. ունիք ինչ կերակուր աստ: * Եւ նոքա
ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն, և խորիսխ
43 մեղու: * Եւ առ եկեր առաջի նոցա, և ըզ-
44 մնացորդսն ետ ցնոսա: * Եւ ասէ ցնոսա.
այս բանք են զոր խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ
ձեզն էի, թէ պարտ է լնուլ ամենայն գրելո-
ցըն յօրէնսն մովսէսի և ՚ի մարգարէս և ՚ի սաղ-
45 մոսն վասն իմ: * Յայնժամ եբաց զմիտս նոցա
46 իմանալ զգիրս: * Եւ ասէ ցնոսա, թէ այսպէս
պարտ էր չարչարել քրիստոսի, և յառնել ՚ի
47 մեռելոց յաւուր երրորդի. * և քարոզել յա-
նուն նորա ապաշխարութիւն և թողութիւն
մեղաց յամենայն ազգս՝ սկսեալ յերուսաղե-
48 մէ. * և դուք էք վկայք այսոցիկ: * Եւ ահա
49 ես առաքեմ զաւետիս հօր իմոյ ՚ի ձեզ. և
դուք նստարուք ՚ի քաղաքիդ յերուսաղէմ,
մինչև զգենուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանց:
50 * Եհան զնոսա մինչև ՚ի բեթանիա, և ամ-
51 բարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա: * Եւ
եղև յօրհնելն նորա զնոսա, մեկնեցաւ ՚ի նո-
52 ցանէ, և վերանայր յերկինս: * Եւ նոքա եր-
կիր պագեալ նմա՝ դարձան յերուսաղէմ ու-
53 րախութեամբ մեծաւ: * Եւ էին հանապազ
՚ի տաճարին, գովէին և օրհնէին զաստուած:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն գրեալ է Յովհաննու, որ եղբայր է Յակոբայ Զեբեդեայ, որ անկաւ ի վերայ լանջացն Տեառն. նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ ամենեքեան առաւել յառաջադասութեան բանին. և զկնի մարմնոյ ծնընդեան յիշատակէ յաւելի. Եւ բանն մարմին եղեւ: Եւ յիշատակէ զմկրտութիւնն Յովհաննու և զընտրութիւն աշակերտացն. այլև զնշանս և զարուեստս որ եղեն. և ըմբռնումն, որ համբերեաց պանտացւոց Պիղատոսի, և խաչեցաւ, յարեաւ և զինուորացն բաժանեցին զհանդերձս նորա, և ի վերայ պատմուճանին նորա վիճակ արկին. և մարմին նորա եդաւ ի գերեզմանի, և յարեաւ յերրորդ աւուր. երեւեցաւ աշակերտացն իւրոց:

Յովհաննէս՝ որ և Կոյս որդեան, զկնի իւրն որոգայթի պատմեաց մեզ: Սա զկնի յիսներորդի երրորդի ամի համբարձմանն Փրկչին գրեաց զաւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի ի խնդրոյ եկեղեցեացն Ասիոյ՝ ի լեզու յոյն:

Յովհաննէս՝ Աստուածաբանութիւն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

	Գլ.	Համ.
Վասն՝ զի անսկիզբն է Բանն Աստուած . .	Ա.	1
Վասն Յովհաննու վկայելոյն Բանին Աստուծոյ	Ա.	15
Վասն գալոյն առ նա գառինն Աստուծոյ .	Ա.	29
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս գնալոյն .	Ա.	39
Վասն գտանելոյն զՄեսիա	Ա.	41
Վասն ի Կանա հարսանեացն	Բ.	1
Վասն արտաքս հանելոյն ի տաճարէն . .	Բ.	15
Վասն Նիկոդեմոսի	Գ.	1
Վասն ի Յայենովն մկրտելոյն	Գ.	23
Վասն խնդիր լինելոյ վասն սրբութեան . .	Գ.	25
Վասն կնոջն սամարացւոյ	Դ.	7
Վասն թագաւորազնին	Դ.	46
Վասն երեսուն և ութամեայ հիւանդին . .	Ե.	5
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի	Ե.	20
Վասն հինգ հացին, և երկու ձկանն . . .	Զ.	9
Վասն գնալոյն ի վերայ ծովուն	Զ.	19
Վասն մրմնջելոյն ընդ միմեանս հրէից . .	Զ.	41
Վասն շրջելոյն Յիսուսի ի Գալիլէէ, և խը-րատու եղբարցն	Է.	1
Վասն խնդրելոյն Հրէից սպանել զՅիսուս .	Է.	30
Վասն ի ծնէ կուրին	Թ.	1
Վասն դնելոյն Յիսուսի զանձն ի վերայ ոչ-խարացն	Ժ.	15

Վասն նաւակատեացն յԵրուսաղէմ . . . Ժ. 22
Վասն Ղազարու յարութեան . . . . . ԺԱ. 1
Վասն օծանելոյն զՏէրն . . . . . . ԺԲ. 3
Վասն՝ որ ասաց Յուդա զիւղոյն . . . ԺԲ. 5
Վասն յաւանակին . . . . ԺԲ. 14
Վասն եկելոց Հեթանոսացն առ Տէր . . . ԺԲ. 21
Վասն հատին ցորենոյ . . . . ԺԲ. 24
Վասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ . . ԺԲ. 46
Վասն ընթրեացն, և լուանալոյ զոտս աշակերտացն ԺԳ. 11
Վասն չարչարանացն Յիսուսի, և սփոփելոյ զաշակերտսն . . . . ԺԴ. 15
Վասն գալոյ Հոգւոյն՝ և մխիթարելոյ զաշակերտսն . . . . ԺԴ. 26
Վասն մատնութեանն Յիսուսի . . . . ԺԸ. 5
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի, և հաւուն խօսելոյ . . . . ԺԸ. 25
Վասն ածելոյն զՅիսուս ՚ի վանացն Կայիափայ ԺԸ. 28
Վասն տանելոյն զՅիսուս ՚ի Գողգոթա . . ԺԹ. 17
Վասն աւանդելոյն Յիսուսի զհոգին . . . ԺԹ. 30
Վասն խնդրելոյն զտէրունական մարմինն . . ԺԹ. 38
Վասն բերելոյն Նիկոդեմոսի զմուռս . . . ԺԹ. 39
Վասն գալոյ կանանցն ՚ի գերեզմանն . . . Ի. 1
Վասն դրացն փակելոց մտանելոյն Յիսուսի առ աշակերտսն . . . . Ի. 19
Վասն զԹովմաս հաւատացելոյ Տեառն . . Ի. 27
Վասն ուտելոյն ընդ նոսա, և հարցմանն ընդ Պետրոս . . . . ԻԱ. 15
Վասն սիրելւոյ աշակերտին, և գրելոյ աւետարանն . . . . ԻԱ. 24

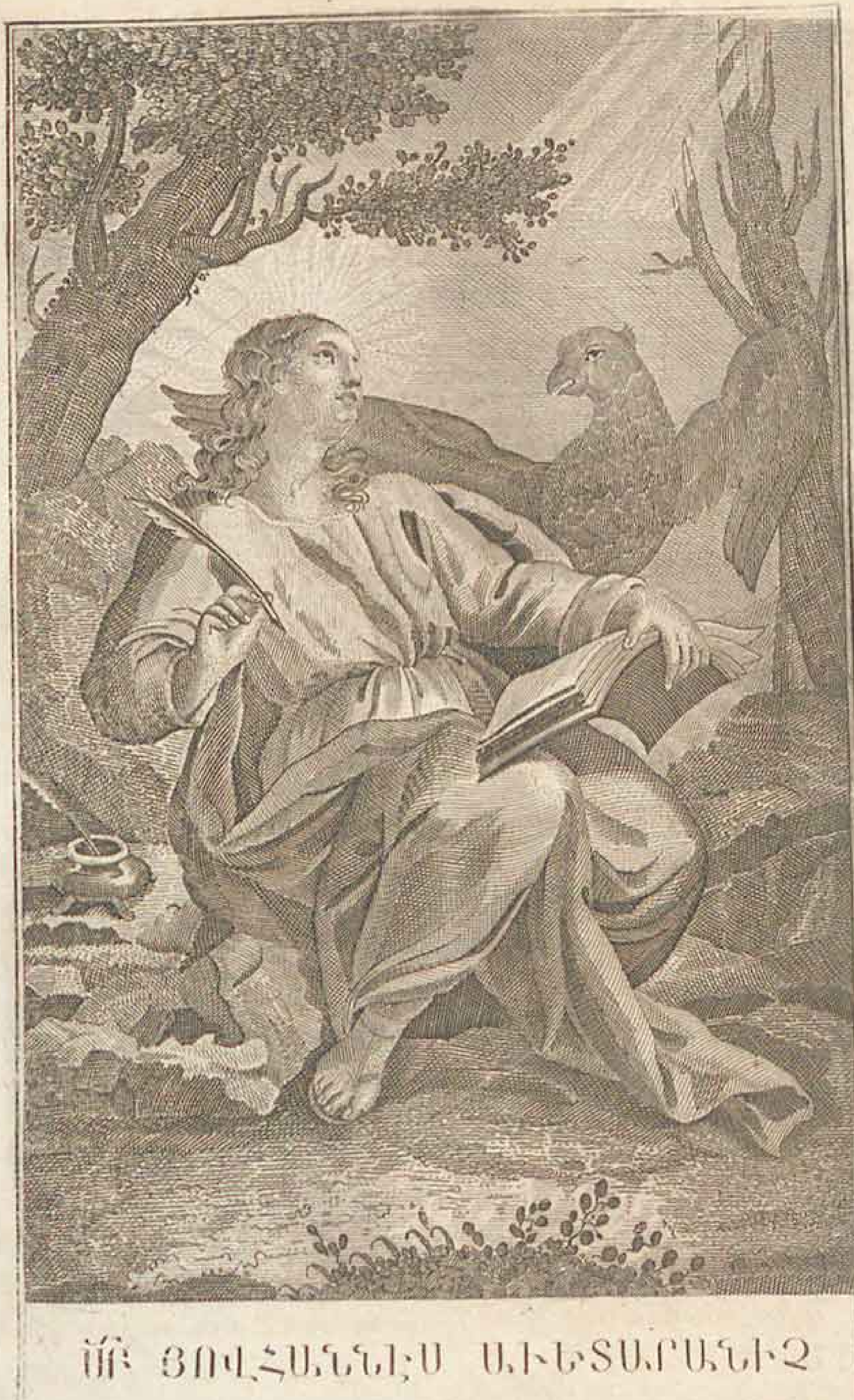

ՍԲ· ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Krispun. Sc.

যোহন   योहन   ଯୋହନ   يوحنا

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ԻՍԿԶԲԱՆԷ էր բանն, եւ բանն էր ԲԿ
2 առ աստուած, եւ աստուած էր բանն։ *Նա
3 էր 'ի սկզբանէ առ աստուած։ *Ամենայն ինչ
նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝
4 որ ինչ եղեւն։ *Նովաւ կեանք էր, եւ կեան-
5 քն էր լոյս մարդկան. *եւ լոյսն 'ի խաւարի
անդ լուսաւորէ, եւ խաւար նմա ոչ եղեւ հա-
6 սու։ *Եղեւ այր մի առաքեալ յաստուծոյ,
7 անուն նմա յովհաննէս։ *Սա եկն 'ի վկայու-
թիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենե-
8 քին հաւատասցեն նովաւ։ *Ոչ էր նա լոյսն,
9 այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն։ *Էր լոյսն ճշ-
մարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝
10 որ գալոց է յաշխարհ։ *Յաշխարհի էր, եւ աշ-
խարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ճանաչէր։
11 *Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան։ *Իսկ
12 որք ընկալանն զնա, ետ նոցա իշխանութիւն որ-
դիս աստուծոյ լինել՝ որոց հաւատասցեն յա-
13 նուն նորա. *որք ոչ յարենէ եւ ոչ 'ի կամաց
մարմնոյ եւ ոչ 'ի կամաց առն, այլ յաստուծոյ

ծնան: *Եւ բանն մարմին եղեւ՝ եւ բնակեաց 14
՚ի մեզ. եւ տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրեւ
զմիածնի առ ՚ի հօրէ, լի շնորհօք եւ ճշմար-
տութեամբ: *Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, 15
աղաղակեաց եւ ասէ. սա է զորմէ ասէի՝ որ
զկնի իմ գալոցն էր. առաջի իմ եղեւ, զի նախ
քան զիս էր: *Զի ՚ի լրութենէ անտի նորա 16
մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնոր-
հաց: *Զի օրէնքն ՚ի ձեռն Մովսիսի տուան. 17
շնորհքն եւ ճշմարտութիւն ՚ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի եղեն:

ԲԲ *Զաստուած ոչ ոք ետես երբէք, բայց 18
միածինն որդի որ է ՚ի ծոց հօր՝ նա պատմեաց:
*Եւ այս է վկայութիւնն Յովհաննու, յորժամ 19
առաքեցին առ նա Հրեայքն յԵրուսաղեմէ քա-
հանայս եւ ղեւտացիս, զի հարցեն զնա՝ եթէ
դու ո ես: *Եւ խոստովան եղեւ՝ եւ ոչ ու- 20
րացաւ. խոստովան եղեւ, եթէ ես ոչ եմ
Քրիստոսն: *Եւ հարցին զնա. իսկ ո՞վ ես դու. 21
եղիա՞ ես. եւ ասէ. ոչ եմ: Իսկ մարգարէ՞ն
ես դու: Պատասխանի ետ՝ թէ ոչ: *Իսկ ասա 22
մեզ՝ դու ո՞վ ես, զի պատասխանի տարցուք
որոց առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վասն քո:
*Ասէ. ես ձայն բարբառոյ յանապատի. ու- 23
ղիղ արարէք զճանապարհն տեառն, որպէս ա-
սաց Եսայի մարգարէ: *Եւ որք առաքեցանն՝ 24
՚ի փարիսեցւոց անտի էին. *Հարցին զնա եւ 25
ասեն. իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քրիս-
տոսն, եւ ոչ եղիա, եւ ոչ մարգարէն: *Պատաս- 26

խանի ետ նոցա Յովհաննէս և ասէ. Ես մկր-
տեմ՝ զձեզ ջրով. ՚ի միջի ձերում կայ՝ զոր
27 դուքն ոչ գիտէք, * որ զկնի իմ գալոցն է, ո-
րում չեմ արժանի եթէ լուծից զխրացս կօշ-
28 կաց նորա: Այս ՚ի Բեթաբրա եղեւ յայն-
կոյս Յորդանանու, ուր էրն Յովհաննէս և մ-
կրտէր:

29 * Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս զի գայր ԲԳ
առ նա, և ասէ. Ահաւասիկ գառն Աստուծոյ՝
30 որ բառնայ զմեղս աշխարհի: * Սա է վասն ո-
րոյ ես ասէի, զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջի
31 իմ եղեւ, զի յառաջ իսկ էր քան զիս: Եւ
ես ոչ գիտէի զնա. այլ զի յայտնի լինիցի Իս-
րայէլի, վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել:
32 * Վկայեաց Յովհաննէս և ասէ, թէ տեսա-
նէի զՀոգին զի իջանէր իբրև զաղաւնի յեր-
33 կնից, և հանգչէր ՚ի վերայ նորա. * Եւ ես ոչ
գիտէի զնա. այլ որ առաքեացն զիս մկրտել
ջրով՝ նա ասաց ցիս, յոր վերայ տեսանիցես
զՀոգին զի իջանիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նո-
34 րա, նա է որ մկրտէ Հոգւովն սրբով. * Եւ ես
տեսի և վկայեցի՝ եթէ սա է որդին Աստուծոյ:

35 * Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս, և յա- ԲԴ
36 շակերտաց անտի նորա երկու. * Եւ նայեցեալ
ընդ Յիսուս զի գնայր, ասէ. Ահաւասիկ
37 Քրիստոս գառն Աստուծոյ: * Լուան ՚ի նմանէ
երկու աշակերտքն զի խօսէր, և գնացին զը-
38 հետ Յիսուսի: Իբրև դարձաւ Յիսուս և ե-
տես զնոսա զի երթային զհետ նորա, ասէ ցը-

նոսա. զի՞նչ խնդրէք: Նոքա ասեն ցնա. Ռաբ-
բի, որ թարգմանեալ կոչի վարդապետ, ո՞ւր
ես օթեվանեալ դու: *Ասէ ցնոսա. եկայք և տե- 39
սէք: Եկին և տեսին ուր էին օթեվանեալ նո-
րա. և առ նմա ագին այն օր, զի ժամ էր
իբրև տասներորդ: *Էր Անդրէաս եղբայր 40
Սիմոնի Պետրոսի, մի յերկուց անտի որ լուեալն 'ի
Յովհաննէ, և գնացեալն զհետ նորա: *Գտանէ 41
սա նախ զեղբայր իւր զՍիմոն, և ասէ ցնա.
գտաք զՄեսիան՝ որ թարգմանի Քրիստոս: *Եւ 42
ած զնա առ Յիսուս: Հայեցեալ ընդ նա Յի-
սուս՝ ասէ. դու ես Սիմոն որդի Յովհաննու.
դու կոչեսցիս Կեփաս, որ թարգմանի Պետրոս:

ԲԺ

*Ի վաղիւն անդր կամեցաւ ելանել 'ի Գա- 43
լիլեա. գտանէ զՓիլիպպոս, և ասէ ցնա Յի-
սուս. եկ զկնի իմ: *Էր Փիլիպպոս 'ի Բեթ- 44
սայիդայ, 'ի քաղաքէ Անդրէայ և Պետրոսի:
*Գտանէ Փիլիպպոս զՆաթանայէլ, և ասէ ցնա. 45
զորմէ գրեաց Մովսէս յօրէնսն՝ և մարգա-
րէքն, գտաք զՅիսուս զորդի Յովսեփայ 'ի Նա-
զարեթէ: *Ասէ ցնա Նաթանայէլ. թէ 'ի Նա- 46
զարեթէ մա՞րթ ինչ իցէ բարւոյ ինչ լինել:
Ասէ ցնա Փիլիպպոս. եկ և տես: *Ետես Յի- 47
սուս զՆաթանայէլ զի գայր առ նա,
ասէ վասն նորա. ահա արդարև Իսրայէլացի
յորում նենգութիւն ոչ գոյ: *Ասէ ցնա Նա- 48
թանայէլ. ուստի՞ ճանաչես զիս: Պատասխա-
նի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. մինչչև էր Փիլիպ-
պոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր 'ի ներքոյ թզե-

49 նւոյն, տեսի զքեզ: * Պատասխանի ետ նմա
Նաթանայէլ և ասէ. ռաբբի, դու ես որդի
Աստուծոյ. դու ես թագաւորն Իսրայէլի:
50 * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. փո-
խանակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի զքեզ ՚ի ներքոյ
թզենւոյն՝ հաւատաս, մեծամեծս քան զայս
51 տեսցես: * Եւ ասէ ցնոսա. ամէն ամէն ա-
սեմ ձեզ, տեսանիցէք զերկինս բացեալ և զհրեշ-
տակս Աստուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանի-
ցեն ՚ի վերայ որդւոյ մարդոյ:

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի ԲՋ
Կանա Գալիլեացւոց. և անդ էր մայրն Յիսու-
2 սի. * կոչեցաւ և Յիսուս և աշակերտքն նորա
3 ՚ի հարսանիսն: * Եւ ՚ի պակասել գինւոյն՝ ա-
4 սէ մայրն ցՅիսուս. գինի ոչ ունին: * Եւ ասէ
ցնա Յիսուս. զի՞ կայ իմ և քո, կին դու, չեւ
5 է հասեալ ժամանակ իմ: * Ասէ մայրն նորա
ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք:
6 * Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝ ըստ սրբու-
թեան Հրէից. տանէին մի մի ՚ի նոցանէ
7 մարս երկուս կամ երիս: * Ասէ ցնոսա Յիսուս.
լցէք զթակոյկսդ ջրով. և լցին զնոսա մինչեւ
8 ՚ի վեր: * Եւ ասէ ցնոսա. արկէք այժմ և բե-
9 րէք ճարտարապետին: Եւ նոքա բերին: * Եւ
իբրեւ ճաշակեաց ճարտարապետն զջուրն գի-
նի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպա-

սպասաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն։ Խօ-
սի ընդ փեսային ճարտարապետն * եւ ասէ. ա- 10
մենայն մարդ զանոյշ գինի յառաջագոյն դը-
նէ. եւ յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին.
դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ։
* Զայս արար սկիզբն նշանաց Յիսուս 'ի Կանա 11
Գալիլեացւոց, եւ յայտնեաց զփառս իւր. եւ
հաւատացին 'ի նա աշակերտքն նորա։

Բ: * Յետ այսորիկ էջ Յիսուս 'ի Կափառնաու- 12
ում, ինքն եւ մայր իւր եւ եղբարքն իւր. եւ անդ
լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս։ * Եւ էր 13
մերձ զատիկն հրէից. եւ ել Յիսուս յԵրուսա-
ղէմ։ * Եւ եգիտ 'ի տաճարին՝ զի վաճառէին 14
զարջառս եւ զոչխարս եւ զաղաւնիս, եւ զլու-
մայափոխսն որ նստէին։ * Եւ արար խարա- 15
զան չուանեաց, եւ եհան զամենեսին 'ի տա-
ճարէն՝ զոչխարսն եւ զարջառս, եւ զպղնձս հա-
տավաճառացն ցրուեաց, եւ զսեղանսն կործա-
նեաց։ * Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ 16
ցնոսա. առէք զայդ աստի, եւ մի առնէք ըզ-
տուն Հօր իմոյ տուն վաճառի։ Ապա յիշե- 17
ցին աշակերտքն նորա՝ թէ գրեալ է, նա-
խանձ տան քո կերիցէ զիս։ * Պատասխանի ե- 18
տուն հրեայքն եւ ասեն ցնա. զի՞նչ նշան ցու-
ցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես։ * Պատասխա- 19
նի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. քակեցէք ըզ-
տաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս կանգնեցից
զդա։ Ասեն ցնա հրեայքն. զքառասուն եւ 20
վեց ամ շինեցաւ տաճարս այս. եւ դու զե-

21 րիս աւուրս կանգնես զսա: * Բայց նա ասէր
22 վասն տաճարի մարմնոյն իւրոյ: * Իսկ յորժամ
յարեաւ ՚ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն
նորա՝ թէ այս է զոր ասացն. եւ հաւատացին
գրոյն եւ բանին զոր ասաց Յիսուս:
23 * Իբրեւ էր յԵրուսաղէմ ՚ի զատկին Գ.Կ
՚ի տօնի, բազումք հաւատացին յանուն նորա.
24 զի տեսանէին զնշանսն զոր առնէր: * Բայց
ինքն Յիսուս ոչ հաւատայր զանձն նոցա, քան-
25 զի ինքն գիտէր զամենայն. եւ զի ոչ էր պի-
տոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վասն մարդոյ. զի ին-
քըն իսկ գիտէր՝ զինչ կայր ՚ի մարդն:

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Եւ էր այր մի ՚ի փարիսեցւոց անուն՝ Նի-
2 կոդեմոս անուն նորա՝ իշխան հրէից: * Սա
եկն առ նա գիշերի եւ ասէ ցնա. ռաբբի, գի-
տեմք եթէ յԱստուծոյ եկեալ ես վարդապետ.
զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել՝ զոր դուդ
3 առնես, եթէ ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա: * Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն
ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ կա-
4 րէ տեսանել զարքայութիւն Աստուծոյ: * Ասէ
ցնա Նիկոդեմոս. զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել՝
որ ծերացեալն իցէ. միթէ մա՞րդ ինչ իցէ անդ-
րէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել եւ ծնա-
5 նել: * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. ամէն
ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի ՚ի ջրոյ եւ

՚ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն
աստուծոյ: * Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ՝ մարմին 6
է, և ծնեալն ՚ի հոգւոյ՝ հոգի է: * Դու մի 7
զարմանար թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծը-
նանել վերստին. * զի հողմ ուր կամի՝ շնչէ, 8
և զձայն նորա լսես, այլ ոչ գիտես ուստի գայ
կամ՝ յո երթայ. այնպէս և ամենայն ծնեալն
՚ի հոգւոյն: * Պատասխանի ետ նիկոդեմոս և 9
ասէ ցնա. զիա՞րդ մարթի այդմ լինել: * Պա- 10
տասխանի ետ յիսուս և ասէ ցնա. դու ես
վարդապետ իսրայէլի՝ և զայդ ո՞չ գիտես: * Ա- 11
մէն ամէն ասեմ քեզ. զի զոր ինչ գիտեմք՝
խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք. և զվկայու-
թիւն մեր ոչ ընդունիք: * Իսկ արդ եթէ 12
զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք, զի-
ա՞րդ եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հաւատայ-
ցէք:

ԳԲ * Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ որ էջն 13
յերկնից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս: * Եւ 14
որպէս մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատին
նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդւոյ մարդոյ.
* զի ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ ընկալցի ըզ- 15
կեանսն յաւիտենականս: * Զի այնպէս սի- 16
րեաց աստուած զաշխարհ՝ մինչև զորդին իւր
միածին ետ. զի ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝
մի կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենա-
կանս: * Զի ոչ առաքեաց աստուած զորդի 17
իւր յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ
զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ: * Որ հաւատայ 18

'ի նա, ոչ դատապարտեսցի. և որ ոչ հաւա-
տայ 'ի նա, արդէն իսկ դատապարտեալ է.
զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի որդւոյն Աս-
19 տուծոյ: * Եւ այս իսկ է դատաստան. զի լոյս
եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար
առաւել քան զլոյս, զի էին գործք իւրեանց
20 չարութեան. * զի ամենայն որ զչար գործէ՝
ատեայ զլոյս. և ոչ գայ առ լոյսն, զի մի յան-
21 դիմանեսցին գործք նորա. * Իսկ որ առնէ ըզ-
ճշմարտութիւնն՝ գայ առ լոյսն, զի յայտնի լի-
ցին գործք նորա թէ Աստուծով գործեցան:
22 * Յետ այսորիկ եկն Յիսուս և աշակերտքն գ.գ.
նորա յերկիրն Հրէաստանի, և անդ շրջէր նո-
23 քօք հանդերձ և մկրտէր: * Մկրտէր և Յով-
հաննէս 'ի յայենովն մերձ առ Սաղիմ, զի
ջուրք բազում էին անդ, և գային և մկրտէին:
24 * Զի չև ևս էր արկեալ զՅովհաննէս 'ի
25 բանտ: * Եւ եղև խնդիր յաշակերտացն Յով-
26 հաննու ընդ Հրէից վասն սրբութեան, * եկին
առ Յովհաննէս և ասեն ցնա. Ռաբբի, որ էրն
ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու, որում դու
վկայեցեր, ահաւասիկ նա մկրտէ՝ և ամենե-
27 քին գան առ նա: * Պատասխանի ետ Յովհան-
նէս և ասէ. ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ
և ոչինչ, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից
28 'ի վերուստ: * Դուք ձեզէն վկայէք ինձ, զի
ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես Քրիստոսն, այլ թէ
29 առաքեալ եմ առաջի նորա: * Որ ունի հար-
սըն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ փեսային՝ որ

կայ և լսէ նմա, ուրախութեամբ ուրախ լինի
վասն ձայնի փեսային. արդ այս ուրախութիւն
որ իմն է. լցեալ է. *Նմա պարտ է աճել, և 30
ինձ մեղմանալ: *Որ ՚ի վերուստն գայ՝ ՚ի վերոյ 31
է քան զամենայն. որ յերկրէ անտի է, յեր-
կրէ է՝ և յերկրէ խօսի: *Որ յերկնից գայ, 32
զոր ինչ ետես և զոր լուաւ՝ վկայէ. և զվկա-
յութիւն նորա ոչ ոք ընդունի: *Որ ընդու- 33
նի զվկայութիւն նորա՝ կնքեաց, թէ Աստուած
ճշմարիտ է: *Զի զոր Աստուածն առաքեաց՝ 34
զբանս Աստուծոյ խօսի. զի ոչ եթէ չափով
տայ Աստուած զհոգին: *Հայր սիրէ զորդի, 35
և զամենայն ինչ ետ ՚ի ձեռս նորա: *Որ հա- 36
ւատայ յորդի, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս. և որ ոչ հնազանդի որդւոյ, ոչ տեսցէ
զկեանս. այլ բարկութիւն Աստուծոյ մնայ ՚ի
վերայ նորա:

ԳԼՈՒԽ Դ.

Գ.Դ.

Իբրեւ գիտաց յիսուս եթէ լուան փարի- 1
սեցիքն՝ եթէ յիսուս բազում աշակերտս առ-
նէ և մկրտէ քան զյովհաննէս, *քանզի ոչ ե- 2
թէ յիսուս ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նո-
րա, *եթող զհրէաստան երկիր, և եկն միւս- 3
անգամ ՚ի գալիլեա: *Եւ էր նմա անցանել 4
ընդ սամարիա: *Գայ նա ՚ի քաղաք մի սամա- 5
րացւոց՝ որում անուն էր սիւքար, մերձ ՚ի
գեօղն զոր ետ յակոբ որդւոյ իւրում յովսե-

6 րոյ։ *Եւ անդ էր աղբիւր մի յակոբայ. եւ
յիսուս վաստակեալ ՚ի ճանապարհէն՝ նստէր
՚ի վերայ աղբերն. եւ էր ժամ իբրեւ վեցե-
7 րորդ։ *Գայ կին մի ՚ի սամարեայ հանել ջուր։
8 Ասէ ցնա յիսուս. տուր ինձ ըմպել, *զի
աշակերտքն նորա երթեալ էին ՚ի քաղաք ան-
9 դր՝ զի կերակուրս գնեսցեն։ *Ասէ ցնա կի-
նըն սամարացի. դու որ հրեայդ ես, զիարդ
յինէն ըմպել խնդրես ՚ի կնոջէ սամարացւոյ։
Զի ոչ երբէք խառնակին հրեայք ընդ սամա-
10 րացիս։ *Պատասխանի ետ նմա յիսուս եւ ա-
սէ. եթէ գիտէիր դու զպարգեւսն աստու-
ծոյ, եւ ով է որ ասէդ ցքեզ՝ թէ տուր ինձ
ըմպել, դու արդեօք խնդրէիր ՚ի նմանէ՝ եւ
11 տայր քեզ ջուր կենդանի։ *Ասէ ցնա կինն.
տէր, դու քանզի եւ դոյլ իսկ ոչ ունիս, եւ
ջրհորս խոր է, իսկ արդ ուստի՞ ունիցիս զջու-
12 րըն կենդանի. *միթէ դու մե՞ծ ինչ ոք իցես
քան զհայրն մեր յակոբ՝ որ զայս ջրհոր ետ
մեզ, եւ ինքն աստի արբ՝ եւ որդիք նորա եւ
13 խաշինք նորա։ *Պատասխանի ետ նմա յիսուս
եւ ասէ. ամենայն որ ըմպէ ՚ի ջրոյ յայդմանէ՝
միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ ըմպէ ՚ի ջրոյն
զոր ես տաց նմա, մի ծարաւեսցէ յաւիտեան.
14 *այլ ջուրն զոր ես տաց նմա. եղիցի նմա աղ-
բիւր ջրոյ բղխելոյ ՚ի կեանսն յաւիտենականս։
15 *Ասէ ցնա կինն. տէր, տուր ինձ զջուրն զայն՝
զի մի ծարաւեցից, եւ մի եկից այսր հանել
16 ջուր։ *Ասէ ցնա յիսուս. երթ կոչեա զայր

քո՝ և եկ այսր։ * Պատասխանի ետ նմա կինն 17
և ասէ. չիք իմ այր։ Ասէ ցնա Յիսուս. բար-
ւոք ասացեր թէ չիք իմ այր. * զի հինգ այր 18
փոխեալ է քո, և զոր այժմ ունիսդ՝ չէ քո այր.
զայդ արդար ասացեր։ * Ասէ ցնա կինն. Տէր, 19
թուի ինձ թէ մարգարէ իցես դու։ * Հար- 20
քըն մեր ՚ի լերինս յայսմիկ երկիր պագին. և
դուք ասէք՝ եթէ յերուսաղէմ է տեղի
ուր արժան իցէ երկիր պագանել։ * Ասէ ցնա 21
Յիսուս. կին դու, հաւատա ինձ, զի եկես-
ցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ՚ի լերինս յայսմիկ
և ոչ յերուսաղէմ երկիր պագանիցեն Հօր։
* Դուք երկիր պագանէք՝ որում ոչն գիտէք, 22
մեք երկիր պագանեմք՝ որում գիտեմքն, զի
փրկութիւն ՚ի Հրէից է։ * Այլ եկեսցէ ժա- 23
մանակ, և այժմ իսկ է, յորժամ ճշմարիտ եր-
կրպագուք երկիր պագանիցեն Հօր հոգւով
և ճշմարտութեամբ. քանզի և Հայր այնպիսիս
երկրպագուս խնդրէ։

Գ.Ե

* Հոգի է Աստուած, և երկրպագուացն 24
նորա հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է
երկիր պագանել։ * Ասէ ցնա կինն. գիտեմ զի 25
Մեսիա գայ՝ անուանեալն Քրիստոս. յորժամ
եկեսցէ՝ նա պատմեսցէ մեզ զամենայն։ * Ասէ 26
ցնա Յիսուս. ես եմ որ խօսիմս ընդ քեզ։ * Եւ 27
յայն բանն եկին աշակերտքն նորա և զարմա-
նային զի ընդ կնոջն խօսէր. բայց ոչ ոք ասաց
՚ի նոցանէ՝ թէ զինչ խնդրես, կամ զինչ խօսիս
ընդ նմա։ * Եթող կինն զսափորն իւր՝ և չո- 28

29 գաւ 'ի քաղաքն, և ասէ ցմարդիկն. * Եկայք
տեսէք զայր մի, որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ
ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա՞ իցէ Քրիստոսն։
30 * Ելին 'ի քաղաքէն և գային առ նա։ * Եւ
31 մինչդեռ եկեալ էին նոքա, աղաչէին զնա ա-
32 շակերտքն և ասէին. Ռաբբի, հաց կեր։ * Նա
ասէ ցնոսա. Ես կերակուր ունիմ ուտել, զոր
33 դուքն ոչ գիտէք։ * Ասէին աշակերտքն ընդ
34 միմեանս. Միթէ եբե՞ր ինչ ոք դմա ուտել։ * Ա-
սէ ցնոսա Յիսուս. Իմ կերակուր այն է՝ զի ա-
րարից զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս, և
35 կատարեցից զգործն նորա։ * Ո՞չ դուք ասէք՝
եթէ այլ ևս չորք ամիսք են և հունձք գան.
ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէք զաչս
ձեր և տեսէք զարտորայն՝ զի սպիտակացեալ
36 են և 'ի հունձս հասեալ։ * Եւ որ հնձէն՝
վարձս առնու, և ժողովէ զպտուղ 'ի կեանսն
յաւիտենականս. զի որ սերմանէն և որ հնձե-
37 ձէն՝ հասարակ ցնծասցեն։ * Յայսմ իսկ է բա-
նին ճշմարիտ. զի այլ է որ սերմանէ, և այլ
38 է որ հնձէ։ * Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր
ոչ դուք սերմանեցէք. այլք վաստակեցին, և
39 դուք 'ի վաստակս նոցա մտէք։ * Եւ 'ի քաղա-
քէն յայնմանէ Սամարացւոց բազումք հաւա-
տացին 'ի նա, վասն բանին կնոջն վկայելոյ՝ ե-
թէ ասաց ինձ զամենայն որ ինչ իմ գործեալ
40 էր։ * Իսկ իբրեւ եկին առ նա Սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նոսա. և եկաց անդ
41 աւուրս երկուս։ * Եւ ևս բազումք հաւա-

տացին 'ի նա վասն բանին նորա . * Եւ ասէին 42
ցկինն, թէ ոչ այսուհետեւ վասն քո խօսիցդ
հաւատամք . զի մեզէն իսկ լուաք 'ի դմանէ .
եւ գիտեմք եթէ դա է ճշմարիտ փրկիչ աշ-
խարհի :

Գ.Զ * Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի եւ 43
գնաց 'ի Գալիլեա : * Զի ինքն իսկ Յիսուս վը- 44
կայեաց՝ եթէ մարգարէ յիւրում գաւառի
պատիւ ոչ ունի : * Արդ յորժամ եկն նա 'ի 45
Գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի տե-
սեալ էին զամենայն նշանսն՝ զոր արար յե-
րուսաղէմ 'ի տօնին . քանզի եւ նոքա եկեալ
էին 'ի տօնն : * Եկն դարձեալ 'ի Կանա Գա- 46
լիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի . եւ անդ
էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ
կայր 'ի Կափառնաում : * Նա իբրեւ լուաւ ե- 47
թէ Յիսուս եկեալ է 'ի Հրէաստանէ 'ի Գալի-
լեա, եկն առ նա եւ աղաչէր՝ զի իջցէ եւ բը-
ժշկեսցէ զորդի նորա . քանզի մերձ էր 'ի մե-
ռանել : * Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ ոչ նշանս 48
ինչ եւ արուեստս տեսանէք՝ ոչ հաւատայք :
* Ասէ ցնա թագաւորազն . Տէր, էջ մինչչեւ 49
մեռեալ իցէ մանուկն իմ : * Ասէ ցնա Յիսուս . 50
երթ, որդին քո կենդանի է : Եւ հաւատաց
այրն բանին՝ զոր ասաց նմա Յիսուս, եւ գնաց :
* Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդառաջ եղեն նմա 51
ծառայքն նորա . աւետիս ետուն եւ ասեն,
թէ մանուկն նորա կենդանի է : * Հարցանէր 52
ցնոսա վասն ժամուն յորում ապաքինեաց :

Եւ ասեն ցնա. երէկ յեօթներորդ ժամու
53 եթող զնա ջերմն։ * Գիտաց հայրն նորա ե-
թէ յայնմ ժամու յորում ասացն ցնա Յիսուս՝
թէ որդին քո կենդանի է. և հաւատաց ինքն
54 և ամենայն տուն իւր։ * Զայս դարձեալ եր-
կրորդ նշան արար Յիսուս եկեալ ՚ի Հրէաս-
տանէ ՚ի Գալիլեա։

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Յետ այսորիկ տօն էր հրէից. և ել Յիսուս Գէ
2 յԵրուսաղէմ։ * Եւ էր յԵրուսաղէմ ՚ի պրո-
բատիկէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն
3 բեթհեզդա, հինգ սրահ. * յորս անկեալ դը-
նէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց,
կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոյն յու-
4 զելոյ։ * Եւ հրեշտակ տեառն ըստ ժամանակի
իջանէր յաւազանն և յուզէր զջուրսն. և որ
նախ ՚ի շարժումն ջուրցն իջանէր, բժշկէր՝
5 ոչ ունելով նշան հիւանդութեան։ * Եւ անդ
էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր ՚ի հի-
6 ւանդութեան իւրում. * զնա իբրև ետես
Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, և գիտաց թէ բա-
զում ժամանակք են այնուհետև, ասէ ցը-
7 նա. կամիս ողջ լինել։ * Պատասխանի ետ նմա
հիւանդն. տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ
ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. և
մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառա-
8 ջագոյն իջանէ։ * Ասէ ցնա Յիսուս. արի առ

զմահիճս քո և գնա։ * Եւ ողջացաւ այրն, և 9
յարեաւ առ զմահիճս իւր և շրջէր. և էր շա-
բաթ յաւուրն յայնմիկ։ * Ասեն Հրեայքն ըր- 10
բժշկեալին. շաբաթ է՝ և ոչ է արժան քեզ
առնուլ զմահիճս քո։ * Պատասխանի ետ նո- 11
ցա և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
ցիս՝ առ զմահիճս քո և գնա։ * Հարցին ցնա 12
և ասեն. ո՞վ է այրն որ ասաց ցքեզ՝ առ ըզ-
մահիճս քո և շրջեաց։ * Եւ բժշկեալն ոչ գի- 13
տէր թէ ով իցէ. քանզի յիսուս խոյս ետ ժո-
ղովին ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի։ * Յետ այ- 14
նորիկ գտանէ զնա յիսուս 'ի տաճարին, և ա-
սէ ցնա. ահաւասիկ ողջացար, մի ևս մե-
ղանչեր՝ զի մի չար ևս ինչ լինիցի քեզ։ * Գը- 15
նաց այրն և պատմեաց Հրէից, եթէ յիսուս
էր որ բժշկեացն զիս։ * Եւ վասն այնորիկ Հա- 16
լածէին զյիսուս Հրեայքն. զի զայն առնէր 'ի
շաբաթու։ * Եւ յիսուս պատասխանի ետ նո- 17
ցա. Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ, և ես
գործեմ։ * Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին 18
Հրեայքն սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծա-
նէր զշաբաթս, այլ և Հայր իւր կոչէր զաս-
տուած, և հաւասար առնէր զինքն աստուծոյ։

Դ.Կ

* Պատասխանի ետ յիսուս և ասէ ցնոսա. 19
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ որդի մարդոյ
առնել յանձնէ և ոչինչ. եթէ ոչ տեսանիցէ
զհայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն
և որդին նմին նման գործէ։ * Զի Հայր սիրէ 20
զորդի, և զամենայն ինչ ցուցանէ նմա զոր

ինքն առնէ. եւ մեծամեծս եւս քան զայս
ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զար-
21 մանայք: * Զի որպէս Հայր յարուցանէ ըզ-
մեռեալս եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ Որ-
22 դի զորս կամի կենդանի առնէ: * Եւ ոչ եթէ
Հայր դատի զոք, այլ զամենայն դատաստան
23 ետ Որդւոյ իւրոյ. * զի ամենեքեան պատուես-
ցեն զՈրդի՝ որպէս պատուեն զՀայրն: Որ ոչ
պատուէ զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր զառա-
24 քեալն նորա: * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ
զբանն իմ լսէ, եւ հաւատայ այնմ որ առա-
քեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենա-
կանս. եւ ՚ի դատաստան ոչ մտանէ. այլ փոխե-
25 ցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս: * Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ եւ արդէն իսկ
է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն
26 Աստուծոյ. եւ որք լսիցենն՝ կեցցեն: * Զի
որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում,
նոյնպէս ետ եւ Որդւոյ ունել կեանս յանձին
27 իւրում: * Եւ իշխանութիւն ետ նմա դա-
28 տաստան առնել. եւ զի Որդի մարդոյ է՝ * ընդ-
այն մի զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ յո-
րում ամենեքին որ ՚ի գերեզմանս կայցեն՝ լը-
29 ւիցեն ձայնի նորա, * եւ ելիցեն արտաքս.
որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարութիւն կե-
նաց. եւ որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարութիւն
30 դատաստանաց: * Ոչ կարեմ ես յանձնէ առ-
նել եւ ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, եւ դա-
տաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս

իմ. այլ զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս ։
ԴԲ *Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւն իմ 31
չէ ճշմարիտ. *այլ է որ վկայէ վասն իմ. և 32
դուք գիտէք՝ եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն զոր
վկայեաց վասն իմ ։ *Դուք առաքեցէք առ Յով- 33
հաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութեան. *այլ ես 34
ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում վկայութիւն.
այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապրեսջիք ։ *Նա էր 35
ճրագն որ լուցեալ էր և ծագէր. և դուք կա-
մեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս նո-
րա ։ *Այլ ես ունիմ վկայութիւն մեծ ևս 36
քան զՅովհաննու. զգործսն զոր ետ ցիս Հայր
զի կատարեցից զնոսա, նոքին իսկ գործքն զոր
գործեմ՝ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր առա-
քեաց զիս. *և որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա 37
վկայեաց վասն իմ ։ Դուք ոչ զձայն նորա եր-
բէք լուարուք, և ոչ զտեսիլ նորա տեսէք ։
*Եւ ոչ զբան նորա ունիք 'ի ձեզ բնակեալ. 38
զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւա-
տայք ։ *Քննեցէք զԳիրս. զի դուք համարիք 39
նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենականս. և նո-
քին իսկ են որ վկայեն վասն իմ. որովք հա-
մարիքդ ունել կեանս. *և դուք ոչ կամիք գալ 40
առ իս՝ զի զկեանսն ունիցիք ։ *Ես փառս 'ի 41
մարդկանէ ոչ առնում. *այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ 42
զսէրն աստուծոյ ոչ ունիք յանձինս ։ *Ես եկի 43
յանուն Հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս. ե-
թէ այլ ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդու-
նիցիք ։ *Ո՞րպէս կարէք դուք հաւատալ, զի 44

փառս ՚ի միմեանց առնուք, եւ զփառս զառ ՚ի
45 միոյն աստուծոյ ոչ խնդրէք։ * Մի՛ համարիք
եթէ ես չարախօս լինիցիմ զձէնջ առ Հայր.
գոյ որ չարախօս կայ զձէնջ՝ Մովսէս, յոր դուքն
46 յուսացեալ էք։ * Զի եթէ հաւատայիք դուք
Մովսիսի, հաւատայիք արդեւք եւ ինձ. զի նա
47 վասն իմ գրեաց։ * Զի եթէ նորա գրոյն
ոչ հաւատայք, զիա՞րդ իմոց բանիցս հաւա-
տայցէք։

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Յետ այսորիկ գնայ Յիսուս յայնկոյս ծո- ԳԳ.
2 վուն Գալիլեացւոց Տիբերեայ. * եւ զհետ եր-
թային նորա ժողովուրդ բազում. զի տեսանէ-
ին զնշանսն զոր առնէր ՚ի վերայ հիւանդաց։
3 Ել ՚ի լեառն Յիսուս, եւ անդ նստէր աշակեր-
4 տօքն հանդերձ։ * Եւ էր մերձ զատիկ տօնն
5 հրէից։ * Ամբարձ ՚ի վեր զաչս իւր Յիսուս, եւ ե-
տես զի ժողովուրդ բազում գայր առ նա. ա-
սէ ցՓիլիպպոս. ուստի՞ գնեսցուք հաց զի կե-
6 րիցեն դոքա։ * Զայս ասէր փորձելով զնա.
7 այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոց էր։ * Պատաս-
խանի ետ նմա Փիլիպպոս. երկերիւր դահե-
կանի հաց չէ դոցա բաւական, թէպէտ եւ
8 իւրաքանչիւրոք սակաւ ինչ առնուցու։ * Ասէ
ցնա մի յաշակերտացն նորա Անդրէաս՝ եղբայր
9 Սիմովնի Պետրոսի. * Է աստ պատանեակ մի, որ
ունի հինգ նկանակ գարեղէն՝ եւ երկու ձը-
կունս. այլ այն զի՞նչ է առ այսչափ մար-

դիկ: *Ասէ Յիսուս. բազմեցուցէք զմարդիկդ: 10
Եւ էր խոտ յոյժ ի տեղւոջն. և բազմեցան
մարդիկն թուով իբրև հինգ հազար: *Եւ 11
առ զհացսն Յիսուս և գոհացաւ՝ և բաշխեաց
բազմականացն. նոյնպէս և ի ձկանցն որչափ
և կամեցան: *Եւ իբրև յագեցան, ասէ ցա- 12
շակերտսն. ժողովեցէք զնշխարս կոտորոցդ՝
զի մի ինչ կորիցէ: *Ժողովեցին, և լցին եր- 13
կոտասան սակառի զկոտորոցն ի հինգ գարե-
գէն նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ի կերողա-
ցըն: *Իսկ մարդիկն իբրև տեսին զնշանն 14
զոր արար՝ ասէին, եթէ սա է ճշմարիտ մար-
գարէն որ գալոցն էր յաշխարհ:

ԴԴ

*Յիսուս իբրև գիտաց եթէ գալոց են 15
յափշտակել զնա՝ զի արասցեն զնա թագա-
ւոր, գնաց գաղտեաւ ի լեառն միայն: *Եւ 16
իբրև երեկոյ եղև, իջին աշակերտքն նորա
ի ծովեզրն. *և մտեալ ի նաւ՝ գնային յայն- 17
կոյս ծովուն ի Կափառնաում. և իբրև նսե-
մացաւ, և չև ևս եկեալ էր առ նոսա Յի-
սուս, *և ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ յու- 18
զէր: *Եւ վարեալ իբրև ասպարէզս քսան և 19
հինգ կամ երեսուն, տեսանէին զՅիսուս զի
գնայր ի վերայ ծովուն՝ և մերձ էր ի նաւն,
զարհուրեցան յոյժ: *Եւ նա ասէ ցնոսա. 20
ես եմ, մի երկնչիք: *Եւ կամէին առնուլ 21
զնա ի նաւն. և վաղվաղակի եհաս նաւն յեր-
կիրն յոր երթային:

ԴԵ

*Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր 22

յայնկոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ
գոյր անդ բայց միայն ՚ի միւն՝ յոր մտին աշա-
կերտքն յիսուսի. և զի չէր մտեալ յիսուս ընդ
աշակերտսն իւր ՚ի նաւն, բայց միայն աշա-
23 կերտքն նորա գնացին։ * Իբրև այլ նաւք գա-
յին ՚ի տիբերիայ մօտ յայն տեղի՝ ուր զհացն
24 կերան։ Իսկ իբրև ետես ժողովուրդն եթէ
յիսուս ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտքն նորա,
մտին նոքա ՚ի նաւս և եկին ՚ի կափառնա-
25 ում։ * Եւ իբրև գտին զնա յայնկոյս ծովուն,
26 ասեն ցնա. ռաբբի, ե՞րբ եկիր այսր։ * Պա-
տասխանի ետ նոցա յիսուս և ասէ. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ. խնդրէք դուք զիս, իբր ոչ
եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք ՚ի
27 հացէ անտի և յագեցայք։ * Երթայք գոր-
ծեցէք մի զկորստական կերակուրն, այլ զկե-
րակուրն որ մնայ ՚ի կեանսն յաւիտենականս,
զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա
28 հայր կնքեաց աստուած։ * Ասեն ցնա. զի՞նչ
առնիցեմք՝ զի զգործն աստուծոյ գործես-
29 ցուք։ * Պատասխանի ետ յիսուս, և ասէ ցնո-
սա. այս է գործն աստուծոյ, զի հաւատաս-
30 ջիք յայն՝ զոր առաքեացն նա։ * Ասեն ցնա.
զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա-
31 տասցուք. զի՞նչ գործիցես։ * Հարքն մեր կե-
րան զմանանայն յանապատի անդ, որպէս և
32 գրեալ է՝ հաց յերկնից ետ նոցա ուտել։ Ասէ
ցնոսա յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ
ոչ մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ հայրն

իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից զճշմարիտ. * Զի 33
հաց Աստուծոյ է որ իջանէն յերկնից, եւ կեա-
նս տայ աշխարհի։ * Ասեն ցնա. տէր, յամե- 34
նայն ժամ տուր մեզ զհացն զայն։ * Ասէ ցնո- 35
սա Յիսուս. ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս՝
ոչ քաղցիցէ, եւ որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք
ծարաւեսցի։ * Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք 36
զիս, եւ ոչ հաւատայք։ * Զամենայն զոր տայ 37
ինձ Հայր՝ առ իս եկեսցէ. եւ որ գայ առ իս՝
ոչ հանից արտաքս։ * Զի իջի ես յերկնից՝ 38
ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝
որ առաքեացն զիս։

Գ.Զ

* Այս են կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն 39
զիս, զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կո-
րուսից ՚ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւու-
րն յետնում։ * Այս են կամք Հօր իմոյ, զի 40
ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի եւ հաւատայցէ
՚ի նա. ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես
յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ * Տրտնջէին 41
զնմանէ Հրեայքն, զի ասաց թէ ես եմ հացն
իջեալ յերկնից, * եւ ասէին. ոչ սա է որդին 42
Յովսեփու, զորոյ մեք գիտեմք զհայրն եւ զմա-
յրն. իսկ արդ զիա՞րդ ասէ՝ թէ ես յերկնից
իջի։ * Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. 43
մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս. * ոչ ոք կարէ գալ 44
առ իս, եթէ ոչ Հայրն որ զիս առաքեաց՝ ձգ-
գեսցէ զնա. եւ ես յարուցից զնա յաւուրն
յետնում։ * Գրեալ է ՚ի մարգարէս. եւ եղի- 45
ցին ամենեքեան ուսեալք յԱստուծոյ։ Ամե-

նոյն որ լսէ 'ի հօրէ և ուսանի, գայ առ իս.
46 *Իբր ոչ եթէ զհայր ուրուք տեսեալ իցէ, ե֊
թէ ոչ որ էն յաստուծոյ՝ նա եսես զհայր :
47 *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ հաւատայ,
48 ընդունի զկեանսն յաւիտենականս : *Ես եմ
49 հացն կենաց : *Հարքն ձեր կերան զմանա֊
50 նայն յանապատին՝ և մեռան : *Այս է հացն
որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք 'ի
51 սմանէ՝ մի մեռանիցի : *Ես եմ հացն կենդա֊
52 նի՝ որ յերկնից իջեալ. *եթէ ոք ուտիցէ 'ի
հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ 'ի յաւիտեան. և հա֊
ցըն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց
53 փոխան կենաց աշխարհի : *Մարտնչէին ընդ մի֊
մեանս հրեայքն և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա
54 տալ մեզ զմարմին իւր յուտել : *Ասէ ցնոսա
յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կե֊
րիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ՝ և արբջիք զա֊
55 րիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս : *Որ
ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ, ու֊
նի զկեանս յաւիտենականս. և ես յարուցից
56 զնա յաւուրն յետնում : *Զի մարմին իմ
ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ ճշմարիտ
57 ըմպելի է : *Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ
58 զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես 'ի նմա : *Որ֊
պէս առաքեաց զիս կենդանին հայր, և ես
կենդանի եմ վասն հօր. և որ ուտէն զիս, և
59 նա կեցցէ վասն իմ : *Այս է հացն՝ որ յերկնից
իջեալ. ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանա֊
նայն և մեռան. որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ

յաւիտեան ։ * Զայս ասաց 'ի ժողովրդեանն 60
յուսուցանելն 'ի կափառնաում ։ * Եւ բազումք 61
յաշակերտացն իբրեւ լուան՝ ասեն. խիստ է
բանդ այդ. ո՞ կարէ լսել դմա։ * Իբրեւ գի- 62
տաց յիսուս յանձն իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն
այնորիկ աշակերտքն, ասէ ցնոսա. այդ գայ-
թակղեցուցանէ զձեզ։ * Իսկ արդ եթէ տե- 63
սանիցէք զորդի մարդոյ՝ զի ելանիցէ ուր էր
զառաջինն։ * Հոգին է կենդանարար, մարմին 64
ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ
ձեզ՝ հոգի է եւ կեանք. * այլ են ոմանք 'ի 65
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան։ Քանզի գիտէր յիսուս
'ի սկզբանէ ով են այնոքիկ՝ որ ոչն հաւատան,
եւ ով այն է՝ որ մատնելոյն է զնա։ Եւ ասէր.
* վասն այնորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ոք կարէ 66
գալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա 'ի Հօ-
րէ իմմէ։ * Յայսմանէ բազումք յաշակերտա- 67
ցն նորա չոգան յետս, եւ ոչ եւս շրջէին ընդ
նմա։ * Ասէ յիսուս ցերկոտասանսն աշակերտսն. 68
միթէ եւ դո՞ւք կամիք երթալ։ Պատասխանի 69
ետ նմա սիմովն պետրոս. տէր, առ ո՞վ եր-
թիցուք. բանս կենաց յաւիտենականաց ու-
նիս. * եւ մեք հաւատացաք եւ ծանեաք՝ եթէ 70
դու ես քրիստոսն որդի աստուծոյ։ * Պատաս- 71
խանի ետ նոցա յիսուս. ո՞չ ես զձեզ զերկոտա-
սանսդ ընտրեցի, եւ մի 'ի ձէնջ սատանայ է։
* Եւ ասէր զսիմովնեան յուդայէ սկարիով- 72
տացւոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր զնա. եւ մի
էր յերկոտասանից։

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր յիսուս 'ի գալիլեա. Դ.Է.
քանզի ոչ կամէր 'ի Հրէաստանի շրջել, զի
2 խնդրէին զնա Հրեայքն սպանանել։ *Եւ էր
3 մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց։ *Ասեն
ցնա եղբարքն նորա. գնա աստի և երթ 'ի
Հրէաստան, զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգ-
4 գործսդ քո զոր գործես. *զի ոչ ոք է որ 'ի ծա-
ծուկ ինչ գործէ՝ և խնդրէ ինքն համարձակ
լինել. եթէ զայդ գործես, յայտնեա զանձն
5 քո աշխարհի։ *Քանզի և եղբարքն նորա չէին
6 հաւատացեալ 'ի նա։ *Ասէ ցնոսա յիսուս.
ժամանակ իմ չեւ է հասեալ. բայց ձեր ժա-
7 մանակ յամենայնի ժամու պատրաստ է։ *Ոչ
կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատեայ,
զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր
8 չարութեան են։ *Դուք երթայք 'ի տօնն
յայն, ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն. զի իմ ժա-
9 մանակ չեւ է լցեալ։ *Զայս իբրեւ ասաց՝
10 ինքն մնաց անդէն 'ի գալիլեա։ *Իբրեւ ելին
եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել 'ի տօնն, ոչ
11 յայտնի՝ այլ իբրեւ 'ի ծածուկ։ *Եւ Հրեայ-
քն խնդրէին զնա 'ի տօնի անդ. և ասէին.
12 ուր իցէ նա։ *Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ 'ի
ժողովուրդն. կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք է.
այլք ասէին՝ ոչ, այլ մոլորեցուցանէ զժողո-
13 վուրդն։ *Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմա-
նէ վասն երկիւղին Հրէից։

ԵԿ *Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել Յիսուս ՚ի 14
տաճարն՝ և ուսուցանէր ։ *Զարմանային Հր- 15
եայքն և ասէին. զիա՞րդ գիրս գիտէ սա,
զի ուսեալ ինչ չէր ։ *Պատասխանի ետ նո- 16
ցա Յիսուս և ասէ. իմ վարդապետութիւնս
չէ իմ, այլ այնորիկ որ առաքեացն զիս ։ *Ե- 17
թէ ոք կամի զկամս նորա առնել, գիտասցէ
վասն վարդապետութեանս՝ յԱստուծոյ իցէ
արդեւք, եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ ։
*Որ յանձնէ իւրմէ խօսի, փառս անձին իւ- 18
րում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ
որ առաքեացն զնա, նա ճշմարիտ է, և անի-
րաւութիւն ոչ գոյ ՚ի նմա ։ *Ո՞չ Մովսէս ետ 19
ձեզ զօրէնսն, և ոչ ոք ՚ի ձէնջ առնէ զօրէնսն.
*Զի՞ խնդրէք զիս սպանանել ։ Պատասխանի ետ 20
ժողովուրդն և ասէ. դեւ քեզ ՚ի քեզ. ո՞վ
խնդրէ զքեզ սպանանել ։ *Պատասխանի ետ 21
նոցա Յիսուս և ասէ. գործ մի գործեցի, և ա-
մենեքին զարմացեալ էք ։ *Վասն այնորիկ Մով- 22
սէս ետ ձեզ զթլփատութիւն. զի ոչ եթէ ՚ի
Մովսիսէ էր, այլ ՚ի հարց անտի. և ՚ի շաբա-
թու թլփատէք զմարդ ։ *Իսկ արդ եթէ թլ- 23
փատութիւն առնու մարդ ՚ի շաբաթու, զի
մի օրէնքն Մովսիսի լուծցին, ընդ իս ցասու-
ցեալ էք՝ զի ողջ ոմն իսկ մարդ բժշկեցի ՚ի շա-
բաթու ։

ԵԲ *Մի՛ ըստ աչս դատիք, այլ ուղիղ դատաստա- 24
ն արարէք ։ *Ասէին ոմանք յԵրուսաղեմաց- 25
ւոց անտի. ո՞չ նա է սա զոր խնդրէին սպա-

26 սպանանել. * Եւ ահաւասիկ յայտնապէս խօսի, և
չասեն ինչ ընդ դմա. գուցէ արդեօք և իշ-
27 խանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ Քրիստոսն։ * Այլ
զսա գիտեմք ուստի է. իսկ Քրիստոսն յորժամ
28 գայցէ, ոչ ոք գիտէ ուստի է։ * Աղաղակեաց
Յիսուս 'ի տաճարին, ուսուցանէր և ասէր.
և զիս գիտէք, և ուստի եմ գիտէք. և յանձ-
նէ իմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմարիտ որ ա-
29 ռաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք. * Ես գի-
տեմ զնա. զի 'ի նմանէ իսկ եմ, և նա առա-
30 քեաց զիս։ * Խնդրէին զնա ունել, և ել 'ի
ձեռաց նոցա. և ոչ ոք արկ 'ի նա ձեռն, զի
31 չեւ էր հասեալ ժամ նորա։ * Եւ բազումք
'ի ժողովրդենէն հաւատացին 'ի նա, և ասէ-
ին. Քրիստոսն յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի՞
32 ինչ նշանս առնիցէ քան զոր սա առնէ։ * Լ-
լուան փարիսեցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն
զնմանէ. և առաքեցին քահանայապետքն և
33 փարիսեցիքն սպասաւորս՝ զի կալցին զնա։ * Ա-
սէ Յիսուս. փոքր մի ես ժամանակ ընդ ձեզ
եմ. և երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս։
34 * Խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր եսն
35 երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ։ * Ասեն հրեայքն
ընդ միմեանս. իսկ յո՞ երթայցէ դա՝ զի մեք
ոչ գտանիցեմք զդա. միթէ 'ի սփիւռս հեթա-
նոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհեթանոսս.
36 զի՞նչ է բանն այն զոր ասաց. խնդրիցէք զիս՝
և ոչ գտանիցէք. և ուր եսն երթամ՝ դուք
ոչ կարիցէք գալ։

ԵԳ
* Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Յի- 37
սուս՝ աղաղակէր և ասէր. Եթէ ոք ծարաւի
իցէ՝ եկեսցէ առ իս և արբցէ: * Որ հաւատայ 38
յիս՝ որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ
նորա բղխեսցեն ջրոյ կենդանութեան: * Զայս 39
ասէր վասն Հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին որ
հաւատայինն ՚ի նա. զի չեւ էր Հոգի, քանզի
Յիսուս չեւ էր փառաւորեալ: * Այլք ՚ի ժո- 40
ղովրդենէն իբրեւ լուէին զբանս զայս՝ ասէին.
սա է ճշմարիտ մարգարէն: * Այլքն ասէին՝ 41
սա է Քրիստոսն. իսկ կէսքն ասէին՝ միթէ ՚ի
Գալիլեէ՞ գալոց իցէ Քրիստոս. * ոչ գիրք ա- 42
սեն, եթէ ՚ի զաւակէ Դաւթի և ՚ի Բեթղե-
հէմ գեղջէ ուր Դաւիթն էր՝ գալոց է Քրիստո-
սըն: * Եւ եղեւ հերձուած ՚ի մէջ ժողովր- 43
դեանն վասն նորա: * Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ 44
կամեցան ունել զնա, այլ ոչ ոք մխեաց ՚ի նա
ձեռս: * Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ 45
քահանայապետսն և փարիսեցիս, և ասեն նո-
քա ցնոսա. ընդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր: * Պա- 46
տասխանի ետուն սպասաւորքն և ասեն. ոչ
երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն
այն: * Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն և ա- 47
սեն. միթէ և դո՞ւք մոլորեցարուք. * միթէ 48
ոք յիշխանացն հաւատաց ՚ի նա՝ կամ ՚ի փարի-
սեցւոց. * այլ այն խառնամուժ ամբոխ՝ որ 49
ոչ գիտէ զօրէնս, և նզովեալք են: * Ասէ Նի- 50
կոդեմոս ցնոսա, որ եկեալն էր առ նա գիշերին
յառաջագոյն, և մի էր ՚ի նոցանէ. * միթէ 51

օրէնքն մեր դատին զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն ինչ
52 նախ 'ի նմանէ, կամ գիտեն զինչ գործէ: * Պա-
տասխանի ետուն նմա եւ ասեն. միթէ եւ դո՞ւ
եւս 'ի գալիլեէ իցես. քննեա եւ տես, զի մար-
53 գարէ 'ի գալիլեէ ոչ յառնէ: * Եւ գնացին
իւրաքանչիւր ոք 'ի տեղի իւր:

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Իսկ յիսուս գնաց 'ի լեառն ձիթենեաց.
2 * Եւ ընդ առաւօտս դարձեալ եկն 'ի տաճարն,
եւ գայր առ նա ամենայն ժողովուրդն, եւ ու-
3 սուցանէր զնոսա: * Ածին քահանայապետքն
եւ փարիսեցիքն կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութեան.
4 եւ կացուցեալ զնա առաջի՝ * ասեն. կին այս
5 ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս շնացեալ է, * եւ
յօրէնսն մովսէս մեզ պատուիրեաց զայսպի-
սիս քարկոծել. արդ դու զի՞նչ ասես վասն
6 դորա: * Զայս ասէին փորձելով զնա, զի ու-
նիցին ամբաստանութիւն զնմանէ: Իսկ յի-
սուս 'ի խոնարհ նայելով գրէր մատամբն յեր-
7 կրի: * Իսկ իբրեւ ստիպեցին հարցանելով զը-
նա, հայեցեալ 'ի վեր՝ ասէ ցնոսա. անմեղն
'ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեսցէ քար 'ի վերայ դո-
8 րա: * Եւ դարձեալ 'ի խոնարհ նայելով գրէր
9 յերկրի: * Եւ լուեալ երանէքն մի ըստ միո-
ջէ՝ ելանեալ յառաջնոյն մինչեւ 'ի վերջինսն,
եւ մնաց միայն յիսուս. եւ կինն կայր առաջի
10 նորա: * Պատասխանի ետ յիսուս եւ ասէ ցնա.

կին դու, ո՞ւր են, ոչ որ զքեզ դատապար-
տեաց: *Նա ասէ, ոչ Տէր: Նա ասէ Յիսուս 11
եւ ոչ ես դատապարտեմ զքեզ. երթ, յայսմ
հետէ մի մեղանչեր (1):

ԵՏ

*Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս, եւ 12
ասէ. Ես եմ լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ,
ընդ խաւար մի գնասցէ, այլ ընկալցի զլոյսն
կենաց: *Ասեն ցնա փարիսեցիքն. դու վասն 13
անձին քո վկայես, եւ վկայութիւն քո չէ ճըշ-
մարիտ: *Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցը- 14
նոսա. Թէպէտ եւ ես վկայեմ վասն անձին ի-
մոյ, վկայութիւն իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ
ուստի եկի եւ յո երթամ. բայց դուք ոչ գի-
տէք ուստի գամ՝ կամ յո երթամ: *Դուք 15
ըստ մարմնոյ դատիք. ես ոչ դատիմ եւ ոչ զոք.
*Թէպէտ եւ դատիմ ես զոք, դատաստանն 16
իմ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն, այլ ես՝ եւ որ
առաքեացն զիս Հայր: *Եւ յօրէնսն իսկ ձեր 17
գրեալ է, թէ երկուց մարդոց վկայութիւն
ճշմարիտ է. *Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ, եւ 18
վկայէ վասն իմ որ առաքեացն զիս Հայր: *Աս- 19
էին ցնա. ո՞ւր է Հայր քո: Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. ոչ զիս գիտէք՝ եւ ոչ

(1) Ի հին երկաթագիր եւ 'ի բոլորագիր ձեռագիրս, որոց հետեւեցաք յառաջնում եւ յերկրորդումն յայսմիկ տպագրութեան. է զի ոմանք բազում զանց առնեն զպատմութեամբ կնոջն շնացելոյ. սկսեալ 'ի 53 համարոյ նախընթաց գլխոյ մինչեւ 'ի 11 համարս. եւ ոմանք 'ի բոլորագիր օրինակաց ունին զնոյն 'ի փոփոխմանն եղեալ, որպէս եւ մեք եդաք յառաջին տպագրութեանն. իսկ աստ հարկ եղեւ մեզ հետեւել հասարակ տպագիր աւետարանաց:

զՀայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք, և զՀայրն իմ
20 թերեւս գիտէիք։ * Զայս բանս խօսեցաւ յի-
սուս ՚ի տան գանձին յորժամ ուսուցանէր ՚ի
տաճարի անդ. և ոչ ոք կալաւ զնա, զի չեւ
եւս հասեալ էր ժամ նորա։
21 * Ասէ դարձեալ ցնոսա յիսուս. Ես եր- ԼԵ
թամ, և խնդրիցէք զիս, և ՚ի մեղս ձեր մե-
ռանիջիք. զի ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կա-
22 րէք գալ։ * Ասէին Հրեայքն. միթէ զիւրովին
երթայցէ, զի ասէ թէ ուր ես երթամ՝ դուք
23 ոչ կարէք գալ։ * Ասէ ցնոսա. դուք ՚ի
ներքուստ աստի էք, և ես ՚ի վերուստ անտի
եմ. դուք յաշխարհէ աստի էք, ես չեմ յայ-
24 սմ աշխարհէ. * բայց ասացի ձեզ՝ թէ ՚ի մե-
ղս ձեր մեռանիցիք. զի թէ ոչ հաւատայցէք
25 թէ ես եմ, մեռանիցիք ՚ի մեղս ձեր։ * Ասեն
ցնա. դու ո՞վ ես։ Ասէ ցնոսա յիսուս. Նախ
26 զի և խօսիմս իսկ ընդ ձեզ. * բազում ինչ ու-
նիմ վասն ձեր խօսել և դատել. այլ որ ա-
ռաքեացն զիս ճշմարիտ է. և ես զոր լուայն
27 ՚ի նմանէ, զայն խօսիմ յաշխարհի։ * Եւ ոչ
28 գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։ * Ասէ ցը-
նոսա յիսուս. յորժամ բարձրացուցանիցէք զՈր-
դի մարդոյ, յայնժամ գիտասջիք թէ ես եմ. և
յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ, այլ որպէս ուսոյց
29 զիս Հայրն իմ՝ զայն խօսիմ։ * Եւ որ առաքեա-
ցըն զիս՝ ընդ իս է. ոչ եթող զիս միայն, զի ես
30 զհաճոյս նորա առնեմ հանապազ։ * Իբրև զայս
խօսեցաւ՝ բազումք հաւատացին ՚ի նա։

ԵԶ * Ասէր Յիսուս առ Հրեայսն հաւա- 31
տացեալս. եթէ դուք կայջիք ՚ի բանի իմում,
ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. * եւ ծանիջիք զճ- 32
ճշմարտութիւնն, եւ ճշմարտութիւնն ազա-
տեսցէ զձեզ: * Պատասխանի ետուն նմա եւ 33
ասեն. զաւակ Աբրահամու եմք, եւ ոչ ուրուք
երբէք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես եթէ ա-
զատք լինիջիք: * Պատասխանի ետ նոցա Յի- 34
սուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. թէ ամենայն
որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց: * Եւ ծա- 35
ռայն ոչ յաւիտեան կայ ՚ի տան. բայց որդին
յաւիտեան կայ. * Իսկ արդ՝ եթէ որդին զ- 36
ձեզ ազատեսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:
* Գիտեմ զի զաւակ Աբրահամու էք. այլ 37
խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին իմոյ չիք
տեղի ՚ի ձեզ: * Ես զոր տեսի առ Հօր իմում՝ 38
խօսիմ. եւ դուք զոր լուարուք ՚ի Հօրէն ձեր-
մէ՝ առնէք: * Պատասխանի ետուն նմա եւ ա- 39
սեն. Հայր մեր Աբրահամ է: Ասէ ցնոսա Յի-
սուս. եթէ որդիք Աբրահամու էիք, զգործսն
Աբրահամու գործէիք. * այլ այժմիկ խնդրէք 40
սպանանել զիս, զայր մի որ ձեզ զճշմարտու-
թիւն խօսեցայ՝ զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմմէ. զայդ
Աբրահամ ոչ արար. * դուք առնէք զգործս 41
Հօրն ձերոյ: Ասեն ցնա. մեք ՚ի պոռնկութենէ
չեմք ծնեալ. մի է Հայր մեր, Աստուած: * Ասէ 42
ցնա Յիսուս. եթէ Աստուած էր Հայր ձեր,
սիրէիք արդեւք զիս. զի ես յԱստուծոյ ելի
եւ եկի. եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա

43 առաքեաց զիս ։ * Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք
դուք . վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ ։
44 * Դուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ էք , և զցան-
կութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել . զի նա
մարդասպան էր 'ի սկզբանէ , և 'ի ճշմարտու-
թեան ոչ եկաց , զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն 'ի
նմա . յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօ-
45 սի . զի սուտ է և հայր նորա ։ * Իսկ ես զի
զճշմարտութիւն խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ ։
46 * Ո՞ 'ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մեղաց . ե-
թէ զճշմարիտն ասեմ՝ ընդէ՞ր ոչ հաւատայք
47 ինձ ։ * Որ էն յաստուծոյ՝ զբանս աստուծոյ
լսէ . և դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք , զի չէք
48 յաստուծոյ ։ * Պատասխանի ետուն հրեայքն
և ասեն ցնա . ո՞չ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ
49 սամարացի ես դու , և դեւ գոյ 'ի քեզ ։ * Պա-
տասխանի ետ յիսուս և ասէ . յիս դեւ ոչ
գոյ , այլ պատուեմ զհայր իմ, և դուք անար-
50 գէք զիս ։ * Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ . է որ
51 խնդրէն՝ և դատի ։ * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ մի տես-
52 ցէ 'ի յաւիտեան ։ * Ասեն ցնա հրեայքն . արդ
գիտացաք թէ դեւ գոյ 'ի քեզ . աբրահամ
մեռաւ և մարգարէքն , և դու ասես՝ եթէ
որ զբանն իմ պահեսցէ , մի ճաշակեսցէ ըզ-
53 մահ 'ի յաւիտեան ։ * Միթէ դու մե՞ծ ինչ որ
իցես քան զհայր մեր աբրահամ որ մեռաւ ,
և մարգարէքն մեռան . արդ դու զո՞ առնես
54 զքեզ ։ * Պատասխանի ետ յիսուս . եթէ ես

փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչինչ են.
է Հայր որ փառաւորէ զիս, զորմէ դուքն ա-
սէք՝ թէ աստուած մեր է, * և ոչ ճանաչէք 55
զնա. բայց ես գիտեմ զնա. և թէ ասեմ՝
թէ ոչ գիտեմ զնա, ձեզ նման սուտ լինիմ.
այլ գիտեմ զնա, և զբան նորա պահեմ: * Աբ- 56
րահամ հայր ձեր ցանկայր տեսանել զօր
իմ. ետես և ուրախ եղեւ: * Ասեն ցնա Հրէ- 57
այքն. յիսուն ամ չեւ եւս է քո, և զԱբ-
րահամ տեսե՞ր: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն 58
ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինելն Աբ-
րահամու եմ ես: * Վէմս առին՝ զի արկցեն 59
ի վերայ նորա. և Յիսուս խոյս ետ, և ել
գնաց ի տաճարէ անտի:

ԳԼՈՒԽ Թ.

ԵԷ

Եւ մինչդեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր 1
ի ծնէ. * և հարցին ցնա աշակերտքն նորա և 2
ասեն. ռաբբի, ո՞ր մեղաւ է, սորա՞ թէ հօր և
մօր իւրոյ զի կոյր ծնցի: * Պատասխանի ետ 3
Յիսուս. ոչ դորա մեղաւ է, և ոչ հօր և մօր
իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին գործքն աստուծոյ
ի դմա: * Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս 4
այնորիկ որ առաքեացն զիս՝ մինչ աւուր կայ.
գայ գիշեր յորժամ ոչ ոք կարէ գործել. * մինչ- 5
դեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի: * Զայս 6
իբրեւ ասաց, եթուք ի գետին՝ և արար կաւ
ի թքոյն, և ծեփեաց զկաւն ի վերայ աչաց

7 կուրին ։ * Եւ ասէ ցնա . երթ լուա յաւազա-
նին սելովամայ , որ թարգմանի առաքեալ . չո-
8 գաւ լուաց , եկն եւ տեսանէր ։ * Իսկ դրացիքն
եւ որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ
մուրացիկ էր , ասէին . ո՞չ սա էր որ նստէրն եւ
9 մուրանայր ։ Ոմանք ասէին , նա է ։ * Այլքն ա-
սէին՝ ոչ , այլ նման է նմա ։ Եւ ինքն ասէր՝
10 թէ ես եմ ։ * Ասեն ցնա . իսկ զիա՞րդ բացան
11 աչք քո ։ * Նա ետ պատասխանի . այր մի ո-
րում՝ Յիսուս անուն , կաւ արար եւ ծեփեաց
զաչս իմ , եւ ասէ ցիս . երթ ՚ի սելովամ՝ եւ լը-
12 ւա . չոգայ լուացայ՝ եւ տեսանեմ ։ * Ասեն ցը-
13 նա . ո՞ւր է նա ։ Ասէ ցնա . ոչ գիտեմ ։ * Ածին
առ փարիսեցիսն զնա , որ երբեմն կոյրն էր ։
14 * Եւ էր շաբաթ յորժամ զկաւն արար Յիսուս ,
15 եւ եբաց զաչս կուրին ։ * Դարձեալ հարցանէին
զնա եւ փարիսեցիքն , թէ զիա՞րդ տեսանես ։
Եւ նա ասէ ցնոսա . կաւ եդ ՚ի վերայ աչաց
16 իմոց , եւ լուացայ՝ եւ տեսանեմ ։ * Ասեն ոմանք
՚ի փարիսեցւոցն . ոչ է այրն այն յաստուծոյ ,
զի զշաբաթս ոչ պահէ ։ Ոմանք ասէին . իսկ զի-
ա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս
առնել ։ Եւ էին հերձուածք ՚ի մէջ նոցա ։
17 * Ասեն դարձեալ ցկոյրն . դու զի՞ ասես վասն
նորա՝ զի եբաց զաչս քո ։ Եւ նա ասէ՝ թէ
18 մարգարէ է ։ * Եւ ոչ հաւատային հրեայքն
զնմանէ թէ կոյր էր եւ բացաւ , մինչեւ կոչե-
19 ցին զծնողս բացելոյն . * հարցին ցնոսա եւ ա-
սեն . սա՞ է որդին ձեր , զորմէ դուքն ասէիք՝

եթէ կոյր ծնաւ. արդ զիա՞րդ տեսանէ: * Պա- 20
տասխանի ետուն նոցա ծնողքն նորա և ասեն.
գիտեմք զի սա է որդին մեր, և զի կոյր ծնաւ.
* բայց զիարդ այժմդ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք, 21
կամ թէ ո եբաց զաչս դորա մեք ոչ գիտեմք.
ցդա իսկ հարցէք. ինքնին 'ի չափ հասեալ է.
ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր: * Զայս ասացին 22
ծնողքն նորա, զի երկնչէին 'ի հրէիցն. քանզի
ուխտ եդեալ էր հրէից, եթէ որ խոստովա-
նեսցէ զնա քրիստոս՝ 'ի բաց կացցէ 'ի ժողո-
վրդենէն. * վասն այնորիկ ասացին ծնողքն նո- 23
րա, թէ ինքնին 'ի չափ հասեալ է, ցնա իսկ
հարցէք: * Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին 24
զայրն որ կոյրն էր, և ասեն ցնա. տուր փառս
աստուծոյ. մեք գիտեմք զի այրն այն մեղա-
ւոր է: * Նա ասէ. թէ մեղաւոր իցէ՝ ես 25
ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի և
արդ տեսանեմ: * Դարձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ 26
արար քեզ. զիա՞րդ եբաց զաչս քո: * Պատաս- 27
խանի ետ նոցա. այժմ ասացի ձեզ՝ և ոչ լը-
ւարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ լսել. միթէ և
դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա: * Նոքա հայհո- 28
յէին զնա և ասէին. դու լիջիր նորա աշա-
կերտ. մեք մովսեսի աշակերտք եմք. * մեք 29
գիտեմք զի ընդ մովսեսի խօսեցաւ աստուած.
զսա ոչ գիտեմք ուստի իցէ: * Պատասխանի 30
ետ այրն և ասէ ցնոսա. այդ իսկ են սքանչե-
լիք. զի դուք ոչ գիտէք ուստի իցէ, և զիմ
զաչս եբաց. * գիտեմք զի աստուած մեղաւո- 31

րաց ոչ լսէ. բայց եթէ աստուածապաշտ ոք
32 իցէ եւ զկամս նորա առնիցէ՝ նմա լսէ. * Ի
յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս
33 կուրի 'ի ծնէ կոյր ծնելոյ. * Եթէ ոչ յաստու-
34 ծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ: * Պա-
տասխանի ետուն եւ ասեն ցնա. 'ի մեղս բոլ
ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վարդապետե՞ս լե-
35 նիս մեր: Եւ հանին զնա արտաքս: * Լուաւ
յիսուս եթէ հանին զնա արտաքս, եւ իբրեւ
եգիտ զնա՝ ասէ ցնա. դու հաւատա՞ս յորդի
36 աստուծոյ: * Նա պատասխանի ետ եւ ասէ.
37 տէր, ո՞վ է զի հաւատացից 'ի նա: * Ասէ ցը-
նա յիսուս. եւ տեսեր զնա, եւ որ խօսիդ ընդ
38 քեզ՝ նա է: * Եւ նա ասէ. հաւատամ, տէր.
եւ երկիր եպագ նմա:

39 * Եւ ասէ յիսուս. 'ի դատաստանս եկի ՁԹ
յաշխարհս յայս, զի որ ոչն տեսանենն՝ տեսա-
40 ցեն, եւ որք տեսանենն՝ կուրասցին: * Լուան
ոմանք 'ի փարիսեցւոցն որք ընդ նմա էին, եւ
41 ասեն ցնա. միթէ եւ մեք կոյրք իցեմք: * Ասէ
ցնոսա յիսուս. եթէ կոյրք էիք, ոչ էր ձեր
մեղ. բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք, եւ
մեղքն ձեր 'ի ձեզ հաստատեալ են:

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ
դուռն 'ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ այլ ե-
2 լանէ, նա գող է եւ աւազակ: * Իսկ որ մտանէ
3 ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց: * Նմա դըռ-

նապանն բանայ, եւ ոչխարքն ձայնի նորա լը-
սեն. եւ զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ, եւ հա-
նէ զնոսա։ * Եւ յորժամ զիւրն զամենայն հա- 4
նիցէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչխարքն զ-
հետ նորա երթան, զի ճանաչեն զձայն նորա.
* զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն 5
՚ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց։
* Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս, եւ նոքա 6
ոչ գիտէին՝ թէ զինչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա։
* Դարձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ամէն 7
ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչխարաց։ * Ա- 8
մենեքեան որ յառաջ քան զիս եկին, գողք է-
ին եւ աւազակք. այլ ոչ լուան նոցա ոչխարքն։
* Ես եմ դուռն. ընդ իս եթէ ոք մտանիցէ՝ 9
կեցցէ. մտցէ եւ ելցէ, եւ ճարակ գտցէ։ * Գող 10
ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գողասցի եւ սպանցէ եւ կո-
րուսցէ. ես եկի զի զկեանս ունիցին, եւ ա-
ռաւել եւս ունիցին։
ԶԲ * Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն 11
իւր դնէ ՚ի վերայ ոչխարաց. * իսկ վարձկանն 12
որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբ-
րեւ տեսանէ զգայլն զի գայ. թողու զոչխար-
սն եւ փախչի. եւ գայլն յափշտակէ զնոսա եւ
ցրուէ. * քանզի վարձկան է, եւ չէ փոյթ նո- 13
րա վասն ոչխարացն։ * Ես եմ հովիւն քաջ, 14
եւ ճանաչեմ զիմսն՝ եւ ճանաչիմ յիմոցն։ * Որ- 15
պէս գիտէ զիս Հայր, գիտեմ եւ ես զՀայրն.
եւ զանձն իմ դնեմ ՚ի վերայ ոչխարաց։ * Նա 16
եւ այլ եւս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ

դաւթէ, եւ զայն եւս պարտ է ինձ ածել
այսր. եւ ձայնի իմում լուիցեն, եւ եղիցին մի
17 հօտ եւ մի հովիւ։ *Վասն այնորիկ սիրէ զիս
հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ, զի միւսան-
18 գամ առից զնա։ *Ոչ ոք հանէ զնա յինէն.
այլ ես դնեմ զնա անձամբ իմով։ Իշխանու-
թիւն ունիմ դնել զնա, եւ իշխանութիւն ու-
նիմ միւսանգամ առնուլ զնա. զայս պատուէր
19 առի 'ի հօրէ իմմէ։ *Դարձեալ հերձուած
լինէր 'ի մէջ հրէից վասն բանիցս այսոցիկ։
20 *Ասէին բազումք 'ի նոցանէ. դեւ գոյ 'ի
21 նմա եւ մոլեգնի, զի՞ բնաւ լսէք նմա։ *Այլքն
ասէին. այսպիսի բանք ոչ դիւահարի են. մի-
թէ դեւ կարէ՞ զաչս կուրի բանալ։
22 *Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յերուսա- ՁԳ
23 ղէմ, եւ ձմեռն էր։ *Եւ շրջէր յիսուս 'ի տա-
24 ճարին 'ի սրահին սողոմոնի։ *Շուրջ եղեն
զնովաւ հրեայք եւ ասեն. մինչեւ յե՞րբ թա-
փես զոգիս մեր. եթէ դու ես քրիստոսն՝ ա-
25 սա մեզ համարձակ։ *Պատասխանի ետ նոցա
յիսուս եւ ասէ. ասացի ձեզ եւ ոչ հաւատայք
ինձ. զգործսն զոր ես գործեմ յանուն հօր
26 իմոյ՝ նոքին վկայեն վասն իմ։ *Այլ դուք ոչ
հաւատայք, զի չէք յոչխարաց անտի իմոց։
27 *Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, եւ ես ճանա-
28 չեմ զնոսա, եւ զկնի իմ գան. *Եւ ես տամ նո-
ցա զկեանսն յաւիտենականս. եւ մի կորիցեն
'ի յաւիտեան. եւ մի ոք յափշտակեսցէ զնոսա
29 'ի ձեռաց իմոց։ *Հայրն իմ որ ետ ինձ զնո-

սա, մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք կարէ յա-
փշտակել 'ի ձեռաց Հօր իմոյ : * Ես եւ Հայր 30
իմ մի եմք : * Վէմն առին հրեայքն՝ զի քար- 31
կոծ արասցեն զնա : * Պատասխանի ետ նոցա 32
յիսուս . բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ
'ի Հօրէ իմմէ, վասն որո՞յ գործոյ 'ի նոցանէ
քարկոծ առնէք զիս : * Պատասխանի ետուն 33
նմա հրեայքն . վասն բարւոյ գործոյ ոչ առ-
նեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն հայհոյութեան.
եւ զի դու մարդ ես, եւ զանձն քո աստուած
առնես : * Պատասխանի ետ նոցա յիսուս . ոչ 34
յօրէնսն ձեր գրեալ է . ես ասացի թէ աս-
տուածք էիք . * իսկ եթէ զնոսա աստուածս 35
ասէ՝ առ որս բանն աստուծոյ եղեւ, եւ չէ
մարթ եղծանել գրոյն, * իսկ զոր Հայր սր- 36
բեաց եւ առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք թէ
հայհոյես, զի ասացի՝ թէ որդի աստուծոյ
եմ : * Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի 37
հաւատայք ինձ . * ապա թէ գործեմ, թէ եւ 38
ինձ ոչ հաւատայք, սակայն գործոյն հաւա-
տացէք . զի գիտասջիք եւ ծանիջիք՝ եթէ Հայր
յիս, եւ ես 'ի Հայր : * Դարձեալ խնդրէին զնա 39
ունել, եւ ել 'ի ձեռաց նոցա : * Եւ գնաց միւս- 40
անգամ յայնկոյս յորդանանու՝ 'ի տեղին ուր
էր յովհաննէս զառաջինն եւ մկրտէր, եւ անդ
լինէր : * Եկին բազումք առ նա եւ ասէին . զի 41
յովհաննէս նշան ինչ ոչ արար . * բայց զամե- 42
նայն զոր ասաց յովհաննէս վասն նորա՝ ճշմա-
րիտ էր . եւ բազումք հաւատացին 'ի նա անդ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս 'ի Բեթա- ՁԴ
նիա, 'ի գեղջէ Մարեմայ եւ Մարթայի քեռ նո-
2 րա։ *Այս այն Մարիամ էր որ օծ զՏէրն իւ-
ղով, եւ ջնջեաց զոտս նորա հերով իւրով, ո-
3 րոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր։ *Առա-
քեցին առ նա քորքն նորա եւ ասեն. Տէր, ա-
հաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։
4 *Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ ասէ. այն հիւանդու-
թիւն չէ 'ի մահ, այլ վասն փառացն Աստու-
ծոյ, զի փառաւոր լիցի Որդի Աստուծոյ այ-
5 նուիկ։ *Եւ սիրէր Յիսուս զՄարթա եւ զքոյր
6 նորա զՄարիամ, եւ զՂազար։ *Իբրեւ լուաւ
թէ հիւանդացեալ է, զտեղի կալաւ անդէն
7 ուր էրն՝ աւուրս երկուս։ *Ապա յետ այնո-
րիկ ասէ ցնոսա. եկայք երթիցուք միւսան-
8 գամ 'ի Հրէաստան։ *Ասեն ցնա աշակերտքն.
ռաբբի, այժմ եւս խնդրէին զքեզ Հրեայքն
քարկոծ առնել, եւ դարձեա՞լ երթաս անդրէն։
9 *Պատասխանի ետ Յիսուս. ո՞չ երկոտասան
ժամ է յաւուր. եթէ ոք գնայ 'ի տուընջեան՝
ոչ գայթակղի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տե-
10 սանէ. *ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագ-
11 ղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։ *Զայս իբրեւ
ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնոսա. Ղազարոս
բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զար-
12 թուցից զնա։ *Ասեն ցնա աշակերտքն. Տէր,
13 եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։ *Այլ Յիսուս վա-

սն մահուն նորա ասէր. նոքա այսպէս թուե-
ցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ քնոյն ասէ: * Յայն- 14
ժամ ասէ ցնոսա յիսուս յայտնապէս. Ղազա-
րոս մեռաւ. * Եւ ես ուրախ եմ վասն ձեր, զի 15
դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ.
բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա: * Ասէ 16
Թովմաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն. ո՛հ, եկայք եւ մեք զի ընդ նմա մեռ-
ցուք: * Եկն յիսուս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 17
'ի գերեզմանի: * Եւ էր Բեթանիա մերձ յԵ- 18
րուսաղէմ՝ իբրեւ ասպարէզս հնգետասան:
* Բազումք 'ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մար- 19
թա եւ Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վա-
սն եղբօրն: * Մարթա իբրեւ լուաւ թէ յի- 20
սուս գայ, ընդառաջ գնաց նորա. բայց Մա-
րիամ նստէր անդէն 'ի տան: * Ասէ Մարթա 21
ցյիսուս. Տէր. եթէ աստ լեալ էիր, եղ-
բայրն իմ չէր մեռեալ. * Այլ եւ արդ գիտեմ, 22
եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱստուծոյ՝ տացէ
քեզ Աստուած: * Ասէ ցնա յիսուս. յարիցէ 23
եղբայրն քո: * Ասէ ցնա Մարթա. գիտեմ զի 24
յարիցէ 'ի յարութեան յաւուրն յետնում:
* Ասէ ցնա յիսուս. ես իսկ եմ յարութիւն 25
եւ կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ եւ մե-
ռանի՝ կեցցէ. * Եւ ամենայն որ կենդանի է՝ 26
եւ հաւատայ յիս, մի մեռցի 'ի յաւիտեան.
հաւատա՞ս այդմ: * Ասէ ցնա. այո Տէր, ես 27
հաւատացի՝ եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Աս-
տուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր: * Եւ զայս 28

իբրեւ ասաց, գնաց և կոչեաց զՄարիամ զքոյր
իւր լռելեայն՝ և ասէ. Վարդապետն եկեալ է
29 և կոչէ զքեզ: *Նա իբրեւ լուաւ՝ յարեաւ
30 վաղվաղակի, և եկն առ նա: *Չեւ եւս էր
եկեալ Յիսուս ՚ի գեօղն. այլ էր անդէն ՚ի
տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղեւ նմա Մարթա:
31 *Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա ՚ի տան անդ
և մխիթարէին զնա, իբրեւ տեսին զՄարիամ՝
թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին և
նոքա զհետ նորա. համարէին թէ ՚ի գերեզ-
32 ման երթայ՝ զի լացցէ անդ: *Իսկ Մարիամ
իբրեւ եկն ուր էրն Յիսուս՝ և ետես զնա,
անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. Տէր, եթէ
աստ էիր, ոչ էր մեռեալ եղբայրն
33 իմ: *Յիսուս իբրեւ ետես զնա զի լայր, և
որ ընդ նմա էին Հրեայքն լային, խռովեցաւ
34 յոգի իւր իբրեւ զայրացեալ, *և ասէ. Ո՞ւր
35 եդիք զնա: Ասեն ցնա. Տէր, եկ և տես: *Եւ
36 արտասուեաց Յիսուս: *Ասէին Հրեայքն. Տե-
37 սէք որչափ սիրէր զնա: *Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ
ասէին. Ո՞չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին
38 առնել՝ զի և սա մի մեռցի: *Յիսուս դար-
ձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ ՚ի գե-
րեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ ՚ի
39 վերայ նորա: *Եւ ասէ Յիսուս. ՚Ի բաց արա-
րէք զվէմդ: Ասէ ցնա Մարթա քոյր մեռելոյն.
Տէր, արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ
40 է: *Ասէ ցնա Յիսուս. Ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ
հաւատասցես, տեսցես զփառս Աստուծոյ:

*Եւ իբրեւ 'ի վեր առին զվէմն, յիսուս ամ- 41
բարձ զաչս իւր 'ի վեր եւ ասէ. Հայր գոհա-
նամ զքէն զի լուար ինձ. *եւ ես գիտէի զի 42
յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ վասն ժողովր-
դեանս որ շուրջ կան՝ ասեմ, զի հաւատաս-
ցեն թէ դու առաքեցեր զիս: *Զայս իբրեւ 43
ասաց, 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց եւ ասէ. Ղա-
զարէ, արի եկ արտաքս: *Եւ եղ մեռեալն 44
ոտիւք կապեալք, եւ ձեռօքն երիզապնդօք,
եւ երեսօքն վարշամակապատօք: Եւ ասէ ցնո-
սա յիսուս. լուծէք զդա եւ թողէք երթալ:
*Բազումք 'ի Հրէիցն որ եկեալ էին առ Մա- 45
րեմանս, իբրեւ տեսին զոր արարն՝ հաւատա-
ցին 'ի նա: *Եւ ոմանք 'ի նոցանէ գնացին առ 46
փարիսեցիսն, եւ պատմեցին նոցա զոր արարն
յիսուս:

ՂԶ *Ժողովեցին քահանայապետքն եւ փարի- 47
սեցիքն ատեան, եւ ասեն. զի՞նչ արասցուք, զի
այրն այն բազում նշանս առնէ. *եթէ թո- 48
ղումք զնա այնպէս, ամենեքին հաւատան 'ի
նա. եւ գայցեն հռոմք՝ եւ բառնայցեն զազգս
մեր եւ զտեղի: *Մի ոմն 'ի նոցանէ՝ անուն 49
կայիափա, որ քահանայապետ էր տարւոյն այ-
նորիկ, ասէ ցնոսա. դուք ոչ ինչ գիտէք. *եւ 50
ոչ բնաւ խորհել խել՝ թէ լաւ է մեզ զի այր
մի մեռանիցի 'ի վերայ ժողովրդեանս, եւ մի
ամենայն ազգս կորիցէ: *Զայս ոչ յանձնէ 51
ինչ ասաց. այլ քանզի քահանայապետ էր տար-
ւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մեռա-

52 նելոց էր յիսուս ՚ի վերայ ազգին . * Եւ ոչ ՚ի
վերայ ազգին միայն , այլ զի և զորդիսն Աս_
53 տուծոյ զցրուեալսն ժողովեսցէ ՚ի մի ։ * Ապա
յայնմ օրէ խորհուրդ արարին զի սպանցեն
54 զնա ։ * Եւ յիսուս այնուհետև ոչ եւս հա_
մարձակ շրջէր ՚ի մէջ հրէիցն . այլ գնաց ան_
տի յերկիր մի որ մերձ էր յանապատ , ՚ի քա_
ղաք մի որում անուն էր եփրայիմ , և անդ
լինէր աշակերտօքն հանդերձ ։
55 * Եւ էր մերձ զատիկն հրէից , և բազումք ՋԷ
ելին յերուսաղէմ ՚ի գաւառէ անտի յառա_
ջագոյն քան զզատիկն , զի սրբեսցեն զանձինս
56 իւրեանց ։ * Խնդրէին զյիսուս . և ասէին ընդ
միմեանս մինչ կային ՚ի տաճարին . զինչ թուի
ձեզ՝ եթէ ոչ գայցէ ՚ի տօն այսր ։ Պատուէր
տուեալ էր քահանայապետիցն և փարիսեցւոց,
զի եթէ ոք գիտասցէ թէ ուր է , գուշակեսցէ
զնմանէ՝ զի կալցին զնա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Իսկ յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան զզա_
տիկն եկն ՚ի բեթանիա , ուր էր ղազար մե_
2 ռեալն , զոր յարոյց ՚ի մեռելոց ։ * Եւ արա_
րին անդ նմա ընթրիս . և ՚ի սպաս կայր
մարթա . և ղազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ նը_
3 մա ։ * Իսկ մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նար_
դեան ազնուի մեծագնոյ , օծ զոտսն յիսուսի ,
և հերաւ իւրով մաքրէր զոտս նորա . և տունն

լի եղեւ 'ի հոտոյ իւղոյն: * Նաեւ մի ոմն յաշա- 4
կերտացն նորին՝ Յուդա Իսկարիովտացի որ մատ-
նելոցն էր զնա. * ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ վաճա- 5
ռեցաւ երեքհարիւր դենարի, և տուաւ աղ-
քատաց: * Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ 6
փոյթ էր նմա, այլ զի գող էր, և զարկղն ինքն
ունէր. և որ ինչ անկանէրն՝ նա կրէր: * Նաեւ 7
Յիսուս. Թոյլ տուր դմա, զի յօրն պատանաց
իմոց պահեսցէ զայդ: * Զաղքատս յամենայն 8
ժամ ընդ ձեզ ունիք. զիս ոչ հանապազ ընդ
ձեզ ունիք: * Իբրեւ գիտաց ժողովուրդ բա- 9
զում 'ի Հրէիցն թէ անդ է, եկին ոչ միայն
վասն Յիսուսի, այլ զի և զՂազար տեսցեն,
զոր յարոյց 'ի մեռելոց: * Խորհուրդ արարին 10
քահանայապետքն՝ զի և զՂազար սպանցեն.
* քանզի բազումք 'ի Հրէից երթային և հա- 11
ւատային 'ի Յիսուս:

ԻԿ * Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ 12
եկեալ էր 'ի տօնն, իբրեւ լուան թէ գայ Յի-
սուս յԵրուսաղէմ, * առին ոստս արմաւե- 13
նեաց՝ և ելին ընդառաջ նորա, աղաղակէին
և ասէին. Ովսաննա, օրհնեալ որ գայ յա-
նուն Տեառն, Թագաւորդ Իսրայէլի: * Եւ 14
գտեալ Յիսուսի էշ մի, նստաւ 'ի վերայ նո-
րա, որպէս և գրեալ է. * Մի երկնչիր, դուստր 15
Սիովնի, ահաւասիկ Թագաւորդ քո գայ նըս-
տեալ 'ի վերայ յաւանակի իշոյ: * Եւ զայն 16
ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն.
այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ

յիշեցին եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն նո-
17 րա. եւ զայն արարին նմա։ * Եւ ժողովուրդն
վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ զղազար կոչեաց
եւեթ ՚ի գերեզմանէն, եւ յարոյց զնա ՚ի մե-
18 ռելոց. * եւ վասն այնորիկ ընդառաջ եղեւ նը-
մա ժողովուրդն, զի լուան եթէ զայն նշանս
19 արարեալ էր նորա։ * Իսկ փարիսեցիքն ասէին
ընդ միմեանս. տեսանէ՞ք զի ոչինչ օգտիք. ա-
հաւասիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց։
20 * Էին անդ ոմանք եւ հեթանոսք յելելոցն ան-
21 դր, զի երկիր պագանիցեն ՚ի տօնին։ * Նոքա
մատեան առ փիլիպպոս՝ որ ՚ի բեթսայիդա
գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա եւ ասէին.
22 տէր, կամիմք զյիսուս տեսանել։ * Գայ փի-
լիպպոս եւ ասէ ցանդրէաս. անդրէաս եւ փի-
23 լիպպոս ասեն ցյիսուս։ * Եւ յիսուս պատաս-
խանի ետ նոցա եւ ասէ. եհաս ժամ զի փա-
ռաւորեսցի որդի մարդոյ.

24 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ԻԲ
25 ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, * ինքն
միայն կայ. ապա թէ մեռանիցի՝ բազում ար-
դիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ
զնա. եւ որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս
յայսմիկ. ՚ի կեանս յաւիտենականս պահես-
26 ցէ զնա։ * Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ
եկեսցէ. եւ ուր եսն եմ, անդ եւ պաշտօնեայն
իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուես-
ցէ զնա հայրն իմ։

27 * Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. եւ ԻԳ

զինչ. ասացից՝ եթէ հայր ապրեցո՞ զիս 'ի
ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ
եկի 'ի ժամս յայս: * Հայր, փառաւորեա զոր- 28
դի քո: Եկն բարբառ յերկնից. և փառաւոր
արարի, և դարձեալ փառաւոր արարից: * Եւ 29
ժողովուրդն որ կայր և լսէր՝ ասէին որոտումն
լինել: Կէսքն ասէին. հրեշտակ խօսեցաւ ընդ
նմա: * Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. ոչ 30
վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր:
* Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. 31
այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեցցի
արտաքս. * և ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, 32
զամենեսին ձգեցից առ իս: * Զայս ասէր՝ նշա- 33
նակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ:
* Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք լու- 34
աք յօրինաց՝ եթէ Քրիստոս յաւիտեան կայ,
և դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ
որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն որդին մարդոյ:
* Ասէ ցնոսա Յիսուս. փոքր մի ևս ժամա- 35
նակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք մինչդեռ լու-
սոյն ունիք, զի մի խաւար ձեզ հասցէ. զի
որ գնայ 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո երթայ.
* մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէք 36
'ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք: Զայս խօ-
սեցաւ Յիսուս, և չոգաւ թաքեաւ 'ի նոցանէ:
* Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նո- 37
ցա, և նոքա ոչ հաւատային 'ի նա. * զի լցցի 38
բանն Եսայեայ մարգարէի զոր ասացն. տէր,
ո՞ հաւատաց 'ի լուր մեր, և բազուկ տեառն

39 ում յայտնեցաւ ։ * Վասն այնորիկ ոչ կարէին
40 հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ Եսայի. * Թէ
կուրացոյց զաչս նոցա, եւ ապշեցոյց զսիրտս
նոցա. զի մի տեսցեն աչօք, եւ իմասցին սր-
41 տիւք, եւ դարձցին եւ բժշկեցից զնոսա ։ * Զայս
ասաց Եսայի՝ զի ետես զփառս նորա, եւ խօ-
42 սեցաւ վասն նորա ։ * Բայց սակայն եւ յիշխա-
նաց անտի բազումք հաւատացին ՚ի նա. այլ
վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին, զի մի ՚ի
43 ժողովրդենէն ելանիցեն. * քանզի սիրեցին
զփառս մարդկան առաւել քան զփառսն Աս-
տուծոյ ։

44 * Եւ Յիսուս աղաղակէր եւ ասէր. որ հա- ԻԴ
ւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն որ
45 առաքեացն զիս. * եւ որ տեսանէ զիս, զայն
46 տեսանէ որ առաքեացն զիս ։ * Ես լոյս յաշ-
խարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ՚ի
47 խաւարի մի մնասցէ ։ * Եւ եթէ ոք լուիցէ
բանից իմոց՝ եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ
զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ,
48 այլ զի փրկեցից զաշխարհ ։ * Որ անարգէ զիս՝
եւ ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի զնա.
բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի զնա յա-
49 ւուրն յետնում ։ * Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ
խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա
ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասացից եւ զինչ խօ-
50 սեցայց ։ * Եւ գիտեմ եթէ պատուէրն այն
կեանք են յաւիտենականք. արդ զոր ես խօ-
սիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԻԵ Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի գիտաց 1
յիսուս՝ թէ հասեալ է ժամ նորա զի փոխես-
ցի յաշխարհէ աստի առ Հայր. սիրեաց զիւրսն
որ յաշխարհի աստ էին. իսպառ սիրեաց զնո-
սա: *Եւ 'ի լինել ընթրեացն, սատանայի իսկ 2
արկեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա յու-
դա սիմովնի իսկարիովտացւոյ: *Գիտաց յի- 5
սուս զի զամենայն ինչ ետ Հայր 'ի ձեռս նորա,
և թէ յաստուծոյ ել՝ և առ աստուած երթայ,
*յառնէ յընթրեաց անտի, և դնէ զհանդերձ- 4
սըն, և առեալ զենջակ մի սփածաւ. *և ապա 5
առեալ ջուր՝ արկ 'ի կոնք, և սկսաւ լուանալ
զոտս աշակերտացն. և սրբէր զենջակաւն զոր
սփածեալ էր: *Գայ առ սիմովն պետրոս. և 6
նա ասէ ցնա. տէր, դու զիմ զոտս լուանա՞ս:
*Պատասխանի ետ նմա յիսուս և ասէ. զոր 7
ինչ ես գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես. բայց
ապա գիտասջիր: *Ասէ ցնա պետրոս. ոչ լը- 8
ւասցես զոտս իմ յաւիտեան: Պատասխանի
ետ նմա յիսուս. եթէ ոչ լուացից զքեզ, ոչ
ունիս ընդ իս մասն: *Ասէ ցնա սիմովն պետ- 9
րոս. տէր, մի միայն զոտս իմ, այլ և զձեռս
և զգլուխ: *Ասէ ցնա յիսուս. լուացելոյն չէ 10
ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն լուասցէ. քան-
զի ամենեւին սուրբ է. և դուք սուրբ էք,
այլ ոչ ամենեքին: *Զի գիտէր զայն որ մատ- 11
նելոցն էր զնա. վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ

12 ամենեքին սուրբ էք։ *Եւ յորժամ լուաց զո-
տս նոցա, առ զհանդերձն իւր՝ և դարձեալ
բազմեցաւ, և ասէ ցնոսա. գիտէ՞ք զինչ ա-
13 րարի ձեզ։ *Դուք կոչէք զիս վարդապետ
և տէր, և բարւոք ասէք, քանզի եմ իսկ։
14 *Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս
և վարդապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց
15 ոտս լուանալ. *զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի
որպէս ես ձեզ արարի, և դուք առնիջիք։
16 *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ ԻԶ
մեծ քան զտէր իւր, և ոչ առաքեալ մեծ քան
17 զայն որ առաքեացն զնա։ *Եթէ զայս գի-
տէք, երանելի էք եթէ առնիցէք զայս։
18 *Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես գի-
տեմ զորս ընտրեցի. այլ զի լցցի գիրն, թէ
որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէու-
19 թիւն։ *Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչ-
չեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք
20 թէ ես եմ։ *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ըն-
դունի զոր ոք ես առաքեցից, զիս ընդունի.
և որ զիս ընդունի, ընդունի զայն որ առաքեա-
21 ցըն զիս։ *Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խռո-
վեցաւ հոգւով իւր, վկայեաց և ասէ. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց
22 է զիս։ *Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն
23 տարակուսեալք, թէ զումէ ասիցէ։ *Եւ
էր մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ Յիսու-
24 սի՝ զոր սիրէրն Յիսուս. *ակնարկէ նմա սի-
մովն պետրոս հարցանել՝ ով իցէ վասն որոյ

ասէն: *Եւ նա անկեալ զլանջօքն Յիսուսի՝ ա- 25
սէ ցնա. Տէր, ո՞վ է: *Պատասխանի ետ Յի- 26
սուս և ասէ. այն է՝ որում ես թացից զպա-
տառն և տաց: Եւ թացեալ զպատառն տայ
Յուդայի Իսկարիովտացւոյ. *և յետ պատա- 27
ռոյն՝ ապա եմուտ ՚ի նա սատանայ: Եւ ասէ
ցնա Յիսուս. արդ որ զինչ առնելոցն ես՝ արա
վաղվաղակի: *Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ՚ի բազ- 28
մականաց անտի՝ թէ առ ինչ ասաց ցնա. *զի 29
ոմանք համարէին՝ թէ զի զարկղն ունէր Յու-
դա, ասաց նմա Յիսուս՝ գնեա ինչ որ պիտոյ
իցէ մեզ ՚ի տօնին. և կամ՝ զի աղքատաց ինչ
տացէ: *Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ ել ար- 30
տաքս վաղվաղակի. և էր գիշեր:

ԷԷ *Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս. այժմ փա- 31
ռաւորեցաւ որդի մարդոյ. և Աստուած փա-
ռաւորեցաւ ՚ի նմա: *Զի եթէ Աստուած 32
փառաւորեցաւ ՚ի նմա, և Աստուած փառա-
ւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի փա-
ռաւորեսցէ զնա: *Որդեակք իմ, փոքր ինչ 33
ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս, և
որպէս ասացի ցհրեայն, եթէ ուր ես եր-
թամ՝ դուք ոչ կարէք գալ, և արդ ձեզ ասեմ:
*Պատուիրան նոր տամ ձեզ. զի սիրիցէք ըզ- 34
միմեանս՝ որպէս սիրեցի ես զձեզ, զի և դուք
սիրեսջիք զմիմեանս: *Յայսմ գիտասցեն ա- 35
մենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սի-
րիցէք զմիմեանս: *Ասէ ցնա Սիմովն Պետրոս. 36
Տէր, յո՞ւր երթաս: Պատասխանի ետ Յիսուս,

ուր եմ երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ
37 զկնի իմ, բայց ապա եկեսցես զկնի իմ։ *Ասէ
ցնա Պետրոս. Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գա
այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից ՚ի
38 վերայ քո։ *Պատասխանի ետ Յիսուս. զանձն
քո դիցե՞ս ՚ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ.
չեւ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ու-
րասցիս զիս։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

1 Մի խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւա-
2 տացէք յԱստուած, և յիս հաւատացէք։ *Ի
տան Հօր իմոյ օթեվանք բազում են. ապա
թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, եթէ երթամ և
3 պատրաստեմ ձեզ տեղի։ *Եւ եթէ երթամ
և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ և
առնում զձեզ առ իս. զի ուր եմ ես, և
4 դուք անդ իցէք. *և ուր երթամն գիտիցէք,
5 և զճանապարհն գիտիցէք։ *Ասէ ցնա Թով-
մաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո երթաս, և զիա՞րդ
6 զճանապարհն կարասցուք գիտել։ *Ասէ ցնա
Յիսուս. Ես եմ ճանապարհն և ճշմարտու-
թիւն և կեանք. ոչ ոք գայ առ Հայր՝ եթէ
7 ոչ ինեւ։ *Եթէ զիս գիտէիք, ապա և զՀայր
իմ գիտէիք, և այսուհետեւ գիտասջիք զնա։
8 *Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր, ցոյց մեզ զՀայր՝
9 և շատ է մեզ։ *Ասէ ցնա Յիսուս. այսչափ
ժամանակս ընդ ձեզ եմ, և ո՞չ ծանեար զիս

փիլիպպէ. որ ետես զիս՝ ետես զՀայրն, եւ
դու զիա՞րդ ասես ցոյց մեզ զՀայր։ * Ո՞չ հա- 10
ւատաս եթէ ես ՚ի Հայր, եւ Հայր յիս է. բա-
բանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձ-
նէ իմէ խօսիմ, այլ Հայրն որ յիս բնակեալ է,
նա գործէ զգործսն։ * Հաւատա՞ջիք ինձ, ե- 11
թէ ես ՚ի Հայր՝ եւ Հայր յիս. * ապա թէ ոչ՝ 12
գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք ինձ։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. թէ որ հաւատայն յիս. զգոր-
ծսն զոր ես գործեմ՝ եւ նա գործեսցէ, եւ
մեծամեծս եւս քան զնոյնս գործեսցէ. զի ես
առ Հայր երթամ։ * Եւ զոր ինչ խնդրիցէք 13
յանուն իմ, արարից զայն. * զի փառաւորես- 14
Գ.Հ. ցի Հայր յՈրդի։

* Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պա- 15
հեսջիք. * եւ ես աղաչեցից զՀայր, եւ այլ մխի- 16
թարիչ տացէ ձեզ. զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ՚ի
յաւիտեան. * զՀոգին Ճշմարտութեան, զոր 17
աշխարհս ոչ կարէ ընդունել. զի ոչ տեսանէ
զնա, եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանա-
չէք զնա. զի առ ձեզ բնակեսցէ՝ եւ ընդ ձեզ
եղիցի։ * Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ. 18
* փոքր մեւս եւս՝ եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ 19
զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կեն-
դանի եմ, եւ դուք կենդանի լինելոց էք։ * Յայ- 20
նժամ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես ՚ի Հօր ի-
մում՝ եւ դուք յիս՝ եւ ես ՚ի ձեզ։ * Որ ունի 21
զպատուիրանս իմ՝ եւ պահէ զնոսա, նա է որ
սիրէ զիս. եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ՚ի Հօ-

րէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և երեւեցու-
22 ցից նմա զիս։ *Ասէ ցնա Յուդա ոչ սկարի-
ովտացին. տէր, զի՞ եղեւ՝ զի մեզ յայտնե-
23 լոց ես զքեզ և ոչ աշխարհի. *Պատասխանի
ետ Յիսուս և ասէ ցնա. եթէ ոք սիրէ զիս՝
զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր իմ սիրեսցէ ըզ-
նա. և առ նա եկեսցուք, և օթեվանս առ նմա
24 արասցուք։ *Իսկ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ
ոչ պահէ. և բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ
Հօրն որ առաքեացն զիս։
25 *Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս
26 եմ. *իսկ մխիթարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր ա-
ռաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ
զամենայն, և յիշեցուսցէ ձեզ զամենայն՝ որ
27 ինչ ասացի ձեզ։ *Խաղաղութիւն թողում
ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որ-
պէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռո-
28 վեսցին սիրտք ձեր, և մի զանգիտեսցեն։ *Լը-
ւայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ
առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լի-
եալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի
29 Հայր իմ մեծ է քան զիս։ *Եւ այժմ ասացի
ձեզ մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ Հա-
30 ւատասջիք։ *Ոչ եւս այլ շատ խօսեցայց ընդ
ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս
31 ինչ ոչ գտանէ. *այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ ե-
թէ սիրեմ զՀայր. և որպէս պատուիրեաց ինձ
Հայր՝ այնպէս առնեմ. օն արիք գնասցուք
աստի։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ 1
է, *ամենայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պը- 2
տուղ, կտրէ զնա. և ամենայն որ բերէ պտուղ՝
սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի։
*Դուք արդէն սուրբ էք վասն բանին՝ 3
զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ *Կացէք յիս՝ և ես ՚ի 4
ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել
յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ յոր-
թըն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստա-
տեալ իցէք։ *Ես եմ որթ և դուք ուռ. որ հաս- 5
տատեալ է յիս՝ և ես ՚ի նա, նա բերէ պտուղ
յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել։ *Ե- 6
թէ որ ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա արտա-
քըս իբրև զուռն՝ և ցամաքեցաւ, և ժողո-
վեն զնա և ՚ի հուր արկանեն՝ և այրի։ *Եթէ 7
կայցէք յիս՝ և բանք իմ ՚ի ձեզ կայցեն, որ
ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, և լինիցի ձեզ։
*Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պը- 8
տուղ յոյժ բերիցէք, և եղիջիք իմ աշակերտք։
*Որպէս սիրեաց զիս Հայրն իմ, և ես սիրեցի 9
զձեզ. հաստատուն կացէք ՚ի սէր իմ. *եթէ 10
պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացջիք ՚ի սէր
իմ. որպէս ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահե-
ցի, և կամ ՚ի սէր նորա։ *Զայս խօսեցայ 11
ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ՚ի ձեզ իցէ,
և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի։ *Այս 12
է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս որ-

13 պէս և ես զձեզ սիրեցի։ * Մեծ ևս քան զայս
սէր ոչ ոք ունիցի, եթէ զանձն իւր դիցէ 'ի
14 վերայ բարեկամաց իւրոց։ * Դուք բարեկամք
էք իմ՝ եթէ առնիցէք զոր ես պատուի-
15 րեմ ձեզ. * ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի
ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա.
այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն զոր
16 լուայ 'ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ։ * Ոչ եթէ
դուք ընտրեցէք զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ.
և եդի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պտղա-
բերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ։ Եւ
զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ,
17 տացէ ձեզ։ * Զայս պատուիրեմ, զի սիրես-
18 ջիք զմիմեանս։ * Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ,
19 գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց։ * Եթէ յաշ-
խարհէ աստի էիք, աշխարհ զիւրն սիրէր ար-
դեւք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտ-
րեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ
20 զձեզ աշխարհ։ * Յիշեցէք զբանն զոր աս-
ցի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր.
եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալա-
ծեսցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա և
21 զձերն պահեսցեն։ * Այլ զնոյն արասցեն ընդ-
ձեզ վասն անուան իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն
22 որ առաքեացն զիս։ * Իմ եթէ չէր եկեալ և
խօսեցեալ ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա.
բայց արդ չիք պատճառք վասն մեղաց իւր-
23 եանց։ * Որ զիս ատեայ՝ և զՀայրն իմ ատեայ։
24 * Եթէ զգործսն չէր գործեալ 'ի նոսա, զոր ոչ

այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց
արդ տեսին և ատեցին և զիս և զհայր իմ.
* այլ զի լցցի բանն որ յօրէնս նոցա գրեալ է, 25
թէ ատեցին զիս տարապարտուց։ * Բայց յոր- 26
ժամ եկեսցէ մխիթարիչն, զոր ես առաքեցից
ձեզ ՚ի հօրէ, զհոգին ճշմարտութեան որ ՚ի
հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. * և դուք
վկայէք՝ զի ՚ի սկզբանէ ընդ իս էք։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի գայթագ- 1
ղեսջիք։ * Ի ժողովրդոց հանիցեն ըզ- 2
ձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամենայն որ
սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատու-
ցանել Աստուծոյ։ * Եւ զայն արասցեն ընդ 3
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զհայր՝ և ոչ զիս։
* Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ 4
եկեսցէ ժամանակն՝ յիշիցէք թէ ես ասացի ձեզ։
* Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ 5
ձեզ էի։ Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն
իմ. և ոչ ոք ՚ի ձէնջ հարցանիցէ զիս, թէ յո՞
երթաս։ * Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, 6
տրտմութիւն ելից զսիրտս ձեր։ * Այլ ես ըզ- 7
ճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես եր-
թամ. զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխիթարիչն ոչ
եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առա-
քեցից զնա առ ձեզ։ * Եւ նա եկեալ յան- 8
դիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց՝ և վասն

9 արդարութեան՝ և վասն դատաստանի։ * Վասն
10 մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. * վասն արդա-
րութեան՝ զի առ հայր իմ երթամ, և ոչ ևս
11 տեսանէք զիս. * վասն դատաստանի՝ զի իշ-
խան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։
12 * Ես բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ
13 կարէք համբառնալ այժմիկ. * յորժամ եկեսցէ
նա՝ Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ
ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի,
14 և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ * Նա զիս փա-
ռաւորեսցէ, զի յիմմէ անտի առնուցու և
15 պատմեսցէ ձեզ։ * Զամենայն ինչ զոր ունի
հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ
յիմմէ անտի առնուցու՝ և պատմեսցէ ձեզ։
16 * Փոքր մի՝ և ոչ ևս տեսանէք զիս. և ա-
պա սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և ես եր-
17 թամ առ հայր։ * Ասէին ոմանք յաշակերտաց
անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է այս զոր ասէ ցը-
մեզ, թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դար-
ձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և թէ
18 ես առ հայր իմ երթամ։ * Ասէին. զի՞նչ
իցէ այն փոքր միւս ևսն, չգիտեմք զի՞նչ խօ-
19 սի։ * Գիտաց Յիսուս եթէ կամէին նմա հար-
ցանել, և ասէ ցնոսա. վասն այդորիկ խնդ-
րէք ընդ միմեանս, զի ասացի թէ փոքր մի՝ և
ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս
20 ևս՝ և տեսանիցէք զիս։ * Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշ-

խարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
թիւնն ձեր յուրախութիւն եղիցի: * Կին 21
յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի
հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմա-
նուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղութիւնն վասն
խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ: * Եւ 22
դուք այժմ տրտմութիւն ունիք. այլ դարձեալ
տեսից զձեզ, եւ ուրախ լիցին սիրտք ձեր. եւ
զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ ՚ի ձէնջ:
* Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք: 23
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի զոր ինչ խնդրիցէք
՚ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: * Մին- 24
չեւ ցայժմ ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդ-
րեցէք եւ առնուցուք, զի ուրախութիւնն ձեր
լցեալ է: * Զայս առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. 25
եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ եւս առակօք
խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ յայտնապէս զՀօրէ
պատմեցից ձեզ: * Յայնմ աւուր խնդրեսջիք 26
յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչե-
ցից զՀայր վասն ձեր. * զի ինքն իսկ Հայր սի- 27
րէ զձեզ, զի դուք զիս սիրեցէք եւ հաւատա-
ցէք՝ եթէ ես յաստուծոյ ելի: * Ելի ՚ի Հօրէ 28
եւ եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ
եւ երթամ առ Հայր: * Ասեն ցնա աշակերտքն. 29
ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս, եւ առակ
եւ ոչ մի ինչ ասես. * այժմիկ գիտեմք եթէ 30
գիտես զամենայն, եւ ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք
հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք եթէ
յաստուծոյ ելեր: * Պատասխանի ետ նոցա 31

32 յիսուս և ասէ. այժմ հաւատա՞ք. * Ահա ե-
կեսցէ ժամ. և եկեալ իսկ է, զի ցրուեսջիք
յիւրաքանչիւր տեղիս, և զիս միայն թողու-
33 ցուք. և չեմ միայն, զի Հայր ընդ իս է։ * Զայս
խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն
ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութիւն ունի-
ցիք, այլ քաջալերեցարուք, զի ես յաղթեցի
աշխարհի։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

1 Զայս իբրև խօսեցաւ յիսուս, ամբարձ
զաչս իւր յերկինս և ասէ. Հայր, հասեալ է
ժամ, փառաւորեա զորդի քո, զի և որդի քո
2 փառաւորեսցէ զքեզ. * որպէս ետուր նմա
իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի
զոր ետուր նմա, տացէ զկեանս յաւիտենա-
3 կանս։ * Այս են յաւիտենական կեանք, զի
ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ աստուած՝ և
4 զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս։ * Ես զքեզ
փառաւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր
5 ետուր ցիս զի արարից. * և այժմ փառաւո-
րեա զիս Հայր առ ՚ի քէն, փառօքն զոր ու-
նէի յառաջ քան զլինել աշխարհի առ ՚ի
6 քէն։ * Յայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս
ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր
7 զնոսա. և զբանն քո պահեցին։ * Արդ գիտա-
8 ցին եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ, * ե-
տու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան

ճշմարտութեամբ՝ թէ առ ի քէն ելի. եւ հա-
ւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: * Արդ 9
ես վասն նոցա աղաչեմ, եւ ոչ վասն աշխարհի
աղաչեմ. այլ վասն նոցա զորս ետուր ինձ,
զի քո են. * Եւ որ ինչ իմ է, ամենայն քո է. 10
եւ որ ինչ քո է, այն իմ է. եւ փառաւորեալ
եմ ի նոսա: * Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, 11
եւ նոքա յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ գամ.
Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն քո, զոր
ետուր ինձ. զի եղիցին մի, որպէս եւ մեք մի
եմք: * Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պա- 12
հէի զնոսա յանուն քո՝ զոր ետուր ինձ. եւ
պահեցի, եւ ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց
որդին կորստեան, զի գիրն լցցի:

* Բայց արդ առ քեզ գամ. եւ զայս խօ- 13
սիմ յաշխարհի. զի ունիցին զուրախութիւնն
իմ լիով յանձինս իւրեանց: * Ես ետու նոցա 14
զբանն քո, եւ աշխարհս ատեաց զնոսա. զի չեն
յաշխարհէ. որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ:
* Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա յաշ- 15
խարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ:
* Յաշխարհէ անտի չեն. որպէս եւ ես չեմ յաշ- 16
խարհէ: * Սուրբ արա զնոսա ճշմարտու- 17
թեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է:
* Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ. եւ ես ա- 18
ռաքեցի զնոսա յաշխարհ. * Եւ ի վերայ նոցա 19
ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին եւ նո-
քա սրբեալք ճշմարտութեամբ: * Այլ ոչ 20
վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամե-

21 նոյն հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս, * զի
ամենեքին մի լիցին. որպէս դու Հայր յիս՝ և
ես ՚ի քեզ, զի և նոքա ՚ի մեզ լիցին. զի և
աշխարհ հաւատասցէ եթէ դու առաքեցեր
22 զիս: * Եւ ես՝ զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու
նոցա, զի լիցին մի. որպէս և մեք մի եմք.
23 * ես ՚ի նոսա՝ և դու յիս, զի եղիցին կատա-
րեալք ՚ի մի: Եւ գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ
դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնոսա՝ որպէս
24 դու զիս սիրեցեր: * Հայր, զորս ետուրն ինձ,
կամիմ զի ուր եսն եմ, և նոքա լիցին ընդ իս.
զի տեսանիցեն զփառսն զիմ՝ զոր ետուրն ցիս.
զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինել աշխար-
25 հի: * Հայր արդար. և աշխարհ զքեզ ոչ ծա-
նեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ. և նոքա ծա-
26 նեան եթէ դու առաքեցեր զիս: * Եւ ծա-
նուցի նոցա զանուն քո, և ծանուցից. զի սէրն
զոր սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա լիցի, և ես ՚ի նոսա:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Զայս իբրև ասաց Յիսուս, ել աշակերտ-
օքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի՝
ուր էր պարտէզ, յոր եմուտ ինքն և աշա-
կերտքն իւր:
2 * Գիտէր և Յուդա որ մատնելոց էր՝
զտեղին. զի բազում անգամ ժողովեալ էր ան-
3 դր Յիսուսի աշակերտօքն հանդերձ: * Եւ
Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, և ՚ի քա-

հանայապետիցն եւ 'ի փարիսեցւոց սպասա-
ւորս, գայ անդր ջահիւք եւ լապտերօք եւ զի-
նուք: *Իսկ Յիսուս իբրեւ ետես զայն ամենայն 4
եկեալ 'ի վերայ նորա, ել եւ ասէ ցնոսա. զո՞
խնդրէք: *Պատասխանի ետուն նմա. զՅիսուս 5
Նազովրեցի: Ասէ ցնոսա Յիսուս. ես եմ: Կայր
ընդ նոսա եւ Յուդա՝ որ մատնէրն զնա: *Իբրեւ 6
ասաց թէ ես եմ, յետս յետս չոգան եւ զար-
կան զգետնի: *Դարձեալ եհարց զնոսա. զո՞ 7
խնդրէք: Եւ նոքա ասեն. զՅիսուս Նազովրեցի:
*Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ասացի ձեզ 8
թէ ես եմ. արդ եթէ զիս խնդրէք, թոյլ
տուք դոցա երթալ: *Զի լցցի բանն զոր ա- 9
սաց. թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից 'ի նո-
ցանէ եւ ոչ զոք: *Իսկ Սիմովն Պետրոս՝ քանզի 10
ունէր սուր, ձգեաց զնա եւ եհար զքահա-
նայապետին ծառայ, եւ 'ի բաց առ զունկն
նորա զաջոյ. եւ էր անուն ծառային Մաղքոս:
*Ասէ Յիսուս ցՊետրոս. արկ զսուրդ անդրէն 11
'ի պատեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ Հայր՝
ո՞չ ըմպիցեմ զնա: *Իսկ գունդն եւ հազարա- 12
պետն եւ սպասաւորք Հրէիցն կալան զՅիսուս
եւ կապեցին. *Եւ ածին զնա նախ առ Աննա՝ 13
որ էր աներ Կայիափայի, որ քահանայապետն
էր տարւոյն այնորիկ: *Այս այն Կայիափա էր՝ 14
որ խրատ ետ Հրէից, եթէ լաւ է առն մի-
ում մեռանել 'ի վերայ ժողովրդեանն: *Եւ 15
երթայր զհետ Յիսուսի Սիմովն Պետրոս եւ
միւս եւս աշակերտ: Եւ աշակերտն այն քանզի

ծանօթ էր քահանայապետին՝ եմուտ ընդ Յի-
16 սուսի 'ի գաւիթ քահանայապետին ։ * Եւ
Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ ։ Ել միւս
աշակերտն որ էր ծանօթ քահանայապետին,
և ասաց ցդռնապանն, և եմոյծ 'ի ներքս զՊե-
17 տրոս ։ * Ասէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝
ցՊետրոս . միթէ և դու յաշակերտաց առնն
18 այնորիկ իցես ։ Նա ասէ . ոչ եմ ։ * Կային
անդ ծառայքն և սպասաւորք խարոյկ արկեալ,
քանզի ցուրտ էր՝ և ջեռնուին . կայր ընդ նո-
19 սա և Պետրոս և ջեռնոյր ։ * Եւ քահանայա-
պետն եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն և
20 վասն վարդապետութեան նորա . * Պատաս-
խանի ետ նմա Յիսուս . ես յայտնապէս խօսե-
ցայ յաշխարհի . ես յամենայն ժամ ուսուցի
'ի ժողովրդեանն . և 'ի տաճարի անդ՝ ուր ա-
մենայն հրեայք ժողովեալ էին, և 'ի ծածուկ
21 ինչ ոչ խօսեցայ ։ * Զի՞ հարցանես զիս . հարց
զայնոսիկ որ լուանն՝ թէ զինչ խօսեցայ ընդ-
նոսա . ահաւասիկ նոքա գիտեն զինչ ասացի
22 ես ։ * Իբրև նա զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպա-
սաւորացն որ անդ կայր, ած ապտակ Յիսուսի
և ասէ . այդպէ՞ս պատասխանի տաս քահա-
23 նայապետին ։ * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . եթէ
չար ինչ խօսեցայ, վկայեա վասն չարին . իսկ
24 եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս ։ * Եւ ա-
ռաքեաց զնա Աննա կապեալ առ Կայիափա
25 քահանայապետ ։ * Եւ Սիմովն Պետրոս կայր
անդ և ջեռնոյր . ասեն ցնա . միթէ և դու յա-

շակերտաց անտի նորա իցես ։ Նա ուրացաւ-
և ասէ՝ թէ չեմ ։ * Ասէ մի ոմն ՚ի ծառայ- 26
ից քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ զո-
րոյ զունկն եհատ պետրոս . ո՞չ ես իսկ տեսի
զքեզ ՚ի պարտիզի անդ ընդ նմա ։ * Դարձեալ 27
ուրացաւ պետրոս , և վաղվաղակի հաւ խօ-
սեցաւ ։

* Եւ ածեն զյիսուս ՚ի կայիա- 28
փայ յապարանս դատաւորին . և էր այգուց ։
Եւ նոքա ոչ մտին յապարանն , զի մի պղծեսցին,
այլ զի ուտիցեն զպասեքն ։ * Ել առ նոսա պի- 29
ղատոս արտաքս և ասէ . զի՞նչ չարախօսու-
թիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ ։ * Պա- 30
տասխանի ետուն և ասեն ցնա . եթէ չէր չա-
րագործ այրն այն , ապա ոչ մատնէաք զնա
քեզ ։ * Ասէ ցնոսա պիղատոս . առէք զնա 31
դուք , և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարուք ։
Ասեն ցնա հրեայքն . մեզ ոչ է արժան սպա-
նանել զոք ։ * Զի լցցի բանն յիսուսի զոր ա- 32
սաց նշանակելով՝ թէ որով մահու մեռանելոց
իցէ ։ * Եմուտ միւսանգամ յապարանն պի- 33
ղատոս , կոչեաց զյիսուս և ասէ ցնա . դո՞ւ
ես թագաւորն հրէից ։ * Պատասխանի ետ յի- 34
սուս . ՚ի քէ՞ն ասես զայդ , եթէ այլք ասացին
քեզ զինէն ։ * Պատասխանի ետ պիղատոս . մի- 35
թէ և ես հրեա՞յ իցեմ . ազգն քո և քահանայ-
ապետք մատնեցին զքեզ ինձ . զի՞նչ գործ
գործեալ է քո , * Պատասխանի ետ յիսուս . 36
իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ . եթէ

յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն իմ. ս-
պասաւորքն իմ մարտնչէին արդեւք զի մի մատ-
նեցայց հրէից. բայց արդ թագաւորութիւնն
37 իմ չէ աստի: *Ասէ ցնա պիղատոս. ապա թէ
այդպէս իցէ, թագաւոր ուրեմն ես դու: Պա-
տասխանի ետ յիսուս. դու ասես թէ թագա-
ւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, եւ
'ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկայե-
ցից ճշմարտութեանն. ամենայն որ 'ի ճշմար-
38 տութենէ է, լսէ բարբառոյ իմոյ: *Ասէ ցը-
նա պիղատոս. զի՞նչ է ճշմարտութիւն: Զայս
իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ հրեայսն՝ եւ
ասէ ցնոսա. ես եւ ոչ մի ինչ պատճառս գտա-
39 նեմ 'ի նմա: *Բայց է ձեր սովորութիւն, զի
զմի ոք արձակեցից ձեզ 'ի պասեքի. արդ կա-
մի՞ք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն հրէից:
40 *Աղաղակեցին ամենեքեան եւ ասէին. մի զդ-
դա, այլ զբարաբբա: Եւ էր բարաբբայն այն
աւազակ:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

1 Յայնժամ առ պիղատոս զյիսուս, եւ գան-
2 եհար: Եւ զինուորացն ապարեալ պսակ 'ի
փշոց՝ եդին 'ի գլուխ նորա, եւ զգեցուցին նը-
3 մա հանդերձ ծիրանի. *եւ գային առ նա եւ
ասէին. ողջ եր արքայ հրէից. եւ հանէին նմա
4 ապտակս: Ել դարձեալ պիղատոս արտաքս
եւ ասէ ցնոսա. ահա ածեմ զնա արտաքս առ-

ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես միտս ինչ 'ի նմա
ոչ գտանեմ: * Ել յիսուս արտաքս և ունէր 5
պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրանի. և ասէ
ցնոսա. ահա այրդ ցձեզ: * Իբրև տեսին զը- 6
նա քահանայապետքն և սպասաւորք, զաղա-
ղակ բարձին և ասեն. 'ի խաչ հան. 'ի խաչ
հան զդա: Ասէ ցնոսա պիղատոս. առէք զդա
'ի ձեզ, և ձեզէն հանէք 'ի խաչ. զի ես 'ի դմա
միտս ինչ ոչ գտանեմ: * Պատասխանի ետուն 7
նմա հրեայքն. մեք օրէնս ունիմք, և ըստ օրի-
նաց մերոց պարտի մեռանել. զի զանձն իւր
որդի աստուծոյ արար: * Իբրև լուաւ զբանս 8
զայս պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ: * Եւ- 9
մուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ
ցյիսուս. ուստի՞ ես դու. և յիսուս ոչ ետ
նմա պատասխանի: * Ասէ ցնա պիղատոս. ընդ 10
իս ո՞չ խօսիս. ո՞չ գիտես եթէ իշխանութիւն
ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ, և իշխանութիւն
ունիմ արձակել զքեզ: * Պատասխանի ետ յի- 11
սուս. ոչ ունէիր դու իշխանութիւն 'ի վերայ
իմ և ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վե-
րուստ. վասն այնորիկ որ մատնեացն զիս քեզ,
նորա մեծ մեղք են: * Եւ յայնմհետէ պիղա- 12
տոս խնդրէր արձակել զնա. և հրեայքն աղա-
ղակէին և ասէին. եթէ զդա արձակես՝ չես
բարեկամ կայսեր. ամենայն որ որ թագաւոր
կոչէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր: * Իսկ 13
պիղատոս իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ ած
զյիսուս արտաքս, և նստաւ 'ի վերայ բեմին՝

'ի տեղւոջն որ կոչէր քարայատակ, եւ Եբրայե-
14 ցերէն կապպաթա: * Էր ուրբաթն զատկի,
եւ էր ժամ իբրեւ վեցերորդ, եւ ասէ ցՀրէայ-
15 սն. ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ: * Եւ նո-
քա աղաղակէին. բարձ 'ի մէնջ, բարձ 'ի մէնջ
եւ հան զդա 'ի խաչ: Ասէ ցնոսա Պիղատոս. եւ
զթագաւորդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ: Պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն. չիք մեր թա-
16 գաւոր բայց 'ի կայսերէ: * Յայնժամ ետ զնա
'ի ձեռս նոցա, զի 'ի խաչ ելանիցէ:
17 * Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. եւ բար-
ձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, եւ ելանէր 'ի
տեղին որ անուանէր գագաթան, եւ կո-
18 չէր Եբրայեցերէն գողգոթա. * ուր եւ 'ի խա-
չին հանին զնա. եւ ընդ նմա երկուս եւս
19 այլ աստի եւ անտի, եւ 'ի միջի զՅիսուս: * Գը-
րեաց եւ տախտակ մի Պիղատոս, եւ եդ 'ի վե-
րայ խաչին. եւ էր գրեալ. Յիսուս Նազովրեցի
20 թագաւոր Հրէից: * Զայն տախտակ ընթեր-
ցան բազումք 'ի Հրէից, զի մօտ էր 'ի քաղաքն
անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ էր
գրեալ Եբրայեցերէն, Հռոմայեցերէն եւ Յու-
21 նարէն: * Ասեն ցՊիղատոս քահանայապետքն
Հրէից. մի գրեր թագաւոր Հրէից, այլ թէ
22 նա ասաց թագաւոր եմ Հրէից: * Պատասխա-
23 նի ետ Պիղատոս. զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի: * Իսկ
զինուորքն իբրեւ հանին 'ի խաչ զՅիսուս. ա-
ռին զհանդերձս նորա՝ եւ արարին չորս մասու-
նս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ ըզ-

պատմուճանն՝ քանզի էր առանց կարանի 'ի վե-
րուստ փորանկեալ ամենեւին, * ասեն ցմի- 24
մեանս. Մի պատառեսցուք զայդ. այլ արկցուք
վիճակս 'ի վերայ դորա ում և եղիցի, զի լցցի
գիրն որ ասէ. բաժանեցին զհանդերձս իմ
յինքեանս. և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ
վիճակ արկին: Զինուորքն զայս ինչ գոր-
ծեցին: Կային առ խաչին Յիսուսի մայրն 25
նորա, և քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէոփայ,
և Մարիամ Մագդաղենացի: Յիսուս իբրեւ 26
ետես զմայրն և զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր
մօտ, ասէ ցմայրն. Կին դու, ահա որդի քո:
* Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո: Եւ
յայնմ ժամանակէ ա՛ռ աշակերտն զնա առ
ինքն: * Յետ այնորիկ իբրեւ գիտաց Յիսուս 28
եթէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է, զի կա-
տարեսցի գիրն՝ ասէ. ծարաւի եմ: * Եւ անդ 29
կայր աման լի քացախով. և նոքա սպունգ
լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ եդեալ
զմշտկաւ զոպայի՝ մատուցին 'ի բերան նորա:
* Իբրեւ ա՛ռ Յիսուս զքացախն հանդերձ լեղ- 30
ւովն՝ ասէ. ամենայն ինչ կատարեալ է: Եւ
խոնարհեցուցեալ զգլուխ աւանդեաց զոգին:
* Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի ան- 31
դէն 'ի խաչին ագանիցին մարմինքն մինչ ցշա-
բաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ. ա-
ղաչեցին զպիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս
նոցա՝ և բարձցին: Եկին զինուորքն, և զա- 32
ռաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և ըզ-

33 միւսոյն՝ որ ընդ նմա ՛ի խաչին ելեալ էր։ * Բայց
իբրեւ եկին առ Յիսուս՝ եւ տեսին զի այն ինչ
մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա.
34 * այլ մի ոմն ՛ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց
զկողս նորա. եւ ել վաղվաղակի արիւն եւ ջուր։
35 * Եւ որ տեսն՝ վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկա-
յութիւն նորա. եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ա-
36 սէ, զի եւ դուք հաւատասջիք։ * Այս եղեւ՝
զի լցի գիրն, եթէ ոսկր նորա մի՛ փշրեսցի։
37 * Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայես-
ցին ՛ի նա յոր խոցեցինն։

38 * Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղատոս Յով-
սէփ որ յարիմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի ՛ի
ծածուկ՝ վասն ահին հրէից, զի բարձցէ զմ-
արմինն Յիսուսի. եւ հրամայեաց պիղատոս.
39 եկին եւ բարձին զնա։ * Եկն եւ Նիկոդեմոս՝
որ եկեալն էր առ Յիսուս ՛ի գիշերի զառա-
ջինն, եւ եբեր զմուռս խառն ընդ հալուէս
40 իբրեւ լտերս հարիւր։ * Առին զմարմինն Յի-
սուսի, եւ պատեցին կտաւովք՝ խնկովքն համ-
41 դերձ, որպէս օրէն էր հրէից պատել։ * Եւ
էր ՛ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ.
եւ ՛ի պարտիզի անդ գերեզման նոր, յորում
42 ոչ ոք երբէք էր եդեալ։ * Անդ վասն ուրբա-
թուն հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին
զՅիսուս։

ԳԼՈՒԽ Ի.

Եւ 'ի միաշաբաթուջն մարիամ մագդաղե- 1
նացի գայ առաւօտուն ընդ արշալուսն 'ի
գերեզմանն անդր, և տեսանէ զվէմն բարձեալ
'ի դրացն գերեզմանին։ * Ընթանայ և գայ 2
առ սիմովն պետրոս և առ միւս աշակերտն՝
զոր սիրէր յիսուս, և ասէ ցնոսա. բարձին
զտէր 'ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմք ուր
եդին զնա։ * Ել պետրոս և միւս աշակերտն՝ 3
և գային 'ի գերեզմանն. * ընթանային երկո- 4
քեան 'ի միասին. և միւս աշակերտն յառա-
ջեաց ընթացաւ փութագոյն քան զպետրոս՝ և
եկն նախ 'ի գերեզմանն. * և խոնարհեալ տե- 5
սանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց 'ի ներքս
ոչ եմուտ։ * Եկն և սիմովն պետրոս՝ որ գայր 6
զկնի նորա, և եմուտ 'ի գերեզմանն. և տե-
սանէ զկտաւսն զի կային անդ. * և վարշա- 7
մակն որ էր 'ի գլուխ նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւ-
սին կայր, այլ ուրոյն ծալեալ 'ի մի կողմն։
* Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ ե- 8
կեալն էր յառաջագոյն 'ի գերեզմանն. ետես
և հաւատաց. * զի չև ևս գիտէին զգիրն՝ 9
թէ պարտ է նմա 'ի մեռելոց յառնել։ * Չոգան 10
դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն։ * Բայց 11
մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր.
և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ 'ի գերեզմանն,
* և տեսանէ երկուս հրեշտակս 'ի սպիտակս, 12
զի նստէին մի 'ի սնարից և մի յանոտից՝ ուր

13 կայր մարմինն Յիսուսի: * Եւ նոքա ասեն ցը-
նա. կին դու, զի՞ լաս: Ասէ ցնոսա. զի բար-
ձին զտէրն իմ 'ի գերեզմանէ անտի, և ոչ
14 գիտեմ ուր եդին զնա: * Զայս իբրև ասաց,
դարձաւ 'ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՅի-
սուս զի կայր. և ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ:
15 * Ասէ ցնա Յիսուս. կին դու, զի՞ լաս, զո՞
խնդրես: Նա այնպէս թուեցաւ՝ թէ պար-
տիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տէր, եթէ դու
բարձեր զնա, ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի
16 ես առից զնա: * Ասէ ցնա Յիսուս. Մարիամ:
Եւ նա դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն.
17 րաբունի, որ թարգմանի վարդապետ: * Ասէ
ցնա Յիսուս. մի՛ մերձենար յիս, զի չեւ ես
ելեալ եմ առ Հայր իմ. այլ երթ դու առ
եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելանեմ ես առ
Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր, և առ աստուածն
18 իմ՝ և աստուած ձեր: * Գայ Մարիամ Մագ-
դաղենացի՝ և պատմէ աշակերտացն, եթէ
ետես նա զտէր, և զայս ինչ ասաց ցնա:
19 * Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթոջ աւուրն,
և դրունք փակեալ՝ ուր էին աշակերտքն ժո-
ղովեալ վասն ահին Հրէից, եկն Յիսուս և ե-
կաց 'ի մէջ նոցա, և ասէ ցնոսա. ողջոյն ընդ
20 ձեզ: * Իբրև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա զձեռս
և զկողն իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև
21 տեսին զտէր: * Ասէ ցնոսա դարձեալ. ողջոյն
ընդ ձեզ. որպէս առաքեաց զիս Հայր իմ, և
22 ես առաքեմ զձեզ: * Եւ զայս իբրև ասաց՝

փչեաց ՚ի նոսա և ասէ. առէք հոգի սուրբ.
*Եթէ ումեք թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լի- 23
ցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լի-
ցի։ *Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ ա- 24
նուանեալն երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա յոր-
ժամ եկն Յիսուս։ *Ասէին ցնա այլ աշակերտ- 25
քն. եթէ տեսաք զտէր։ Եւ նա ասէ ցնո-
սա. եթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նորա զնշան բե-
ւեռացն, և արկից զմատունս իմ ՚ի տեղիս
բեւեռացն, և մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նո-
րա, ոչ հաւատամ։

*Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ի 26
ներքս աշակերտքն, և Թովմաս ընդ նոսա. գայ
Յիսուս դրօքն փակելովք, և եկաց ՚ի մէջ, և
ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ։ *Ապա ասէ ցԹովմաս. 27
բեր զմատունս քո և արկ այսր, և տես զձե-
ռս իմ. և բեր զձեռն քո՝ և մխեա ՚ի կողս
իմ, և մի լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ։
*Պատասխանի ետ Թովմաս և ասէ ցնա. տէր 28
իմ և աստուած իմ։ *Ասէ ցնա Յիսուս. այդ- 29
զի տեսեր զիս՝ և հաւատացեր, երանի որոց
ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատասցեն։ *Բազում 30
և այլ նշանս արար Յիսուս առաջի աշակերտա-
ցն իւրոց, որ ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ։
*Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատաս- 31
ցէք եթէ Յիսուս քրիստոս է որդի աստուծոյ.
և զի հաւատայցէք, և զկեանսն յաւիտենա-
կանս ընդունիցիք յանուն նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զան-
ձըն իւր Յիսուս աշակերտացն իւրոց առ ծո-
վեզերըն Տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս:
2 * Էին 'ի միասին Սիմովն Պետրոս, և Թովմաս
անուանեալն Երկուորեակ, և Նաթանայէլ որ
'ի Կանայ Գալիլեացւոց, և որդիքն Զեբեդեայ,
3 և այլք յաշակերտաց անտի երկու: * Ասէ ցնո-
սա Սիմովն Պետրոս. երթամ ձուկն որսալ:
Ասեն ցնա. գամք և մեք ընդ քեզ: Գնացին
և մտին 'ի նաւ, և յայնմ գիշերի կալան և ոչ
4 ինչ: * Իբրեւ այգ եղեւ՝ կայր Յիսուս յեզր
ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Յի-
5 սուս իցէ: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. մանկունք,
միթէ ունիք ինչ ուտելի: Պատասխանի ե-
6 տուն և ասեն ցնա, ոչ: * Ասէ ցնոսա. արկէք
յաջակողմն նաւին զուռկանդ. և գտանի-
ջէք: Արկին, և ոչ կարէին ձգել 'ի բազմու-
7 թենէ անտի ձկանցն: * Ասէ աշակերտն այն,
զոր սիրէրն Յիսուս՝ ցՊետրոս. Տէր է այն:
Սիմովն Պետրոս իբրեւ լուաւ թէ Տէր է, որ-
կաւ զիւրեւ զախածանելին՝ քանզի մերկ էր, և
8 ընկեց զինքն 'ի ծովն: Իսկ այլ աշակերտքն
նաւաւն խաղ գային, քանզի չէին հեռի 'ի ցա-
մաքէն, այլ իբրեւ երկերիւր կանգուն. քար-
9 շէին զգործին հանդերձ ձկամբն: Իբրեւ
ելին 'ի ցամաք, տեսանեն կրակեալ կայծա-
10 կանց. և ձուկն մի 'ի վերայ, և հաց: * Ասէ

ցնոսա Յիսուս. բերէք 'ի ձկանց այտի զոր
դուքդ կալարուք այժմիկ: *Եմուտ Սիմովն 11
Պետրոս, և ձգէր զգործին 'ի ցամաք լի մե-
ծամեծ ձկամբք, հարիւր յիսուն և երիւք. և
այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին:
*Ասէ ցնոսա Յիսուս. եկայք ճաշակեցէք. և 12
ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝ թէ
դու ով ես, զի գիտէին թէ տէրն է: *Գայ 13
Յիսուս և առնու զհացն՝ և տայ նոցա, նոյն-
պէս և զձուկնն: *Զայս երիցս անգամ երև- 14
եցաւ Յիսուս աշակերտացն յարուցեալ 'ի մե-
ռելոց:

*Եւ իբրև ճաշեցին, ասէ ցՍիմովն Պետ- 15
րոս Յիսուս. Սիմովն Յովնանու, սիրե՞ս զիս
առաւել քան զդոսա: Ասէ ցնա. այո, տէր,
և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա. ա-
րածեա զգառինս իմ: *Դարձեալ ասէ ցնա. 16
Սիմովն Յովնանու, սիրե՞ս զիս: Ասէ ցնա. այո,
տէր, և դու գիտես, զի սիրեմ զքեզ: Ասէ
ցնա. արածեա զոչխարս իմ: *Ասէ ցնա երի- 17
ցս անգամ. Սիմովն Յովնանու, սիրե՞ս զիս:
Տրտմեցաւ Պետրոս զի ասացն ցնա երիցս թէ.
սիրես զիս. և ասէ ցնա. տէր, դու զամենայն
գիտես. և դու իսկ զամենայն ճանաչես. և
եթէ սիրեմ զքեզ: Ասէ ցնա Յիսուս. արածեա
զոչխարս իմ: *Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի մինչ 18
մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր,
և երթայիր յո և կամէիր. և յորժամ ծերա-
ցիս, ձեռս 'ի վեր կալցես, և այլք ածցեն

19 քեզ զօտի, և տարցին ուր ոչ կամիցիս։ *Զայս
ասաց նշանակեալ թէ որով մահու փառաւոր
առնիցէ զաստուած։ Եւ զայս իբրև ասաց,
20 ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ։ *Դարձաւ պետրոս՝
և տեսանէ զաշակերտն զոր սիրէր յիսուս, զի
երթայր զկնի. որ և անկաւ զանջօքն նորա և
21 ասէ. տէր, ո՞վ է որ մատնելոցն է զքեզ։ *Զնա
տեսեալ պետրոսի՝ ասէ ցյիսուս. տէր, իսկ
22 սա՞ զի։ *Ասէ ցնա յիսուս. եթէ կամիմ զի
կացցէ դա՝ մինչև ես գամ. քեզ զի՞ փոյթ է,
23 դու եկ զկնի իմ։ *Եւ ել բանս այս յեղբար-
բըս, և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մե-
ռանիցի. և ոչ ասաց նմա յիսուս եթէ ոչ մե-
ռանիցի, այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա
24 մինչև ես գամ։ *Այս աշակերտս է որ վկա-
յէ վասն այսորիկ, որ և գրեաց իսկ զայ-
սոսիկ, և գիտեմք եթէ ճշմարիտ է վկայու-
25 թիւն նորա։ *Բայց է և այլ ինչ բազում զոր
արար յիսուս, զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միո-
ջէ, կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր
տանել զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին։

ՎԱԽՃԱՆ

ՑՈՒՑԱԿ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ, ՏԱՃԱՐԻ, ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ, ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ, ՈՐ ՊԱՀՏԻՆ Ի ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԱՂՕԹԻՑ ԸՍՏ ՁԱՅՆԻՆ

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. ԺԱ. 25. Յայնմ ժամանակի: Վերջ. 30. իմ թեթեւ է:
Գլ. ԺԳ. 36. Յայնժամ թողեալ: Վ. 52. նոր եւ հին:
Գլ. ԻԱ. 18. Եւ այգուն իբրեւ: Վ. 32. հաւատալ նմա:
Գլ. ԻԵ. 31. Եւ յորժամ եկեսցէ: Վ. 46. յաւիտենականս:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. Դ. 1. Դարձեալ սկսաւ: Վ. 9. լսելոյ՝ լուիցէ:
Գլ. Դ. 26. Եւ ասէր՝ այսպէս: Վ. 34. մեկնէր զամենայն:
Գլ. ԺԳ. 24. Այլ յաւուրսն յայնոսիկ: Վ. 31. անցանիցեն:
Գլ. ԺԳ. 32. Այլ վասն աւուրն: Վ. 37. արթուն կացէք:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. Թ. 10. Դարձան առաքեալքն: Վ. 17. սակառի:
Գլ. ԺԲ. 32. Մի՛ երկնչիր: Վ. 48. պահանջեսցեն ՚ի նմանէ:
Գլ. ԺԷ. 3. Զգոյշ կացէք: Վ. 10. առնել՝ արարաք:
Գլ. ԻԱ. 27. Եւ յայնժամ տեսցեն: Վ. 38. լսել ՚ի նմանէ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ․ Բ․ 13․ Եւ էր մերձ զատիկն ։ Վ․ 22․ զոր ասաց յիսուս ։
Գլ․ Ե․ 19․ Պատասխանի ետ ։ Վ․ 23․ զառաքիչն նորա ։
Գլ․ Ե․ 24․ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ Վ․ 30․ առաքեացն զիս ։
Գլ․ ԺԲ․ 24․ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ ։ Վ․ 26․ Հայրն իմ ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ․ ԻԴ․ 1․ Եւ ելեալ արտաքս ։ Վ․ 51․ կրճել ատամանց ։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ․ ԺԳ․ 1․ Եւ յելանելն նորա ։ Վ․ 37․ արթուն կացէք ։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ․ ԻԱ․ 5․ Եւ յասել ոմանց ։ Վ․ 38․ լսել ի նմանէ ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ․ ԺԳ․ 16․ Ամէն ամէն ասեմ ։ Վ․ ԺԴ․ 13․ Հայր յորդի ։
կամ․
Գլ․ Ժ․ 22․ Եղեն յայնժամ նաւակատիքն ։ Վ․ 42․ ի նա անդ ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻԳԱՐԱՐԻՑ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ․ ԻԸ․ 1․ Եւ յերեկոյի շաբաթուն ։ Վ․ 20․ կատարած աշխարհի ։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. ԺԵ. 42. Եւ իբրև երեկոյ : Վ. ԺԶ. 8. զի երկնչէին :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. ԻԳ. 50. Եւ ահա այր մի : Վ. ԻԴ. 12. ընդ եղելոցն :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ. ԺԹ. 38. Յետ այսորիկ : Վ. Ի. 18. ինչ ասաց նմա :

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. Դ. 23. Եւ շրջէր յիսուս : Վ. 25. և բժշկէր զնոսա :
Գլ. Ը. 1. Այլ իբրև էջ ի լեռնէ : Վ. 17. մեր եբարձ :
Գլ. Ը. 28. Եւ իբրև անց : Վ. 34. սահմանաց նոցա :
Գլ. Թ. 1. Եւ մտեալ ի նաւ՝ անց : Վ. 8. մարդկան :
Գլ. Թ. 18. Մինչդեռ նա զայս : Վ. 26. երկիրն ընդ այն :
Գլ. Թ. 27. Եւ մինչդեռ անցա : Վ. 34. հանէ դա զդևս :
Գլ. Թ. 35. Եւ շրջէր յիսուս : Վ. Ժ. 1. հիւանդութիւնս :
Գլ. ԺԲ. 9. Եւ գնացեալ անտի . Վ. 14. կորուսցեն զնա :
Գլ. ԺԲ. 22. Յայնժամ մատուցան : Վ. 37. պարտաւորեսջիր :
Գլ. ԺԴ. 22. Եւ սաստեաց վաղվաղակի : Վ. 36. փրկեցան :
Գլ. ԺԵ. 21. Եւ ելեալ անտի : Վ. 31. առնէին զաստուած :
Գլ. ԺԷ. 14. Եւ իբրև եկին : Վ. 20. աղօթիւք և պահօք :
Գլ. Ի. 29. Եւ յելանելն նոցա : Վ. 34. գնացին զհետ նո :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. Ա. 21. Եւ մտանեն ի կա : Վ. 34. զնա թէ քրիստոս է :
Գլ. Ա. 35. Եւ ընդ այգն ընդ : Վ. 45. յամենայն կողմանց :

Գլ. Բ. 1. Եւ մտեալ դարձեալ: Վ. 12. Երբէք ոչ տեսաք:
Գլ. Գ. 1. Եւ եմուտ միւսանգամ: Վ. 5. ձեռն նորա:
Գլ. Գ. 7. Իսկ յիսուս աշակերտօքն: Վ. 12. առնիցեն զնա:
Գլ. Ե. 1. Եւ եկին յայնկոյս: Վ. 20. զարմանային:
Գլ. Ե. 21. Եւ իբրեւ անց յիսուս: Վ. 43. նմա ուտել:
Գլ. Զ. 53. Եւ իբրեւ անցին: Վ. 56. մերձեցանն՝ փրկեցան:
Գլ. Է. 24. Եւ անտի յարուցեալ: Վ. 30. դեւեր ՚ի մահճի:
Գլ. Է. 31. Եւ ելեալ միւսան: Վ. 37. եւ համրոց խօսել:
Գլ. Ը. 22. Գան ՚ի Բեթսայիդա: Վ. 26. ասիցես ՚ի գիւ:
Գլ. Թ. 13. Եւ եկեալ առ աշակերտ: Վ. 28. եւ աղօթիւք:
Գլ. Ժ. 46. Եւ գան յերիքով: Վ. 52. ՚ի ճանապարհին:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. Դ. 31. Եւ էջ ՚ի կափառ: Վ. 42. Թէ քրիստոսն է:
Գլ. Ե. 12. Եւ եղեւ ՚ի հասանելն: Վ. 16. կայր յաղօթս:
Գլ. Ե. 17. Եւ եղեւ ՚ի միում աւուրց: Վ. 26. նոր նշանս:
Գլ. Զ. 1. Եւ եղեւ ՚ի շաբաթու: Վ. 11. առնիցեն յիսուսի:
Գլ. Է. 1. Եւ իբրեւ կատար: Վ. 10. հիւանդն բժշկեալ:
Գլ. Է. 11. Եւ եղեւ ՚ի վա: Վ. 23. գայթակղեսցի յիս:
Գլ. Ը. 22. Եւ եղեւ ՚ի միում: Վ. 39. արար նմա յիսուս:
Գլ. Ը. 40. Եւ իբրեւ դարձաւ: Վ. 56. որ ինչ եղեալն:
Գլ. Թ. 37. Եւ եղեւ ՚ի վաղիւ: Վ. 44. մեծամեծութեան աս:
Գլ. ԺԱ. 14. Եւ հանէր դեւ մի: Վ. 23. ընդ իս՝ ցրուէ:
Գլ. ԺԳ. 10. Եւ ուսուցանէր: Վ. 17. գործէին ՚ի նմանէ:
Գլ. ԺԴ. 1. Եւ եղեւ ՚ի մտանել: Վ. 6. պատասխանի առ այն:
Գլ. ԺԷ. 11. Եւ եղեւ մինչ եր: Վ. 19. կեցուցին զքեզ:
Գլ. ԺԸ. 35. Եւ եղեւ ՚ի մօտել: Վ. 43. օրհնութիւն ած:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ. Դ. 46. Եկն դարձեալ ՚ի կա: Վ. 54. ՚ի գալիլեա:

Գլ. Ե. 1. Յետ այսորիկ : Վ. 18. առնէր զանձն աստու— :
Գլ. Թ. 1. Եւ մինչդեռ անցանէր : Վ. 38. երպագ նմա :
Գլ. ԺԱ. 1. Եւ էր ոմն հիւանդ : Վ. 46. զոր արարն յի :

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. ԻԴ. 27. Զի որպէս փայլակն : Վ. 35. իմ մի՛ անցցեն :
Գլ. ԻԷ. 35. Եւ հանեալ զնա : Վ. 50. արձակեաց զոգին :
Գլ. ԻԷ. 50. Եւ յիսուս դարձեալ : Վ. 61. գերեզմանին :

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. ԺԵ. 22. Եւ ածին զնա ՚ի գող : Վ. 37. և եհան զոգի :

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. ԻԳ. 32. Ածին և այլ երկուս : Վ. 46. եհան զոգի :

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ. Գ. 13. Եւ ոչ ոք ել յերկինս : Վ. 21. գործեցան :
Գլ. ԺԹ. 16. Յայնժամ ետ զնա : Վ. 22. գրեցի՝ գրեցի :
Գլ. ԺԹ. 25. Եւ կային առ խաչին : Վ. 30. աւանդեաց զո :